NNCL633-3CCv1.0

KOZMOSZ FANTASZTIKUS KÖNYVEK

SZERKESZTI KUCZKA PÉTER

ISAAC ASIMOV

Alapítvány

TUDOMÁNYOS-

FANTASZTIKUS

TRIOLÓGIA 1.

KOZMOSZ KÖNYVEK

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült: Isaac Asimov: Foundation

Doubleday Science Fiction, Inc., Garden City, New York

FORDÍTOTTA BARANYI GYULA

MÁSODIK KIADÁS

A FEDÉL KORGA GYÖRGY MUNKÁJA

Anyámnak,

hamisítatlan szürke hajáért,

amelynek nem egy szálát nekem

köszönheti

ELSŐ RÉSZ

A PSZICHOHISTORIKUSOK

1 .

HARI SELDON – Született a Galaktikus Kor 11 988. évében; meghalt 12 069-ben. Az időszámítás elterjedtebb módja szerint – amikor is jelen Alapítási Kor a kiindulópont – 79-ben az A. K. I. éve előtt.

Középosztálybeli családban született, az Arcturus szektorban levő

Helikonon (ahol az egyik kétes szavahihetőségű legenda szerint dohánykertész volt az apja a bolygó hidroponikus üzemeiben). Korán kitűnt csodálatra méltó matematikai képességével. E képességéről megszámlálhatatlan – sok esetben ellentmondó – anekdota forog közszájon. A hagyomány szerint kétéves korában…

… Kétségkívül a pszichohistória területén alkotta a legnagyobbat.

Seldon előtt ez a terület alig volt több homályos axiómák szövevényénél, az ő keze nyomán vált mélyreható statisztikai tudománnyá…

… Életútjáról az a biográfia ad legmegbízhatóbb képet, amelyet Gaal Dornick írt róla, aki fiatalemberként, két évvel Seldon halála előtt találkozott a nagy matematikussal. A találkozás története…

Enciklopédia Galactica

Gaal Dornicknak hívták, s igazi falusi gyerek volt, aki még sohasem látta Trantort. Mármint a valóságos várost, mert a hipervideón rengetegszer látta már, meg alkalomadtán a császári koronázásról vagy a Galaktikai Tanács megnyitásáról közvetített nagyméretű, háromdimenziós híradókban. Mert habár egész élete Synnaxon telt is el, amely a Kék Sodrás legszélén kering csillaga körül, azért, ugyebár, ő sem volt elszakadva a civilizációtól. Mint akkoriban egyetlen sarka sem a Galaktikának.

Az idő tájt kevés híján huszonötmillió lakott bolygót számlált a Galaxis, és ezek közül egy sem akadt, amely ne adózott volna hűséggel

a Birodalomnak, amelynek Trantoron volt a székhelye. Az volt az utolsó fél évszázad, amikor ezt még el lehetett mondani.

Az összes itt szereplő idézetet az *Enciklopédia Galactica* 116. kiadásából vettük.

(megjelent az Enciklopédia Galactica Kiadó gondozásában, Terminus A. K. 1020.), a kiadó hozzájárulásával

Gaal úgy készült erre az útra, mint tudományoknak szentelt ifjúsága elvitathatatlan kiteljesedésére. Az űrben már járt, így az utazás önmagában véve nem sok izgalommal kecsegtette. Igaz, hogy addig csak Synnax egyetlen égi kísérőjén fordult meg, hogy adatot gyűjtsön disszertációjához a meteoráramlás mibenlétéről, de hát az űrutazás akkor is űrutazás, ha csak félmillió mérföldet vagy éppenséggel félmillió fényévet hagy maga mögött az ember.

Mindössze a hipertéren át való ugrástól tartott egy kicsit, ezzel a jelenséggel közönséges bolygóközi utazáskor nem találkozik az ember. Az ugrás volt és minden bizonnyal lesz is az idők végezetéig a csillagközi utazás egyetlen járható útja. Közönséges térben az utazási sebesség semmi körülmények között sem haladhatja meg a közönséges fény sebességét (olyan tudományos ismeret ez, amely már a történelem réges-rég feledésbe merült hajnalán is birtokában volt az emberiségnek), így pedig még a legközelebbi lakott rendszerek között is évekig tartana az út. Ellenben a hipertéren, ezen az elképzelhetetlen valamin át, amely se nem tér, se nem idő, sem anyag, sem energia, sem valami, sem semmi, ezen át az ember az egész Galaktikát áthidalhatja az idő két közeli pillanata között.

Gaal gyomra egy kissé összefacsarodott az aggodalomtól, amíg az első

ugrásra várt, de aztán végül is alig érzett többet enyhe zökkenésnél, apró lökésnél a bensőjében, amely nyomban tova is tűnt, mielőtt még megbizonyosodhatott volna róla, hogy egyáltalán érezte-e a dolgot. Ennyi volt hát az egész.

És ettől kezdve csak a hajó létezett hatalmasan és csillogóan; ez a rideg terméke a Birodalom 12 ezer éves fejlődésének; meg ő maga friss keletű

matematikai doktorátussal a zsebében, és egy trantori meghívással a nagy Hari Seldontól, aki arra kérte, hogy csatlakozzék a kiterjedt és kissé rejtelmes Seldon-tervhez.

Gaal, miután az ugrás ilyen csalódást okozott neki, most már csak arra a percre várt, amikor megpillantja Trantort. Szinte ki sem mozdult a kilátóteremből. Egyszer sem mulasztotta el a percet, amikor a program szerint fölgördültek az acélredőnyök; bámulta a csillagok kemény ragyogását, elmerült az egyik csillagváros valószerűtlen, fátyolos rajzásában: akárha egy beláthatatlan

szentjánosbogár-felhő

dermedt

volna

hirtelen

örök

mozdulatlanságba. Máskor meg, alig öt fényévnyire a hajótól, egy gázköd hideg, kékesfehér füstje lebegett az ablak előtt, mintha tejjel locsolták volna be a messzi látóhatárt, jeges derengésbe vonva a hajót, hogy két óra múlva, egy újabb ugrás után elenyésszen a szeme elől.

Trantor napját eleinte csupán szúrós, fehér kis pontnak látta, amely szinte elveszett miriádnyi társa között. Itt, a Galaxis közepe táján ugyanis

megsűrűsödtek a csillagok. Föl se ismeri, ha a hajókalauz nem hívja föl rá a figyelmét. De minden ugrással erősbödött a fénye, és egyre jobban elfojtotta, elhalványította és a semmibe olvasztotta a többit.

Fiatal tiszt lépett be, és közölte, hogy az út hátralévő részére lezárják a kilátótermet. Közeledik a leszállás ideje.

Gaal megragadta a Birodalom űrhajó- és napjelvényével díszített fehér egyenruhájának ujját.

– Nem maradhatnék itt? Szeretném látni Trantort.

A tiszt elmosolyodott, és Gaal arcát enyhe pír vonta be. Eszébe jutott, hogy vidékies a hanglejtése.

– Reggelre Trantoron leszünk – mondta a tiszt.

– Úgy értettem, hogy az űrből szeretném látni.

– Sajnálom, fiam. Ha sétaűrhajón volnánk, talán el is lehetne intézni. De mi a nap iránt fogunk leereszkedni. Gondolom, nem akarsz

egyszerre megvakulni, megsülni és sugárfertőzést kapni, nem igaz?

Gaal elsomfordált.

A tiszt még utána szólt:

– Amúgy sem látnál Trantorból homályos, szürke foltnál egyebet. Tehetnél ellenben egy űrkirándulást, ha már Trantoron leszel. Nem kerül sokba.

– Köszönöm szépen – nézett vissza Gaal.

Gyerekes dolog volt csalódást éreznie, de hát a gyerekesség csaknem olyan természetes vendég a férfinál, mint a gyereknél, különösen ha ennyire remeg a bensője a türelmetlenségtől. Alig várta, hogy teljes életnagyságban kibontakozzék előtte a csodás Trantor, és azt hitte, hogy már nem kell tovább várakoznia.

2.

A hajó leszállását a legkülönfélébb hangok egyvelege kísérte. A tompa sistergés, amint a kettészelt levegő súrolta a hajó fémtestét. A hűtőberendezések kitartó zümmögése, amint próbálták közömbösíteni a súrlódási hőt, és a fékezőmotorok ritkább dohogása. Aztán a leszálláshoz gyülekező férfiak és nők zsivajgása meg a teherliftek csikorgása, amelyek poggyászt, postát, teherárut szállítottak a hajó hosszanti folyosójára, hogy onnan aztán mások tovább hordják a kirakodótérre.

Gaal enyhe zökkenést érzett, amely arról tanúskodott, hogy megszűnt a hajó önálló, független mozgása. A hajó nehézségi tere már órák óta fokozatosan engedett a bolygó nehézségi vonzásának. Ezalatt a több ezernyi utas türelmesen ücsörgött a várótermekben, amelyek pehelyként lebegtek

rugalmas erőtereiken, hogy a hajó könnyebben követhesse a változó irányú nehézségi erőket. Most azonban ott hullámzott a sok utas a hatalmasra tárt szájú kijáratok felé vezető kanyargó hidakon.

Gaalnak alig volt valami poggyásza. Megállt egy pult előtt, ahol fürge, gyakorlott mozdulatokkal kirámolták meg visszarakták a holmiját.

Megvizsgálták és lepecsételték a vízumát. De törődött is ő mindezzel!

Trantoron volt hát! A levegő mintha egy kissé sűrűbb volna itt, a nehézségi erő is nagyobb, mint otthon Synnaxon, de majd csak

megszokja. De megszokja-e vajon a hatalmas arányokat?

A pályaudvar méretei lenyűgözőek voltak. A teteje szinte beleveszett a magasságokba. Könnyen elképzelte, hogy az égig érő csarnokban akár felhők is úszkálhatnak. Nem látta az épület végét: az emberek és a pultok és a távolban egyre jobban keskenyedő padozat a messzeség ködébe veszett.

A pultnál álló ember hangja térítette magához. A hangból bosszúság csendült:

– Lépj tovább, Dornick! – Az útlevélbe pillantott, mert a név már kiment a fejéből.

– De hová, hol … – motyogta Gaal tanácstalanul.

– Taxi jobbra, aztán a harmadik balra – mutatta az irányt az ember a hüvelykujjával.

Gaal megindult arra, ahol magasan a semmiben meglátta a fénylő

levegőből formált betűket:

TAXI MINDEN ÚTIRÁNYBA

Mihelyt Gaal ellépett a pulttól, egy addig észrevétlen alak lépett a helyébe.

A férfi fölpillantott a pult mögül, és biccentett. Az alak visszaintett a fejével, és az ifjú beutazó nyomába eredt.

Még hallotta, amint Gaal bemondta az úticélját.

Gaal egy korlátnál találta magát.

Apró betűs táblán ez állt: *Ellenőr*. Az ember, akire a tábla utalt, föl se nézett, csak odavetette:

– Hová?

Gaal nem tudott pontos választ adni, s pár másodpercnyi bizonytalankodás is elég volt ahhoz, hogy hosszú sor torlódjék össze a háta mögött.

Az ellenőr fölemelte a fejét.

– Hová?

Gaalnak nem volt sok pénze, de hát csak erről az egy éjszakáról van szó; holnap már munkába áll.

– Egy jó szállodába legyen szíves – vetette oda erőltetett fölénnyel.

Az ellenőr nem hatódott meg.

– Mindegyik egyformán jó. Mondja meg, melyikbe.

Gaal kétségbeesetten kibökte:

– Kérem, amelyik a legközelebb van.

Az ellenőr megnyomott egy gombot, mire a padlón vékony fénycsík kígyózott végig a legkülönbözőbb színű és árnyalatú egyéb fénycsíkok között.

Gaal kezébe nyomott egy jegyet. A jegy halvány fényben izzott.

– Egy per tizenkettő – mondta az ellenőr.

– Hol találom meg? – kérdezte Gaal, miközben pénz után kotorászott a zsebében.

– Kövesse a fénycsíkot. A jegy mindaddig világítani fog, amíg a helyes irányt betartja.

Gaal fölemelte a fejét, és útnak indult. Több százan baktattak a széles teremben, ki-ki a maga csapásán, különböző célok felé, össze-összetorlódva és átszűrődve egymáson, ahol a sok-sok út keresztezte egymást.

A fénycsík végéhez ért. Egy vadonatúj, nem piszkolódó kék-sárga plasztotextil egyenruhát viselő férfi megragadta a két bőröndöt.

– Közvetlen járat a Luxorba – mondta.

Az ember, aki Gaal nyomába eredt, hallotta ezt. Azt is hallotta, amint Gaal azt mondta: nagyszerű, és elkísérte a tekintetével, amíg beszállt a tömpe orrú járműbe.

A taxi függőlegesen a levegőbe emelkedett. Gaal kibámult a domború, áttetsző ablakon, közben ösztönösen megkapaszkodott a vezetőülés hátában: furcsa érzés volt egy zárt építmény belsejében repülni. A hatalmas méretek egyszerre összezsugorodtak, és az emberek

hangyákként, rendetlen összevisszaságban nyüzsögtek odalent. A színtér meg tovább zsugorodott, és hátrafelé kezdett siklani.

Elöl fal állta útjukat. Magasan fönt a levegőben kezdődött, és fölfelé nem lehetett látni a tetejét. Lyukak pöttyözték tele: mind megannyi alagútbejárat. A taxi megcélzott egyet, és eltűnt benne. Gaal agyán átvillant a gondolat: vajon hogyan képes megtalálni a vezető a sok közül épp azt az egyet?

Sötétség fogta körül őket; a homályt alig-alig törte meg a tovavillanó színes jelzőfény. Mindent betöltött a gyors suhanás hangja.

Gaal előregörnyedt a fékezés lendületétől; a taxi kibukkant az alagútból, és leereszkedett a padlóra.

– A Luxor szálló – mondta be a vezető fölöslegesen. Lesegítette Gaal poggyászát, megszokott mozdulattal zsebre vágta a tized tallérnyi borravalót, fölvett egy várakozó utast, és már emelkedett is fölfelé.

És az egész idő alatt, amióta leszállt az űrhajóról, egy másodperc nem sok, de annyi időre sem pillantotta meg az eget.

3.

TRANTOR – A tizenharmadik évezred kezdetére ez a tendencia elérte a tetőpontját. Lévén sok száz emberöltő szakadatlan során keresztül a Birodalmi Kormány székhelye, és mivel a Galaxis központi körzetében, a rendszer legsűrűbben lakott és iparilag legfejlettebb bolygói között foglalt helyet, aligha kerülhette el, hogy ne váljék az emberiség és a gazdaság soha nem látott csomópontjává.

A megszakítás nélküli városiasodás végül is elérte a fejlődés netovábbját. Trantor egész, több mint százmillió négyzetkilométernyi felszínét egyetlen város takarta. Lakóinak száma, amikor a legnagyobb volt, jóval meghaladta a negyvenmilliárdot. Ez az óriási embertömeg szinte kizárólag a Birodalom igazgatási teendőit látta el, s ami azt illeti, nem is volt elég a szerteágazó föladatokhoz képest. (Ne feledjük, hogy a hanyatlás egyik fontos tényezője éppen az volt, hogy az utolsó császárok földhözragadt vezetése alatt lehetetlenné vált a Galaktikus Birodalom megfelelő igazgatása.) Napról napra hajók tízezrei hordták Trantor asztalaira húsz mezőgazdasági bolygó termékeit… Az a körülmény, hogy Trantor élelmezése, sőt egész léte a külvilágtól függött, kényére-kedvére kiszolgáltatta őt az ostromlók blokádjának. A Birodalom utolsó évezrede során a monoton egyhangúsággal ismétlődő

lázadások egyre inkább ráébresztették erre a tényre az egymást követő

császárokat, s a Birodalom politikája szinte teljes egészében arra korlátozódott, hogy megvédje Trantor érzékeny ütőerét…

Enciklopédia Galactica

Gaal nem tudta volna megmondani, mikor süt a nap, sőt, ami azt illeti, abban sem volt bizonyos, hogy mikor van nappal és mikor éjszaka, kérdezni meg röstellte. A bolygó egész élete fémbúra alatt zajlott. Az ételen, amelyet éppen elfogyasztott, az állt, hogy ebédre szolgálták föl, de hát sok olyan bolygó létezett, amelyen a standardidőt használták, amelynek semmi köze sem volt a nappalok és éjjelek nyilván kényelmetlennek tartott helyi váltakozásához. A bolygók forgási sebessége ugyanis nem volt egyforma, a Trantorét pedig nem ismerte.

Először kíváncsian követte a “Napozóterem” felé mutató jelet, de csak egy kamrába jutott, ahol mesterséges sugarakban lehetett sütkérezni. Egy-két percet elácsorgott itt, aztán visszabandukolt a Luxor halljába.

Odalépett a portáshoz.

– Hol lehet bolygókirándulásra jegyet váltani?

– Itt nálam.

– Mikor van az indulás?

– Épp az imént ment el. A legközelebbi holnap indul. Vegye meg most a jegyét, akkor fönntartunk egy helyet.

– Á!

Holnap már késő. Holnap ő már az egyetemen lesz.

– Nincs itt valami kilátóféle? Mármint a szabad levegőn.

– Hogyne volna! Adhatok jegyet, ha akarja. De talán megnézem előbb, nem esik-e.

Megnyomott egy, a keze ügyében levő gombot, és a szemével követte az opálos képernyőn tovairamló szavakat. Gaal vele olvasott.

– Szép idő van – mondta a portás. – No persze, hiszen ha nem tévedek, most van a száraz évszak. – Majd társalgó hangon: – Ami engem illet, nem sokat törődöm a külvilággal. Három éve is megvan, hogy utoljára

kint voltam a szabad ég alatt. Egyszer megnézi magának az ember, és kész, ezt is tudja, hogy milyen. Tessék a jegye. Ott hátrafelé van a külön lift. Ki van írva, hogy a toronyba megy. Csak szálljon be.

A lift azok közé az újfajta szerkezetek közé tartozott, amelyeket a gravitációs taszítóerő működtetett. Gaallal együtt mások is beszálltak. A kezelő meghúzta az indítókart. Gaal egy pillanatra úgy érezte, hogy a levegőben lebeg, amint a gravitáció a nullára csökkent; majd a lift gyorsulásának a mértékében az ő

súlya is fokozatosan növekedett. Amikor pedig lassulni kezdett a lift, Gaal lába egyszerre elszakadt a padlótól. Önkéntelenül fölkiáltott.

– Miért nem dugja be a lábát a keresztrúd alá? – szólt rá a kezelő. – Nem tud olvasni?

A többiek ismerték a dürgést, és most mosolyogtak rajta, amint kétségbeesésében hasztalanul próbált a falba kapaszkodva lekecmeregni.

Útitársai beszorították cipőiket az egymástól kétlábnyira futó, párhuzamos krómozott keresztrudak alá. Beszálláskor ő is észrevette ugyan ezeket a síneket, de aztán nem hederített rájuk.

Végre egy kéz megragadta és lehúzta a padlóra.

Levegő után kapkodva köszönetet rebegett. Közben a lift is megállt.

Nyitott teraszon találta magát; szeme hunyorgott az éles ragyogástól. A férfi, aki segítő kezet nyújtott neki, közvetlenül mögötte állt.

– Van bőven ülőhely – fordult hozzá barátságos hangon.

Gaal becsukta ámulattól nyitva felejtett száját.

– Igen, úgy veszem észre. – Gépiesen megindult a székek felé, aztán megtorpant. – Ha nincs ellenére, egy percre még a korlátnál maradok. Én… én körül szeretnék nézni.

A férfi jóindulatilag intett, és Gaal kihajolt a válláig érő korlát fölött, és belefeledkezett a látványba.

A föld nem látszott. Eltűnt a bonyolultnál bonyolultabb, ember alkotta építmények alatt. Ameddig a szem ellátott, csak fém és ég körös-körül, mindenütt ugyanaz a szürkeség, és tudta, hogy a bolygó egész fölszínét ez borítja. Életnek szinte semmi jele, csupán egy-két

kirándulóhajó lebegett az ég hátterében, ám Gaal tisztában volt vele, hogy a bolygó fémburka alatt ott nyüzsög a sokmilliárdnyi emberi lény.

Zöldet sehol sem látott; se zöld, se föld, de élet se – az emberén kívül.

Homályosan sejtette, hogy a császári palotát valahol odalent százötven négyzetkilométernyi természetes talaj övezi, amely zöldell a fáktól, és szivárványos a virágoktól. Egy kis szigetecske az acélóceánban, onnan azonban, ahol ő állott, mit sem lehetett látni. Könnyen meglehet, hogy tízezer mérföldre van oda. Fogalma sem volt róla.

Minél előbb nyélbe kell ütnie azt a kirándulást!

Hangosan sóhajtott: végre mégiscsak Trantoron van hát! A Galaxis szívében, az emberi nem idegközpontjában. Semmit sem vett észre sebezhetőségéből. Nem látott egyetlen élelmiszer-szállító hajót sem. Fogalma sem volt arról, milyen vékony ütőér köti össze Trantor negyvenmilliárdos lakosságát a Galaxis többi részével. Csak arra gondolt, milyen óriássá nőtt az ember, aki teljesen és hetyke véglegességgel meghódította a világot.

Kissé fátyolos volt a tekintete, amikor ellépett a mellvédtől. Liftbeli barátja maga mellé mutatott egy székre, és Gaal elfogadta a kínálást.

– Jerril vagyok – mutatkozott be a férfi mosolyogva. – Először van Trantoron?

– Igen, Mr. Jerril.

– Mindjárt gondoltam. Egyébként Jerril a keresztnevem. Trantor megfogja azt, akiben van valamelyes költői véna. Ámbár a trantoriak sohasem jönnek föl ide. Viszolyognak a látványtól. Az idegeikre megy.

– Még hogy az idegeikre! A nevem különben Gaal. Miért idegesítené őket?

Hiszen csodálatos itt.

– Ki hogy van vele, Gaal. Ha valaki egy fülkében születik, és a folyosón nő

fel, egy cellában dolgozik, és egy zsúfolt napozóteremben tölti a vakációját, aztán egyszerre följön ide, ahol semmi sincs a feje fölött, csak a végtelen ég, nem csoda, hogy az idegei fölmondják a szolgálatot. A gyerekeket minden évben fölhozzák ide, mihelyt

betöltik az ötödik életévüket. Kétlem, hogy valami jó származna ebből. Amit kapnak, az nagyon is kevés, és az első

néhány alkalommal hisztérikus sírásban törnek ki. Más dolog, ha már akkor elkezdenék, mihelyt elválasztják őket, és hetenként legalább egyszer fölhoznák őket. Persze, ami azt illeti, olyan mindegy! – tette hozzá. – És ha

soha életükben nem jönnek ki? Egészen jól megvannak odalent, és mégiscsak ők kormányozzák a Birodalmat. Mit gondol, milyen magasan vagyunk?

– Nyolcszáz méter – vágta rá Gaal találomra, s kíváncsian leste a hatást, nem mondott-e butaságot.

Úgy látszik, igen, mert Jerril elmosolyodott.

– Á! Csak százötven méterre – mondotta.

– Micsoda?! De hiszen a lift legalább…

– Az igaz. De az út nagy részét az tette ki, amíg följutott a földszintre.

Trantor legalább másfél kilométer mélyre lenyúlik a fölszín alá. Akár a jéghegynek: kilenctizede nem látszik. Sőt néhány mérföldnyire még az óceán partközeli medre alá is behúzódik. Ami azt illeti, olyan mélyen vagyunk, hogy teljes energiaszükségletünket ki tudjuk elégíteni a fölszín és a három kilométernyi mélységben mért hőmérséklet különbségéből. Tudta ezt?

– Nem én. Azt hittem, hogy atomgenerátort használnak.

– Valamikor azt használtunk. De ez olcsóbb.

– Elhiszem

– Mi a véleménye erről az egészről? – A férfi nyájassága egy pillanat alatt ravaszságra, majdnem alattomosságra váltott át.

– Gyönyörű! – hebegett Gaal.

– Miért jött ide? Szabadság? Turistaút? Kirándulás?

– Nem egészen. Ami igaz, az igaz, régi vágyam, hogy meglássam Trantort, de elsősorban dolgozni jöttem ide.

– Igazán?

Gaal úgy érezte, hogy további magyarázattal tartozik.

– Dr. Seldon tervezetén, a Trantori Egyetemen fogok dolgozni. – tette hozzá.

– Raven Seldon?

– Nem, dehogy. Akiről én beszélek, az Hari Seldon. A pszichohistorikus Seldon. Én nem ismerek semmilyen Raven Seldont.

– Én is Harira gondoltam. Őt emlegetik úgy, hogy Raven, azaz holló, mert egyre-másra katasztrófáról károg.

– Csak nem? – Gaalt mintha fejbe kólintották volna.

– Persze, de bizonyára nem mondok magának újságot. – Jerrilen látszott, hogy nem tréfál. – Azt mondta, hogy nála fog dolgozni?

– Igen, persze. Matematikus vagyok. De miért jósol katasztrófát? Miféle katasztrófát?

– Maga mire gondolt?

– Sajnos, halvány fogalmam sincs róla. Olvastam dr. Seldon és a csoportja által közreadott tanulmányokat. Elméleti matematikáról szólnak egytől egyig.

– Amiket nyilvánosságra hoznak, azok igen.

Gaal bosszúságot érzett.

– Azt hiszem, visszamegyek a szobámba – vetette oda. – Örülök, hogy találkoztunk.

Jerril közönyösen búcsút intett.

Gaal egy várakozó férfit talált a szobájában. Túlságosan is meglepődött ahhoz, hogysem ki tudta volna bökni az ilyenkor szokásos “mit keres itt” szavakat.

Jöttére a férfi fölállt. Akkor látta, hogy milyen öreg, szinte teljesen kopasz, bicegve jár, csak a szeme ragyog fiatalos kék fényben.

– Hari Seldon vagyok – szólalt meg az öregember egy másodperccel előbb, mint még Gaal zavart elméje összevethette volna az arcát azzal az emlékképpel, amely a számtalanszor látott portréról vésődött a fejébe.

4.

PSZICHOHISTÓRIA – Gaal Dornick, nem matematikai módszerek segítségével, úgy határozta meg a pszichohistóriát, mint a matematika azon ágát, amely az embercsoportoknak az állandó társadalmi és gazdasági ösztönzésekre való reagálását tanulmányozza.

… Mindeme meghatározások adottnak veszik azt a föltételezést, hogy a vizsgált embercsoportok elég nagyok ahhoz, hogy megbízható statisztikai eredményt adjanak. Egy ilyen csoport legkisebb méretét Seldon Első Törvénye adja meg, amely… Egy további föltételezés szerint ahhoz, hogy az embercsoport valóban véletlenszerű reagálást mutasson, nem szabad sejtenie, hogy pszichohistóriai elemzés tárgya…

A pszichohistória egyetemes érvényességét azok a Seldon-függvények biztosítják, amelyek alapján olyan társadalmi és gazdasági erőknek a mozgását lehet nyomon követni, mint …

Enciklopedia Galactica

– Jó napot kívánok, uram! – szólalt meg Gaal. – Én… én…

– Nem hitte volna, hogy már ma találkozunk? Rendes körülmények között erre nem is került volna sor. De mert igényt tartunk a szolgálataira, ezért gyorsan kell cselekednünk. Egyre nehezebb ugyanis új munkatársakra szert tennünk.

– Nem értem, uram.

– A kilátón beszélgetett egy emberrel, nem igaz?

– De igen. Jerril a keresztneve. Ennél többet nem tudok róla.

– A neve nem jelent semmit. Az illető a Közbiztonsági Bizottság ügynöke.

Az űrkikötőből követte magát.

– De hát miért? Megvallom, egy szót sem értek az egészből.

– Az az ember rólam nem mondott semmit ott a toronyban?

– Úgy emlegette önt, hogy Raven Seldon – vallotta be némi habozás után.

– Azt is megmondta, hogy miért?

– Mert ön folyton katasztrófát jósolgat.

– Valóban azt teszem. Mit jelent magának Trantor?

Úgy látszik, ma mindenki arra kíváncsi, hogy mi a véleménye Trantorról.

Gaalnak most is csak az az egy szó jött a szájára, hogy gyönyörű.

– Ezt csak úgy mondja, anélkül hogy gondolkodna. És a pszichohistória?

– Nem gondoltam még rá, hogy a problémára alkalmazzam.

– Mielőtt velem végez, fiatalember, a vérévé fog válni, hogy a pszichohistóriát magától értődően alkalmazza mindenre. Figyeljen ide!

Seldon az övén függő zacskóból számolótáblát vett elő. Az a hír járta róla, hogy még a párnája alatt is tart egyet arra az esetre, ha fölébredne álmából. A tábla fényes-szürke felülete kopott volt a használattól. Seldon öregségtől foltos ujjai fürgén mozogtak a tábla kemény plasztikperemén. A szürke lapon vörös számjegyek villantak föl.

– Ez a birodalom jelenlegi állapota – mondta, és várakozva tekintett a fiatalemberre. Az végre elszánta magát.

– De hiszen ez nem a teljes kép.

– Távolról sem az – ismerte el Seldon. – Örülök, hogy nem fogadja el vakon, amit mondok – tette hozzá. – Ellenben olyan megközelítés, amely jól körvonalazza az alaptételt. Így már elfogadja?

– Azzal, hogy később ellenőrzöm az egyenlet levezetését – egyezett bele Gaal, gondosan ügyelve, hogy elkerülje az esetleges csapdát.

– Helyes. Ehhez adja hozzá a császárgyilkosság ismert valószínűségét. A helytartók lázadásának, a gazdasági válságok gyakoriságának jelenlegi rátáját, a bolygófölfedezések csökkenő számát, a…

És folytatta. Egy-egy téma említésére mindig új számok villantak föl az ujja nyomán, és beleolvadtak az alapegyenletbe, amely ettől minduntalan változott és terebélyesedett.

Gaal csak egyszer szakította félbe.

– Nem látom, mire alapozza azt a sortranszformációt.

Seldon lassabban megismételte a levezetést.

– De hiszen itt a szociooperációt alkalmazta, ami pedig tilos.

– Helyes. Maga gyors fölfogású, de még nem annyira, amennyire kellene.

Ebben az összefüggésben nem tilos. Most megcsinálom sorbafejtéssel.

A művelet most sokkal tovább tartott, de a végén Gaal megadóan beismerte:

– Igen, most már értem.

Seldon végre befejezte:

– Ez Trantor öt évszázad múlva. Mit olvas ki ebből, he? – Félrehajtott fejjel várta a választ.

– Teljes pusztulás! – mondta Gaal hitetlenkedve. – De… de hát ez lehetetlen. Trantor sohasem volt…

Seldont elfogta annak az embernek a heves izgalma, akinek csak a teste öregedett meg.

– Rajta, csak rajta! Látta, hogyan vezettük le az eredményt. Fordítsa most le szavakra. Felejtse el egy pillanatra a jelképeket.

És Gaal elkezdte:

– Amilyen mértékben Trantor specializálódik, olyan mértékben válik egyre sebezhetőbbé, egyre képtelenebbé arra, hogy megvédje önmagát. Továbbá minél inkább igazgatási központjává lesz a Birodalomnak, annál értékesebb zsákmánynak ígérkezik. És ahogyan egyre bizonytalanabbá válik a császári trónutódlás, és ahogyan egyre elkeseredettebb lesz a fontosabb családok közötti viszálykodás, úgy enyészik el a társadalmi felelősségérzet is.

– Elég. És mekkora a számszerű valószínűsége az öt évszázadon belüli teljes pusztulásnak?

– Nem tudnám megmondani.

– Csak el tud végezni egy térdifferenciálást?

Gaal erősen összpontosított. Seldon nem adta a kezébe a számolótáblát, csupán vagy harminc centire a szeme elé tartotta. Érezte, hogy az erőfeszítéstől kiveri a homlokát a veríték.

– 85% körül? – mondta találomra.

– Nem rossz – bólintott Seldon, alsó ajkát előrebiggyesztve –, de nem is jó.

A pontos szám 92,5%.

– És ezért hívják magát Raven Seldonnak? – csodálkozott Gaal. – Az újságok erről egy árva szót sem írnak.

– Persze hogy nem! Erről nem lehet írni. Csak nem gondolja, hogy a Birodalom nyíltan beismeri, hogy befellegzett neki? A pszichohistóriában ez az egyszeregyhez tartozik. Néhány eredményünkről azonban tudomást szerzett az arisztokrácia.

– Az baj.

– Nem föltétlenül. Ezt is beszámítottuk.

– Ez az oka, hogy engem figyelnek?

– Igen. Mindenen rajta tartják a szemüket, ami összefügg a tervezetemmel.

– Önt is veszély fenyegeti, uram?

– No igen. 1,7%-os a valószínűsége annak, hogy végeznek velem, de persze ez nem fogja leállítani a munkát. Mi ezt is számításba vettük. Különben nem érdekes. Ha nem tévedek, holnap találkozunk az egyetemen.

– Úgy van – mondta Gaal.

5.

KÖZBIZTONSÁGI BIZOTTSÁG - Az arisztokratikus klikk I. Cleon, az utolsó Entun meggyilkolása után került hatalomra. Mindent egybevetve, a közrend fönntartásának egyik tényezője volt a Birodalom ingatag és bizonytalan évszázadai alatt. Leggyakrabban a Chen és a Divart család befolyása érvényesült az uralkodói csoporton belül, amely végül is a status quo fönntartásának vak eszközévé züllött le. Csak az utolsó erőskezű császár, II. Cleon trónra lépése után szűnt meg teljesen az államon belüli hatalmuk. Az első főbiztos…

… Bizonyos értelemben a Bizottság hanyatlásának a kezdetét Hari Seldon peréig lehet visszavezetni, amely az Alapítási Kor kezdete előtt két évvel zajlott le. A per leírását megtaláljuk Gaal Dornick Hari Seldon-életrajzában.

Enciklopedia Galactica

Gaal nem váltotta be az ígéretét. Másnap reggel tompa berregésre ébredt.

Vételre kapcsolt, és a portás fojtott, bár udvarias, de azért kellőképpen rosszalló hangja arról informálta, hogy a Közbiztonsági Szolgálat rendeletére őrizet alá helyezték.

Gaal az ajtóhoz ugrott, de hasztalanul próbálta kinyitni. Mit tehetett mást, felöltözött és várt.

Érte jöttek, és máshová vitték, de még mindig csak mint őrizetest. A lehető

legudvariasabban kérdéseket tettek föl neki. Minden nagyon civilizáltan zajlott le. Elmondta, hogy Synnax vidékére való; hogy ilyen és ilyen iskolákat végzett, ekkor és ekkor matematikai doktorátust szerzett. Állásért folyamodott Seldonhoz, és ajánlkozását elfogadták. Unos-untalan elismételte ezeket a részleteket,

és

unos-untalan

firtatták

a

Seldon-tervezethez

való

csatlakozásának körülményeit. Honnan hallott róla, milyen föladatok vártak rá, milyen titkos instrukciókat kapott, és egyáltalán: mi ez az egész dolog?

Azt mondta, hogy nem tud semmit. Nem kapott semmilyen titkos instrukciókat. Ő tudós és matematikus. A politika egyáltalán nem érdekli.

Végül a nyájas inkvizítor nekiszögezte a kérdést:

– Mikor pusztul el Trantor?

Gaal meghökkent.

– Én erről semmit se tudok.

– Talán valaki más tud róla?

– Hogy beszélhetnék másvalaki nevében? – Érezte, hogy egyszerre nagyon melege lett.

– Beszélt magának valaki ilyen pusztulásról, netalán időpontot is említett?

– faggatta a vizsgáló. Majd látva a fiatalember habozását, hozzátette: – Rajta volt magán a szemünk, doktor. Ott voltunk a repülőtéren, amikor megérkezett; a toronyban, amikor a találkozójára készült, és természetesen szerét ejtettük, hogy lehallgassuk Seldonnal folytatott beszélgetését is.

– Akkor hát ismerik a véleményemet a dologról.

– Lehetséges. De szeretnénk magától is hallani.

– Neki az a véleménye, hogy Trantor ötszáz éven belül el fog pusztulni.

– És ezt persze be is bizonyította… hm… matematikailag?

– Igenis be! – vágta rá dacosan.

– Maga, ugye, készpénznek veszi a… hm… matematikát?

– Ha Dr. Seldon kezeskedik érte, akkor mérget lehet rá venni.

– Majd legközelebb folytatjuk.

– Várjon! Jogom van ügyvédhez. Követelem, mint a Birodalom polgárát megillető jogot.

– Meg fogja kapni.

Így is történt.

Egy magas férfi lépett be hozzá; az arca egyébből sem állott, mint

csupa függőleges vonalból, és olyan vézna volt, hogy nehezen lehetett elképzelni, hol találhat helyet magának a mosoly.

Gaal fölrezzent. Ziláltnak és levertnek érezte magát. Annyi minden történt vele, pedig alig harminc órája, hogy Trantorra érkezett.

– Lors Avakim vagyok – mutatkozott be a férfi. – Dr. Seldon bízott meg az ön képviseletével.

– Igazán? Nos, akkor figyeljen ide. Követelem, hogy haladéktalanul föllebbezzen a császárhoz. Ok nélkül tartanak fogva. Mindenben ártatlan vagyok. *Mindenben!* – Lefelé fordított tenyérrel széttárta a karját. – El kell érnie, hogy azonnal kihallgatást nyerjek a császárnál.

Avakim gondosan a padlóra rakta egy lapos dossziénak a tartalmát. Ha Gaal oda tudott volna figyelni, megismerhette volna a Cellofém-ügyiratokat, amelyek vékonyságuknál és szalag alakjuknál fogva könnyen beillettek a személyi kapszulákba is. Észrevehetett volna egy zsebhangrögzítőt is.

Avakim, aki ügyet sem vetett Gaal hangoskodására, végre fölemelte a tekintetét.

– A Bizottság természetesen letapogatja beszélgetésünket. Igaz, hogy ez törvényellenes, de ez a legkevésbé sem izgatja őket.

Gaal a fogát csikorgatta.

– Azonban – folytatta Avakim, miközben megfontoltan helyet foglalt – az a hangfölvevő az asztalon, amely külső megjelenésre semmiben sem különbözik egy közönséges hangrögzítőtől, és ezt a föladatát tökéletesen el is látja, mindazonáltal rendelkezik egy olyan tulajdonsággal is, hogy teljesen elfödi a lehallgató sugarakat. Anélkül, hogy erre egyhamar rájönnének.

– Akkor hát beszélhetek.

– Természetesen.

– Akkor hát kihallgatást kérek a császártól.

Avakim fagyosan elmosolyodott: kiderült, hogy mégiscsak van erre hely az arcán. Igaz, hogy a két orcáját redőkbe kellett gyűrnie, hogy elférjen az arcán a mosoly.

– Maga vidéki, ugye? – kérdezte.

– Ennek ellenére a Birodalom polgára vagyok én is. Nem rosszabb önnél vagy annak a bizonyos Közbiztonsági Bizottságnak bármelyik tagjánál.

– Minden bizonnyal. Mindössze mint vidékinek, nincs elképzelése a trantori viszonyokról. Olyasmi, hogy császári kihallgatás, nem létezik.

– Akkor hát kihez lehet föllebbezni ettől a Bizottságtól? Van egyáltalán valamilyen más eljárás?

– Nincs. Gyakorlatilag nincs helye föllebbezésnek. Jog szerint ugyan föllebbezhet a császárhoz, de úgysem kap kihallgatást. Ugyanis a mostani császár nem az Entun dinasztiából való. Ha nem tudná, Trantor ma sajnos az arisztokrata családok kezében van, és ezeknek a családoknak a tagjaiból tevődik össze a Közbiztonsági Bizottság. A dolgok ilyetén alakulását jól látta előre a pszichohistória.

– Valóban? – csodálkozott Gaal. – Akkor hát ha dr. Seldon ötszáz évre előre meg tudja mondani, hogy mi történik Trantorral…

– Ezerötszáz évre előre is meg tudja mondani.

– Legyen ezerötszáz. Akkor hát miért nem tudta előre látni tegnap, hogy mi történik ma, és miért nem figyelmeztetett rá engem? De nem! Sajnálom – tette hozzá Gaal, és leroskadt egy székre, fejét izzadt tenyerébe temetve. – Jól tudom én, hogy a pszichohistória statisztikai tudomány, és egyetlen ember jövőjét még megközelítő pontossággal sem tudja megjósolni. Megérti, ugye, ki vagyok borulva.

– Pedig nincs igaza! Dr. Seldonnak az volt a véleménye, hogy önt ma reggel le fogják tartóztatni.

– Micsoda?

– Sajnos, de való. A Bizottság egyre növekvő ellenérzéssel figyeli dr.

Seldon tevékenységét. Mind gyakrabban belekötnek azokba, akik csatlakoznak a csoporthoz. A számítások azt mutatták, hogy céljainknak az felel meg a legjobban, ha most visszük kenyértörésre a dolgot. A Bizottság

habozott fölvenni a kesztyűt, ezért jött el tegnap magához dr. Seldon, hogy kiugrassa a nyulat a bokorból. Egyedül ez a meggondolás vezette.

Gaal nagy nehezen visszanyerte a lélegzetét.

– Tiltakozom!

– Értse meg, szükség volt erre. Semmiféle személyes oka nincs annak, hogy magára esett a választás. Ne felejtse el, hogy dr. Seldon terve, amelyet több mint tizennyolc év matematikai kutatásai alapján fejlesztett ki, figyelemreméltó valószínűséggel magában foglalja az összes lehetőséget. Ez egyike azoknak az eshetőségeknek, és idejövetelem egyetlen célja, hogy meggyőzzem magát: félelemre semmi oka. Jól fog végződni minden; szinte bizonyosra vehető, hogy jól végződik a terv szempontjából és meglehetős valószínűséggel az ön szempontjából is.

– Mit mutatnak a számok? – követelte Gaal.

– A terv szempontjából több mint 99,9%.

– És az én szempontomból?

– Úgy tudom, hogy 77,2%.

– Ezek szerint több mint egy az öthöz az esélyem, hogy börtönbe zárnak, vagy netán halálra ítélnek.

– Az utóbbi egy százalék alatt van.

– Igazán? Szépen eljátszogatnak az ember sorsával. Ide fogja küldeni dr.

Seldont.

– Sajnálom, de ez lehetetlen. Dr. Seldon maga is őrizetben van.

Az ajtó fölvágódott, még mielőtt Gaal elfojthatta volna a szájára toluló kiáltást. Belépett egy őr, odament az asztalhoz, fölemelte a hangrögzítőt, megforgatta, aztán becsúsztatta a zsebébe.

– Nekem szükségem lesz még arra a szerszámra – jelentette ki Avakim higgadtan.

– Majd hozunk önnek, ügyvéd úr, olyat, amely nem bocsát ki statikus mezőt.

– Ebben az esetben a beszélgetést befejeztem.

Gaal a tekintetével kísérte ki őket a szobából, és magára maradt.

6.

A tárgyalás (legalábbis annak kellett lennie, noha nyomát sem látta azoknak a rafinált perrendtartási szabályoknak, amelyekről olvasott) még csak a harmadik napnál tartott, de Gaal nagy erőfeszítés árán sem volt képes fölidézni a kezdetét.

Őt nem nagyon háborgatták. A nehéz fegyverekkel magát dr. Seldont ostromolták. Hari Seldon azonban egykedvűen ült a helyén. Gaal úgy érezte, hogy ő az egyetlen szilárd pont, ami még megmaradt a világegyetemben.

A hallgatóság nem volt nagy, és kizárólag a Birodalom báróiból tevődött össze. A sajtót és a nagyközönséget kirekesztették, és alkalmasint a terem falain kívül aligha sejtette valaki is, hogy egyáltalán folyamatban van a Seldon-per. A hangulat elejétől végig ellenséges volt a vádlottakkal szemben.

A Közbiztonsági Bizottság öt tagja ült a pulpitus mögött. Skarlátarany egyenruhájuk és csillogó, szoros plasztikfövegük tanúskodott bírói hivatalukról. Középütt foglalt helyett Linge Chen, a főbiztos. Gaal még sohase látott ilyen nagyurat, ezért ámulattal csüggött rajta a szeme. Chen az egész tárgyalás alatt alig szólalt meg. Félreérthetetlenül kifejezésre juttatta, hogy a sok beszéd nem fér össze a méltóságával.

Az ügyész a jegyzeteibe pillantott, és folytatta a kihallgatást. A vallomástétel sora Seldonon volt.

KÉRDÉS: Mondja csak, dr. Seldon, hány embert foglalkoztat jelenleg az a terv, amelynek maga a vezetője?

VÁLASZ: Ötven matematikust.

KÉRDÉS: Dr. Gaal Dornickot is beleértve?

VÁLASZ: Dr. Dornick az ötvenegyedik.

KÉRDÉS: Úgy, tehát ötvenegy. Ásson csak le az emlékezetébe, dr. Seldon.

Hátha ötvenkettőt vagy ötvenhármat is össze tud szedni. Vagy tán még többet is?

VÁLASZ: Dr. Dornick hivatalosan még nem csatlakozott a szervezetemhez. Ha ez megtörténik, akkor ötvenegy lesz a taglétszám. Most, mint mondtam, ötven.

KÉRDÉS: És korántsem százezer körül, nemde?

VÁLASZ: Matematikus? Ugyan!

KÉRDÉS: Én nem azt mondtam, hogy matematikus. Mindenkit beleértve, lesz vagy százezer?

VÁLASZ: Ha mindenkit beleértünk, az ön adata helyes lehet.

KÉRDÉS: Helyes *lehet?* Szerintem *helyes.* Szerintem az ön tervezetén 98 572

ember dolgozik.

VÁLASZ: Azt hiszem, ön a nőket és a gyermekeket is beleszámítja.

KÉRDÉS: *(emelt hangon):* Én azt állítom, hogy 98 572 egyén. Nincs értelme a körtönfalazásnak.

VÁLASZ: Elfogadom a számot.

KÉRDÉS: *(jegyzeteibe pillantva):* Tegyük félre ezt egy percre, és térjünk rá egy másik dologra, amelyről már volt alkalmunk hosszasan elcsevegni.

Megismételné, dr. Seldon, milyen elképzelései vannak Trantor jövőjét illetően?

VÁLASZ: Azt mondtam, és ezt megismétlem, hogy öt évszázad múlva Trantor romokban fog heverni.

KÉRDÉS: És ebben az állításban semmi hűtlenséget nem lát?

VÁLASZ: Nem, uram. A tudományos igazság fölötte áll a hűtlenség fogalmának.

KÉRDÉS: Ön pedig biztosra veszi, ugye, hogy állítása megfelel a tudományos igazságnak?

VÁLASZ: Biztos vagyok benne.

KÉRDÉS: Milyen alapon?

VÁLASZ: A matematikán épülő pszichohistória alapján.

KÉRDÉS: Be tudja bizonyítani, hogy ez a matematika helytálló?

VÁLASZ: Csak egy másik matematikusnak.

KÉRDÉS: *(mosolyogva):* Tehát azt állítja, hogy az ön igazsága olyan annyira ezoterikus valami, hogy közönséges halandó meg sem értheti. Holott szerintem az igazságnak közérthetőnek kell lennie, nem olyan titokzatosnak, hogy a közönséges elme ne férkőzhetne hozzá.

VÁLASZ: Némely elme számára ez nem jelent nehézséget. Az energiaátvitel fizikája, közönséges nevén a termodinamika a mondai koroktól kezdve érthető

és világos volt az ember előtt, ennek ellenére könnyen lehetséges, hogy az itt jelenlevők közül nem mindenki volna képes megszerkeszteni egy erőgépet.

Ettől még a legintelligensebb emberek lehetnek. Kétlem, hogy a nagy tudású biztos urak…

Ennél a pontnál az egyik biztos az ügyész füléhez hajolt. Szavait nem lehetett kivenni, de sistergésükből lehetett következtetni a bennük fortyogó indulatra. Az ügyész elpirult, és félbeszakította Seldont.

KÉRDÉS: Dr. Seldon, nem azért vagyunk itt, hogy szónoklatokat hallgassunk.

Vegyük úgy, hogy ön kifejtette az álláspontját. Szerintem az ön katasztrófa jóslatainak az a célja, hogy aláássa a Birodalmi Kormány iránti közbizalmat, és ezen keresztül a saját érdekeit juttassa érvényre.

VÁLASZ: Ez nem így van.

KÉRDÉS: Bocsásson meg, ön azt állítja, hogy a Trantor úgynevezett pusztulását megelőző időszak telve lesz a legkülönfélébb társadalmi nyugtalansággal.

VÁLASZ: Úgy van.

KÉRDÉS: És hogy ön pusztán azáltal, hogy megjósolja, szeretné siettetni annak bekövetkezését, és erre az eshetőségre már egy százezres hadserege van készenlétben.

VÁLASZ: Először is ez nem így van. De még ha így volna is, könnyen meggyőződhet róla, hogy közülük alig tízezer a katonakorú férfi, de ezek közül sem részesült senki katonai kiképzésben.

KÉRDÉS: Kinek a megbízásából dolgozik?

VÁLASZ: Engem senki sem vásárolt meg, ügyész úr.

KÉRDÉS: Teljesen önzetlenül teszi, amit tesz? Csak a tudományt szolgálja?

VÁLASZ: Úgy van.

KÉRDÉS: Hát akkor lássuk, hogyan. Dr. Seldon, ön szerint a jövőt meg lehet változtatni?

VÁLASZ: Nyilvánvalóan. Ez a bírósági terem néhány órán belül a levegőbe röpülhet, de ugyanúgy lehetséges az is, hogy nem. Ha az bekövetkeznék, akkor néhány jelentéktelen vonatkozásban kétségkívül megváltozna a jövő.

KÉRDÉS: Ön mellébeszél, dr. Seldon. Az emberi nem egész történetét meg lehet változtatni?

VÁLASZ: Igen.

KÉRDÉS: Könnyen?

VÁLASZ: Nem. Csak nagy nehézségek árán.

KÉRDÉS: Miért?

VÁLASZ: Egy-egy bolygó népességének pszichohistorikai trendje igen nagymérvű tehetetlenségi energiával terhelt. Csak olyasvalami képes megváltoztatni az irányát, ami legalább hasonló nagyságrendű tehetetlenségi nyomatékkal rendelkezik. Vagy a változást akaró emberek számának kell igen nagynak lennie, vagy pedig, ha az emberek száma viszonylag csekély, akkor a változás lezajlásához szükséges idő növekszik meg hatalmas mértékben.

Tetszik érteni?

KÉRDÉS: Azt hiszem, igen. Vagyis Trantornak nem kell elpusztulnia, ha nagyon sok ember eltökéli, hogy ezt megakadályozza.

VÁLASZ: Úgy van.

KÉRDÉS: Mondjuk, százezer ember?

VÁLASZ: Nem, uram. Ez elenyészően kevés.

KÉRDÉS: Biztos ebben?

VÁLASZ: Vegye figyelembe, hogy Trantornak több mint negyvenmilliárd lakója van. Vegye figyelembe továbbá, hogy a pusztuláshoz vezető trend nemcsak Trantoron dolgozik, hanem az egész Birodalomban, amely viszont csaknem egy kvintillió embert számlál.

KÉRDÉS: Értem. Akkor hát százezer ember csak akkor változtathatja meg a trend irányát, ha ők és utódaik ötszáz éven keresztül munkálkodnak ezen.

VÁLASZ: Attól tartok, hogy nem. Ötszáz év nagyon is rövid idő.

KÉRDÉS: Úgy… Ebben az esetben, dr. Seldon, nem marad más hátra, mint az alábbi következtetés. Ön százezer embert fog össze a tervével. Ez édeskevés

ahhoz, hogy ötszáz éven belül megváltoztassa velük Trantor történetét. Más szóval: ezek az emberek akármit tesznek is, nem képesek meggátolni Trantor pusztulását.

VÁLASZ: Sajnos, így igaz.

KÉRDÉS: Másfelől viszont az ön százezer embere semmiféle törvényellenes célt nem szolgál.

VÁLASZ: Pontosan így van.

KÉRDÉS: *(lassan és elégedetten):* Ebben az esetben, dr. Seldon, jól figyeljen ide, uram, mert szeretnénk megfontolt választ kapni. Mi a célja az ön százezer emberének?

Az ügyész hangja megkeményedett. A csapda áll, Seldon sarokba van szorítva; bizonyos volt benne, hogy agyafúrt kérdéseivel minden válasz lehetőségétől megfosztotta őt.

A termen erősödő moraj hullámzott végig, amely a hallgatóságban helyet foglaló előkelőségekről átragadt a bírákra is, akik bíborarany talárjaikban izgatottan összedugták a fejüket. Egyedül a főbiztos őrizte meg a nyugalmát.

Hari Seldon megvárta, hogy lecsillapodják a zsivaj.

VÁLASZ: Hogy a minimálisra csökkentsem a pusztulás következményeit.

KÉRDÉS: Mit akar ezzel mondani?

VÁLASZ: Egyszerű a magyarázat. Trantor bekövetkező pusztulása nem lesz valamiféle

elszigetelt

esemény,

amely

az

emberiség

általános

fejlődésmenetétől függetlenül zajlana le. Csupán végkifejlete lesz annak a bonyodalmas drámának, amely már évszázadokkal ezelőtt kezdetét vette, és egyre gyorsuló tempóban ma is tovább játszódik. Ezt a drámát, uraim, úgy hívják, hogy a Galaktikus Birodalom hanyatlása és bukása.

A moraj fölháborodott üvöltésbe csapott át. Az ügyész ordítása beleveszett az általános lármába.

– Ön nyíltan kijelenti, hogy… – és itt kénytelen volt félbeszakítani, mert a hallgatóság soraiból fölhangzó “árulás!” kiáltások eszébe juttatták, hogy az elnök még nem csapott le a kalapácsával.

A főbiztos lassan fölemelte a bírói kalapácsot, és hagyta, hogy magától lezuhanjon. Lágy, gongszerű hang hallatszott. Mire a visszhang elült, a hallgatóság zúgása is lecsillapodott. Az ügyész mély lélegzetet vett.

KÉRDÉS: *(színpadiasan):* Tudatában van ön annak, dr. Seldon, hogy arról a Birodalomról beszél, amely tizenkétezer éve fönnáll, és sok-sok emberöltő

minden megpróbáltatását túlélte, és amely egy kvadrilliónyi emberi lény jóakaratát és szeretetét élvezi?

VÁLASZ: Én nagyon jól ismerem a Birodalom mostani és múltbeli helyzetét.

Nem akarok tiszteletlen lenni, de jobban ismerem, mint bárki ebben a

teremben.

KÉRDÉS: És mégis a pusztulását jósolja?

VÁLASZ: Ez a jóslat matematikára épül. Távol áll tőlem mindenféle morális ítélet. Ami engem illet, én is sajnálom, aminek be kell következnie. Még ha el is ismernénk, hogy a Birodalom rossz dolog (ami távol áll tőlem), az összeomlását követő anarchia sokkal rosszabb lesz. Az én tervem éppen ezt az anarchiát van hivatva megakadályozni. Ezzel szemben a Birodalom bukása, uraim, gigantikus esemény, amelyet nem könnyű megakadályozni. A bukást olyan erők készítik elő, mint az erősödő bürokrácia, a kezdeményező szellem hanyatlása, a kasztok megmerevedése, a kíváncsiság megrekedése – száz meg száz egyéb tényező. És ez a folyamat, mint mondtam, évszázadok óta tart, és túlságosan széles és erőteljes a sodrása ahhoz, hogy egykönnyen gátat lehetne emelni az útjába.

KÉRDÉS: Ki merné tagadni, hogy a Birodalom ma is egykori ereje teljében virul?

VÁLASZ: Amit látnak, az csak az erő látszata. Ki merné föltételezni, hogy nem örök életű ez az erő? De a korhadt fatörzs is, ügyész úr, mindaddig megőrzi hajdan volt erejének a látszatát, amíg a szélvihar ketté nem roppantja. Az a szélvihar, amely most is itt süvít a Birodalom ágai között. Hallgassanak csak oda a pszichohistória fülével, és meg fogják hallani a törzs recsegését.

KÉRDÉS: *(bizonytalanul):* Nem azért vagyunk itt, dr. Seldon, hogy szónok…

VÁLASZ: *(magabiztosan):* A Birodalom eltűnik, és mindent, ami jó benne, magával ragad. Fölhalmozott tudása szertefoszlik, és a rend, amelyet létrehozott, elenyészik. Vége-hossza nem lesz a bolygóközi háborúknak; a bolygóközi kereskedelem lehanyatlik; a népesség száma megfogyatkozik; egész világok szakadnak le a Galaxis testéről. És ez lesz a dolgoknak a rendje.

KÉRDÉS: *(kicsiny hang a nagy csöndben):* Mindörökre?

VÁLASZ: A pszichohistória, amely meg tudja jósolni a bukást, arra is képes, hogy mondjon valamit a rákövetkező sötét korszakokról. A Birodalom, uraim, mint az imént itt elhangzott, tizenkétezer év óta áll fönn. A bukását követő

sötét időszak nem tizenkét-, hanem *harmincezer* évig fog tartani. Eljön majd egy Második Birodalom, de a közte és a mi civilizációnk közötti

űrt ezer emberi nemzedék szenvedése fogja betölteni! Ez az, amit meg kell akadályoznunk.

KÉRDÉS: *(egy kissé magabiztosabban):* Ön ellentmond önmagának. Az imént azt állította, hogy nem tudja megakadályozni Trantor pusztulását, s ennél fogva a Birodalom bukását – az *úgynevezett* bukását.

VÁLASZ: Most sem állítom, hogy meg tudnánk akadályozni a bukást. De még nincs túl későn, hogy a rákövetkező zűrzavaros időszakot le tudjuk rövidíteni.

Uraim, ha a csoportom szabad kezet kap, el tudjuk érni, hogy az anarchia időszakát egyetlen évezredre zsugorítsuk össze. A történelem érzékeny pillanatához érkeztünk el. Az események föltorlódó áradatát csak egy kicsit, csak egy parányit kell eltérítenünk útjából – sokat nem lehet, de talán ez is elég lesz ahhoz, hogy az emberiség történelméből huszonkilencezer év nyomorúságát elsodortassuk vele.

KÉRDÉS: És hogy akarja ezt végbevinni?

VÁLASZ: Úgy, hogy megmentjük az emberi nem tudását. Az emberi tudás egésze elérhetetlen egy ember számára, de akár ezer ember számára is. A társadalom szövetének szétfoszlásával a tudomány is millió darabra hullik. Az egyes ember csak végtelenül parányi részecskéjét fogja ismerni a megismerhetőnek, és egymagában mit sem tud kezdeni vele. Az önmagukban értelmetlen ismeretmorzsákat senki sem fogja továbbadni. El fognak kallódni a nemzedékek során. Ezzel szemben, ha mi most egyetlen gigászi halomba össze fogjuk gyűjteni az *egész* tudást, az sohasem vész el. Az eljövendő

nemzedékek rá fognak építeni ahelyett, hogy folyton újra kellene mindent kezdeniük. Ilyenformán harmincezer év munkáját egy évezred is el fogja végezni.

KÉRDÉS: Ennyi az egész…

VÁLASZ: Ennyi az egész tervem. Az a harmincezer férfi asszonyostul és gyerekestül annak szenteli az életét, hogy előkészítse az *Enciklopédia Galacticát.* Életük kevés lesz rá, hogy befejezzék. Én még azt sem érem meg, hogy igazából elkezdődjék a munka. De arra az időre, amikor Trantor végzete bekövetkezik, elkészül a mű, és a Galaxis minden nagyobb könyvtárában ott lesz belőle egy-egy példány.

Az elnök kalapácsa a magasba emelkedett, hogy lecsapjon az asztalra.

Hari Seldon visszament a vádlottak padjához, és csendesen helyet foglalt Gaal mellett. Mosolyogva odafordult hozzá.

– Hogy tetszik a mutatvány?

– Lehengerlő volt. De mi lesz ezután?

– El fogják napolni a tárgyalást, és megpróbálnak a színfalak mögött egyezkedni velem.

– Honnan tudja?

– Őszinte legyek? Nem tudom. A főbiztoson múlik a dolog. Évekig tanulmányoztam őt. Próbáltam kielemezni az észjárását, de hát jól tudja, milyen kockázattal jár, ha egyetlen személy megbízhatatlan adatait próbáljuk behelyettesíteni a pszichohistória egyenleteibe. De azért van remény.

7.

Avakim jött oda hozzájuk, biccentett Gaalnak, és Seldon füléhez hajolt.

Bejelentették a tárgyalás elnapolását, mire az őrök szétválasztották őket. Gaalt elvezették.

A következő napi tárgyalás egészen másként folyt le. Hari Seldonon és Gaalon kívül csak a bizottság volt jelen. Az öt bírót meg a két vádlottat csak egy asztal választotta el egymástól. Még szivarral is megkínálták őket egy szivárványszínekben játszó plasztikdobozból, amely csalókán azt a látszatot keltette, mintha vég nélkül csobogó vízből formálták volna. A hiszékeny szemet azonban megcáfolták az ujjak: a doboz kemény volt és száraz.

Seldon kivett egy szivart; Gaal elhárította.

– Az ügyvédem nincs jelen – tiltakozott Seldon.

– Ez többé nem per, dr. Seldon – mondta az egyik biztos. – Azért vagyunk itt, hogy az állam biztonságáról tárgyaljunk.

– *Én* beszélek – emelte föl szavát Linge Chen, és a bizottság többi tagja, az elnök szavát lesve, hátradőlt a székében. Chen körül egyszerre csend kerekedett, amely mint szomjas föld a vizet, várta a szavait.

Gaal visszafojtotta a lélegzetét. Chen, ez a szikár, rideg férfi, aki

idősebbnek látszott a koránál, az egész Galaxis tulajdonképpeni császára volt.

Az a gyermek, aki ezt a címet viselte, csak egy Chen kreálta szimbólum volt –

nem először fordult elő ilyesmi a történelemben.

És Chen beszélni kezdett:

– Dr. Seldon, ön megzavarja a császárság békés nyugalmát. Egy évszázad múlva a Galaxis csillagait benépesítő kvadrilliók közül senki sem lesz már életben. Miért törődjünk hát akkor olyan dolgokkal, amelyek csak öt évszázad múlva következnek be?

– Én öt év múlva sem leszek már az élők sorában, mindazonáltal minden porcikámban érdekelt vagyok. Ha úgy tetszik, hát idealizmusból. Vagy mert azonosítom magamat azzal a misztikus általánossággal, amelyet úgy szoktunk emlegetni, hogy “az ember”.

– Nincs szándékomban, hogy a miszticizmus megértésén törjem a fejemet.

Mondja, mi akadályozhatna meg benne, hogy még ma éjjel kivégeztessem önt,

és ezzel nemcsak öntől, hanem egy kellemetlen és fölösleges öt évszázadtól is megszabaduljak, amelyet amúgy sem érek meg?

– Egy héttel ezelőtt – mondta Seldon könnyedén – még megtehette volna ezt, és talán még egy a tízhez valószínűséggel meg is érte volna az év végét.

Ma viszont ez az egy a tízhez valószínűség az egy az ezerhez arányt is bajosan éri el.

A jelenlevők fölszisszentek, és kényelmetlenül feszengeni kezdtek a helyükön. Gaal érezte, hogy borzongás fut végig a hátgerincén.

– Hogy érti ezt? – kérdezte Chen fürkésző pillantással.

– Nincs olyan erő – mondta Seldon – amely meg tudná akadályozni Trantor bukását. Meggyorsítani azonban meg lehet. Félbeszakadt perem híre Galaxis-szerte el fog terjedni. A katasztrófa enyhítésére irányuló terveim keresztülhúzása meg fogja győzni az embereket, hogy a jövő semmi jót sem tartogat számukra. Már most is irigykedve

gondolnak vissza nagyapáik korára.

Elharapóznak a politikai forradalmak, és lehanyatlik a kereskedelem. A Galaxison eluralkodik a mának élés, amikor csak az számít, amit az ember az adott pillanatban a kezébe kaparinthat. A törtetőké és a gátlástalanoké lesz a világ. Ezek minden cselekedetükkel csak siettetik a romlást. Végeztessen ki, és akkor Trantor öt évszázad helyett már öt évtized múlva elpusztul, ami pedig önt illeti – még mielőtt az év véget érne.

– Ezek a szavak csak arra jók, hogy a gyerekeket ijesztgessék velük –

mondta Chen –, az ön kivégzése viszont nem az egyetlen járható út a számunkra.

Félig fölemelte szikár kezét, úgyhogy csak két ujja érintette az asztalon levő iratcsomó legfölső lapját.

– Ön azt állítja, nemde, hogy tevékenysége ki fog merülni az ön által említett enciklopédia előkészítésében?

– Úgy van.

– És ezt vajon csak Trantoron lehet elvégezni?

– Uram, itt van a Birodalmi Könyvtár meg a Trantori Egyetem tudósgárdája.

– Mégis, ha másvalahol ütné föl a székhelyét, mondjuk, egy olyan bolygón, ahol a rohanó nagyvárosi élet nem vonná el a tudós foglalatosságtól a figyelmet, ahol az emberei kizárólag csak a munkájuknak szentelhetnék magukat, mondja, mindennek nem volna meg az előnye?

– Némi előnye minden bizonnyal lenne.

– Nos, már ki is választottunk egy ilyen bolygót. Ott kedvére dolgozhat, doktor, százezer emberével egyetemben. A Galaxis tudni fogja, hogy ön dolgozik, méghozzá a katasztrófa elhárításán. Sőt még azt is közhírré fogjuk tenni, hogy ön meg fogja akadályozni a katasztrófát – mosolygott. –

Mivelhogy sok mindenben nem hiszek, így nem esik nehezemre, hogy kétségemet fejezzem ki a bukást illetően is, ennél fogva szentül meg leszek győződve róla, hogy az igazat fogom mondani a népnek. Ön viszont, doktor, békén fogja hagyni Trantort, s következésképp nem

fog sérelmet szenvedni a császár békéje sem.

A másik lehetőség, hogy ön meghal, és követői közül annyian, amennyit csak szükségesnek ítélünk. Előbbi fenyegetéseit nem veszem figyelembe. Az az idő, ami rendelkezésére áll, hogy választhat a halál és a száműzetés között, mostantól kezdve pontosan öt perc.

– Melyik az a bolygó, uram, amelyet kiszemeltek? – kérdezte Seldon.

– Ha nem tévedek, Terminus a neve – felelte Chen. Hanyag mozdulattal, az ujja hegyével Seldon felé pöccintette az előtte fekvő iratcsomót. – A bolygó lakatlan, de lakható: be lehet rendezni úgy, hogy megfeleljen a tudósoknak.

Egy kicsit kiesik, az igaz…

– De hiszen az a Galaxis legszélén van, uram – szakította félbe Seldon.

– Mint ahogy mondtam, egy kicsit kiesik. De ez csak jót tesz az elmélyült munkának. Siessen, még két perce van.

– Időre lesz szükségünk, hogy fölkészüljünk az útra. Elvégre húszezer családról van szó.

– Elég időt fognak kapni rá.

Seldon töprengésbe mélyedt. Az utolsó perc is a vége felé járt, amikor megszólalt:

– Elfogadom a száműzetést.

Gaal szíve nagyot dobbant e szavak hallatára. Túlnyomórészt határtalan ujjongást érzett – ki ne ujjongana, ha sikerül elkerülnie a halált! De azért a nagy-nagy megkönnyebbülés is hagyott egy kis helyet a szívében csalódásának, hogy Seldon mégiscsak vereséget szenvedett.

8.

A taxi süvítve röpítette őket az egyetem felé a vég nélkül kígyózó alagutakon.

Hosszú időn át hallgatásba mélyedtek. Végre Gaal törte meg a csendet.

– Igaz, amit a főbiztosnak mondott? Az ön kivégzése valóban siettette volna a pusztulást?

– Én sohasem játszom a pszichohistória adataival. De ez nem is segített volna rajtam az én esetemben. Chen tudta, hogy igazat beszélek. Jó politikus, és a politikusoknak munkájuk természetéből adódóan van némi ösztönük a pszichohistóriához.

– Akkor mi szükség volt rá, hogy elfogadja a száműzetést? – tűnődött Gaal, de Seldon néma maradt.

Gaal tagjai egészen meggémberedtek, mire az egyetem területén kibukkantak az alagútból. Szinte úgy kellett kitámogatni a taxiból.

Az egyetem fényárban úszott. Gaal szinte már azt is elfelejtette, hogy nap is van a világon. Nem mintha az egyetem a szabad ég alatt állott volna. Az egész komplexum fölé gigászi méretű üvegszerű kupola borult. Ez csak a polarizált fényt engedte át, úgyhogy az ember egyenesen belenézhetett a kupola fölött ragyogó csillagba. Fénye csorbítatlanul verődött vissza az épületek fémfaláról, ameddig a szem ellátott.

Az egyetemi építményekről hiányzott az az acélszürke szín, ami egyébként Trantoron általános volt. A fém itt inkább ezüstös, sőt mondhatni, elefántcsont-ragyogással tündökölt.

– Úgy látszik, katonaság – szólalt meg Seldon.

– Hogyan? – hozta vissza Gaal a prózai talajra a tekintetét, és ő is észrevette maguk előtt az őrszemet.

Megtorpantak a katona előtt, mire a közeli ajtóból egy nyájas kapitány termett mellettük.

– Dr. Seldon?

– Igen.

– Már vártuk. Ön és az emberei mostantól fogva védőőrizet alatt állnak.

Parancsom van rá, hogy közöljem önnel: hat hónapot kapott arra, hogy Terminusra költözzék.

– Hat hónapot! – tört ki Gaalból, de Seldon gyöngéden megszorította a könyökét.

– Ezt a parancsot kaptam – mondta a kapitány.

Gaal, mihelyt a tiszt eltűnt a közelükből, méltatlankodva kirobbant:.

– Mit lehet hat hónap alatt csinálni? Mi más ez, ha nem lassított kivégzés!

– Nyugalom, nyugalom. Menjünk be előbb az irodámba.

Az iroda nem volt nagy, de tökéletesen és fölfedhetetlenül be volt biztosítva a lehallgatás ellen. Az ide irányított kémsugarak sem gyanús hallgatást, sem még gyanúsabb zavarást nem jeleztek. Ehelyett olyan, különböző emberi hangokon zajló beszélgetésről adhattak számot, amelynek a mondatait nagy halom ártalmatlan szövegből találomra vagdosták össze.

– Nos – kezdte Seldon megkönnyebbülten –, hat hónap elég lesz.

– Nem látom be, hogyan.

– Úgy, édes fiam, hogy egy olyan terv, mint a miénk, számol azzal, hogy a mi javunkra fordítsa mások cselekedeteit. Avagy nem említettem tán, hogy Chen hangulati beállítottságát olyan alapos elemzésnek vetettük alá, mint a

történelem során még egyetlen emberét sem? Addig nem engedtük meg, hogy sor kerüljön a tárgyalásra, amíg az idő és a körülmények meg nem értek arra, hogy mi válasszuk meg a kimenetelét.

– Csak nem maga intézte úgy…

– … hogy Terminusra száműzzenek? Miért ne? – Ujját rányomta az asztal egy bizonyos pontjára, mire a háta mögött szétnyílt a fal egy kis darabkája.

Csak egyedül ő tehette ezt meg, mivel a szerkezet érzékelője csak az ő ujjának a rajzolatára volt beállítva.

– Néhány mikrofilmet talál ott – mondotta. – Vegye ki azt, amely T betűvel van megjelölve.

Gaal követte az utasítást, és várakozva figyelte, amint Seldon belehelyezi a vetítőgépbe. Seldon egy szemüvegfélét nyomott Gaal kezébe, az a széméhez igazította, és belemerült a film nézésébe.

– De hát…

– Min csodálkozik? – kérdezte Seldon.

– Csak nem készül már két év óta a költözködésre?

– Két és fél év óta. Persze azt nem tudhattuk bizonyosan, hogy Terminust fogják kijelölni, de bíztunk benne, hogy így történik, és ennek a föltételezésnek megfelelően cselekedtünk.

– De miért, dr. Seldon, miért? Ha önön múlik a száműzetés, miért választotta ezt? Trantoron nem lehetett volna jobban kézben tartani az eseményeket?

– Vannak bizonyos meggondolások. A Terminuson való működésnek meglesz az az előnye, hogy élvezni fogjuk a Birodalom támogatását anélkül, hogy valaha is fölkeltenénk a gyanúját annak, hogy veszélyeztetjük a Birodalom biztonságát.

– Eszerint ön szándékosan ébresztette föl ezt a gyanút, csak azért, hogy kierőszakolja a száműzetést. Még mindig nem értem.

– Elképzelhető, hogy húszezer család saját jószántából nem menne el a világ végére.

– De miért kell őket erőszakkal oda küldeni? – Kis szünetet tartott, majd folytatta: – Vagy nem szabad tudnom?

– Még nem – felelte Seldon. – Egyelőre elég, ha annyit tud, hogy Terminuson tudományos menedéket hozunk létre. És egy másikat is létrehozunk a Galaxis másik végén, mondjuk – tette hozzá mosolyogva –, a Csillagvégen. Ami pedig a továbbiakat illeti, én hamarosan meghalok, és maga többet fog meglátni nálam. Ne, ne! Kíméljen meg a megrendülésétől és a jókívánságaitól. Az orvosaim azt mondják, hogy egy-két évnél tovább nem élhetek. De hát elvégre elértem az életben, amit akartam, és lehet-e ennél jobb halál?

– És azután, hogy ön, uram, meghal?

– Nos, lesznek, akik folytatni fogják a munkámat, talán éppen maga, s fölteszik a tervemben az i-re a pontot; a megfelelő időben és a megfelelő

módon ki fog robbanni az anakreóni lázadás is. Ettől kezdve aztán már szabadjára lehet engedni az események folyását.

– Nem értem.

– Majd megérti. – Seldon ráncos arca fáradtnak is, megbékéltnek is látszott egyidőben. – A legtöbben el fognak költözni Terminusra, de lesznek, akik itt maradnak. Ezt könnyen el lehet intézni. De ami engem illet – fejezte be suttogó hangon, úgyhogy Gaal alig hallotta a

szavait –, nekem befellegzett.

MÁSODIK RÉSZ

AZ ENCIKLOPÉDISTÁK

1 .

TERMINUS – Helyzete (l. a térképet) egyáltalán nem volt méltó ahhoz a szerephez, amelyet a Galaxis történelmében volt hivatva betölteni, ámbár, amint azt az írók légiója sohasem felejtette el hozzátenni, szükségszerű volt. Mivel a galaktikus spirál legszélén foglalt helyet, egy magányos nap egyetlen bolygójaként, amely szegény volt természeti kincsekben, és jószerivel minden gazdasági értéknek híján volt, ennél fogva a fölfedezését követő öt évszázad folyamán sohasem települt be, egészen addig, amíg az enciklopédisták ide nem költöztek…

Terminus az új generáció fölnövekedésével óhatatlanul több lett a trantori pszichohistorikusok egyszerű telepénél. Az anakreóni lázadás után, Salvor Hardin hatalomra kerülésével, aki első nagy képviselője volt…

Enciklopédia Galactica

Lewis Pirenne mélyen munkájába merült a szoba megvilágított sarkában álló íróasztala mellett. Épp elég tennivalója volt. A munkálatok összehangolása.

Az erők megszervezése. A sok-sok szálnak összefüggő szövetté való megszövése.

Ötven év telt el; ötven évbe telt, amíg gyökeret vertek, és az Egyes Számú Enciklopédia Alapítványt zökkenők nélkül működő gépezetté kovácsolták össze. Ötven évbe telt, hogy egybegyűjtsék a nyersanyagot. Hogy fölkészüljenek.

Mindez már mögöttük van. Még öt év, és megjelenik az első kötete a legmonumentálisabb munkának, amely valaha is megfogant a Galaxisban. És attól fogva minden tíz évben óraműpontossággal egy-egy új kötet. Aztán meg a mellékletek: megannyi tanulmány az

aktuális eseményekről, amíg…

Fojtottan és türelmetlenül berregni kezdett az asztalán a csengő, és Pirenne kelletlenül visszazökkent a jelenbe. Majdnem megfeledkezett látogatójáról.

Megérintette az ajtónyitó gombot, és a szeme sarkából leste, amint Salvor Hardin testes alakja benyomul a föltáruló ajtón. Úgy tett, mint aki a munkájába temetkezik.

Hardin elmosolyodott magában. Sietős volt a dolga, de jól ismerte Pirenne nem éppen kíméletes bánásmódját mindennel és mindenkivel szemben, ami vagy aki megzavarta a munkájában. Belesüppedt hát az íróasztal előtti székbe és várt.

Semmi sem törte meg a mozdulatlan csöndet, csak Pirenne sebesen száguldó ceruzája sercegett alig hallhatóan a papíron. Aztán Hardin elővett a mellényzsebéből egy kéttalléros érmét. A magasba pöccintette; a rozsdamentes acélból készült pénzdarab meg-megcsillant a fényben, amint pörgetve visszahullott a magasból. Hardin elkapta, újból földobta, és szórakozottan figyelte a csillogó fényjátékot. (A rozsdamentes acél kiváló csereeszköz volt ezen a bolygón, amely mindenféle fémből importra szorult.) Pirenne pislogva föltekintett az asztalról.

– Hagyja abba! – szólalt meg nyűgös hangon.

– He?

– Azt a pokoli pénzdobálást, azt hagyja abba.

– Vagy úgy! – Hardin zsebre vágta a pénzdarabot. – Majd szóljon, ha kész lesz, jó? Megígértem, hogy ott leszek a városi tanács ülésén, mire szavazásra kerül a sor az új vízvezeték ügyében.

Pirenne sóhajtva hátradőlt a székében.

– Rendelkezzék velem. De remélem, nem fog a város ügyeivel háborgatni.

Ez a maguk dolga. Az én egész időmet lefoglalja az Enciklopédia.

– Hallotta a legújabb hírt? – vetette oda Hardin közömbösen.

– Miféle hírt?

– Azt, amit Terminus város ultrahullámú készüléke fogott föl két

órával ezelőtt. Hogy Anakreón tartomány királyi helytartója királlyá koronáztatta magát.

– No és? Akkor mi van?

– Ez azt jelenti, hogy el vagyunk vágva a Birodalom belső régióitól.

Számítottunk erre, de attól még nem lesz kellemesebb a dolog. Anakreón éppen keresztben áll a Santanni, Trantor meg Vega felé vezető, még megmaradt, utolsó kereskedelmi útvonalunkon. Honnan fogjuk a fémünket beszerezni? Már hat hónapja, hogy egyetlen acél- vagy alumíniumszállítmányt sem sikerült áthoznunk, és most ennek végleg befellegzett, hacsak Anakreón királya meg nem könyörül rajtunk.

Pirenne türelmetlenül csettintett a nyelvével.

– Hát akkor egyezzenek meg vele!

– Hogyan egyezhetnénk meg? Nézze, Pirenne, az Alapítvány alapokmánya az Enciklopédia Bizottság igazgató tanácsának a kezébe adta a teljes adminisztratív hatalmat. Nekem, mint Terminus város polgármesterének, csak annyi hatalmam van, hogy kifújjam a saját orromat, és talán hogy tüsszentsek, amennyiben ön is ellenjegyzi azt a rendeletet, amely erre engedélyt ad. Önön és az ön igazgatóságán áll hát minden. A város nevében kérem önt, annak a városnak a nevében, amelynek a Galaxissal folytatott zavartalan kereskedelemtől függ a jóléte, hogy hívjon össze egy rendkívüli gyűlést…

– Állj! Itt nincs helye az agitációnak. Ide figyeljen, Hardin! Az igazgató tanács nem akadályozta meg, hogy városi önkormányzat alakuljon Terminuson. Sőt, mi magunk szorgalmaztuk a dolgot, mivel az alatt az ötven év alatt, amióta az Alapítvány létrejött, megnőtt a lakosság lélekszáma általában, és ezen belül azoknak a száma, akik nincsenek lekötve az Enciklopédia munkájában. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az Alapítvány első és egyetlen célja továbbra is ne az lenne, hogy közreadja az egész emberi tudás definitív enciklopédiáját. Mi egy államilag támogatott tudományos intézmény vagyunk, Hardin. Nekünk nem lehet, nem szabad beleavatkoznunk a helyi politikába – és *nem is fogunk.*

– Helyi politika! A császár bal lábának a nagyujjára mondom, Pirenne, hogy élet-halálkérdésről van szó. Ez a bolygó, Terminus, képtelen arra, hogy eltartson egy gépi civilizációt. Hiányzik hozzá a fémje. Ön is jól tudja ezt. A fölszín kőzeteiben nyoma sincs vasnak, réznek vagy alumíniumnak, és más is alig akad. Mit gondol, mi lesz az

Enciklopédiából, ha ez a fajankó, ez az anakreóni király ránk teszi a kezét?

– Miránk? Elfelejti, hogy a császár közvetlen irányítása alatt állunk! Mi nem tartozunk sem Anakreónhoz, sem bármilyen más tartományhoz. Jól vésse a fejébe! Mi a császár személyi uradalmának vagyunk a része, és senki sem nyúlhat hozzánk. A Birodalom meg tudja védeni, ami az övé.

– Akkor mért nem akadályozta meg, hogy Anakreón királyi helytartója eltépje az istrángot? És tán csak Anakreón? Legalább húsz külső tartomány, pontosan az egész Periféria a saját feje után kezd menni. Ha tudni akarja, egy fikarcnyit sem bízom abban, hogy a Birodalom képes lenne megvédeni bennünket.

– Ugyan, kérem! Királyi helytartók vagy királyok: mi a különbség? A Birodalom egységét sokszor fenyegették szeparatista politikai törekvések, széthúzás. Azelőtt is előfordult, hogy egy-egy helytartó föllázadt, még császárt is ledöntöttek a trónjáról, sőt, meg is gyilkoltak. De mit ártott ez magának a Birodalomnak? Felejtse el az egészet, Hardin. Nem a mi dolgunk. Mi először és utoljára tudósok vagyunk. A mi dolgunk az Enciklopédia. Apropó, majdnem elfeledkeztem róla. Hardin!

– Tessék.

– Csináljon valamit azzal a maga lapjával! – fakadt ki Pirenne bosszúsan.

– A Terminus City Journallal? Az nem az én újságom, magántulajdonban van. Mit követett el különben?

– Már hetek óta egyfolytában azt fújja, hogy az Alapítvány létesítésének ötvenedik évfordulóját nyilvánítsuk munkaszüneti nappá, és mindenféle helyén nem való ünnepségekkel emlékezzünk meg róla.

– És miért ne? Három hónap múlva a rádiumóra fölnyitja az Első Kriptát.

Ez csak elég méltó esemény, nemde?

– De nem cirkuszra, Hardin. Az Első Kripta és annak fölnyitása kizárólag az igazgató tanács ügye. Minden fontos dolgot közölni fogunk a néppel. Ez az utolsó szavam, és kérem, értesse meg ezt a Journallal is.

– Sajnálom, Pirenne, de a városi alkotmány garantál bizonyos jelentéktelen apróságot, amit sajtószabadságként tartunk számon.

– Lehetséges. Az igazgató tanács azonban semmit sem garantál. Én a császárt képviselem Terminuson, Hardin, és mint ilyennek, teljhatalmam van.

Hardin arca olyan kifejezést öltött, mint azé az emberé, aki tízig számol magában. Végül mogorván kibökte:

– Ami az ön státusát mint a császár képviselőjét illeti, ezzel kapcsolatban van még egy hírem az ön számára.

– Anakreón felől? – Pirenne bosszúsan összeszorította az ajkát.

– Úgy van. Rendkívüli követet menesztenek hozzánk Anakreónról. Két héten belül.

– Követet? Ide? Anakreónról? – próbálta Pirenne megemészteni a hírt. –

Mi célból?

Hardin fölállt, és az asztalhoz lökte a székét.

– Egyet találgathat – mondta, és köszönés nélkül elhagyta a szobát.

2.

Anselm Haut Rodricot (a “Haut” – magas – szó nemesi származására utalt), Pluema alkormányzóját és őfensége az anakreóni király rendkívüli követét és még vagy fél tucat cím birtokosát Salvor Hardin fogadta az űrkikötőben a magas vendégnek kijáró ceremóniával.

Az alkormányzó feszes mosollyal az arcán, mélyen meghajolt, fegyverét kihúzta a tokjából, és csövénél fogva átnyújtotta Hardinnak. Hardin egy erre az alkalomra kölcsönkért pisztollyal viszonozta az udvariasságot. Ily módon bizonyságot tettek a barátságról és jóakaratról, és ha Hardin figyelmét nem is kerülte el Haut Rodric vállának alig észrevehető kidudorodása, bölcsen magába temette megfigyelését.

Helyet foglaltak a gépkocsiban, amely alacsonyabb rangú funkcionáriusok illő nagyságú gyűrűjébe fogva, méltóságteljes lassúsággal megindult a Ciklopédia tér felé; az úton illően lelkes tömeg éljenzése kísérte a menetet.

Anselm alkormányzó egy nemes és egy katona önelégült közönyével fogadta a tömeg üdvözlését.

– És ez a város az egész birodalma? – fordult Hardin felé.

– A mi világunk még egészen fiatal, kegyelmes uram – válaszolt Hardin emelt hangon, hogy túlkiabálja a tömeg lármáját. – Rövid történelmünk során a felsőbb köröknek alig egynéhány tagja látogatott ide a mi szegény bolygónkra. Ezért vagyunk most ilyen lelkesek.

Bizonyosra vehető, hogy a “felsőbb körök” képviselője nem ismerte föl az iróniát ezekben a szavakban.

– Ötven éve alapították – mondta elgondolkozva. – Hm-m-m! Maguknak bőven van parlagon heverő földjük, polgármester. Nem gondoltak még rá, hogy birtokokat hasítanak ki belőle?

– Még nem merült föl a szükségessége. Itt minden a végletekig központosítva van; másképp nem is lehetne az Enciklopédia miatt. Majd egyszer, talán ha a népesség száma eléri…

– Furcsa egy világ! Maguknak nincs parasztságuk?

Nem kell hozzá valami nagy éleslátás – gondolta magában Hardin –, hogy valaki fölismerje őkegyelmessége szavai mögött az eléggé ügyetlen pumpolási kísérletet, Ezért egykedvűen odavetette:

– Nincs. De nemességünk sincs.

Haut Rodric összevonta a szemöldökét.

– És a vezetőjük, az, akivel találkoznom kell?

– Dr. Pirenne-re gondol? Ó, igen! Ő az igazgató tanács elnöke és a császár személyes megbízottja.

– *Doktor?* Ennyi az összes címe? Egy *tudós?* És a polgári hatóságok fölött áll?

– Miért ne, ez csak természetes – replikázott Hardin jóindulatúan. – Itt mindannyian többé-kevésbé tudósok vagyunk. Elvégre is mi nem annyira egy külön világ, mint inkább egy tudományos alapítvány vagyunk, a császár közvetlen fönnhatósága alatt.

Az utóbbit erősebben hangsúlyozta, az alkormányzó meg is orrolt egy kissé. Legalábbis töprengő hallgatásba burkolózott az egész hátralevő idő

alatt, amíg lassú vonulással a Ciklopédia térre nem értek.

Hardin halálosan unta az egész délutánt és a rákövetkező estét, de legalább azzal vigasztalódott, hogy Pirenne és Haut Rodric, bármilyen hangos megnyilvánulását adták is kölcsönös tiszteletüknek és megbecsülésüknek, nálánál is nagyobb undorral viselték el egymás társaságát.

Haut Rodric az Enciklopédia-házba tett látogatás során el-elrévedő

tekintettel hallgatta Pirenne előadását. Arcára kövült udvarias mosollyal nyugtázta a tudós pergő magyarázatait, aki sorra mutogatta neki a hatalmas filmraktárakat és a nagyszámú vetítőtermet.

Csak akkor jött ki a száján az első összefüggő mondat, miután szintről szintre és osztályról osztályra végignézték a begyűjtő-, a szerkesztő-, a kiadó-, a film- és ki tudja még, milyen részlegeket.

– Mindez nagyon érdekes – szólalt meg –, csak egy kicsit furcsa foglalatosság felnőtt emberek számára, nem? Mire jó ez az egész?

Jó kis kérdés – gondolta Hardin –, Pirenne aligha tud rá válaszolni. Bár az arca eléggé ékesszóló kifejezést öltött.

A vacsora viszont a délután fordítottja lehetett volna, amennyiben egész este Haut Rodric vitte a szót. Kimerítő technikai részletességgel és hihetetlen élvezettel mesélte el a saját hőstetteit, amelyet az Anakreón és a nemrég alakult Smyrnói Királyság közötti háborúban mint zászlóaljparancsnok vitt végbe.

Az alkormányzó kalandjainak az elsorolása nem ért véget a vacsorával, amikor is a kisebb hivatalnokok egymás után elszállingóztak. Az utolsó összezúzott űrhajók diadalmas leírását akkor ejtette meg, amikor Pirenne és Hardin társaságában kivonult az erkélyre, és kényelembe helyezte magát a langyos nyáresti levegőn.

– Most pedig – szólalt meg erőltetett kedélyességgel – térjünk rá a komoly dolgokra.

– Helyes – dörmögte Hardin, miközben rágyújtott egy hosszú vegai szivarra (nem sok van már belőle, fordult meg a fejében), és a szék két hátsó lábán hintáztatta magát.

A Galaxis magasan volt az égen, és tejszerű lencséje lustán terpeszkedett láthatártól láthatárig. Az a néhány csillag, amely itt a világmindenség szélén egyáltalán látható, aprócska szikra csak hozzá

képest.

– Persze – folytatta az alkormányzó – az érdemi tárgyalást, vagyis az aláírást meg hasonló unalmas technikai részleteket csak a… Hogy is hívják a maguk testületét?

– Igazgató tanács – mondta Pirenne hűvösen.

– Furcsa egy elnevezés! No, mindegy, szóval majd holnap. De ha már itt vagyunk magunk között, férfi a férfival, akár el is takaríthatnánk a bozót nagyját az útból, nem gondolják?

– Ez azt jelenti… – próbálkozott a szóval Hardin.

– Pontosan. Itt, a Periférián bizonyos változás következett be, és a maguk bolygójának némileg bizonytalanná vált a státusa. Üdvös lenne, ha sikerülne kölcsönös megértésre jutnunk a helyzet megítélését illetően. Van még abból a szivarból, polgármester?

Hardin összerezzent, és kelletlenül átadott egyet.

Anselm Haut Rodric az orrához emelte a szivart, és csettintett a gyönyörűségtől.

– Vegai dohány! Hogy jutott hozzá?

– Az utolsó szállítmánnyal kaptunk még valamennyit. Alig van már belőle.

A nagy mindenség a megmondhatója, mikor kapunk megint, ha egyáltalán kapunk még valaha is.

Pirenne elfintorította az orrát. Ő maga nem dohányzott, ezért utálta a szagát.

– Megengedi kegyelmességed – vetette közbe –, hogy tisztázzunk valamit?

Ezek szerint az ön küldetésének pusztán a helyzet fölmérése volna a célja?

Haut Rodric bólintott az első mohó szippantások füstfelhői mögül.

– Ebben az esetben gyorsan végezhetünk. Az Első Számú Enciklopédia Alapítvány vonatkozásában a helyzet ugyanaz, mint amilyen mindig is volt.

– Úgy. És megmondaná, milyen volt az a helyzet?

– Egyszerű: az Alapítvány államilag támogatott tudományos intézmény, amely részét képezi ő kegyelmes felsége, a császár személyi uradalmának.

Az alkormányzón nem látszott, hogy meghatódott volna.

– Ez mind szép, dr. Pirenne – mondta füstkarikákat eregetve. – Ha nem tévedek, mindezt a Birodalom pecsétjével ellátott oklevelekkel is tanúsítani tudják; de mi a valóságos jogállásuk? Milyen a viszonyuk Smyrnóhoz? Ha nem tudná, Smyrno fővárosa nem ötven parszeknyire van magukhoz. És Konom vagy Daribow?

– Nekünk semmi közünk sincsen egyetlen tartományhoz sem – mondta Pirenne. – Mint a császár közvetlen alattvalói…

– Ezek többé nem tartományok – szakította félbe Haut Rodric –, ezek most már királyságok.

– Hát akkor királyságok. Nekünk semmi közünk sincsen hozzájuk. Mint tudományos intézmény…

– Az ördögbe a tudománnyal! – eresztett meg a másik egy katonás káromkodást, hogy beleizzott a levegő. – Mi a fenét változtat ez azon a tényen, hogy Smyrno bármelyik pillanatban ráteheti a kezét Terminusra?

– És a császár? Ő nyugodtan fog ülni a helyén?

Haut Rodric erőt vett magán, és higgadtabb hangon folytatta.

– Nézze, dr. Pirenne, maga tiszteletben tartja a császár birtokát, ugyanúgy tesz Anakreón is, de hátha Smyrno másként vélekedik? Ne feledje, hogy éppen most írtunk alá a császárral egy szerződést – holnap majd megmutatom a másolatát a maguk tanácsának –, amely a mi vállunkra helyezi a felelősséget azért, hogy a császár nevében fönntartsuk a rendet a volt Anakreón tartomány határain belül. A mi kötelességünk világos, nemde?

– Minden bizonnyal. De Terminus nem része Anakreón tartománynak.

– És Smyrno…

– Smyrno tartománynak sem része. Egyetlen tartományhoz sem tartozik.

Engem nem érdekel, hogy ki mit tud.

– De minket igen. Éppen hogy véget ért vele a háborúnk, és még mindig a kezében tart két csillagrendszert, amely pedig a mienk. Terminus rendkívül fontos stratégiai helyzetet foglal el a két ország között.

Hardin kezdte unni a dolgot, és közbe vágott:

– Kegyelmességed mit javasol?

Az alkormányzó elérkezettnek látta az időt, hogy fölhagyjon a szócsatával, és kirukkoljon az aduval. Nem vesztegette hát az időt.

– A vak is látja, hogy mivel Terminus képtelen rá, hogy megvédje magát, Anakreónnak kell az ő érdekében is magára vállalnia ezt a föladatot. Mi, ugyebár, nem óhajtunk beleavatkozni a belügyekbe…

– Ühüm! – dörmögte Hardin szárazon.

– … de meggyőződésünk szerint mindkét érdekelt fél üdvét szolgálná, ha Anakreón katonai támaszpontot állítana föl a bolygón.

– Ez minden, amit akarnak, vagyis egy katonai támaszpont valahol a pusztaságban, és kész?

– No persze fölmerülne még a védelmező erők fönntartásának a kérdése is.

Hardin visszazökkentette a székét mind a négy lábára, és könyökével a térdére támaszkodott.

– Végre a lényegnél tartunk! Magyarán arról van szó, hogy Terminus váljék protektorátussá, és fizessen sarcot.

– Nem sarcot, adót. Mi megvédjük magukat, és maguk ezért fizetnek.

Pirenne váratlanul lesújtott az öklével a szék karfájára.

– Hadd szóljak én, Hardin. Kegyelmes uram, én egy rozsdás fityingnyit sem törődöm sem Anakreónnal, sem Smyrnóval vagy az önök helyi politikájával meg kicsinyes háborúskodásaival. Megismétlem, hogy ez egy államilag támogatott, adómentes intézmény.

– Államilag támogatott? De hát *mi* vagyunk az állam, dr. Pirenne, mi viszont nem támogatjuk önöket.

Pirenne dühösen fölpattant a székéről.

– Kegyelmes uram, én itt közvetlen képviselője vagyok…

– ő… ő fényes felségének, a császárnak – fejezte be a mondatot Anselm Haut Rodric epésen –, én viszont Anakreón királyának vagyok a közvetlen képviselője. Anakreón jóval közelebb van, dr. Pirenne.

– Térjünk vissza a tárgyra – szólt közbe Hardin békéltetőleg. – Hogyan gondolja kegyelmességed behajtani azt a bizonyos adót? Búzában, burgonyában, zöldségben, jószágban?

Az alkormányzó tágra meresztette a szemét.

– Mi az ördögöt beszél? Mit kezdenénk mi ezzel? Hiszen magunk sem tudjuk hová tenni a fölöslegeinket. Természetesen aranyban. Esetleg króm és vanádium még jobb lenne, ha megfelelő mennyiséget tudnának szállítani.

Hardin elnevette magát.

– Megfelelő mennyiség! Még vasunk sincs elég. Arany! Vessen egy pillantást a pénzünkre – dobott egy érmét a követ felé.

Haut Rodric elkapta, és álmélkodva forgatta a kezében.

– Mi ez? Acél?

– Eltalálta.

– Nem értem.

– Terminusnak gyakorlatilag semmilyen fémkészlete sincsen. Mindent behozunk. Következésképp aranyunk sincsen, s fizetni sem tudunk semmivel, hacsak nincs szükségük néhány ezer zsák burgonyára.

– Hát iparcikkek?

– Fém nélkül? Miből csináljunk gépeket?

Senki sem szólalt meg egy ideig, majd Pirenne próbálkozott ismét:

– Ez az egész vita csak szalmacséplés. Terminus nem olyan bolygó, mint a többi, hanem egy tudományos alapítvány, amelynek az a rendeltetése, hogy létrehozza a nagy Enciklopédiát. A mindenségit, ember, tartsa tiszteletben a tudományt!

– Enciklopédiákkal nem lehet háborút nyerni – ráncolta össze a homlokát Haut Rodric. – Ezek szerint semmijük sincsen, hozzá még népességük is alig.

Hát ami azt illeti, földdel is fizethetnek.

– Hogy érti ezt? – hökkent meg Pirenne.

– Ez a bolygó jószerivel üres, a gazdátlan földek pedig bizonyára termékenyek. Számos olyan nemesúr akad Anakreónon, aki nem vetné meg, ha kiegészíthetné a birtokát.

– Ön nem gondolhatja komolyan ezt a…

– Semmi szükség a riadalomra, dr. Pirenne. Jut is, marad is mindnyájunknak. Ha úgy hozza a sora, hogy megegyezünk, akkor bizonyára sikerül majd úgy intéznünk a dolgot, hogy maguk is meg legyenek elégedve.

Szó lehet új címekről, új birtokokról – remélem értjük egymást.

– Köszönöm szépen! – mondta Pirenne epésen.

Ekkor Hardin jámborul megkérdezte:

– Vajon Anakreón el tud-e látni bennünket megfelelő mennyiségű

plutóniummal az atomerőművünk számára? Már csak néhány évi készletünk maradt.

Pirenne nagyot nyelt, aztán mindhárman percekig tartó feszült hallgatásba mélyedtek. Amikor végre Haut Rodric nagy nehezen megtörte a csendet, hangjából hiányzott a korábbi hetykeség:

– Maguknak van atomerőművük?

– Persze hogy van. Mi ebben a különös? Úgy hiszem, az atomenergia idestova már ötvenezer esztendős. Miért ne lenne nekünk is? Csak persze nem könnyű plutóniumhoz jutni.

– I-i-igen… – préselte ki magából a követ, majd kis szünet után feszengve hozzátette: – Nos, uraim, majd holnap folytatjuk. Elnézésüket kérem, uraim…

Pirenne követte a tekintetével, és a fogai közt sziszegte a távozó alak után:

– Ez az undorító, tökfejű szamár! Ez a…

– Egyáltalán nem – szakította félbe Hardin. – Olyan, amilyennek a környezete megteremtette. Értelmi képessége jószerivel csak arra terjed ki, hogy “nekem puska van a kezemben, a tiedben meg semmi”.

Pirenne magánkívül ráförmedt:

– Mi az ördögöt fecsegett itt összevissza mindenféle katonai támaszpontokról meg sarcról? Elment az esze?

– Csöppet sem. Mindössze lovat adtam alá, és hagytam beszélni. Ha észrevette, a végén mégiscsak kibökte, mi is Anakreón valódi szándéka, vagyis

hogy

Terminust

nemesi

birtokokra

akarják

szétszabdalni.

Természetesen eszem ágában sincs belemenni.

– Önnek nincs. *Ön* nem fog belemenni. Elvégre is kicsoda ön? Aztán meg, ha szabad érdeklődnöm, mit akart azzal elérni, hogy kikotyogta az atomerőművünket? Hisz több se kell hozzá, hogy katonai célponttá váljunk.

– Igen – vigyorgott Hardin –, olyan katonai célponttá, amelytől tanácsosabb óvakodni. Még most sem jött rá, miért dobtam be ezt a dolgot?

Volt egy erős gyanúm, amely be is igazolódott.

– Éspedig?

– Éspedig az, hogy Anakreónnak nincs többé atomenergiája. Ha volna, akkor a barátunk kétségkívül rájött volna, hogy a plutóniumot csak a réges-régi időkben használták az erőművekben. Ebből az következik, hogy az egész Periférián nincs többé atomenergia. Az biztos, hogy Smyrnónak nincsen, egyébként Anakreón nem nyerte volna meg a

legutóbbi háború legtöbb csatáját. Érdekes, ugye, vagy nem találja?

– Eh! – legyintett Pirenne, és vadkanként elcsörtetett. Hardin csendes mosollyal nézett az öreg után.

Eldobta a szivar maradékát, és föltekintett a szélesen elnyújtózó Galaxisra.

“Visszatértünk az olajhoz meg a szénhez, mi?” – dörmögte maga elé, és amit még ezenkívül gondolt, azt mélyen magába rejtette.

3.

Hardin igazat mondott, hogy a Journal nem az ő tulajdona, de csak formális értelemben. Hardin volt a lelke annak a törekvésnek, hogy Terminus autonóm közigazgatást nyerjen, és ő volt az első választott polgármester is, így hát nem volt meglepő, hogy ha nincs is a nevén egyetlen Journal-részvény sem, különféle fondorlatos úton-módon a részvényállomány hatvan százalékát ő

ellenőrzi.

Ennek megvoltak a módjai.

Következésképpen amikor Hardin Pirenne előtt azzal a javaslattal kezdett előhozakodni, hogy ő is részt vehessen az igazgató tanács ülésein, nem volt egészen véletlen, hogy a Journal is ilyen értelmű kampányba fogott. És az Alapítvány történetének első tömeggyűlését is megrendezték, és az szintén azt követelte, hogy a város is legyen képviselve a “nemzeti” kormányban.

A vége az lett, hogy Pirenne fogcsikorgatva bár, de beadta a derekát.

Hardin, aki az asztal végén kapott, ültében azon morfondírozott, mért van az, hogy a természettudósok ilyen rossz politikusok. Talán azért, mert túlságosan beleélték magukat a tények kérlelhetetlenségébe, és sehogyan sem képesek idomulni az emberi forgandósághoz?

Bármint légyen is, bal kéz felől most itt ült mellette Tomaz Sutt és Jord Fara, tőle jobbra Lundin Crast és Yate Fulham, míg vele szemben az asztalfőn Pirenne elnökölt. Természetesen mindannyiukat jól ismerte, bár most a különleges alkalomra való tekintettel mintha mindenki az ünneplő ábrázatát öltötte volna magára.

Hardin végigszunyókálta a bevezető formalitásokat, és csak akkor kapta föl a fejét, amikor Pirenne hörpintett a vizespohárból, és

megszólalt:

– Nagy örömömre szolgál, hogy közölhetem a tisztelt igazgató tanáccsal, miszerint legutóbbi ülésünk óta értesítést kaptam arról, hogy két héten belül Terminusra érkezik Lord Dorwin, a Birodalom kancellárja. Biztosra vehetjük, hogy mihelyt a császár tisztában lesz a helyzettel, Anakreónnal fönnálló vitánk teljes megelégedésünkre elsimítást nyer.

Elmosolyodott, és az asztal túlsó végén ülő Hardinra nézett.

– A Journalt ez irányban már informáltuk.

Hardin magában kuncogott. A napnál is világosabb, hogy többek között azért bocsátották be ebbe a szentek szentélyébe, hogy Pirenne elhenceghessen előtte ezzel az értesülésével.

Közömbös hangon megkérdezte:

– Az általánosságokon túl, mit remélnek Lord Dorwin látogatásától?

A kérdésre Tomaz Sutt válaszolt, akinek megvolt az a rossz szokása, hogy ha rájött a fontoskodás, harmadik személyben beszélt az emberekhez:

– Kell-e bizonygatni, hogy Hardin polgármester hivatásos cinikus? Hisz épp ő ne tudná, hogy mi sem valószínűtlenebb, mint hogy a császár eltűrné személyes jogainak megsértését?!

– Miért, mit tenne, ha mégis megsértenék?

A bizottság bosszúsan felhördült.

– Rendreutasítom! – mondta Pirenne, s pillanatnyi szünet után: – Amit mond, az a felségsértés határát súrolja.

– Ezt tekintsem úgy, mint a kérdésemre adott választ?

– Igen! Ha nincs más mondanivalója…

– Csak lassan a testtel! Szeretnék kérdést föltenni. Ezen a diplomáciai lépésen kívül, amely vagy hoz valamit, vagy nem, történt-e valamilyen konkrét intézkedés az anakreóni fenyegetés elhárítására?

Yate Fulham egyik kezével megpödörte hetyke, vörös bajuszát.

– Ezek szerint ön úgy látja, hogy fenyegetnek bennünket?

– Ön nem?

– Semmiképpen. A császár… – kezdte volna kioktató hangon.

– A mindenségit! – tört ki Hardin bosszúsan. – Mi ez? Egyre-másra úgy emlegetik a császárt, meg a Birodalmat, mint valami varázsszót. A császár ötvenezer parszekre van innen, és kétlem, hogy egy fikarcnyit is törődne velünk. S ha igen, akkor is mit tud csinálni? Ami a birodalmi hajóhadból erre a térségre jutott, az most a négy királyság kezében van, többek között Anakreónéban. Lássák be végre, hogy nekünk nem szavakkal, hanem fegyverekkel kell válaszolnunk a kihívásra!

Figyeljenek ide! – folytatta. – Eddig két hónapot nyertünk azzal, hogy bogarat ültettünk Anakreón fülébe, mintha volna atomfegyverünk.

Mindnyájan tudjuk persze, hogy ennek csak a fele igaz. Van ugyan atomenergiánk, de csak polgári célra, s arra is kevés. Erre hamarosan ők is rájönnek, és önök csalódnak, ha azt hiszik, hogy repesni fognak az örömtől, amiért az orruknál fogva vezettük őket.

– De kedves uram…

– Várjon, még nem fejeztem be! – Hardin kezdte elemében érezni magát. –

Szép dolog, hogy iderángigáljuk azt a kancellárt, de sokkal szebb lenne, ha néhány nagy ostromágyút is hozna magával, persze atomlövedékhez valót.

Uraim, két hónapot elvesztegettünk, és nem biztos, hogy lesz még elvesztegetni való újabb két hónapunk. Halljuk, mit javasolnak!

Lundin Crast szólalt meg, hosszú orrát dühösen ráncolva:

– Ha ön az Alapítvány militarizálását javasolja, úgy vegye tudomásul, hogy én hallani sem akarok róla. Ezzel tanújelét adnánk annak, hogy nyíltan a politika mezejére léptünk. Mi, polgármester úr, tudományos alapítvány vagyunk és semmi más.

Sutt vette föl a fonalat:

– És ezen túlmenőleg, ez az ember azt sem veszi számításba, hogy a fegyverkezés embereket – értékes embereket – vonna el az Enciklopédiától.

Bármi történjék is, ezt nem lehet megengedni.

– Nagyon igaz! – bólintott Pirenne. – Az Enciklopédia mindig és mindennél előbbvaló.

Hardin magában a fogát csikorgatta. Úgy látszik, az Enciklopédia a tanács agyára ment. A hangja jeges volt:

– Eszébe jutott-e valaha is ennek a nagybecsű testületnek, hogy Terminusnak netalán egyéb érdekei is lehetnek az Enciklopédián kívül?

– Nem tudom fölfogni, Hardin – replikázott Pirenne –, hogy az Alapítványnak *bármilyen* más érdeke is lehetne az Enciklopédián kívül.

– Én nem azt mondtam, hogy az Alapítványnak; én azt mondtam, hogy Terminusnak. Attól tartok, nincs tisztában a helyzettel. Több mint egymillióan élünk itt Terminuson, és ebből a számból alig százötvenezren dolgoznak közvetlenül az Enciklopédiának. Nekünk ez *otthonunk*. Mi itt születtünk.

Farmjainkhoz, házainkhoz, gyárainkhoz képest az Enciklopédia nem sokat jelent nekünk. Mi azokat meg akarjuk védelmezni…

Lehurrogták.

– Első az Enciklopédia – sziszegte Crast a foga között. – Nekünk küldetésünk van, amit be kell töltenünk.

–Küldetés! Ördög és pokol! – ordított most már Hardin. – Ötven évvel ezelőtt ez talán igaz lehetett, de itt már egy új generáció él.

– Ennek semmi köze a dologhoz – ellenkezett Pirenne. – Mi tudósok vagyunk.

Hardin számára betelt a pohár.

– Ne mondja! Valóban? Mit kell hallanom! Vagy csak képzelődöm talán?

A maguk bandája itten tökéletes példája annak, mi volt a Galaxis baja a legutóbbi évezredek során. Miféle tudomány az, amely évszázadokra félrebújik ide csak azért, hogy összehordja azt, amit a tudósok az utóbbi ezer esztendőben kidolgoztak? Nem gondoltak még arra, hogy előrenézzenek, továbbfejlesszék az ő ismereteiket? Ugyan! Önök egészen jól érzik magukat a posványban. Ami azt illeti: az egész

Galaxis, ki tudja, már mióta. Ez az oka, hogy a Periféria lázong; ezért szakad meg a közlekedés; ebből fakad, hogy vége-hossza nincs a kicsinyes háborúságoknak; ezért van az, hogy egész rendszerek elfelejtik az atomenergiát, és visszasüllyednek a vegyi energia barbár korába. Ha tudni akarják – harsogta –, *a Galaxis a vesztébe rohan!*

A fölindultságtól levegő után kapkodva lehuppant a székére, ügyet sem vetve rá, hogy ketten-hárman is próbáltak egyidejűleg vitába szállni vele.

Végül Crastnak sikerült megragadnia a szót:

– Nem tudom, mit akar elérni, polgármester úr, ezekkel a hisztérikus kijelentéseivel. Egy bizonyos: semmiféle építő javaslattal nem járul hozzá a vitához. Elnök úr, indítványozom, hogy az előttem fölszólaló szavait töröljük a jegyzőkönyvből, és ott folytassuk a vitát, ahol félbeszakadt.

Jord Fara most először zökkent ki a nyugalmából. Mind ez ideig távol tartotta magát a vitától, még akkor is, amikor forráspontig hevültek az indulatok. Most azonban megeresztette öblös basszus hangját, amely méltó volt kis híján másfél mázsás alakjához:

– Uraim, nem feledkeztünk meg valamiről?!

– Miről? – fordult feléje Pirenne ingerülten.

– Arról, hogy egy hónap múlva fogjuk ünnepelni az ötvenedik évfordulónkat – jelentette ki sokatmondóan; megvolt az a képessége, hogy a leglaposabb dolgoknak is a legnagyobb mélyértelműség színezetét tudta kölcsönözni.

– No és?

– És ezen az évfordulón – folytatta Fara mit sem zavartatva magát – Hari Seldon kriptája meg fog nyílni. Nem gondolkoztak még el azon, vajon mi lehet a kriptában?

– A jó ég tudja. Valamilyen szokásos dolog. Talán egy rutin üdvözlő

beszéd. Nem hinném, hogy bármilyen jelentőséget is kellene tulajdonítanunk a kriptának, habár a Journal – nézett Hardinra, aki visszavicsorított rá – ügyet próbált csinálni belőle. Le kellett állítanom a dolgot.

– Úgy – mondta Fara –, de hátha téved? Vagy nem ütött szöget a

fejébe –

szünetet tartott, majd ujját tömzsi orrára helyezve folytatta –, hogy a kripta nagyon is jókor nyílik meg?

– Azt akarja tán mondani, hogy nagyon is rosszkor? – dörmögte Fulham. –

Van elég gondunk anélkül is.

– Lehet-e fontosabb dolog, mint Hari Seldon üzenete? Kötve hiszem.

Fara egyre inkább magára öltötte a főpapi pózt. Hardin elgondolkodva pihentette rajta a tekintetét. Mire akar vajon kilyukadni?

– Azt kell hinnem – folytatta Fara elégedetten –, hogy önök, úgy látszik, megfeledkeznek arról, hogy Seldon korunk legnagyobb pszichológusa volt, és ő a mi Alapítványunk atyja.

Jogos az a föltételezésünk, miszerint tudományát arra használta föl, hogy a közeljövő történelmének a valószínű alakulását földerítse. Ha így áll a dolog, aminek, ismétlem, nagy a valószínűsége, akkor minden bizonnyal megtalálta a módját annak, hogy figyelmeztessen bennünket a veszélyre, és talán még a kivezető utat is megmutassa. Ha nem tudnák, az Enciklopédia nagyon kedves volt a szívének.

A jelenlevőkön zavart kétkedés lett úrrá. Pirenne a torkát köszörülte.

– Há-át, én nem is tudom… A pszichológia fontos tudomány, viszont ha nem tévedek, jelen pillanatban nincs közöttünk egyetlen pszichológus sem.

Félek, hogy ingoványos talajra tévedünk.

Fara Hardinhoz fordult.

– Nem tanult maga pszichológiát Alurinnál?

– De igen – válaszolt Hardin elmerengve –, igaz, hogy nem sikerült befejeznem a tanulmányaimat. Mérnökpszichológus szerettem volna lenni, de ennek itt nem volt tere, ezért mi mást tehettem? Politikusnak mentem. A kettő

lényegében egy és ugyanaz.

– Mi a véleménye a kriptáról?

– Nem is tudom – felelte Hardin óvatosan.

Az ülés végéig aztán meg sem szólalt, pedig ismét szőnyegre került a birodalmi kancellár dolga.

Az igazság az, hogy nem is figyelt oda. Gondolatai új vágányon indultak el, és lassacskán kezdtek összeállni a dolgok. Mint az összerakós játékban: egy-két apróbb görbület már egymásba illeszkedett.

A kulcsot pedig a pszichológia jelentette. Ebben biztos volt.

Kétségbeesetten próbálta visszaidézni magában a valaha tanult elméleti pszichológiát, és ez rögtön ráterelte őt a helyes útra.

Egy olyan nagy pszichológus, mint Seldon, ki tudta bogozni az emberi indulatokat és reakciókat annyira, hogy fő vonásaiban képes legyen előre látni a jövő történelem alakulását.

Ez pedig azt jelentette – ejha!

4.

Lord Dorwin burnótozott. Ezenkívül hosszú hajat viselt, amelyet rafinált csigákba bodorított, ehhez járult két oldalról egy-egy bozontos, szőke barkó, amelyet gyengéden meg-megsimogatott. A beszéde simára csiszolt kinyilatkoztatásokból állt, s raccsolva elharapta az r-eket.

Hardin pillanatnyilag nem ért rá, hogy további okokat sorakoztasson föl, miért érzett első pillanattól kezdve ellenszenvet a nemes kancellár iránt. No persze, ott volt még egyik kezének elegáns mozdulata, amellyel szavait kísérte, meg az a kiszámított leereszkedés, amellyel még a puszta igenjeit is kinyilatkoztatta.

De hát most azon főtt a feje, hogy előkerítse őt. Félórája, hogy Pirenne-nel együtt szőrén-szálán eltűnt, egyszerűen elpárolgott, a fene esne belé.

Hardin meg volt győződve róla, hogy Pirenne csak örülne, ha ő nem volna jelen az előzetes megbeszéléseken.

Pedig Pirenne-t itt látták, ebben a szárnyban és ezen az emeleten. Nem kell mást tennie, csak sorba nyitogatni a szobákat. Félúton sem tartott, amikor az egyik elsötétített szobában, a kivilágított ernyő előtt megpillantotta Lord Dorwin félreismerhetetlen frizuraköltеményét.

Lord Dorwin a belépő férfi felé fordult.

– Ah, Hahdin! Bennünket kehes, nemde báh? – Feléje nyújtotta a tubákosszelencéjét; giccsesen túlcicomázott holmi, mire a főúr fölszippantott egy csipetnyit, és megelégedetten elmosolyodott.

Pirenne mogorván összeráncolta a homlokát, de Hardin közönyösen nézett vissza rá.

A pillanatnyi csendet csak Lord Dorwin szelencéjének kattanása törte meg.

A lord eltette a szelencét, aztán Hardinhoz fordult.

– Nagy dolog ez a maguk Enciklopédiája, Hahdin. Hangban minden idők legmagasztosabb alkotásaihoz lehet csak méhni.

– Legtöbbünk így vélekedik, mylord. Ez az alkotás azonban még nincs teljesen megalkotva.

– Keveset láttam a maguk Alapítványának az ütőképességéből, de az is elég ahhoz, hogy kijelentsem: nincs okom aggodalomha ebben a vonatkozásban. – Pirenne felé bólintott, aki elégedett meghajlással válaszolt.

“Micsoda szeretetünnepség” – gondolta Hardin.

– Mylord, én nem az ütőképesség hiányát hánytorgattam föl, inkább arra a nagyon is túlzott ütőképességre utaltam, amelyről az anakreóniak tanúságot tesznek, csakhogy egészen más, rombolóbb irányban.

– Ó, igen, Anakreón. – Lekicsinylő kézmozdulattal: – Éppen most jövök onnan. Micsoda bavbáh bolygó! Nem tudom fölfogni ésszel,

hogy embehi lények képesek legyenek itt, az isten háta mögött élni. Semmi sincs meg, ami egy kultuvált úviembeh legelemibb szükségleteit is kielégítené; hiányoznak a komfoht és kényelem legalapvetőbb kívánalmai; az a mélységes elmahadottság, amelyben…

Hardin szárazon félbeszakította:

– Sajnos, az anakreóniaknak megvannak az elemi eszközeik a háborúhoz, és rendelkeznek a rombolás alapvető kívánalmaival.

– Pehsze, pehsze. – Lord Dorwint láthatóan bosszantotta, hogy a mondat közepén félbeszakították. – De hagyjuk most a hivatalos ügyeket. Semmi kedvem sincs most ezekkel foglalkozni. Doktoh Pivenne, nem mutatná meg a második kötetet? Kéhem, legyen szíves!

A fény kialudt, és a következő félórában Hardin akár Anakreónon is lehetett volna, annyit sem törődtek vele. A képernyőn megjelenő könyv nem sokat mondott neki, nem is nagyon próbált odafigyelni, Lord Dorwin azonban időről időre egészen emberi módon izgalomba jött. Hardin megfigyelte, hogy

az izgalomnak ezekben a pillanataiban a kancellár nem harapta el az r-eket sem.

Amikor újból világos lett, Lord Dorwin lelkendezve kitört:

– Nagyszehű. Pazah! Hahdin, maga nem foglalkozik véletlenül avcheológiával?

– He? – zökkent ki Hardin elmélázásából. – Nem, mylord, nem mondhatnám. Eredetileg pszichológus szerettem volna lenni, aztán úgy döntöttem, hogy politikus leszek.

– Ah! Éhdekes pálya, kétségkívül éhdekes. Én magam, hm – hatalmasat szippantott a tubákból –, belekontáhkodom az avcheológiába.

– Igazán?

– Őlordsága – buzgólkodott Pirenne – igen alapos ismerője a területnek.

– Hát, lehetséges, lehetséges – mondta őlordsága önelégülten. – Szöhnyű

sokat dolgoztam a tudományban. Ami azt illeti, hendkívül nagy

olvasottsággal vendelkezem. Áthágtam magam az egész Jandunon, Obijasin, Khomwillen –

mindenkin, ha tudni akahja.

– Természetesen ismerem a nevüket, de bevallom, semmit sem olvastam tőlük – mondta Hardin.

– Nagyon helytelen, kedves bahátom. Bőven megtéhülne a fáhadsága.

Lám, most is hatáhozottan meg vagyok győződve hóla, hogy máh csak azéht is megéhte eljönni ide a Pehiféhiáva, hogy lássam ezt a Lameth-példányt.

Nem fogja elhinni, de a könyvtáhamban sincs belőle egyetlen példány sem.

Aphopó, doktoh Pivenne, nem feledkezett meg, ugye, az ígéhetéhől, hogy mihe elutazom, készíttet belőle egy másolatot a számomha?

– Boldogan.

– Ha nem tudná – folytatta a kancellár kegyesen –, Lameth nagyon éhdekes új adalékkal szolgál az ehedetkéhdéshől meglevő kohábbi ismeheteimhez.

– Milyen kérdésről? – kérdezte Hardin.

– Az ehedetkéhdéshől. Vagyis hogy honnan száhmazik az embehi nem.

Azt csak tudja, hogy az elfogadott nézet szehint az embehi nem ehedetileg csupán egyetlen bolygóhendszeht népesített be.

– Ó, igen, erről tudok.

– Azt pehsze senki sem tudja, melyik volt az a vendszeh – beleveszett a hégiség ködébe. Ehhe vonatkozóan többféle elmélet létezik. Egyesek szehint a Szihiusz. Mások hagaszkodnak az Alpha Centauvihoz vagy a Solhoz vagy a 61. Cygnihez – amint látja, mindegyik a Szihiusz-szektohban van.

– És mit állít Lameth?

– Ó, ő teljesen új ösvényen indul el. Azt bizonygatja, hogy az avcheológiai leletek tanúsága szehint az Ahctuhus-hendszeh hahmadik bolygóján máh akkoh is élt embeh, amikoh még semmi nyoma sem volt az űhhajózásnak.

– Amiből az következik, hogy ott volt az emberiség bölcsője?

– Talán. Csak akkoh mondhatok biztosat, ha alaposan áttanulmányozom és méhlegelem a bizonyítékait. Látnom kell, mennyihe megbízhatóak a megfigyelései.

Hardin egy darabig nem szólt egy szót sem. Majd kisvártatva:

– Mikor írta Lameth a könyvet?

– Ó, úgy nyolcszáz évvel ezelőtt. Pehsze jóhészt Gleen kohábbi művéhe alapozta a magáét.

– Akkor meg mért kell rá építeni? Mért nem megy el személyesen Arcturusra, és mért nem tanulmányozza ott a leleteket?

Lord Dorwin fölvonta a szemöldökét, és kapkodva a szelencéje után nyúlt.

– Minek, mi éhtelme lenne ennek, dhága bahátom?

– Mi más, mint hogy első kézből szerezze meg az információit.

– De hát mi szükség van ehhe? Hova lehet eljutni ezzel a szokatlan módszehhel, ezzel a meddő pepecseléssel? Ezzel a kohlátolt empihizmussal?

Nézze, nekem megvannak az összes hégi mesteheknek, a múlt nagy hégészeinek a munkái. Én aztán méhlegre teszem őket, összevetem az eltéhő

véleményeket, kihámozom az ellentmondó állításokat, kiemelem az igazat, és eljutok egy következtetésbe. Ez a tudományos módszeh. Legalábbis – tette hozzá leereszkedőleg – ahogyan én megítélem. Milyen kibívhatatlanul duhva módszeh lenne az, ha elmennék Ahcturusba vagy a Solva, s magam is ott téblábolnék, ahol a hégi mestehek máh föltáhták a tehepet, méghozzá sokkal ehedményesebben, mint amihe mi képesek lehetnénk.

– Értem – mormolta Hardin udvariasan. “Tudományos módszer – ördög és pokol! Nem csoda, hogy a Galaxis a dugába dől.”

– Jöjjön, mylord – lépett közbe Pirenne –, azt hiszem, ideje visszatérnünk.

– Ó, pehsze, azt hiszem, éppen ideje.

Mielőtt elhagyták volna a szobát, Hardin utánuk szólt:

– Mylord, kérdezhetek valamit?

Lord Dorwin nyájasan elmosolyodott, és kegyesen intett.

– Hogyne, kedves bahátom. Boldogan állok a rendelkezéséhe. Ha szegényes tudásomból átadhatok magának valamit…

– Kérdésem nem éppen az archeológiával kapcsolatos, mylord.

– Nem?

– Nem. A következőkről van szó: tavaly ide a Terminusra is eljutott a híre, hogy a Gamma Androméda V. bolygóján fölrobbant egy erőmű. A szerencsétlenség részleteiről azonban nem értesültünk. Meg tudná mondani, mi történt pontosan?

Pirenne szája bosszúsan lebiggyedt.

– Csodálkozom, hogy ilyen, egyáltalán ide nem illő kérdésekkel bosszantja őlordságát.

– Hagyja csak, doktoh Pivenne – intette le a kancellár. – Nincs semmi baj.

Különben sincs sok mondanivalóm a dologhól. Az ehőmű valóban fölhobbant, és óhiási kataszthófát okozott. Azt hiszem, több millió ember elpusztult, és a bolygónak legalább a fele homba dőlt. Ami azt illeti, a kohmány komolyan fontolgatja egy olyan intézkedésnek a meghozatalát, amely kohlátozná az atomenehgia nyakló nélküli alkalmazását – no pehsze ez nem olyan dolog, ami a nyilvánosság elé tahtozik.

– Értem – mondta Hardin –, de mi volt a baj az erőművel?

– Ki tudná megmondani? – válaszolt Lord Dorwin közömbösen. – Néhány évvel ezelőtt máh egyszeh fölmondta a szolgálatot, és állítólag az alkathészcsehét meg a javítást kontáh módha végezték el. Hisz olyan nehéz manapság valakit is találni, aki éhtene az ehőműhendszehek bonyolultabb technikai hészleteihez – fejezte be, siralmas képpel szippantva a burnótból.

– Tudatában van annak – szögezte neki a kérdést Hardin –, hogy a Periféria független királyságai végképp elfelejtették az atomenergiát?

– Igazán? Ez engem egyáltalán nem lep meg. Bavbáh bolygók – de az

ég szehelméhe, kedves bahátom, ne nevezze őket függetleneknek. Meht, ugyebáh nem azok. Bizonyságai ennek a velük kötött egyezmények. Ezekben elismehik a császáh felségjogát. Pehsze há voltak kényszehülve, meht egyébihánt nem léptünk volna egyezményhe velük.

– Ez mind igaz lehet, ennek ellenére mégis jókora cselekvési szabadsággal rendelkeznek.

– Meglehet, hogy jókoha. De az aligha számít valamit is. A Bihodalom csak nyeh vele, ha a Pehiféhia a saját ehőfohhásaiból él, mint ahogy többé-kevésbé így is van. Tudja, nekünk semmi hasznunk sincs belőlük. Szehfölött bahbáh bolygók. Alig ismehik a civilizációt.

– Valaha ők is civilizáltak voltak. Anakreón egyike volt a leggazdagabb rendszereknek az egész határvidéken. Ha jól tudom, még Vegát is fölülmúlta.

– De hát, Hahdin, ennek máh több száz éve. Ez még nem jelent semmit. A hégi nagy időkben egészen más volt a helyzet. Mi máh másfajta embehek vagyunk, ugyebáh. Különben, Hahdin, micsoda egy makacs embeh maga.

Megmondtam éhthetően, hogy a mai napon nem vagyok hajlandó hivatalos ügyekhől táhgyalni. Doktoh Pivenne figyelmeztetett pedig há, hogy maga nem fog nyugtomat hagyni. De hát én se vagyok máh mai gyehek. Hagyjuk holnapha a dolgot.

5.

Ez volt a második igazgató tanácsi ülés, amióta Hardint is meghívták, hacsak nem számítjuk azokat a közvetlen megbeszéléseket, amelyek a tanács tagjai és az azóta már eltávozott Lord Dorwin között lezajlottak. A polgármesternek mégis határozottan az volt az érzése, hogy legalább egy, ha nem kettő, sőt három olyan tanácskozást is tartottak, amelyekre ő valahogyan nem kapott meghívást.

Erre se kapott volna – gondolta –, ha nincs az az ultimátum.

Legalábbis a lényegét tekintve ultimátum volt, habár a vizigrafált irat fölületes elolvasatából azt hihetné az ember, hogy mindössze két hatalmasság közötti kölcsönös üdvözlésről van szó.

Hardin óvatosan kezébe fogta az iratot. Cikornyás üdvözléssel kezdődött:

“Őhatalmasságától, Anakreón királyától barátjának és testvérének, dr. Lewis Pirenne-nek, az Egyes Számú Enciklopédia Alapítvány igazgató tanácsa elnökének”; a végén pedig egy jókora, sokszínű, bonyolult szimbolikájú pecsét ékeskedett.

Ennek ellenére mégiscsak ultimátum volt.

– Kiderült – kezdte Hardin –, hogy mégsem volt olyan sok időnk: mindössze három hónap. De ezt a rövid időt is haszontalanul elpocsékoltuk.

Ez a micsoda itten egy hetet ad nekünk. Mit fogunk most tenni?

Pirenne gondterhelten ráncolta a homlokát.

– Kell valamilyen kibúvónak lennie. Teljességgel fölfoghatatlan, hogy a végsőkig mernék feszíteni a húrt annak ismeretében, amiről Lord Dorwin biztosított bennünket a császár és a Birodalom álláspontját illetően.

Hardin fölfortyant:

– Úgy! És ön az anakreóni királynak is tudomására hozta ezt az állítólagos álláspontot?

– Igen, miután szavazásra bocsátottam a javaslatot, amely elnyerte az igazgatóság egyhangú jóváhagyását.

– És mikor történt ez a szavazás?

– Nem hinném, hogy bármiben is felelősséggel tartoznék önnek, Hardin polgármester – vágott vissza Pirenne sértett méltósággal.

– Rendben van. Nem mintha olyan nagyon érdekelne a dolog. Csupán van egy olyan érzésem – mondta Hardin gúnyosan lebiggyesztve a szája szélét –, hogy Lord Dorwin értékes beavatkozásának diplomáciai úton való közlése provokálta ki ezt a baráti jegyzékecskét. Egyébként még talán vártak volna, habár nem hinném, hogy az így nyert idő valamit is segített volna Terminuson, ha figyelembe vesszük az igazgatóság hozzáállását.

– És hogy jutott erre az érdekes következtetésre, polgármester úr? – szólalt meg Yate Fulham.

– Nagyon is egyszerűen. Mindössze elő kellett vennem a józan eszemet, ami egyébiránt nem nagyon járja mostanában. Ha nem

tudná, van egy olyan ága az emberi tudománynak, amit szimbolikus logikának hívnak, és az kiválóan alkalmas arra, hogy kigyomláljuk az emberi nyelvből az értelmet fojtogató gizgazt.

– Mit akar ezzel mondani? – kérdezte Fulham.

– Én éltem ezzel a módszerrel. Többek között például alkalmaztam erre a dokumentumra itt. Ami azt illeti, nekem magamnak nem nagyon volt rá szükségem, mert én mindjárt láttam, mi van benne, de úgy gondoltam, öt természettudósnak szimbólumok segítségével könnyebben el tudom magyarázni a tartalmát, mint szavakkal.

Hardin kivett néhány lapot a keze ügyében levő irattartóból, és maga elé terítette őket.

– Egyébként nem én hajtottam végre a műveletet – mondta. – Amint láthatják, Muller Hok a logikai részlegről írta alá az elemzést.

Pirenne áthajolt az asztal fölött, hogy jobban szemügyre vehesse az iratokat.

– Az Anakreónról jött üzenet különben nem jelentett nehéz problémát –

folytatta Hardin –, mert akik írták, a tettek és nem a szavak emberei. Minden nehézség nélkül le lehet bontani arra az egyenes és kertelés nélküli kijelentésre, amely, ha az önök szemei előtt levő jeleket szavakra fordítjuk, nagyjából így hangzik: “Egy héten belül megadjátok nekünk, amit követelünk, különben ripityára verünk benneteket, és úgy vesszük el.”

Az igazgatósági tagok némán végigfutottak a jeleken, aztán Pirenne visszaült a helyére, és nyugtalanul köszörülte a torkát.

– Nos hát, lát valamilyen kibúvót, dr. Pirenne?– szögezte neki a kérdést Hardin.

– Nem nagyon.

– No látja. – Hardin új papírlapokat terített maga elé. – Amit most maguk előtt látnak, az a Birodalom és Anakreón közötti szerződés, amelyet egyébként a Birodalom részéről ugyanaz a Lord Dorwin írt alá, aki itt járt a múlt héten, no és itt van a szerződés a szimbólumok nyelvére fordítva.

A szerződés öt sűrűn írt oldalt foglalt el, míg az analízis alig fél oldalra

terjedt.

– Amint látják, uraim, a szerződés szövegének mintegy kilencven százaléka elpárolgott az elemzés során, mint aminek semmi jelentősége sincsen, ami viszont visszamaradt, az a következő érdekes végösszeget adja:

“Anakreón kötelezettségei a Birodalom iránt: Nulla!”

“A Birodalom hatalma Anakreón fölött: Nulla!”

Az öt férfi ezúttal is figyelmesen követte az érvelést, amelyet gondosan visszavetített a szerződés szövegére, s a vizsgálódás eredményét Pirenne öntötte gondterhelt szavakba:

– A levezetés helyesnek látszik.

– Ezek szerint elismerik, hogy a szerződés semmi más, mint egyfelől Anakreón teljes függetlenségének a kinyilvánítása, másfelől pedig ennek a státusnak az elismerése a Birodalom részéről?

– Úgy tűnik, igen.

– És nem gondolják, hogy ennek Anakreón is a tudatában van, és mindent megtesz, hogy hangsúlyozza a függetlenségét, s ennek folytán el fogja utasítani a Birodalom részéről megnyilvánuló fenyegetésnek még a látszatát is? Annál is inkább, mivel nyilvánvaló, hogy a Birodalomnak nincs módjában valóra váltani a fenyegetését – különben mért is egyezett volna bele a függetlenségbe?

– Akkor viszont mire véli Hardin polgármester azt a támogatást, amelyről Lord Dorwin biztosított bennünket a Birodalom nevében? – vágott közbe Sutt.

– Ezek a biztosítékok– kezdte, majd vállat vont –, hm, kielégítőnek tűntek.

Hardin hátravetette magát a székében.

– Nos, ez a legérdekesebb része az ügynek. Beismerem, hogy amikor először megláttam őlordságát, azt hittem róla, hogy a legnagyobb szamár, akivel valaha is találkoztam. Kiderült azonban, hogy ügyes diplomata és ravasz politikus. Vettem magamnak a merészséget, és minden szavát megörökítettem.

A bizottság tagjai összesúgtak; Pirenne szája nyitva maradt az

elszörnyedéstől.

– Miért, mi van abban? – tudakolta Hardin. – Tudom, hogy ezzel súlyosan vétettem a vendégbarátság szabályai ellen, és hogy ilyesmit nem engedne meg magának egy úgynevezett úriember. Azt is tudom, hogy ha őlordsága rajtakapott volna, annak kellemetlen következményei lettek volna. De megúsztam a dolgot, és most itt van a fölvétel, és kész. A fölvételt lemásoltam, és szintén elküldtem Holknak elemzésre.

– És hol van az analízis? – kérdezte Lundin Crast.

– Itt jön a dolog csattanója – válaszolt Hardin. – A három dokumentum közül ezt volt a legnehezebb kielemezni. Mire Holk kétnapi kemény munkával kirostálta az összes üres kinyilatkoztatást, a ködös fecsegést, a semmitmondó véleményt – egyszóval az egész szózagyvalékot; kiderült, hogy egy árva szó sem maradt. Pelyva volt az egész.

Uraim, Lord Dorwin a tárgyalások öt napja alatt *nem mondott az égvilágon semmit!* Anélkül, hogy ezt észrevették volna. *Ennyit érnek* azok a biztosítékok, amelyeket a maguk drágalátos Birodalma nyújtott maguknak.

Hardin akkor sem okozhatott volna nagyobb kavarodást, ha egy begyújtott bűzbombát helyez az asztal közepére, mint ezzel az utóbbi kijelentésével.

Erőltetett nyugalommal várta, hogy elüljön lárma.

– Ennek folytán – vonta le a következtetést –, amikor önök fenyegetőztek, mert mi mást tettek, amikor a Birodalom támogatásával hencegtek Anakreónnak, csak azt érték el, hogy fölbosszantottak egy uralkodót, aki önöknél jobban tisztában van a helyzettel. Az csak természetes, hogy személyében érezvén sértve magát, azonnali akciót követelt, és íme, így született meg ez az ultimátum, ami visszavezet engem az eredeti kiindulóponthoz. Egy hetünk van, és mit fogunk tenni ez alatt az egy hét alatt?

– Úgy látszik – szólalt meg Sutt –, nincs más választásunk, mint hogy megengedjük anakreóni katonai támaszpontok létesítését Terminuson.

– Egyetértek – replikázott Hardin –, de mit teszünk annak érdekében, hogy az első adandó alkalommal kipenderítsük őket?

Yate Fulham bajusza megrándult.

– Ez úgy hangzik, mintha ön már eldöntötte volna magában, hogy erőszakhoz kell folyamodnunk velük szemben.

– Az erőszak – vágott vissza Hardin – a gyengék végső menedéke. De azért semmiképp sincs szándékomban, hogy piros szőnyeggel várjam őket, és letörülgessem előttük a legjobb székünket.

– Nem tetszik nekem – erősködött Fulham –, ahogyan kiélezi a dolgot.

Veszélyesnek tartom ezt a hozzáállást, annál is inkább, mivel úgy vesszük észre, hogy az utóbbi időben a lakosság jelentős hányada pontosan így reagál az ön összes javaslatára. Megmondhatom önnek, Hardin polgármester, hogy az igazgatóság figyelmét nem kerülte el, miben mesterkedik az utóbbi időben.

Körülnézett; a tanácstagok egyetértően bólogattak.

Hardin vállat vont. Fulham folytatta:

– Ha ön a várost erőszakos cselekedetre bujtogatná, akkor szándékos öngyilkosságba kergetne bennünket, amit mi nem vagyunk hajlandók eltűrni.

A mi politikánknak egyetlen sarkpontja van, és ez az Enciklopédia. Bármire határozzuk is el magunkat, annak egyetlen és kizárólagos indoka az lesz, hogy garantáljuk az Enciklopédia biztonságát.

– Önök tehát arra az elhatározásra jutottak – mondta Hardin –, hogy továbbra is az aktív semmittevés elszánt politikáját folytassuk.

– Önmaga bizonyította be – szólt közbe Pirenne keserűen –, hogy a Birodalomtól nem várhatunk segítséget, ámbár nem tudom megérteni, hogyan és miért lehetséges ez. Ha kompromisszumra van szükség…

Hardint az a lázálomhoz hasonló érzés fogta el, hogy teljes erőből rohan, de egy lépést sem jut előre.

– *Nincs* lehetőség a kompromisszumra! Nem értik, hogy ez a katonai támaszpontokkal kapcsolatos egész hülyeség nem más, mint a legalantasabb fajtájú nyálazás? Haut Rodric elárulta, mit akar Anakreón elérni: hogy teketória nélkül bekebelezzen bennünket, és bevezesse nálunk a feudális hitbizományi rendszert meg a jobbágyságot. Ha még maradt valami az atomblöffünk hatásából, akkor talán körültekintőbben fogunk cselekedni, de hogy cselekedni fognak, arra mérget vehetünk.

Az utolsó szavakat már állva mondta el, a többiek is fölegyenesedtek, Jord Fara kivételével. Ő vette át a szót:

– Kérem, uraim, üljenek le! Elgaloppíroztuk magunkat, azt hiszem. Nem kell olyan dühösen néznie rám, Hardin polgármester, egyikünk sem követett el árulást.

– Ezt először még be kell bizonyítania!

– Maga is tisztában van vele, hogy ezt nem gondolja komolyan – mondta Fara nyájas mosollyal. – Én kértem szót.

Apró, ravasz szemét félig lehunyta; sima állán izzadságcseppek csillogtak.

– Nincs értelme tovább titkolni, hogy az igazgató tanács arra a meggyőződésre jutott; az anakreóni kérdés megoldását attól várhatjuk, mit fog közölni velünk a Kripta, amikor hat nap múlva megnyílik.

– Ez minden, amit mondani akart?

– Igen.

– Vagyis ha jól értem, ne csináljunk semmit, csak várjunk áhítatos nyugalommal, és tegyünk tanúságot azon hitünkről, hogy a Kriptából elő fog ugrani a *deus ex machina?*

– Ha az indulati frazeológiától eltekintünk, erről van szó.

– Micsoda leplezetlen légvárépítés! Igazán, dr. Fara, ekkora ostobaság már a zsenialitás határát súrolja. Gyarlóbb ész erre képtelen volna.

Fara elnézően mosolygott.

– Ámulatra méltó a maga epigrammák iránti fogékonysága, Hardin, csak nem helyénvaló. Visszatérve a dologra, gondolom, nem felejtette még el, amit három héttel ezelőtt a Kriptával kapcsolatban kifejtettem.

– Hogyne, emlékszem rá. Elismerem, hogy amit mondott, ha csak a deduktív logika szempontjait vesszük, minden volt, csak nem ostobaság. Ön azt mondotta – állítson meg, ha tévedek –, hogy _Hari Seldon a rendszer legnagyobb pszichológusa volt; hogy ennél fogva képes volt előre látni azt a kényelmetlen helyzetet, amelybe most belecsöppentünk; hogy ennek okából létrehozta a Kriptát, mint amely megmutatja a kivezető utat.

– Lényegében erről van szó.

– Meg fog lepődni, ha azt mondom, hogy az elmúlt hetekben sokat gondolkoztam ezen a dolgon?

– Fölöttébb hízelgő. S mire jutott?

– Arra, hogy a tiszta dedukció nem elégséges. Ami még ezúttal is hiányzik, az a józan észnek egy parányi szikrája.

– Például?

– Például ha előre látta az anakreóni kutyaszorítót, akkor mért nem választott egy másik bolygót, valahol a Galaxis közepe táján? Hiszen jól ismert, hogy Seldon volt az, aki addig ügyeskedett, amíg a trantori biztosokTerminust jelölték ki az Alapítvány székhelyéül. De mi értelme volt ennek? Miért kellett neki ide telepíteni bennünket, ha előre tudta, hogy meg fog szakadni a közlekedés, hogy elszigetelődünk a Galaxistól, hogy a szomszédaink nem fogják nyugtunkat hagyni, s ráadásul ki leszünk szolgáltatva az itteni fémhiánynak? Ez mindennek a teteje! Vagy ha mindezt előre látta, mért nem figyelmeztette az első telepeseket, hogy legyen idejük a fölkészülésre, s ne várják meg, mint ő, amíg egyik lábuk már a szakadék fölött lebeg?

És még egyet ne felejtsenek el. Ha ő *akkor* előre látta a problémát, mi ugyanolyan jól látjuk azt *most.* Ennélfogva, ha ő *akkor* látta a megoldást, akkor nekünk is föl kellene ismernünk *most.* Elvégre is Seldon nem volt varázsló. Egy dilemma föloldásának nincsenek olyan trükkjei, amit ő ismer, s mi ne ismerhetnénk.

– De Hardin, ha egyszer mi nem ismerjük – erősködött Fara.

– Meg sem *próbálták!* Eszükbe sem jutott. Kezdetben még azt is tagadták, hogy egyáltalán létezik a veszély! Azután meg vakon és süketen hittek a császárban! Most meg Hari Seldonhoz folyamodnak. Egész idő alatt egyebet sem tettek, csak a hatalomban vagy a múltban bíztak – sohasem önmagukban.

Keze görcsösen ökölbe szorult.

– Fölér egy kóros állapottal ez a föltételes reflex, amely azon nyomban félresöpör minden szellemi önállóságot, valahányszor a hatalommal való szembeszegülés lehetősége merül föl. Eszükbe se jutna megkérdőjelezni, hogy a császár hatalmasabb vagy Hari Seldon bölcsebb önöknél. Nem látják be, hogy itt valami baj van?

Valamilyen oknál fogva senkinek sem akaródzott a válaszadás. Hardin folytatta:

– És nemcsak önök. Az egész Galaxis. Pirenne a tanúja, milyen elképzelése van Lord Dorwinnak a tudományos kutatásról. Lord Dorwin szerint jó archeológus csak az lehet, aki minden könyvet elolvas ebben a tárgyban, olyanoktól, akik már évszázadokkal ezelőtt meghaltak. Szerinte az archeológiai rejtélyek megoldásának az a módja, hogy mérlegre kell tenni a szemben álló tekintélyeket. És Pirenne hallgatott és nem tiltakozott.

Hát nem látják, hogy itt valami nincs rendjén?

Hangjából most is érződött a csaknem számonkérő hangsúly, választ azonban ezúttal sem kapott. Tovább folytatta:

– Nemcsak önökkel, de legalább Terminus felével ugyanez a baj. Ülünk itt, és arról elmélkedünk, hogy az Enciklopédia mindennek a teteje. Azt tartjuk, hogy a tudomány netovábbja, a múlt eredményeinek a rendszerezése. Persze hogy ez is fontos, de ezen túl nincs semmi tennivaló? Nem veszik észre, hogy visszafejlődünk és felejtünk? Itt, a Periférián már lemondtak az atomenergiáról. Gamma Andromédán egy erőmű fölrobban a gyatra javítás következtében, a birodalmi kancellár meg panaszkodik, hogy alig lehet atomtechnikusokat kapni. És a megoldás? Talán újakat képezni? Á, dehogy!

Korlátozni az atomenergiát.

És harmadszor is nekik szögezte:

– Hová tették a szemüket! Az egész Galaxisban ez van. A múlt előtti hasra vágódás. Hanyatlás. *Pangás!*

Egyikről a másikra hordozta a tekintetét, azok rebbenéstelenül bámultak vissza rá.

Fara tért először magához.

– Ködös bölcselkedés nem segít rajtunk. Térjünk a tárgyra. Elismeri-e, hogy Hari Seldon egyszerű pszichológiai módszerek segítségével könnyűszerrel fölrajzolhatott jövő történelmi tendenciákat?

– Persze hogy elismerem – mondta Hardin szinte kiáltva. – De a megoldást nem bízhatjuk rá. A legjobb esetben fölhívhatja figyelmünket a problémára, de ha egyáltalán lehetséges a megoldás, azt nekünk magunknak kell megtalálnunk. Ezt mihelyettünk nem teheti meg.

Fulham közbevágott:

– Mit ért azon, hogy “fölhívhatja a figyelmünket a problémára”? Hiszen *ismerjük* a problémát.

Hardin hirtelen feléje fordult:

– Gondolja? Ön azt hiszi, hogy Anakreón az egyetlen dolog, amely gondot okozhat Hari Seldonnak? Kötve hiszem! Biztosíthatom önöket, uraim, hogy ez idáig egyikőjüknek sincs a leghalványabb fogalma sem arról, hogy valójában mi történik.

– Önnek talán van? – kérdezte Pirenne barátságtalanul.

– Azt hiszem, igen! – Hardin fölpattant a helyéről, és félrelökte a székét.

Szeme hidegen és keményen csillogott. – Egy dolog holtbiztos: mégpedig az, hogy az egész helyzet rohadt, hogy sokkal nagyobb a baj, mint kezdetben föltételeztük. Tegyék csak föl maguknak a kérdést: mért van az, hogy az Alapítvány eredeti telepesei közé Bor Alurinon kívül egyetlen neves pszichológust sem vettek föl? Ő viszont gondosan vigyázott, nehogy a tudomány ábécéjén kívül valamit is átadjon a tanítványainak.

Rövid hallgatás után Fara szólalt meg:

– Tegyük föl, hogy úgy van. Nos, miért?

– Nyilván azért, mert egy pszichológus fölismerte volna a helyzetet, korábban, mint Hari Seldonnak kedvező lett volna. Mi pediglen csak a sötétben botorkáltunk, s jó, ha egy-egy ködös kép megvillant előttünk az igazságról. Hari Seldon pedig éppen ezt akarta.

Élesen elnevette magát.

– Ég önökkel, uraim!

Öles léptekkel kivonult a teremből.

6.

Hardin polgármester a szivarja végét rágcsálta. Észre sem vette, hogy már régen kialudt a szájában. Előző éjjel le sem hunyta a szemét, és alapos volt a gyanúja, hogy a következő is álmatlanul fog eltelni. Szeme köré karikát rajzolt a kialvatlanság.

Hangja fáradtan csengett:

– Minden elő van készítve?

– Azt hiszem, minden – felelte Yohan Lee az állát simogatva. – Hogy tetszik?

– Nem rossz. Tudja, magabiztosan kell a dolgot intézni. Vagyis semmi habozás, nem szabad időt hagyni nekik, hogy magukhoz térjenek. Ha egyszer abban a helyzetben vagyunk, hogy parancsokat osztogathatunk, akkor úgy kell azt csinálnunk, mintha erre születtünk volna, és ők természetesnek veszik az engedelmességet. Ez az egész titka a puccs sikerének.

– Ha az igazgató tanács legalább tanácstalan lesz…

– Az igazgató tanács? Felejtse el őket. Holnaptól kezdve annyit sem fognak számítani Terminus ügyeinek irányításában, mint egy rozsdás fél fitying.

Lee elgondolkozva bólogatott.

– Nem furcsa, hogy eddig az ujjukat sem mozdították, hogy keresztülhúzzák a számításainkat? Hiszen maga mondta, hogy azért ők sem tapogatóztak a sötétben.

– Fara fogott egy kis szagot. Néha idegesít az öreg. No meg Pirenne gyanakodott rám attól fogva, hogy megválasztottak. De tudja, sohasem érték föl ésszel, hogy mire is megy a játék. Egész neveltetésük a tekintélytiszteletre épül. Meg vannak győződve róla, hogy a császár, csak azért, mert ő a császár, mindenható. És arról is meg vannak győződve, hogy az igazgató tanács, csak azért, mert ő az igazgató tanács, amely a császár nevében lép föl, nem kerülhet olyan helyzetbe, hogy ne ő parancsoljon. A legjobb szövetségesünk az a körülmény, hogy képtelenek fölismerni a lázadás lehetőségét.

Föltápászkodott a székéből, és öntött magának egy pohár vizet.

– Nem rossz emberek, Lee, amikor a maguk Enciklopédiájával törődnek; teszünk róla, hogy a jövőben csak azzal törődjenek. De reménytelenül csődöt mondanak, ha Terminus kormányzásáról van szó. És most menjen, és lásson neki a dolognak. Egyedül akarok maradni.

Fölült az íróasztala sarkára, és rámeredt a kezében levő pohár vízre.

Egek! Ha csak fele olyan magabiztos volna, mint amilyennek mutatta magát! Az anakreóniak két nap múlva leszállnak, és ami a további teendőket illeti, csak homályos elképzelése vagy inkább sejtése volt arról, hogy ez alatt az ötven év alatt mi is volt Hari Seldon szándéka. Még ha igazi, vérbeli

pszichológus lett volna, de csak éppen hogy beleszagolt ebbe a tudományba, és így akar túltenni a kor legnagyobb elméjén!

Ha Farának igaza van; ha Anakreón volt az egyetlen probléma, amelyet Hari Seldon előre látott; ha az Enciklopédia volt az egyetlen dolog, amelynek a biztonságát a szívén viselte, akkor minek az államcsíny?

Vállat vont és kiitta a vizet.

7.

A Kriptában hatnál jóval több szék volt, mintha nagyszámú vendégseregre rendezték volna be. Hardinnak ez járt a fejében, miközben óvatosan helyet foglalt az egyik sarokban, minél távolabb a többi öttől.

Az igazgatósági tagok láthatóan nem ellenezték ezt a megoldást. Suttogva tárgyaltak egymás között; beszélgetésükből csak sziszegő félhangok jutottak el Hardin füléig, aztán azokat is elnyelte a csönd. Mindannyiuk közül csupán Jord Fara látszott úgy-ahogy nyugodtnak. Most éppen elővette az óráját, és komoran rámeredt a számlapra.

Hardin is az órájára pillantott, aztán rászögezte a tekintetét a helyiség felét betöltő tökéletesen üres üvegkockára. Ez volt az egyetlen tárgy a szobában, amelyben ezen kívül semmi sem utalt arra, hogy valahol egy csipetnyi rádium utolsó sugarait vesztegeti, mígnem a pontosan kiszámított pillanatban lecsapódik egy billentyű, bezáródik az áramkör, és…

A fény elhalványodott!

Nem aludt ki egészen, hanem hirtelen sárgára váltott és elhomályosult, hogy Hardin meglepetésében fölugrott a helyéről. Álmélkodva fölbámult a mennyezeti lámpákra, mire tekintete visszasiklott az üvegkockára, az nem volt üres többé.

Egy alak töltötte be, egy tolószékben ülő emberi alak!

Pár percig nem szólalt meg, csak az ölében fekvő könyvet csukta be, és

simogatta elgondolkozva. Aztán elmosolyodott, és az arca egyszerre életre kelt.

– Hari Seldon vagyok – szólalt meg.

Hardin kis híján talpra ugrott, hogy viszonozza a bemutatkozást, de idejében észbe kapott. A hang társalogva folytatta:

– Amint látják, ide vagyok szögezve ehhez a székhez, és nem tudok fölállni, hogy üdvözöljem önöket. Az én időmből néhány hónap telt el azóta, hogy a nagyszüleik idejöttek Terminusra, és én már itt kaptam meg ezt a kellemetlen bénaságot. Magukat én nem láthatom, ezért nem is üdvözölhetem, ahogy illik. Sőt azt sem tudom, hányan jöttek el ide, ezért mellőznünk kell

minden formaságot. Ha valaki állna, kérem, üljön le, s ha valaki dohányzik, kérem, ne zavartassa magát. – Kuncogva elnevette magát. – Miért is tennék?

Hiszen valójában nem is vagyok itt.

Hardin szinte ösztönösen a szivarja után nyúlt, de aztán meggondolta magát.

Hari Seldon félretette a könyvet, mintha egy mellette álló asztalra helyezné, s mihelyt elengedte a könyv eltűnt.

– Ötven év telt el azóta, hogy ez az Alapítvány létrejött, ötven év, és ezalatt az Alapítvány tagjai nem is sejtették, hogy mivégre dolgoznak. Szükség volt rá, hogy sötétben maradjanak, de most már világosságot lehet gyújtani. Hogy ezzel kezdjem: az Enciklopédia Alapítvány egy humbug, mindig is az volt!

Hardin mozgást hallott a közelében, meg néhány fojtott fölkiáltást, de nem fordult oda.

Hari Seldon természetesen nem zavartatta magát, és folytatta:

– Humbug abban az értelemben, hogy sem engem, sem a kollégáimat a legkisebb mértékben sem érdekli, hogy megjelenik-e valaha akár egyetlen kötet is az Enciklopédiából. A célját elérte azzal, hogy a segítségével kicsikartunk a császártól egy birodalmi kiváltságlevelet, idecsalogattuk azt a százezer embert, akire szükségünk volt az elképzelésünkhöz, és a segítségével foglalatosságot nyújtottunk nekik, amíg az események úgy nem alakultak, hogy már késő volt bárki számára is a visszalépés.

Az alatt az ötven év alatt, amíg önök ezen a szélhámos terven dolgoztak –

miért is szépítgetnénk a dolgot? –, addig maguk előtt bezárult a visszavonulás minden útja, és nem maradt más választásuk, mint hogy tovább dolgozzanak azon az összehasonlíthatatlanul fontosabb terven, amely a mi igazi célunk volt és marad.

Evégből helyeztük önöket olyan bolygóra és olyan időpontban, hogy ötven év alatt teljesen sarokba szoruljanak, és végleg elveszítsék cselekvési szabadságukat.

Mostantól

kezdve

és

évszázadokon

keresztül

a

szükségszerűség útját fogják járni. Szembe kell nézniük egy sor válsággal, az első már itt is van a nyakukon, és minden alkalommal egyként körül lesz határolva a cselekvési szabadságuk, s mindössze egy és csak egyetlen út marad nyitva maguk előtt. Ez pedig az az út lesz, amelyet a mi pszichológiánk jelölt ki, méghozzá okkal.

A galaktikai civilizáció évszázadokon keresztül stagnált és hanyatlott, habár csak kevesek tudatáig jutott el valaha is ez a tény. De most végre a Periféria elszakadóban van, és a Birodalom politikai egységén repedések mutatkoznak. Valahol a most elmúlt ötven esztendőre esik az az időpont, ahol a jövő történészei meg fogják húzni a határvonalat, és azt fogják mondani: “Itt kezdődött a Galaktikus Birodalom bukása.”

És igazuk lesz, jóllehet évszázadok fognak még eltelni, mire bárki is rádöbben erre a bukásra.

A bukás után pedig elkerülhetetlenül bekövetkezik a barbárság, egy olyan kor, amelynek a mi pszichohistóriai tudományunk tanúsága szerint, rendes körülmények között harmincezer esztendeig kellene tartania. A bukást mi nem vagyunk képesek megakadályozni. De nem is akarjuk, mivel a birodalmi kultúra elvesztette azt az életképességét

és azokat az értékeit, amelyekkel valaha rendelkezett. De mi le tudjuk rövidíteni az elkerülhetetlen barbárság idejét – egyetlen évezredre.

Hogyan és miként, azt nem árulhatjuk el, éppen úgy, mint ahogy ötven évvel ezelőtt az Alapítványról sem mondhattuk meg az igazságot. Ha megtudnák ezeket a hogyanokat és mikénteket, akkor könnyen kudarcot vallana a tervünk, mint ahogy kudarcot vallott volna akkor is, ha hamarabb fölfedezik az Enciklopédiával kapcsolatos csalást; ugyanis ennek ismeretében a cselekvési szabadságuk kibővült volna, és a bizonytalansági tényezők száma annyira megnövekedett volna, hogy a mi pszichológiánk már nem tudna megbirkózni vele.

De nem is fognak rájönni, mivel Terminuson nincs és sohasem volt pszichológus, az egy Alurinon kívül, aki viszont közülünk való volt.

Annyit azonban elárulhatok, hogy Terminus és a Galaxis másik végén levő

társalapítvány az újjászületés magja, és az eljövendő Második Galaktikus Birodalom megalapítóinak az anyaméhe. És a mostani válság az, amely életre kelti benne a csírát.

Egyébiránt ez a mostani válság eléggé áttekinthető, jóval egyszerűbb, mint jó néhány az ezután bekövetkezők közül. Csontvázra vetkőztetve erről van szó: bolygójuk hirtelen elszakadt a Galaxis még civilizált központjaitól, és ki van téve az erősebb szomszédok fenyegetésének. Egy tudósokból álló kicsiny világot – ezek önök – körülnyaldos a barbárság nagy és gyorsan terjedő

óceánja. Az atomenergiának kis szigete a maguké a primitívebb energia előrenyomuló tengerében; mégis tehetetlenek, mivel nincs fémük.

Látják most már, ugye, hogy sarokba szorította magukat a könyörtelen szükségszerűség, és cselekvésre kényszerülnek. Ennek a cselekvésnek a mikéntje, vagyis a dilemma megoldása természetesen magától értetődő!

Hari Seldon alakja kihajolt a kockából, és újból megjelent a kezében a könyv. Fölnyitotta és így folytatta:

– Bármilyen kacskaringós útra térne is a jövő történelmünk, véssék jól a leszármazottaik agyába, hogy ez az út előre föl van rajzolva, és a végén új és hatalmasabb Birodalomba torkollik!

És mire a szemét a könyvre sütötte, az alak a semmibe tűnt, és ismét

világos lett a szobában.

Hardin fölpillantott, és a szeme találkozott Pirenne tekintetével, aki tragikus kifejezéssel, reszkető ajakkal nézett vissza rá. Az elnök eltökélt, de színtelen hangon ezt mondta:

– Önnek volt igaza, elismerem. Ha ma este hatkor eljönne hozzánk, az igazgatóság megtanácskozná önnel a legközelebbi teendőt.

Sorra kezet fogtak vele, és elsomfordáltak. Hardin pedig magában mosolygott. Alapjában véve rendesen jártak el; volt annyi tudósbecsület bennük, hogy elismerjék, ha hibáztak – de rajtuk már ez sem segített.

Az órájára nézett. Eddigre már minden véget ért. A helyzetet már Lee emberei uralják, és az igazgató tanácsnak többé nincs szava.

Holnap leszállnak az első anakreóni űrhajók, de ez is rendjén van. Hat hónap múlva *azoknak* sem lesz semmi szavuk.

Ami azt illeti, valóban nyilvánvaló volt ennek az első válságnak a megoldása, mint ahogyan Hari Seldon megmondta, s ő maga is sejtette attól a perctől kezdve, hogy Anselm Haut Rodric kikotyogta, miszerint Anakreón nem rendelkezik atomenergiával.

Pokolian nyilvánvaló!

HARMADIK RÉSZ

A POLGÁRMESTEREK

1 .

A NÉGY KIRÁLYSÁG

– Az anakreóni tartomány azon részeinek a

neve, amelyek az Alapítványi Kor elején elszakadtak az Első

Birodalomtól, és rövid életű, független királyságokat hoztak létre. Ezek közül maga Anakreón volt a legnagyobb és legerősebb, amely területileg…

… A Négy Királyság történetének kétségkívül az a különös társadalmi berendezkedés volt a legérdekesebb vonása, amelyet Salvor Hardin

kormányzása alatt kényszerítettek rá időlegesen…

Enciklopédia Galactica

Küldöttség!

Az körülmény, hogy Salvor Hardin előre tudott a jövetelükről, egyáltalán nem tette a dolgot kellemesebbé. Ellenkezőleg, már előre bosszankodott azon, ami következni fog.

Yohan Lee kemény rendszabályok mellett kardoskodott.

– Nem látom be, Hardin – erősködött –, miért kell az időt vesztegetnünk. A következő választásokig úgysem tehetnek semmit, legalábbis az alkotmányon belül maradva, ami azt jelenti, hogy van egy évünk. Csapjon közéjük!

– Lee, maga javíthatatlan! – biggyesztette le az ajkát Hardin. – Az alatt a negyven év alatt, amióta ismerem magát, képtelen volt elsajátítani a lesből való támadás finom művészetét.

– Az nem az én harci módszerem – dörmögte Lee.

– Tudom. Azt hiszem, ez az oka, hogy maga az egyetlen ember, akiben megbízom. – Szivarra gyújtott, majd így folytatta: – Hosszú utat tettünk meg azóta, hogy valamikor régen megrendeztük azt a puccsot az enciklopédisták ellen. Öregszem. Hatvankettő múltam. Eszébe jut néha, milyen gyorsan elszaladt ez a harminc év?

Lee felhorkant.

– *Én* nem érzem öregnek magam, pedig hatvanhat vagyok.

– Ha nekem is olyan emésztésem volna! – Hardin kényelmesen pöfékelt a szivarjából. Régen megszűnt vágyakozni ifjúsága finom vegai dohánya után.

Hol vannak már azok az idők, amikor Terminus bolygó a Galaktikus Birodalom minden zugával kereskedett! Elnyelte őket az a mély verem, amelyben a régi szép napok el szoktak enyészni. És amely a Galaktikus Birodalomra is vár. Ki lehet vajon az új császár, vagy van-e egyáltalán új

császár, de van-e Birodalom? Egek! Már harminc éve, azóta, hogy itt a határvidéken minden kapcsolat megszakadt, Terminus számára önmaga és a négy királyság jelentette az egész világot.

Hová tűntek a hős napok! *Királyságok!* A régi időkben mind egy-egy járás, ugyanannak a tartománynak a része, amely viszont egy szektorhoz, a szektor egy negyedhez, ez pedig a teljhatalmú Galaktikus Birodalomhoz tartozott.

Most, hogy a Birodalom elvesztette hatalmát a Galaxis külső vidékei fölött, ezek a parányi bolygócsoportocskák kikiáltották magukat királyságokká, a maguk

operettkirályaikkal,

nemességükkel,

kicsinyes,

értelmetlen

háborúikkal, egész szánalmas, a régi dicsőség romjain tengődő életükkel.

A civilizáció hanyatlik. Az atomenergiát elfelejtették. A tudomány mitológiává fajult – amíg az Alapítvány színre nem lépett. Az Alapítvány, amelyet Hari Seldon éppen ezzel a szándékkal hozott létre itt, Terminuson.

Lee kinézett az ablakon, és félbeszakította Hardin elmélkedését:

– Megjöttek. Ni csak, a taknyosok: a legújabb típusú gépkocsi! –

Tanácstalanul megindult az ajtó felé, aztán Hardinra tekintett.

Hardin elmosolyodott, és visszaintette őt.

– Intézkedtem, hogy fölkísérjék ide őket.

– Ide?! Minek? Túlontúl megtiszteli őket.

– Miért? Inkább csináljam végig a hivatalos polgármesteri fogadás egész cécóját? Kezdek kiöregedni a bürokráciából. Ezenkívül hasznos dolog a fiatalságot ajnározni, különösen ha nem kerül semmibe – tette hozzá kacsintva. – Üljön le, Lee, számítok a maga erkölcsi támogatására. Szükségem lesz rá ezzel a fiatal Sermakkal szemben.

– Ez a Sermak fiú veszélyes – mondta Lee nyomatékosan. – Tábora van, ne becsülje le őt, Hardin.

– Mikor becsültem én le valakit is?

– Hát akkor tartóztassa le. Utána is ráér vádat emelni ellene.

Hardin elengedte a füle mellett ezt a tanácsot.

– Itt is vannak, Lee. – Fölhangzott a bebocsátást kérő jelzés, mire Hardin rálépett az íróasztal melletti pedálra, és az ajtó félrecsúszott.

A négytagú delegáció sorra belépett a szobába, és Hardin nyájasan az íróasztala előtt félkörben sorakozó székekhez invitálta őket. Meghajoltak és várták, hogy a polgármester elkezdje a beszélgetést.

Hardin fölkattintotta az ezüst szivardoboz cirádás fedelét. A doboz valaha Jord Faráé volt, az enciklopédistáé, a néhai jó igazgató tanácsnak a tagjáé.

Igazi birodalmi munka volt Santanniról, ám a benne lapuló szivarok már itteni dohányból valók. A négy küldött nagy komolyan sorra kivett egy-egy szivart, és szertartásosan rágyújtott.

Sef Sermak jobbról a második széken ült, mind között ő volt a legfiatalabb és a legszembetűnőbb gondosan nyírott sárga kefebajuszával és mélyen ülő, bizonytalan színű szemével. A másik háromról Hardin rögtön látta, hogy se nem oszt, se nem szoroz. Sermakra összpontosította minden figyelmét, arra a Sermakra, aki alighogy bekerült a városi tanácsba, máris nem egy alkalommal fenekestül felforgatta ezt a megfontolt testületet. Sermakhoz irányította a szavait:

– Már régen szerettem volna találkozni önnel, tanácsnok, azóta, hogy azt a ragyogó beszédet mondta a múlt hónapban. Nagyon ügyesen támadta a kormány külpolitikáját.

– Megtisztel az érdeklődése – válaszolta Sermak parázsló tekintettel. –

Ügyes volt vagy nem, de a támadás mindenesetre indokolt volt.

– Lehetséges. Ez az ön véleménye természetesen. De ön még nagyon fiatal.

– Ez olyan vétek – hangzott a kemény válasz –, amelyben a legtöbb ember részes élete bizonyos időszakában. Ön két évvel fiatalabb volt, mint én most, amikor a város polgármestere lett.

Hardin elmosolyodott magában. Fiatal a csikó, de már rúg!

– Ha nem tévedek – mondta fennhangon –, éppen e miatt a külpolitika

miatt jött most ide, amellyel olyannyira elégedetlen a tanácsteremben. Három kollégája nevében is szólni akar, vagy mindenki sorban elmondja a magáét?

A négy fiatalember gyors pillantást váltott egymással.

– Én Terminus népe nevében beszélek – szólalt meg Sermak eltökélten –, a nép nevében, amely nincs képviselve a tanácsnak nevezett fejbólintó testületben.

– Értem. Akkor hát beszéljen.

– Arról van szó, polgármester úr, hogy mi elégedetlenek vagyunk…

– Azon, hogy "mi", a népet érti, nemde?

Sermak csapdát sejtve, gyanakvó pillantást vetett rá, majd kimérten azt válaszolta:

– Hiszem, hogy a véleményem a terminusi választók többségének a véleményét tükrözi. Megelégszik ennyivel?

– Ami azt illeti, egy ilyen kijelentésnek csak hasznára válnék a bizonyítás, de azért csak folytassa. Önök tehát elégedetlenek.

– Igen, elégedetlenek vagyunk azzal a politikával, amely harminc éven keresztül minden védekezési lehetőségétől megfosztotta Terminust az elkerülhetetlen külső támadással szemben.

– Értem. És ezért? Folytassa csak, folytassa!

– Kedves öntől, hogy előre látja, mit akarok mondani. Ezért mi új politikai pártot hozunk létre; olyan pártot, amely Terminus közvetlen érdekeit képviseli, nem pedig valamiféle ködös "kinyilatkoztatott jövő Birodalomét".

Az a szándékunk, hogy önt és egész talpnyaló, megalkuvó klikkjét kipenderítsük a városházáról, méghozzá hamarosan.

– Hacsak? Mert, ugye, mindig akad "hacsak"?

– Nem valami sok ebben az esetben: hacsak le nem mond. Nem akarom rábeszélni, hogy változtasson a politikáján, ennyire azért nem bízom önben.

Az ígéretei nem érnek egy hajítófát sem. Azonnali lemondáson kívül mást nem fogadunk el.

– Értem. – Hardin keresztbe rakta a lábát, és hátrabillentette a székét. – Ez hát az ultimátumuk. Kedves magától, hogy előre figyelmeztet. De tudja, azt hiszem, el fogom engedni a fülem mellett.

– Ne higgye, polgármester úr, hogy ez csak figyelmeztetés volna. Vegye inkább kiáltványnak és akcióprogramnak. Az új párt már megalakult, és holnap megkezdi a hivatalos tevékenységét. Sem lehetőségünk, sem szándékunk nincsen kompromisszumot kötni, és megvallom, csak a városnak tett szolgálatai miatt vagyunk hajlandók módot adni önnek az elvonulásra.

Egy percig sem hittem, hogy élni fog vele, de legalább tiszta a lelkiismeretem.

A legközelebbi választás jóval durvábban és megmásíthatatlanul úgyis kikényszerítené a lemondását.

Ezzel fölállt, és intett a társainak.

Hardin fölemelte a kezét.

– Várjanak! Üljenek le!

Sef Sermak a kelleténél egy árnyalattal fürgébben ült vissza, és Hardin mozdulatlan arcvonásai mögé fojtotta a mosolyát. A nagy szavak ellenére mégiscsak alkudni akar a fickó!

– Megmondaná, milyen irányba szeretnék fordítani a külpolitikánkat? Azt akarnák tán, hogy most azonnal megtámadjuk a Négy Királyságot, egyszerre mind a négyet?

– Eszem ágában sincs ilyesmit követelni, polgármester úr. Pusztán azt javasoljuk, hogy azonnal legyen vége a megalkuvásnak. Hivatalba lépése óta azt a vonalat követte, hogy tudományos segítséget nyújtott a királyságoknak.

Ellátta őket atomenergiával. Segített helyreállítani az erőműveiket.

Kórházakat, kémiai laboratóriumokat, gyárakat épített nekik.

– Na és? Mi a kifogása ez ellen?

– Ön ezt azért csinálta, hogy visszatartsa őket a támadástól. Ezekkel a baksisokkal a balek szerepét vállalta magára egy kolosszális zsarolási játszmában, és eltűrte, hogy Terminust csontig kiszipolyozzák – a vége pedig az lett, hogy ki vagyunk szolgáltatva ezeknek a barbároknak a

kénye-kedvére.

– Milyen értelemben?

– Abban az értelemben, hogy ön ellátta őket energiával, fölfegyverezte őket, helyrehozta a hajóikat, ennek folytán összehasonlíthatatlanul erősebbé

tette őket, mint amilyenek három évtizeddel ezelőtt voltak. Egyre jobban nő az étvágyuk, és az új fegyverek birtokában végül is minden követelésüket be fogják vasalni azzal, hogy lerohanják Terminust. Avagy nem ez a vége minden zsarolásnak?

– És mi az ön orvossága?

– Rögvest szüntesse be a megvesztegetéseit, addig, amíg nem késő.

Erősítse meg Terminust – és támadjon elsőnek!

Hardin szinte kóros érdeklődéssel szögezte tekintetét a fiatalember szőke bajuszkájára. Sermak nyeregben érezte magát, különben nem járt volna annyit a szája. Kétségtelen, hogy szavai a lakosság nem kis hányadának a véleményét tükrözik. Sokan vannak, akik ugyanígy gondolkoznak.

Amikor megszólalt, a hangján nem érződött semmi tétovaság. Majdnem fölényesen kérdezte:

– Befejezte?

– Egyelőre igen.

– Akkor hát legyen szíves és olvassa el, ami a fejem fölött be van keretezve a falon, ha még nem vette volna észre.

– Az van ott, hogy “Az erőszak a gyengék végső menedéke” –

biggyesztette le az ajkát. – Ez az aggok bölcsessége, polgármester úr!

– Én akkor is tartottam magam hozzá, amikor fiatal voltam, tanácsnok úr, méghozzá sikerrel. Maga még a világon sem volt akkor, de talán tanult róla az iskolában.

Sermakra szögezte a tekintetét, és kimérten folytatta:

– Amikor Hari Seldon megteremtette itt az Alapítványt, látszólag az volt a célja, hogy létrehozza a nagy Enciklopédiát, és mi ötven éven át

követtük ezt a csalóka fényt, mielőtt megtudtuk volna az igazságot, szinte az utolsó pillanatban. Amikor a régi Birodalom központjával megszakadt a közlekedés, itt voltunk mi, egy tudóstársaság, egyetlen városba szorulva, minden ipar nélkül, újonnan alakult barbár királyságok acsarkodó gyűrűjében. Az atomerő

egyetlen szigetecskéje voltunk a barbárság óceánjában, s mint ilyen, fölbecsülhetetlen értékű préda.

Anakreón, amely már akkor is a legerősebb volt a Négy Királyság között, azt követelte, és meg is kapta, hogy katonai támaszpontot létesítsen Terminuson, és a város akkori kormányzói, az enciklopédisták nagyon jól tudták, hogy ez csak kezdete az egész bolygó meghódításának. Így álltak a dolgok, amikor én… hm… átvettem a kormányzást. Maga mit tett volna a helyemben?

– Ez tisztára elvont kérdés – vonta meg a vállát Sermak. – Természetesen tudom, hogy *ön* mit tett.

– Azért megismétlem, jó? Hátha nem látja benne a lényeget. Nagy volt a csábítás, hogy szedjük össze, ami erőnk csak van, és verekedjünk. Ez szokott lenni a legkönnyebb út, a hiúságnak is ez hízeleg a legjobban, ám szinte kivétel nélkül ez a legdőrébb is. *Maga* rálépett volna erre az útra, a maga

“támadjunk elsőnek” szövegével. Ezzel szemben én azt tettem, hogy sorra látogattam a másik három királyságot, betettem a bolhát a fülükbe, hogy ha holtbiztosan el akarják vágni a saját torkukat, akkor nézzék el tétlenül, hogy hull az atomenergia titka Anakreón ölébe; ezután gyöngéden a fülükbe súgtam, hogy tegyék azt, amit jónak látnak. Ez volt minden. Egy hónappal azután, hogy az Anakreóni haderők leszálltak Terminuson, a király a három szomszédjától közös ultimátumot kapott kézhez. Egy hét múlva az utolsó anakreóni is eltakarodott Terminusról.

Mondja meg nekem ezek után, mi szükség volt itt erőszakra?

A fiatal tanácsnok figyelmesen szemlélte a kezében levő szivarcsutkát, aztán bedobta a hulladékégető nyílásba.

– Nem fogom föl a párhuzamot. A cukorbajost az inzulin helyrehozza, hogy késnek hírét se látja, a vakbélgyulladás viszont operációt kíván. Ezen nem tud változtatni. Ha minden más kudarcot vall, akkor mi marad hátra, mint

– ahogy ön mondja – a végső menedék? Az ön hibája, hogy most erre

kényszerülünk.

– Az én hibám? Ja persze, megint az én megalkuvásom. Maga még most sem érti a helyzetünkből adódó alapvető követelményeket. Az anakreóniak eltávozásával nem hárult el a veszély. Akkor kezdődött csak igazán. A Négy Királyság nagyobb ellenségünk lett, mint valaha, mert mindegyiküknek a mi atomerőnkre fájt a foga – és mindegyiket csak a másik háromtól való félelem tartotta vissza attól, hogy a torkunknak essen. Egy borotvaéles kard élén egyensúlyoztunk, és elég, ha a legkisebb mértékben az egyik irányba húz a súly, mondjuk, ha az egyik királyság túlságosan megerősödik, vagy ha ketten közülük szövetségre lépnek. Érti már?

– Hogyne. A legfőbb ideje volt fölkészülni a háborúra.

– Ellenkezőleg. A legfőbb ideje volt, hogy alaposan nekilássunk a háború megakadályozásának. Kijátszottam őket egymás ellen. Hol az egyiket segítettem, hol a másikat, tudománnyal, kereskedelemmel, iskolával, kórházzal. Végül is rájöttek, hogy Terminus többet ér nekik virágzó világként, mint hadizsákmányként. Harminc éven át bevált ez a taktika.

– Igen, de arra kényszerült, hogy ezeket a tudományos adományokat vérlázító hókuszpókuszokkal kösse egybe. Félig vallást, félig cirkuszt kreált az egészből. Létrehozott egy papi hierarchiát a maga bonyolult és értelmetlen rituáléjával együtt.

– No és? – vonta föl a szemöldökét Hardin. – Nem értem, mi köze van ennek a vitához. Azért csináltam így, mert a barbárok mint valami mágikus varázslatra néztek föl a mi tudományunkra, következésképpen ilyen csomagolásban könnyebben be lehetett nekik adni. A papság azután már magától burjánzott ki, és ha mi a kezére játszunk, ez csak annyit jelent, hogy a legkisebb ellenállás útját követjük. Az egésznek nincs semmi jelentősége.

– De ezeknek a papoknak a kezében vannak az erőművek. Ez *nem* jelentéktelen dolog.

– Ez igaz, de *mi* képeztük ki őket. Csak tapasztalati ismereteik vannak a gépekről, az azokat körülvevő hókuszpókuszban viszont szilárdan hisznek.

– És ha valamelyikük átlát a hókuszpókuszon, és félresöpri az empirizmust, akkor mi áll útjában, hogy elsajátítsa a technikát, és eladja az első vevőnek, aki a legtöbbet ígéri érte? Mit érünk akkor vele, hogy mi a királyságok véleménye rólunk?

– Ennek, Sermak, kicsi a valószínűsége. Ne ragadjon meg a fölületen. A királyságokat alkotó bolygók legjobb koponyáit minden évben ide küldik a papi mesterség elsajátítására. És ezeknek a krémje itt marad kutatómunkát végezni. Ha azt hiszi, hogy azok, akik otthon maradnak, s gyakorlatilag híján vannak az elemi tudományos ismereteknek, vagy ami annál is rosszabb: csak a papok torz ismereteihez férhetnek hozzá, egyetlen nekirugaszkodással képesek meghódítani az atomenergia, az elektronika, a hipertérelmélet birodalmát, akkor magának szerfölött romantikus és túlontúl korlátolt elképzelése van a tudományról. Hogy valaki minderre képes legyen, ahhoz egy életen át tartó képzés, no meg ragyogó elme szükségeltetik.

A fenti szónoklat alatt Yohan Lee fölugrott a helyéről, és sietve elhagyta a szobát. Kisvártatva visszajött, és mihelyt Hardin elhallgatott, fölöttese füléhez hajolt. Néhány szót súgott, majd a kezébe nyomott egy ólomhengert. Utána görbe pillantást vetve a küldöttségre, visszaült a helyére.

Hardin ide-oda forgatta a kezében a hengert, s közben a szempilláin keresztül figyelte a küldötteket. Aztán egy erőteljes csavarintással fölnyitotta a hengert, és csupán Sermaknak volt elég önuralma ahhoz, hogy ne vessen gyors pillantást a kihulló papírtekercsre.

– Egyszóval, uraim – szólalt meg a polgármester – a kormány azon a véleményen van, hogy tudja, mit csinál.

Míg beszélt, a szeme végigfutott az iraton. A lap tele volt írva bonyolult, de semmitmondó titkosírással, az üzenetet magát az egyik sarokba ceruzával odafirkantott három szó tartalmazta. Elég volt egy pillantás a hír elolvasására, s utána hanyag mozdulattal bedobta a papírt az elégetőcsatornába. A küldöttekhez fordult.

– Attól tartok, uraim, hogy végét kell vetnünk a kihallgatásnak. Örülök, hogy találkoztunk. Köszönöm, hogy eljöttek. – Gépiesen sorra kezet fogott velük, s a látogatók kisorjáztak a teremből.

Bár Hardin lassan leszokott a nevetésről, de most, miután Sermak és három hallgatag társa kikerült a hallótávolságból, kuncogásban tört ki, és derűs pillantást vetett Lee-re.

– Hogy tetszett magának ez a blöffmérkőzés?

– Nem vagyok benne biztos, hogy *ő* is blöffölt volna – vágott vissza ez harapósan. – Totojgassa csak, és még igaza lesz, hogy megnyeri a legközelebbi választásokat.

– Minden bizonnyal, minden bizonnyal, ha addig nem történik semmi.

– Csak vigyázzon, Hardin, hogy ezúttal ne rossz irányba történjék, ami történik. Mondom, hogy ennek a Sermaknak megvan a tábora. Mi lesz, ha nem várja meg a következő választásokat? Volt idő, amikor maga meg én erőszakkal fordítottunk a dolgokon, akármit mond is a jelszava az erőszakról.

Hardin fölvonta az egyik szemöldökét.

– Lee, maga ma borúlátó hangulatban van. Mért kötözködik folyton, mért emlegeti egyre-másra az erőszakot? Ha emlékszik még rá, a mi kis puccsunk egyetlen emberéletbe sem került. Az operáció elkerülhetetlen volt, s mi a megfelelő időben, simán és fájdalommentesen, mondhatnám: elegánsan végrehajtottuk. Ami viszont Sermakot illeti, ő egészen más helyzetben van.

Mi magával, Lee, nem vagyunk az enciklopédisták. *Mi* föl vagyunk készülve.

Csöndben uszítsa rá az embereit ezekre a suhancokra, öregfiú. Észre ne vegyék, hogy rajtuk a szemünk, de azért le ne vegyük róluk! Érti, ugye?

Lee kajánul elnevette magát.

– Olyannak ismer engem, Hardin, aki illedelmesen kivárja a maga parancsait? Sermak meg az emberei már egy hónapja megfigyelés alatt állnak.

A polgármester is elmosolyodott.

– Megelőzött, mi? Rendben van. Apropó – tette hozzá közönyösen –, Verisof nagykövet visszatér Terminusra. Remélem, csak ideiglenesen.

Rövid, döbbent hallgatás után Lee kinyögte:

– Ez volt az üzenet? Mégis kenyértörésre kerülne a sor?

– Sejtelmem sincs. Addig nem mondhatok semmit, amíg Verisoffal nem beszéltem. Bár könnyen meglehet. A választások előtt mindenképpen döntésre kell vinnünk a dolgot. De mi van magával, hogy úgy halálra vált?

– Mert nem tudom, mi lesz ennek az egésznek a vége. Maga túlságosan rejtelmes, Hardin, és nagyon közelről játszik a tűzzel.

– Te is, fiam, Brutus – dörmögte Hardin az orra alatt. Hangosan pedig azt mondta: – Vegyem úgy, hogy maga is csatlakozik Sermak új pártjához?

Lee akarata ellenére elnevette magát.

– Föladom. Nyert. Mi a véleménye az ebédről?

2.

Rengeteg

epigrammát

tulajdonítanak

Hardinnak,

e

megrögzött

epigrammaírónak, nagy részük azonban kétes hitelességű. Fönnmaradt viszont, hogy egy alkalommal ezt mondta:

– Az egyenesség kifizetődő, különösen, ha valakiről az a hír járja, hogy körmönfont.

Poly Verisof nemegyszer alkalmazta ezt a bölcsességet, ugyanis már tizennegyedik éve tölti be kettős hivatalát Anakreónon, ez idő alatt gyakorta támadt az a kellemetlen érzése, mintha csupasz talppal forró vason táncolna.

Az anakreóniak szemében ő volt a főpap, annak az Alapítványnak a képviselője, amely ezeknek a “barbároknak” minden rejtelmek csúcsaként jelent meg, mint annak a vallásnak a központja, amelyet – Hardin közreműködésével – az elmúlt harminc év során létrehoztak. Ebben a minőségben olyan tisztelet övezte, amely szörnyen terhes volt neki, mivel a lelke mélyén megvetette azt a rítust, amelynek ő volt a főszereplője.

Anakreón királyának – a néhai öregnek meg a mostani unokának – a szemében viszont mindössze nagykövete volt egy hatalomnak, amely rettegésük forrása és irigységük tárgya volt egy időben.

Elég az hozzá, hogy kényelmetlen egy állás volt az övé, és ezt a mostani, három év óta az első alapítványi utazását szinte

üdülésszámba vette, még akkor is, ha egy elég nyugtalanító incidens miatt került rá sor.

S mivel nem ez volt az első alkalom, hogy inkognitóban kellett utaznia, ezúttal is kisegítette az egyenesség hasznáról szóló Hardin-féle epigramma.

Polgári ruhába bújt hát – már önmagában kész üdülés –, és fölszállt az Alapítványra induló menetrend szerinti hajó második osztályára. Miután leszállt Terminuson, átfurakodott az űrkikötőben nyüzsgő tömegen, és egy nyilvános vizifonon fölhívta a városházát.

– Jan Smite vagyok – mutatkozott be. – A polgármester kihallgatáson vár ma délutánra.

A vonal másik végén egy ügybuzgó fiatal nő kapcsolt a készüléken, színtelen hangon néhány gyors szót váltott valakivel, majd ugyanolyan száraz, gépies hangon Verisofhoz fordult.

– Hardin polgármester félóra múlva várja önt, uram – És a képernyő

elsötétült.

Ezek után az anakreóni nagykövet megvette a Terminus City Journal legfrissebb számát, elbandukolt a városháza előtti parkba, letelepedett az első

üres padra, és hogy agyonüsse az időt, végigböngészte a vezércikkoldalt, a sportrovatot meg a képregényeket. Amikor letelt a félóra, a hóna alá csapta az újságot, besétált a városházára, és jelentkezett a várószobában.

Ezalatt sikerült tökéletesen megőriznie az inkognitóját, mivel úgy tett, mint akinek semmi titkolnivalója sincsen, s ennél fogva senki sem vetett ügyet rá.

Hardin széles mosollyal üdvözölte.

– Parancsoljon szivart. Milyen volt az útja?

– Érdekes – felelte Verisof, miközben kivett egy szivart. – A szomszéd kabint egy pap foglalta el, aki valamilyen radioaktív műanyag tanfolyamra jött ide, a rák gyógyításával vagy mivel kapcsolatban.

– A nyakam rá, hogy nem radioaktív műanyagot mondott, igaz?

– Még mit nem! Számára a Szent Eledel volt az.

– És aztán? – mosolygott a polgármester.

– Belecsábított egy teológiai vitába, és minden tőle telhetőt megtett, hogy kimentsen a hitvány materializmus mocsarából.

– És nem ismerte föl a saját főpapját?

– A bíborpalást nélkül? Különben is smyrnói. De amúgy érdekes élmény volt. Figyelemre méltó, Hardin, hogy milyen szilárdan megvetette a lábát a tudomány-vallás. Kizárólag saját szórakozásomra írtam egy tanulmányt a dologról; közölni persze nem volna célszerű. Szociológiai szemszögből közelítve meg a dolgot, úgy tűnhet, hogy amikor a régi Birodalom elkezdett a szélein rothadni, azt is mondhatnánk, hogy a tudomány mint olyan mondott csődöt a peremvidékeken. Ahhoz, hogy ismét elfogadtassa magát, más köntösbe kellett bújnia – és valóban ez ment végbe. Minden szépen egymásba illeszkedik, ha az ember a szimbolikus logikát hívja segítségül.

– Érdekes – mondta a polgármester tűnődve. Ujjait összefonta a tarkóján, majd hirtelen témát váltott: – Mondja, mi a helyzet Anakreónon?

A nagykövet komor arccal kivette a szivart a szájából, savanyú képpel rámeredt, aztán letette a hamutálcára.

– Hát, nem a legjobb.

– Különben nem jött volna ide, ugye?

– Aligha. A helyzet a következő. A kulcsfigura Anakrónon Wienis, a kormányzó herceg, vagyis Lepold király nagybátyja.

– Tudom. De jövőre Lepold nagykorú lesz, nem? Ha jól tudom, februárban lesz tizenhat.

– Igen. – Majd pillanatnyi szünet után kényszeredetten: – *Ha megéri.* A király apja gyanús körülmények között halt meg. Vadászat közben tűlövedék fúródott a mellébe. Persze baleset volt.

– Hm! Mintha emlékeznék Wienisre még abból az időből, amikor Anakreónon jártam, miután kiebrudaltuk őket Terminusról. Ez még maga előtt volt. Lássuk csak. Ha nem tévedek, barna képű, fekete hajú fiatalember volt, jobb szemére bandzsított. Furamód kampós volt az orra.

– Ugyanaz a pasas. A kampós orr meg a kancsalság még megvan, de a

haja már deres. Tisztességtelen játékot űz. Szerencsére az egész bolygón nem találni nála nagyobb hatökröt. És ez annál szembetűnőbb, mivel ravasz ördögnek képzeli magát.

– Rendszerint így szokott lenni.

– Ha föl akar törni egy tojást, akkor a legkevesebb: atombombát dob rá.

Hogy mást ne mondjak, emlékszik, amikor két évvel ezelőtt, az öreg király halála után meg akarta adóztatni a templomi javakat?

Hardin elgondolkodva böcögetett, aztán elmosolyodott.

– A papok jókora siránkozást csaptak.

– Akkorát, hogy egész Lucrezáig elhallatszott. Azóta sokkal óvatosabban bánik

a

papsággal,

de

azért

távolról

sem

lett

kezes bárány.

Szerencsétlenségünkre határtalan önbizalommal rendelkezik.

– Valószínűleg egy túlkompenzált alacsonyabbrendűségi komplexussal állunk szemben. Az uralkodók kisebb csemetéi rendszerint megkapják ezt a kórt.

– Mindegy, az eredmény egy és ugyanaz. Habzó szájjal acsarkodik az Alapítvány ellen. Még csak nem is igyekszik titkolni. S ha csak a fegyvereken múlik, meg is teheti, hogy nekünk rohan. Az öreg király elsőrendű hadiflottát épített föl, no meg Wienis sem aludt az elmúlt két év során. A templomra kivetett adónak is a fegyverkezést kellett volna szolgálnia, és miután itt kudarcot vallott, a duplájára emelte föl

a jövedelemadókat.

– Nem morogtak emiatt?

– Nem túlságosan. Heteken keresztül a királyság minden templomában a hatalom iránti engedelmességről prédikáltak. Nem mintha Wienis megköszönte volna.

– Szóval ez a háttér. No és mi az, ami ide hozta magát?

– Két héttel ezelőtt egy anakreóni kereskedelmi hajó rábukkant a régi Birodalmi Flotta egyik megviselt cirkálójára. Legalább háromszáz éve sodródhat az űrben.

Hardin szemében érdeklődés csillant. Előredőlt a széken.

– Igen, hallottam róla. A Hajózási Tanács megkeresett ebben az ügyben, és javasolta, hogy kérjük ki a hajót tanulmányozásra. Úgy tudom, tűrhető

állapotban van.

– Nagyon is jó állapotban – mondta Verisof szárazon. – Wienis kis híján idegsokkot kapott, amikor a múlt héten kézhez vette az ön kérését, hogy engedje át a hajót az Alapítványnak.

– Azóta sem válaszolt.

– Nem is fog, hacsak ágyúkkal nem, legalábbis ő ezt mondja. Aznap, hogy útra keltem idefelé, hozzám jött, és azt követelte, hogy az Alapítvány hozza

harcra kész állapotba a hajót, és bocsássa az anakreóni flotta rendelkezésére.

Aláváló pimaszságában odáig ment, hogy kijelentette: az ön múlt heti jegyzéke mögött az Alapítványnak azon szándéka húzódik meg, hogy megtámadja Anakreónt. És hogy a csatahajó helyreállításának a megtagadása csak alátámasztaná az ő gyanúját, és arra kényszerítené, hogy lépéseket tegyen Anakreón védelme érdekében. Ezek az ő szavai. Még hogy rákényszerítené!

Nos, ezért vagyok most itt.

Hardin barátságosan elmosolyodott.

– Természetesen ő visszautasításra számít – mosolygott vissza Verisof

–, ami tökéletes ürügyet szolgáltatna neki az azonnali támadásra.

– Ezzel én is tisztában vagyok, Verisof. Ezek szerint van legalább hat hónapunk, így hát hozassa rendbe a hajót, és adja át neki üdvözletemmel egyetemben. Megbecsülésünk és tiszteletünk jeléül pedig keresztelje át *Wienis* re – és elnevette magát.

Verisof arcán válaszul megint megjelent valami halvány mosolyféle.

– Azt hiszem, Hardin, hogy ez a logikus lépés, de azért félek.

– Mitől?

– Mert ez *igazi hajó!* Valamikor tudtak építeni! És az űrtartalma is legalább fele az egész anakreóni flottának. Atomütőereje akkora, hogy akár egy egész bolygót képes szétverni, a védőpajzsa pedig olyan, hogy képes ellenállni a Q-sugárnak anélkül, hogy a saját sugárzása megnövekednék. Túl sok a jóból, Hardin…

– Szófia beszéd, Verisof, szófia beszéd! Maga ugyanúgy tudja, mint én, hogy azokkal a fegyverekkel, amelyek már most a kezében vannak, könnyűszerrel térdre kényszerítheti Terminust, még mielőtt a magunk számára helyreállíthatnánk azt a hajót. Mit számít hát akkor, ha a cirkálót is a kezére játsszuk? Jól tudja maga is, hogy sohasem kerül sor igazi háborúra.

– Lehetséges. Igen. – A nagykövet fölemelte a fejét. – De Hardin…

– Nos? Miért állt meg? Folytassa!

– Nézze, ez nem tartozik rám. De olvasom az újságot – és az asztalra tette a Journalt, s rámutatott az első oldalra. – Mi akar ez lenni?

Hardin közönyös pillantást vetett az újságra.

“A tanácsnokok egy csoportja új politikai pártot alakít.”

– Ennyit én is kiveszek – mondta Verisof idegesen. – Tisztában vagyok vele, hogy ön jobban ismeri a belső helyzetet, mint én, de hát ezek itt éppen csak fizikai erőszakkal nem fenyegetik önt. Mekkora erő van mögöttük?

– Átkozottul sok. Minden valószínűség szerint a legközelebbi választások után övék lesz a többség a tanácsban.

– Előbb nem? – Verisof sanda pillantást vetett a polgármesterre. – A választásokon kívül más módjai is vannak a hatalom megszerzésének.

– Csak nem néz engem is Wienisnek?

– Nem. Csakhogy a hajó kijavítása hónapokig is eltart, és utána biztosra vehetjük a támadást. Meghátrálásunkat a szégyenletes gyengeség jeleként fogják értelmezni, a birodalmi cirkálóval viszont meg fog kétszereződni Wienis flottájának az ereje. Ne legyek főpap, ha ez nem fog támadni. Miért kockáztassunk? Két dolgot is tehet. Vagy tárja föl a kártyáit a tanács előtt, vagy már most vigye kenyértörésre a dolgot Anakreónnal.

Hardin bosszús arcot vágott.

– Kenyértörésre, most, mielőtt a válság megérne? Ez az egyetlen dolog, amit nem szabad megtennem. Ha nem tudná, van olyan, hogy Hari Seldon meg a terv.

Verisof némi habozás után kibökte:

– Ezek szerint ön tökéletesen meg van győződve róla, hogy létezik a terv?

– Aligha férhet hozzá kétség – hangzott a szilárd válasz. – Jelen voltam, amikor az Időkripta megnyílt, és Seldon saját hangja lebbentette föl róla a fátylat.

– Ebben én nem kételkedem, Hardin. Csupán az nem fér a fejembe, hogyan lehet ezer évre előre fölvázolni a történelmet. Az nem lehetséges, hogy Seldon túlbecsülte volna önmagát? – Hardin ironikus mosolyát látva, mentegetőzve hozzátette: – Persze én nem vagyok pszichológus.

– Látja, erről van szó. Egyikőnk sem az. Én azonban fiatalkoromban beleszagoltam annyira a pszichológiába, hogy megértsem, mire képes ez a tudomány, jóllehet én magam nem vagyok képes forgatni ezt a fegyvert.

Ahhoz az egyhez viszont semmi kétség sem férhet, hogy Seldon pontosan azt tette, amit állított. Ahogy ő mondja, az Alapítvány eredetileg tudományos menedékként jött létre, azzal a céllal, hogy a haldódó Birodalom tudományát és kultúráját átmentsék a bekövetkező barbárság századain, amelyből végül is ki fog kristályosodni a Második Birodalom.

Verisof cseppnyi kétkedéssel bólintott.

– Mindenki tudja, hogy az eseményeknek így *kellene* alakulniuk. De

megengedhetjük-e vajon a kockázat luxusát? Kockára tehetjük-e vajon a mát valamiféle ködös jövő érdekében?

– Nem tehetünk mást, mivel a jövő nem ködös. Seldon kiszámította és rendszerezte. Történelmünk minden egymás után következő válságát föltérképezte, és bizonyos mértékig mindegyikre kihat, hogyan sikerül az előzőt megoldani. Ez még csak a második válság, s csak a nagy mindenség a megmondhatója, mivé sokszorozódna a végén a sémától való legparányibb eltérés is.

– Ez csak meddő okoskodás.

– Egyáltalán nem az! Hari Seldon azt mondta az Időkriptában, hogy minden egyes válság során olyan fokig leszűkül a cselekvési szabadságunk, hogy csupán egyetlen út marad nyitva a cselekvésre.

– Hogy az egyenes, de keskeny ösvényen tartózkodjunk?

– Igen, hogy tartózkodjunk az elhajlástól. Viszont ebből következik, hogy mindaddig, amíg egyetlen cselekvési lehetőségnél *több* is nyitva áll, a válság még nem érett meg. Engednünk *kell,* hogy az események sodródjanak a maguk útján, ameddig csak lehetséges, és a mindenség a tanúm, én ezt fogom tenni.

Verisof nem válaszolt. Csak az alsó ajkát rágcsálta a mogorva csendben.

Még egy éve sincs, hogy Hardin először beszélt neki erről a kérdésről – a nagy kérdésről, vagyis hogy mit tegyenek Anakreón ellenük irányuló készülődése ellen. És akkor is csak azért, mert ő, Verisof kipakolta, ami a bögyében volt a további megalkuvó politikával kapcsolatban.

Hardin, mintha olvasott volna a nagykövet gondolataiban, ezt mondta:

– Jobban tettem volna, ha sohasem beszélek magának erről.

– Miért mondja ezt? – hökkent meg Verisof.

– Mert most már hatan vagyunk: rajtunk kívül a másik három nagykövet meg Yohan Lee, akik sejtik, mi várható, és mérget mernék rá venni, hogy Seldon szándéka szerint senkinek se szabad tudnia a dologról.

– Miért?

– Mert még Seldon fejlett pszichológiai tudománya sem volt

mindenható.

A kelleténél több független változóval nem volt képes megbirkózni. Bizonyos adott időtartamon túl egyes személyekkel már nem tudott dolgozni, legalábbis azon a határon túl nem, ameddig a gázok kinetikai elméletét még alkalmazni lehet egyetlen molekulára. Ő csak tömegekkel foglalkozott, egy-egy bolygó egész lakosságával, méghozzá *vak* tömegekkel, amelyeknek sejtelmük sincs saját tevékenységük végeredményéről.

– Nem egészen értem.

– Nem tehetek róla. Nem vagyok eléggé pszichológus ahhoz, hogy tudományos magyarázatot adhatnék. De hiszen ezt maga is tudja. Terminuson nincs egyetlen képzett pszichológus, és egyetlen matematikai szakkönyv sem található ebben az ágban. Nyilvánvalóan az volt a szándéka, hogy Terminuson senki se legyen képes a jövőt kiszámítani. Seldon azt akarta, hogy vakon tapogatózzunk előre, ami – a tömegpszichológia törvényei szerint – egyedüli biztosítéka annak, hogy a helyes úton maradjunk. Egyszer már említettem magának, hogy fogalmam sem volt róla, hová lyukadunk ki, miután kiűztem innen az anakreóniakat. Engem csak az izgatott, hogy fönntartsam az erőegyensúlyt, semmi több. Csak később véltem fölfedezni valamiféle szabályszerűséget az eseményekben, de minden tőlem telhetőt megtettem,

hogy ne építsek erre a fölfedezésemre. Az előrelátásból következő

beavatkozás kizökkentette volna a tervet.

Verisof elgondolkodva bólintott.

– Majdnem ilyen bonyolult okoskodásokat hall az ember odaát az anakreóni templomokban is. És honnan fogja tudni, hogy eljött a cselekvés órája?

– Már most is tudom. Maga mondta, hogy mihelyt helyreállítjuk a csatahajót, semmi sem térítheti el Wienist attól a szándékától, hogy megtámadjon bennünket. Ebben a vonatkozásban tehát csak egyetlen lehetőség marad, igaz?

– Úgy van.

– Helyes. Ez a külső helyzetet illetően. Ugyanakkor azt is elismeri, hogy a legközelebbi választások után új és hajthatatlan tanács alakul, amely ki fogja erőszakolni az Anakreón elleni akciót. Itt sem marad

más lehetőség.

– Igen.

– És mihelyt az összes választási lehetőség elapad, nyakunkon a válság, nem igaz? És én mégis aggódom.

Elhallgatott, és Verisof várta, hogy folytassa. Hardin lassan, szinte vonakodva megszólalt:

– Van egy olyan gyanúm, inkább megérzésem, hogy a terv szerint a külső

és belső nyomásnak egyidőben kellene forrpontra jutnia. Ezzel szemben néhány hónap eltérés ígérkezik. Wienis valószínűleg még a tavasz előtt támadni fog, a választások pedig csak egy év múlva esedékesek.

– És ez olyan fontos lenne?

– A jó ég tudja. Vagy a számításokba csúszott bele kisebb hiba, vagy ott a baj, hogy én túl sokat tudtam. Azon igyekeztem, hogy amit tudok a jövőből, sohase befolyásolja a tetteimet, de hát ki tudja? És egyáltalán mi lesz a következménye ennek a hézagnak? Lesz, ahogy lesz – szegte föl a fejét –, egyvalamit azonban szilárdan eltökéltem.

– Éspedig?

– Amikor a válság beüt, én Anakreónon leszek. Ott akarok lenni a tetthelyen…De ennyi elég is, Verisof. Későre jár. Jöjjön, csapjunk egy görbe éjszakát. Szükségem van a kikapcsolódásra.

– Rendben van, de ne menjünk sehova – helyeselt Verisof –, nem szeretném, ha fölismernének, különben mit szólna ez az új párt, amit a maga drágalátos tanácsnokai összehoznak. Rendelje ide a brandyt.

És Hardin odarendelte, de nem túl sokat.

3.

Valamikor hajdanán, amikor még a Galaktikus Birodalom az egész Galaxisra kiterjedt, Anakreón a Periféria leggazdagabb tartománya volt, és az alkirályi palota nem egy császári vendégnek adott pompás szállást. És ezek közül nem egy odaült a légi robogók kormánya mögé, hogy kipróbálja a szerencséjét meg a tűpuskáját a niakmadár nevű tollas repülő erődök ellen.

Anakreón dicsősége a semmibe enyészett azóta. Az alkirályi palota helyén csak tátongó romok maradtak, kivéve azt a szárnyát, amelyet az Alapítvány szakmunkásai helyreállítottak. És kétszáz év óta egyetlen császár sem tette Anakreónra a lábát.

De a niakvadászat megmaradt királyi sportnak, s az éles szem meg a biztos kéz a tűpuska kezelésében még mindig fő erénynek számított az anakreóni királyi udvarban.

I. Lepold, Anakreón királya – és mint ahogy elmaradhatatlanul, bár indokolatlanul hozzátették: a határbirtokok ura – még tizenhat sem múlott, de már bőséges tanújelét adta ügyességének. A tizenhárom évet sem töltötte be, amikor leszedte az első niakot; a tizediket a trónra lépése utáni héten; és most a negyvenhatodik madárral tartott éppen hazafelé.

– Meglesz az ötven, mire nagykorú leszek – mondta lelkesen. – Ki fogad velem?

Udvaronc azonban nem fogad a király ügyességére. Mert könnyen kiteszi magát a nyerés halálos veszedelmének. Ezúttal sem vette föl senki a kihívást, így hát a király jókedvűen elindult átöltözni.

– Lepold!

A király két lépcsőfok között megtorpant, meghallván az egyetlen hangot, amelynek önkéntelenül engedelmeskedik a lába. Durcásan hátrafordult.

Wienis állt lakosztálya küszöbén és türelmetlenül intett unokaöccsének.

– Küldd el őket! Gyorsan!

A király kurtán biccentett, és a két kamarás hajlongva lehátrált a lépcsőn.

Lepold belépett nagybátyja szobájába.

Wienis szemrehányóan méregette a király vadászöltönyét.

– Hamarosan sokkal fontosabb dolgokkal kell foglalkoznod, mint a niakvadászat.

Hátat fordított, és az íróasztalhoz ballagott. Amióta kiöregedett abból, hogy élvezni tudná a levegő süvítését, a nyaktörő szaltót

szárnycsapásnyira a niakmadártól, a légi robogó perdülését és meredek emelkedését lába apró mozdulatára, azóta csak ócsárló szava volt az egész sportról.

Lepold tisztában volt vele, hogy nagybátyjának savanyú a szőlő, ezért nem minden rosszmájúság nélkül lelkendezni kezdett:

– Sajnálhatod, bácsikám, hogy nem jöttél velünk! Fölvertünk egyet a samiai

vadonban,

micsoda

példány!

Mi

utána.

Legalább

száz

négyzetkilométert keresztül-kasul száguldunk vagy két órán keresztül. Ekkor én föl a masinámat napiránt – a kezével úgy tett, mintha most is a gépben ülne

–, és megpörgetem, mint az orsót. Zutty, neki a bal szárnya alatt, a tomporánál. Ettől megvadul, és rézsút fölvág a magasba. Én balra kitérek, és várom, hogy lecsapjon. És valóban, mint a vércse, zuhan rám.

Szárnycsapásnyira sem volt, amikor én uccu, el alóla, és…

– Lepold!

– Ühüm… Eltrafáltam!

– Jó, jó. Ide figyelsz végre?

A király vállat vont, és elvonult a sarokasztal mellé, ahol is egyáltalán nem királyi duzzogással, nagybátyja tekintetét elkerülve, csipegetni kezdett a leradióból.

Wienis mintegy bevezetésképpen odavetette:

– Voltam ma a hajón.

– Miféle hajón?

– Csak egy hajó van. A hajó. Amelyiket az Alapítvány a flotta számára helyreállít. A régi birodalmi cirkáló. Elég világosan fejezem ki magam?

– Ja, az? Ugye, megmondtam, hogy az Alapítvány kijavítja nekünk, ha megkérjük rá! Szamárság, amivel folyton rágod a fülemet, hogy meg akarnak támadni bennünket. Mert ha ez volna a szándékuk, akkor mért csinálnák meg nekünk a hajót? Hidd el, ez sehogyan sem stimmel.

– Hülye vagy, Lepold!

A király, aki éppen félredobta egy leradió héját, és új dióért nyúlt, elvörösödött.

– Izé… ide figyelj… – dadogta mérgesen, a dühe azonban alig volt több gyerekes durcásságnál. – Nem hinném, hogy jogod van rá így nevezni.

Megfeledkezel magadról. Ha nem tudnád, két hónap múlva nagykorú leszek.

– Úgy van, és pont neked való az uralkodói felelősség. Ha csak feleannyi időt szentelnél a közügyeknek, mint amennyit a niakvadászatra áldozol, akkor nyugodt lelkiismerettel lelépnék a kormányzói székből.

– Nem érdekel. Tudd meg, hogy ennek semmi köze az ügyhöz. A tény az, hogy hiába vagy kormányzó herceg meg a nagybátyám, a király én vagyok, és te az alattvalóm vagy. Nem szabadna engem hülyének nevezned, és egyébként sem volna szabad ülnöd a jelenlétemben. Nem kértél engedélyt rá. Szerintem jó lenne, ha vigyáznál magadra, mert még hamarosan tenni találok valamit.

Wienis szeme fagyos volt, mint a jégcsap.

– Felségednek szólítsalak?

– Igen.

– Rendben van. Felséged hülye!

Sötét szeme parázslott összevont szemöldöke alatt, s az ifjú király

lassan a székébe roskadt. A herceg arcán gúnyos elégedettség suhant át, de gyorsan tova is tűnt. Vastag ajkai mosolyra nyíltak, s egyik keze megpihent a király vállán.

– Sose bánd, Lepold. Nem lett volna szabad elragadtatnom magam. Néha nehezen tudja megőrizni az ember a méltóságát, amikor az események súlya…

De érted egyáltalán, miről beszélek?

Ha a szavai nyájasak is voltak, a szemében megmaradt a keménység.

Lepold bizonytalanul hebegte:

– Hogyne. Az államügyek, ugyebár, fenemód terhesek. – Nem minden nyugtalanság nélkül várta, hogy most mindenféle vacak részletet zúdítanak a nyakába arról, hogy áll az ez évi kereskedelem Smyrnóval, meg hol tart jelenleg az a véget nem érő civódás, amely a Rőt Folyosó gyéren lakott bolygói körül zajlik.

– Ide figyelj, fiam, már régen beszélni akartam veled erről – mondta Wienis –, de hát tudom, hogy a heves ifjúság türelmetlen a száraz államügyek iránt.

– Csak ki vele, nem tesz semmit – intett Lepold.

A nagybácsi ügyet sem vetett rá.

– Két hónap múlva viszont nagykorú leszel. S mi több: nehéz idők jönnek, s neked is oda kell állnod a gátra. Hisz attól kezdve, Lepold, *király* leszel.

Lepold bólintott, de az arca közönyös maradt.

– Háború lesz, Lepold.

– Háború! De hiszen fegyverszünetet kötöttünk Smyrnóval…

– Nem Smyrno: maga az Alapítvány.

– Bácsikám, de hiszen helyrehozzák a hajót. Azt mondta…

Nagybátyja ajkbiggyesztése beléfojtotta a szót.

– Lepold – mondta ez egy árnyalattal ridegebben –, beszéljünk mint férfi a férfival. Háború lesz az Alapítvánnyal, akár helyreállítják a hajót, akár nem, sőt a hajó kijavítása csak siettetni fogja a dolgot. Az

Alapítvány a hatalom és erő forrása. Anakreón egész nagysága, a hajói és a városai, a kereskedelme, egész léte azoktól a morzsáktól függ, amelyeket az Alapítvány könyöradományként nagy nehezen nyújtani kegyeskedik nekünk. Jól emlékszem még azokra az időkre – nem is olyan régen volt –, amikor az anakreóni városokat szénnel és olajjal fűtötték. Különben hagyjuk, úgysem értenéd meg.

– Szerintem – kockáztatta meg a király félénken – hálásnak kellene lennünk…

– Hálásnak? – üvöltötte Wienis. – Hálásnak azért, mert fukar kézzel elénk vetnek egy-egy alamizsnát, s közben csak a nagy mindenség a tanúja, mit tartanak meg maguknak – mivégre? Hogy valamikor ők legyenek a Galaxis urai!

Tenyerét unokaöccse térdére helyezte, s a szeme résnyire szűkült.

– Lepold, te Anakreón királya vagy. Fiaid és a fiaidnak a fiai a világegyetem urai lehetnek, ha a kezedben lesz a hatalom, amelytől az Alapítvány megfoszt bennünket!

– Ebben van valami! – Lepold szemében megcsillant egy szikra, és a háta kiegyenesedett. – Elvégre is milyen jogon tartogatják maguknak? Ez nem járja, ugye? Anakreón is számít tán valamit, nem?

– No, lám, végre kezdesz kapiskálni. Nomármost, fiam, mi van akkor, ha Smyrno a saját szakállára megtámadja az Alapítványt, és kezébe kaparintja az egész hatalmat? Mit gondolsz, meddig tudjuk elkerülni a csatlóssorsot?

Meddig tudsz megülni a trónodon?

Lepold egyre izgatottabb lett.

– A mindenségit, valóban! Én mondom neked, hogy teljesen igazad van.

Nekünk kell támadnunk elsőnek. Tisztára önvédelemből.

Wienis arcán szélesebbre nyílt a mosoly.

– Vedd hozzá ehhez, hogy valamikor, nagyapád uralkodásának a legelején, Anakreón katonai támaszpontot állított föl Terminuson, az Alapítvány-bolygón, s ez a támaszpont létfontosságú volt a haza védelme szempontjából.

Kénytelenek voltunk azonban föladni azt a támaszpontot az Alapítvány vezetőjének – ennek az agyafúrt parasztnak, ennek a tudósnak, akinek egy csöpp nemes vér sem folyik az ereiben – a mesterkedései folytán. Érted, miről van szó, Lepold? A te nagyapádat megalázta ez a közönséges fráter. Én nem felejtettem el őt! Alig volt idősebb nálam, amikor idejött Anakreónra a maga ördögi mosolyával és ördöngös eszével – és a háta mögött mindhárom királyság hatalmával, amelyek gyáván összeszövetkeztek Anakreón nagysága ellen.

Lepold arca kipirult, és a szemében fölparázslott az iménti szikra.

– Seldonra mondom, ha a nagyapám helyében lettem volna, én kardot ragadok!

– Nem, Lepold! Mi úgy döntöttünk, hogy kivárjuk a megfelelő alkalmat a sérelem megtorlására. Apád, korai halála előtt, abban reménykedett, hogy ő

lehet az, aki… – Wienis elfordította az arcát. Kis idő múlva, mint aki az érzelmeivel küszködik: – A bátyám volt. De ha a fia…

– Igenis, bácsikám. Nem leszek méltatlan őhozzá. Én már döntöttem. Az a helyénvaló, ha Anakreón kifüstöli ezt a darázsfészket, méghozzá haladéktalanul.

– Csak lassan a testtel. Először meg kell várnunk, amíg elkészül a csatahajó. Az a puszta tény, hogy vállalkoztak erre a munkára, azt bizonyítja, hogy félnek tőlünk. Az ostobák megpróbálnak kiengesztelni bennünket, de mi, ugyebár, nem dőlünk be nekik?

Lepold öklével belecsapott a tenyerébe.

– Nem, amíg *én* vagyok Anakreón királya!

Wienis ajka gúnyos mosolyra biggyedt.

– És azonkívül meg kell várnunk, amíg Salvor Hardin megérkezik.

– Salvor Hardin! – A király szeme hirtelen kerekre tágult, és sima, gyerekes arcáról lehullott a rákényszerített majdnem-keménység.

– Igen, Lepold, az Alapítvány vezetője személyesen jön Anakreónra a te születésnapodra, nyilván azzal a szándékkal, hogy elringasson bennünket. De nem fog neki sikerülni.

– Salvor Hardin! – suttogta a király.

– Csak nem félsz ettől a névtől? – ráncolta a homlokát Wienis. – Ez ugyanaz a Salvor Hardin, aki előző ittjártakor beleverte az orrunkat a sárba.

Nem feledkezel meg tán a királyi házat ért súlyos sérelemről? Méghozzá egy közember részéről. Egy csatornatölteléktől.

– Nem. Azt hiszem. Dehogy feledkezem el! Meg fogunk fizetni neki, csak… csak… egy kicsit félek.

A herceg talpra ugrott.

– Félsz? Mitől? Mitől, te… te kis… – Nagyot nyelt.

– Izé… hogy is mondjam… szentségtörés lenne megtámadni az Alapítványt. Vagyis… – Elakadt.

– Nos?

– Vagyis ha *valóban* létezne a Galaktikus Szellem – dadogta –, akkor…

izé… nem tetszene neki. Nem gondolod?

– Nem, nem gondolom – hangzott a kemény válasz. Wienis visszaült a helyére, és különös mosoly jelent meg az ajka körül. – Sokat jár a fejedben ez a Galaktikus Szellem, nemde? Ez az eredménye annak, hogy szabadjára engedtünk. Telebeszélte a fejedet az a Verisof, ugye?

– Sokat magyarázott nekem…

– A Galaktikus Szellemről?

– Igen.

– Ó, te szopós majom, hisz ő annyira sem hisz ebben a hókuszpókuszban, mint én, pedig én aztán egy csöppet sem hiszek benne! Hányszor mondtam neked, hogy ostobaság az egész!

– Tudom, hogy az, de hát Verisof azt mondja…

– Az ördögbe Verisoffal! Ostobaság, ha mondom.

Lepold egy ideig makacsul hallgatott, aztán kibökte:

– Mégis mindenki hisz benne. Vagyis a Hari Seldon prófétáról szóló

mesékben, abban, hogy az Alapítványra hagyta parancsolatai végrehajtását, s egykor még eljöhet a földi paradicsom; meg hogy aki ellenszegül a parancsolatainak, az örök kárhozatra ítéltetik. Az emberek hisznek ebben. Én elnököltem az ünnepségeken, és biztos vagyok benne, hogy hisznek.

– Úgy van: az emberek hisznek, de mi nem. És hálás lehetsz érte, hogy ez így van, mert ennek a hülyeségnek köszönheted, hogy isteni kegyelemből vagy király s félisten magad is. Nagyon praktikus. Így senki sem mer lázadni, és vakon engedelmeskednek mindenben. Ezért kell hát *neked* meghirdetni a háborút az Alapítvány ellen. Én csak kormányzó herceg vagyok, s csak ember.

Te viszont király vagy, és nekik több mint félisten.

– De igazánból nem vagyok az – mondta a király elmélázva.

– Persze hogy igazánból nem vagy az – hangzott az ironikus válasz –, de mindenki számára az vagy, kivéve az Alapítvány népét. Világos? Mindenki számára, kivéve az alapítványiakat. Ha ezekkel leszámolunk, akkor többé senki sem tagadhatja meg tőled az istenséget. Erre gondolj!

– És azután mi magunk is képesek leszünk a templomok energiadobozait kezelni, meg a hajókat, amelyek ember nélkül repülnek, meg a Szent Eledelt, amely meggyógyítja a rákot meg a többit? Verisof azt mondta, hogy csak azok, akiken rajta van a Galaktikus Szellem áldása..

– Verisof azt mondta! Verisof Salvor Hardin után a te legnagyobb ellenséged. Tarts velem, Lepold, és ne törődj ővelük. Mi együtt visszaállítjuk a Birodalmat – mi ez az anakreóni királyság ahhoz képest! –, amely egytől egyig a pajzsa alá gyűjti a Galaxis sok milliárd csillagát. Mi a jobb, ez vagy a

“földi paradicsomról” való halandzsa?

– E-ez.

– Ígérhet ennél többet Verisof?

– Nem.

– No látod. – Majd ellentmondást nem tűrő hangon: – Azt hiszem, lezárhatjuk az ügyet. – Nem várt választ. – Most menj. Később én is lemegyek. Csak még egyet, Lepold.

A fiatal király visszafordult a küszöbről. Wienis csupa mosoly volt, csak a szeme maradt komor.

– Légy óvatos, fiam, azokkal a niakvadászatokkal. Amióta az a szerencsétlenség történt az apáddal, veled kapcsolatban is el-elfog a rossz előérzet. Sose lehet tudni abban a kavarodásban, amikor összevissza röpködnek a tűpuska lövedékei. Vigyázni fogsz magadra, ugye? És megteszed, ugye, amire kérlek az Alapítvány ügyében?

Lepold szeme tágra nyílt, majd lesütött szemmel csak annyit rebegett:

– Igen, persze!

– Helyes! – Kifejezéstelen tekintettel bámult távozó unokaöccse után aztán visszament az íróasztalához.

A távozó Lepold fejében pedig józan, de nem minden aggodalom nélküli gondolatok kavarogtak. Talán valóban jobb lenne, *ha* megvernék az Alapítványt, és megkaparintanák mindazt a hatalmat, amelyről Wienis beszélt.

De utána, ha a háborúnak vége, és ő szilárdan ül a trónján… – és nem tudott szabadulni attól a gondolattól, hogy jelen pillanatban Wienis és nagyszájú két fia következett a trónöröklési listán.

De hát ő király. És egy király könnyedén megszabadulhat valakitől. Még ha a nagybátyjáról és az unokatestvéreiről van is szó.

4.

Sermak után Lewis Bort fejtette ki a legnagyobb aktivitást, hogy összegyűjtse azokat az elégedetlenkedőket, akik az egyre hangosabb Akció-pártban tömörültek. Mégsem volt tagja annak a küldöttségnek, amely csaknem fél évvel ezelőtt fölkereste Salvor Hardint. Nem azért, mintha nem méltányolnák a szolgálatait; épp ellenkezőleg. Távolmaradásának az volt az egyetlen oka, hogy abban az időben éppen Anakreón központi bolygóján járt.

Magánemberként látogatott oda. Nem keresett föl egyetlen hivatalos személyt sem, és nem is csinált semmi említésre méltót. Mindössze körülkémlelte a nyüzsgő bolygó sötétebb sarkait, és tömpe orrával végigszimatolta a poros zugokat.

A rövid téli nap – amely borúsan köszöntött be, és havazással búcsúzott – a vége felé járt, amikor visszaérkezett. Egy óra múlva Sermak házában ült a nyolcszögletű asztal mellett.

Első szavait nem arra szánta, hogy fölvidítsa velük az egybegyűlteket, akik eléggé nyomott hangulatban bámulták a havas tájra leereszkedő éjszakát.

– Attól tartok – mondotta –, hogy helyzetünket a színpadias szójárással veszett ügynek nevezett kifejezéssel tudnám a legpontosabban körülírni.

– Azt hiszed? – kérdezte Sermak komoran.

– Ez már nem hit kérdése, Sermak. Meggyőződésem.

– A fegyverek… – kezdte volna doktor Walto kissé fontoskodóan, de Bort nem hagyta szóhoz jutni.

– Ne is említsd. Ez régi nóta. – Szemét végighordozta a körben ülőkön. –

Én az emberekről beszélek. Bevallom, az én ötletem volt, hogy valamilyen palotaforradalomszerűséget kellene kirobbantanunk, és olyasvalakit a trónra ültetnünk, aki barátságosabb az Alapítvány iránt. Az ötlet nem volt rossz.

Most sem az. Csakhogy megvan az az egyetlen apró hibája, hogy kivihetetlen.

A nagy Salvor Hardin tett róla, hogy az legyen.

Sermak savanyú képpel közbevetette:

– Nem árulnád el a részleteket, Bort…

– Részleteket! Nincsenek részletek! Nem olyan egyszerű a dolog. Az az egész átkozott anakreóni helyzet. A vallás, amelyet az Alapítvány elültetett.

És amely működik.

– Úgy!

– Látnotok kellene működésében, hogy méltányolni tudjátok. Mert mit láttok itt? A népes papneveldét meg azt a néhány alkalmi mutatványt, amelyet itt-ott a város eldugott zugaiban megrendezünk a zarándokok épülésére, mi mást? Az egész ügy alig érint bennünket a maga teljességében. Anakreónon viszont…

Lem Tarki egyik ujjával végigsimította hetyke hollandus bajuszkáját,

és megköszörülte a torkát.

– Miféle vallásról beszélsz? Hiszen Hardin mindig azt hajtogatta, hogy az egész csak egy gyerekes cécó, amely arra jó, hogy minden további nélkül elfogadják a tudományunkat. Emlékszel, Sermak, mit mondott azon a napon…

– Hardin magyarázatait nem mindig kell készpénznek venni – vetette közbe Sermak. – De mégis, miféle vallás az, Bort?

Bort elgondolkodott.

– Etikai szempontból semmi baj. Alig különbözik a régi Birodalom változatos filozófiai iskoláitól. Magas erkölcsi követelmények satöbbi. Ebben a vonatkozásban nem találni kivetnivalót. A vallás egyike a történelem nagy civilizáló tényezőinek, s mint ilyen betölti…

– Ezt mi is tudjuk – szakította félbe Sermak türelmetlenül. – Térj a lényegre!

– Tessék. – Bort egy kicsit bosszús volt, de nem mutatta. – A vallás, vagyis az a vallás, amelyet az Alapítvány ültetett el és istápolt, szigorú tekintélyuralmi elvre épül. A papság kizárólagos ellenőrzést gyakorol azok fölött a tudományos eszközök fölött, amelyeket mi adtunk Anakreónnak, kezelésüket azonban csupán tapasztalati úton sajátították el. Ők föltétel nélkül hisznek ebben a vallásban és a kezükben levő erők… izé… szellemi mivoltában. Példának okáért néhány hónappal ezelőtt egy tökfej babrált az egyik nagyobb erőművel, amely a thessalekioni templomban volt. Persze öt háztömb a levegőbe röpült. Mindenki, még a papok is, isteni bosszúállást láttak a dologban.

– Emlékszem rá. Annak idején a lapok is hozták megcsonkítva az esetet.

De nem tudom, mire akarsz kilyukadni.

– Hát ide figyelj – mondta Bort érdesen. – A papság piramist alkot, amelynek a csúcsán a király ül, akit kisebbfajta istenségnek tekintenek. Isten kegyelméből való abszolút uralkodó – s a nép is meg a papság is vakon hisz ebben. A királyt nem lehet csak úgy egyszerűen elmozdítani. Érted már végre, hogy miről van szó?

– Várj csak – szólt közbe Walto. – Hogy értetted azt, hogy mindez Hardin műve? Hogy kerül ő ide?

Bort elkeseredett pillantást vetett a kérdezőre.

– Az Alapítvány kitartóan táplálta ezt a csalást. Minden tudományunkkal támogattuk az ámítást. Nincs olyan ünnepség, ahol a trónoló királyt ne övezné, s ne ragyogna koronaként a feje fölött radioaktív dicsfény. Aki hozzáér, alaposan megégeti a kezét. Alkalmas pillanatban a levegőbe emelkedhet, s mintegy isteni sugallatra tovalebeghet. Egyetlen kézmozdulatára sejtelmes gyöngyházfény önti el a templomot. Se vége, se hossza ezeknek az egyszerű

trükköknek, amelyekkel a mi jóvoltunkból ügyeskedik, s amelyeket még a papok is készpénznek vesznek. Jóllehet ők maguk azok, akik a szerkezeteket kezelik.

– Szép kis helyzet – harapott az ajkába Sermak.

– Sírni tudnék, akár a Városház Park szökőkútja – fakadt ki Bort –, ha rágondolok, milyen alkalmat szalasztottunk el. Mert mi volt a helyzet harminc évvel ezelőtt, amikor Hardin kimentette az Alapítványt Anakreón karmai közül? Abban az időben az anakreóni népnek sejtelme sem volt arról, hogy a Birodalom lejtőre jutott. A zeoni fölkelés után többé-kevésbé a maguk urai voltak a saját portájukon, de valójában még akkor sem eszméltek rá arra, hogy a Birodalom az utolsókat rúgja, amikor megszakadt a közlekedés, és Lepoldnak az az útonálló nagyapja királyt csinált magából.

Ha a császárnak lett volna egy kis mersze, két cirkáló meg a minden bizonnyal föllángoló belső lázadás segítségével könnyedén visszaállíthatta volna a hatalmát. És mi, *mi* is megtehettük volna ugyanazt, de nem! Ehelyett Hardin beléjük ültette az uralkodó istenítését. Miért? Miért? Miért? Sehogyan sem fér a fejembe.

– És Verisof mit csinál? – vágott közbe Jaim Orsy váratlanul. – Egy időben maga is közel állt az Akció-párthoz. Mért nem tesz valamit? Vagy neki is hályog nőtt a szemén?

– Nem tudom – vágta rá Bort. – Nekik ő a főpap. Amennyire én meg tudom ítélni, azonkívül, hogy technikai dolgokban tanácsokkal látja el a papságot, nem tesz semmit.

Feszült csend ült a szobára. Minden szem Sermakra meredt. A fiatal pártvezér idegesen harapdálta a körmét, aztán kitört belőle:

– Nem lehet! Valami bűzlik a dologban!

Körülhordozta a tekintetét, majd dühösen hozzátette:

– Hardin ennyire ostoba volna?

– Úgy látszik – vonta meg a vállát Bort.

– Soha! Valami itt nincs rendjén. Csak égbekiáltó esztelenséggel volna képes valaki arra, hogy ilyen alaposan és visszavonhatatlanul elfűrészelje maga alatt a fát. Erre Hardin még akkor sem lenne képes, ha egy csöpp esze sem volna, amit én kötve hiszek. Egyfelől megalapít egy vallást, hogy a belső

lázadás utolsó lehetőségét is megszüntesse. Másfelől pedig állig fölfegyverzi Anakreónt. Nem értem.

– Elismerem, hogy kissé zavaros a dolog – mondta Bort –, de hát ezek a tények! Mi másra gondolhatnánk?

– Nyílt árulás! Megvásárolták! – heveskedett Walto.

De Sermak türelmetlenül megrázta a fejét.

– Ez sem magyaráz meg semmit. Az egész ügy olyan esztelen és értelmetlen, mint… Mondd csak, Bort, hallottál valamit egy csatahajóról, amelyet állítólag az Alapítvány helyrepofoz az anakreóni flotta részére?

– Csatahajó?

– Egy régi birodalomi cirkáló.

– Nem én, nem hallottam. De hát attól még meglehet. A hadikikötők vallásos szent helyek, és közönséges halandók a közelükbe sem mehetnek. A haditengerészetről sohasem hall az ember semmit.

– Valami azért mégis kiszivárgott. A párt egyik képviselője fölvetette a dolgot a tanácsban. Nos, Hardin egy percig sem tagadta. A szóvivői kikeltek a rémhírterjesztők ellen, és ennyiben maradt a dolog. Nem zörög a haraszt…

– Szépen beleillik a képbe – mondta Bort. – Ha igaz a hír, akkor teljesen elment az eszünk. De az egész helyzeten már nem sokat ront.

– Szerintem – szólt közbe Orsy – Hardinnak nincs semmilyen titkos fegyver a tarsolyában. Mert az…

– Hogyne – szakította félbe Sermak maró gúnnyal –, talán egy paprikajancsi, amely a kellő lélektani pillanatban előugrik a zsákból, és az öreg Wienis egyből berezel. Az Alapítvány akár föl is

robbanthatná magát, és egyszerre vége lenne minden bajának, ha már csak valamilyen titkos fegyverbe vethetné a bizodalmát.

– Akkor hát – váltott témát sietve Orsy – a kérdés arra az egy dologra szűkül le, hogy mennyi időnk maradt. Nos, Bort?

– Úgy van. Ez itt a kérdés. De ne nézz rám, én sem tudom megmondani.

Az anakreóni sajtó sohasem tesz említést az Alapítványról. A jelen pillanatban egyéb sincs benne, mint a küszöbön álló ünnepségek. Lepold a jövő héten lesz nagykorú.

– Akkor hát több hónappal rendelkezünk. – Walto először mosolyodott el az este folyamán. – Időt nyerhetünk.

– Időt, időt! – vágott közbe Bort türelmetlenül. – Mondtam, hogy a királyt istennek tekintik. Csak nem föltételezitek, hogy külön propaganda hadjáratra van szükség ahhoz, hogy harcra tüzelje a népét? Csak nem hiszitek azt, hogy előbb agresszióval kell megvádolnia bennünket, hogy szabadjára engedje az alantas érzelmeket? Ha eljön az ideje, Lepoldnak csak parancsot kell adnia, és a nép harcolni fog. Ennyi az egész. Éppen ebben van a rendszer átka. Egy istennek nem tesznek föl kérdéseket. Ahogy én látom, akár már holnap kiadhatja a parancsot, mi meg süthetjük a tudományunkat.

Mindenki egyszerre próbált beszélni, és Sermak az asztalt verte az öklével, hogy rendet teremtsen, amikor fölvágódott az elülső ajtó, és Levi Norast toppant be. Felöltőjét le sem vetve, maga után hónyomokat hagyva fölrobogott a lépcsőn.

– Ide nézzetek! – kiabálta, s egy hideg, hófoltos újságot dobott az asztalra.

– A tévé is ezt harsogja.

Öt fej hajolt a szétterített újság fölé.

Sermak fojtott hangon kitört:

– Nagy ég! Anakreónra megy! *Anakreónra!*

– Árulás! – visította Tarki izgatottan. – Átkozott legyek, ha Waltónak nincs igaza! Eladott bennünket, és most megy a vérdíjért.

Sermak kiegyenesedett.

– Nem maradt más választásunk. Holnap bizalmatlansági indítványt teszek a tanácsban Hardin ellen. És ha ez nem megy keresztül, akkor…

5.

A hó elállt, de a talajt vastag hóbunda borította, s a csillogó gépkocsi csak nagy üggyel-bajjal tudott előrevergődni a néptelen utcákon. A hajnal közeledtét jelző piszkosszürke derengés nemcsak költői értelemben volt hideg, hanem a maga vaskos valóságában is, nem csoda hát, hogy bármily zavarosak voltak is akkoriban az Alapítvány politikai ügyei, senkit – lett légyen az akcionista vagy Hardin-párti – nem fűtött annyira a tettvágy, hogy ilyen korán az utcára merészkedjék.

Yohan Leenek se fűlt ehhez a foga, s ki is tört belőle a zokszó:

– Nagyon rossz színe lesz a dolognak, Hardin. Azt fogják mondani, hogy kereket oldott.

– Hadd mondják csak, ha nekik úgy tetszik. Nekem Anakreónra kell jutnom, méghozzá baj nélkül. Elég legyen hát a szóból, Lee!

Hardin hátradőlt az üléspárnák közé, s enyhén megborzongott. Nem mintha fázott volna a jól fűtött gépkocsiban; a hóborította táj fagyos látványa azonban még az ablakon keresztül is libabőrössé tette a hátát.

– Egyszer, ha lesz majd érkezésünk – mondotta elgondolkodva –, szabályoznunk kell Terminus időjárását. Nem valami ördöngös dolog.

– Én – ellenkezett Lee – szívesebben elvégezném előbb egyet-mást. Például befűteném Sermaknak. Erre a célra megtenné egy jó kis száraz zárka, télen-nyáron huszonöt Celsius fokra beszabályozva. Mit szól hozzá?

– Akkor aztán egész testőrségre lenne szükségem – mondta Hardin –, ez a kettő mit sem érne – intett a két Lee-féle fogdmegre, akik a gépkocsivezető

mellől, kezüket az atompisztolyon nyugtatva, vizslaszemekkel fürkészték a kihalt utcákat. – Úgy látszik, mindenáron polgárháborút akar fölszítani.

– Még hogy én? Éppen elég piszkavas van a tűzben, mondhatom, nincs szükség külön szításra. – Tömzsi ujjain számolni kezdte: – Egy: Sermak jókora lármát csapott a városi tanácsban, és bizalmatlansági

indítványt terjesztett be maga ellen.

– Minden joga megvolt rá – mondta Hardin szenvtelenül. – Ettől függetlenül a javaslatot 206 szavazattal 184 ellenében elvetették.

– Úgy van. Huszonkét szavazattöbbséggel hatvan helyett, amire minimálisan számítottunk. Ne is tagadja, hiszen így volt, nem?

– Meleg helyzet volt – ismerte el Hardin.

– No látja. Kettő: szavazás után az Akció-párt ötvenkilenc tagja hátsó lábára ágaskodott, és kicsődült a tanácsteremből.

Hardin néma maradt, mire Lee folytatta:

– Három: Sermak, mielőtt elhagyta volna a termet, azt ordítozta, hogy maga áruló, és azért megy Anakreónra, hogy fölmarkolja a harminc ezüstpénzt, meg hogy a tanács többsége a bizalmatlansági-indítvány elutasításával maga is cinkosságot vállal az árulásban, és hogy a pártjukat nem hiába nevezik Akció-pártnak. *Ezt* mire tetszik vélni?

– Arra, hogy baj van, nem?

– És maga meg hajnalhasadtával kereket old, akár egy tolvaj. Szembe kellene néznie velük, Hardin, és ha kell, az ég szerelmére, hirdesse ki a szükségállapotot!

– Az erőszak a gyengék…

– … végső menedéke. Hülyeség!

– Rendben van. Majd meglátjuk. Jól jegyezze meg, amit most mondok, Lee. Harminc évvel ezelőtt megnyílt az Időkripta, s az Alapítvány ötvenedik évfordulóján megjelent Hari Seldon alakja, aki fölnyitotta a szemünket arra, hogy mi is történik tulajdonképpen.

– Emlékszem – bólintott Lee elgondolkodó félmosollyal az ajkán. – Aznap vettük át a hatalmat.

– Úgy van. Akkor éltük át az első nagyobb válságot. Ez most a második; és mához három hétre lesz az Alapítvány nyolcvanadik évfordulója. Nem mond ez magának semmit?

– Csak nem jelenik meg újból?

– Még nem fejeztem be. Seldon sohasem mondott, érti, soha semmit arról, hogy visszatérne, de ez szépen belevág az egész tervébe.

Mindent elkövetett, hogy homályban tartsa előttünk a jövőt. Arra sincs semmilyen mód, hogy megállapítsuk, vajon a rádiumóra be van-e állítva újabb időpontokra, hacsak szét nem szereljük a Kriptát – amely egyébként minden bizonnyal megsemmisülne, ha elkezdenénk babrálni vele. Az első megjelenés óta minden évfordulón odamentem, hátha visszatér. De soha nem történt semmi, igaz viszont, hogy azóta ez az első alkalom, hogy valódi válság van kitörőben.

– Akkor el fog jönni.

– Lehetséges. Nem tudom. De azért a mai tanácsülésen, rögtön azután, hogy bejelenti, hogy én Anakreónra utaztam, hivatalosan azt is közölni fogja, hogy március 14-én újabb Hari Seldon-üzenetre kerül sor, amely életbevágóan fontos tudnivalókat fog tartalmazni a nemrég sikerrel megoldott válsággal kapcsolatban. És jól figyeljen, Lee, akárhogy fogják is faggatni, többet egy szót se mondjon.

– El fogják vajon hinni? – kérdezte Lee tágra meredt szemmel.

– Nem fontos. El fognak bizonytalanodni, és éppen ez a célom. Amíg azon fogják törni a fejüket, hogy vajon igaz-e a dolog, és mi az ördögöt akarhatok, ha mégsem igaz; az akciót mindenesetre el fogják halasztani március 14-e utánra. Én viszont már jóval előbb itthon leszek.

– De az a “sikerrel megoldott válság” blöff, ugye?

– Fölöttébb megtévesztő blöff. De itt is vagyunk a reptéren!

Az indulásra kész űrhajó mogorván meredt a magasba a szürkületben.

Hardin sietve dagasztotta a havat, s a tátongó bejárati ajtónál visszafordult, és üdvözlésre nyújtotta a kezét.

– Ég önnel, Lee! Sajnálom, hogy itt kell hagynom magát a forró serpenyőben, de hát senki másban nem bízhatom. Ne menjen közel a tűzhöz!

– Ne féljen. Elég forró a serpenyő is. Teljesítem a parancsot.

Hátralépett, s az ajtó becsukódott.

6.

Salvor Hardin nem ment egyenesen Anakreón bolygóra, amely az egész királyságnak a nevét adta. Csak a koronázás előtti napon

érkezett oda, miután röpke látogatást tett a királyság nyolc jelentősebb csillagrendszerén, éppen annyi időt töltve rajtuk, hogy szót válthasson az Alapítvány helyi képviselőivel.

A körutazás lenyűgözte a királyság nagyságával. A Galaktikus Birodalom beláthatatlan messzeségeihez képest, amelynek valaha olyan fontos részét képezte, persze csak egy apró forgács, egy semmi kis légypiszok volt az egész; de annak, aki megszokta, hogy egyetlen – méghozzá alig lakott –

bolygóban gondolkozzék, az anakreóni méretek, akár a kiterjedést, akár a népesség nagyságát nézve, hátborzongatónak tűnhettek.

A régi Anakreón tartomány területe – amellyel nagyjából megegyezik a mai királyság – huszonöt csillagrendszert ölel magába, ezek közül hatnak volt egynél több lakott bolygója is. A tizenkilencmilliárdnyi lakosság, bár még mindig jóval kevesebb, mint a Birodalom virágkorában, az Alapítvány égisze alatt végbemenő tudományos föllendülés hatására rohamosan növekedett.

És Hardint most valósággal leteperte *annak* a föladatnak a nagysága.

Harminc esztendő csak arra volt elég, hogy a központi bolygót sikerült erőművesíteni. A külső vidékeken még mindig jókora foltok terjengtek, ahol az atomenergiát nem állították helyre. De még ez a haladás is lehetetlen lett volna azok nélkül a még működőképes ereklyék nélkül, amelyeket a Birodalom apálya hátrahagyott.

Amikor Hardin végre megérkezett a főbolygóra, a normális életmenetnek nyomát sem találta. A külső vidékek is ünnepeltek; Anakreón bolygón azonban egyetlen ember sem akadt, aki ne feledkezett volna nyakig bele abba a vallásos zsibvásárba, amely Lepold, az isten-király nagykorúságának beköszöntét jelezte.

Hardin mindössze egy félórácskára volt képes elcsípni az elkínzott és siető

Verisofot, mielőtt a nagykövetnek megint rohannia nem kellett egy újabb templomi ünnepélyre. Ez a félóra azonban fölöttébb gyümölcsözőnek bizonyult, és Hardin elégedetten készült az éjszakai tűzijátékra.

A néző szerepét vállalta magára, mert nem volt gyomra azokhoz az egyházi funkciókhoz, amelyeket minden bizonnyal ráerőszakoltak volna, ha kiderül a személyazonossága. Így amikor a palota báltermében fölsorakozott a királyság legelőkelőbb és legfényesebb

nemességének csillogó hordája, Hardin szinte észrevétlenül és senki által föl nem ismerve lapult meg a fal mellett.

A hódolók hosszú sorában őt is bemutatták Lepoldnak, persze csak biztonságos

távolból,

a

király

magányos

fenségét

ugyanis

megközelíthetetlenné tette a gyilkos radioaktív dicsfény. És alig egy óra múlva majd ugyanez a király helyet foglal súlyos, rádium-iridium ötvözetből

öntött, aranyveretű, gyémántdíszes trónján, aztán trónostul-mindenestül méltóságteljesen a levegőbe emelkedik; arasznyira a padló fölött, lassan a széles ablakhoz lebeg, amelyen át a közönséges tömeg a királyára függesztheti a szemét, és az önkívületbe üdvrivalghatja magát. A trón természetesen aligha lehetne ilyen súlyos, ha nem atommotor volna beleépítve.

Tizenegy múlt. Hardin ide-oda fészkelődött, és fölágaskodott, hogy jobban lásson. Föl akart állni egy székre, de aztán meggondolta magát. Ekkor megpillantotta Wienist, aki lassan furakodott feléje a tömegen keresztül, és várt.

Wienis csigalassúsággal haladt előre. Szinte minden lépésnél intézett egy-két kegyes szót egy-egy megilletődött nemeshez, akinek a nagyapja annak idején segített Lepold nagyapjának a királyság megkaparintásában, s szolgálataiért hercegi ranggal jutalmazták.

Végre az utolsó díszruhás főurat is lerázta magáról, és Hardin elé ért.

Arcán a mosoly vigyorba rándult, és bozontos szemöldöke alatt az elégedettség szikrája villant fekete szemében.

– Kedves Hardinom – mondotta szinte suttogva –, legyen elkészülve arra, hogy unatkozni fog, ha nem akarja fölfedni a kilétét.

– Eszemben sincs unatkozni, fenség. Fölöttébb elszórakoztat ez az egész.

Terminuson ugyanis semmi ehhez fogható látványosság nincsen.

– Elhiszem. De nem jönne be a magánlakosztályomba, ahol nyugodtan és fültanúk nélkül elcseveghetnénk?

– Készséggel.

Kart karba fűzve lesétáltak a lépcsőn, és nem egy özvegy hercegné emelte meglepetten a szeme elé lornyettjét, és kérdezte álmélkodva magában, vajon ki lehet ez a szürke öltözékű és érdektelen külsejű idegen, aki ilyen kitüntetett kegyben részesül a kormányzó herceg részéről.

Wienis lakosztályán Hardin átadta magát a teljes kényelemnek, és köszönetet mormolva elfogadta a herceg saját kezével kitöltött italt.

– Locrisi bor, Hardin – mondta Wienis –, a királyi pincékből. Valódi, kétszáz éves. Tíz évvel a zeoni fölkelés előtt palackozták.

– Igazi, királyi ital – bólogatott Hardin udvariasan. – I. Lepoldra, Anakreón királyára.

Ittak, és némi szünet után Wienis nyájasan hozzáfűzte:

– S hamarosan a Periféria császára lesz, aztán – ki tudja? Egykor még egyesülhet a Galaxis.

– Meglehet, Anakreón alatt?

– Miért ne? Ha az Alapítvány segít, ki merné vitatni a Periféria fölötti tudományos fölényünket?

Hardin letette az üres poharat.

– No igen, csakhogy az Alapítványnak kötelessége segítséget nyújtani minden országnak, amely tudományos támogatást kér tőle. Kormányunk tiszta idealizmusa és alapítónk, Hari Seldon magasztos eszméje nem engedi meg, hogy kivételezzünk. Ezen nem lehet változtatni, felség.

– A Galaktikus Szellem – mondotta Wienis széles mosollyal –, hogy a népies szójárással éljek, segít azokon, akik magukon segítenek. Tisztában vagyok vele, hogy az Alapítvány, ha rajta múlna, sohasem volna hajlandó együttműködni.

– Én ezt nem mondanám. A birodalomi cirkálót is helyreállítottuk önöknek, jóllehet a hajózási hivatalom magának szerette volna megtartani kutatási célokra.

– Kutatási célokra! – ismételte meg a herceg ironikusan az utolsó szavakat.

– No persze! De bajosan hozták volna helyre, ha nem fenyegetőzöm háborúval.

– Nem tudom – mondotta Hardin elhárító mozdulattal.

– De én tudom! És az a fenyegetés mindig is érvényesült.

– Most is?

– Most már túl késő, hogy fenyegetésről beszéljünk. – Wienis gyors pillantást vetett az asztalán álló órára. – Figyeljen ide, Hardin. Maga már korábban is volt Anakreónon. Akkor még fiatal volt; mindketten fiatalok voltunk. De maga meg én már akkor is egészen másképpen néztünk a világra.

Maga, ahogy mondani szokták, a béke embere, nemde?

– Úgy is lehet mondani. Legalábbis úgy vélem, hogy az erőszak nem a legkifizetődőbb út a célhoz. Mindig adódnak ennél jobb eszközök, még ha ezek néha kerülővel járnak is.

– Igen. Hallottam a maga híres mondásáról: “Az erőszak a gyengék végső

menedéke.” Ennek ellenére – vakarta meg a herceg az egyik fülét affektált szórakozottsággal –, én nem mondanám éppen magamról, hogy gyönge vagyok.

Hardin udvariasan bólintott, de nem szólt semmit.

– Mégis – folytatta Wienis – mindig hittem a közvetlen cselekvésben. Az volt az elvem, hogy a célom felé az egyenes út a legjobb út. Ezen az úton sok mindent elértem, és bízom benne, hogy még többet is el fogok érni.

– Tudom – szakította félbe Hardin. – Ha nem tévedek, éppen ilyen utat vág maga és a gyerekei számára egyenesen a trón felé, figyelembe véve a király atyjának – az ön bátyjának – szerencsétlen halálát, no meg magának a királynak törékeny egészségi állapotát. Mert, ugye,

törékeny az egészsége?

Wienis homlokráncolva fogadta a célzást, és a hangja érdesebbre vált:

– Azt tanácsolnám magának, Hardin, hogy bizonyos témákat kerüljön el.

Mint Terminus polgármestere, jogosultnak érezheti magát arra, hogy… hm…

meggondolatlan megjegyzésekre ragadtassa magát, de mégis arra kérném, hogy nyomja el magában ezt az ingert. Engem nem lehet szavakkal megijeszteni. Az volt mindig az életelvem, hogy a nehézségek megszűnnek, ha az ember bátran szembenéz velük, és én még egyszer sem fordítottam nekik hátat.

– Ebben nem kételkedem. A jelen pillanatban mi az a nehézség, amelynek nem akar hátat fordítani?

– Az, Hardin, hogy rávegyem az Alapítványt az együttműködésre. A maga békepolitikája, ha nem venné észre, több súlyos hibába sodorta magát egyszerűen azért, mert lebecsülte az ellenfél merészségét. Nem mindenki fél úgy a közvetlen akciótól, mint maga.

– Például? – érdeklődött Hardin.

– Például maga egyedül jött ide Anakreónra, és egyedül kísért el a lakosztályomra.

– És mi ebben a rossz? – hordozta körbe a tekintetét Hardin.

– Semmi – felelte a herceg –, hacsak az nem, hogy a szoba előtt öt rendőr várja a parancsomat lövésre kész fegyverekkel. Nem hiszem, Hardin, hogy el tudna innen távozni.

A polgármester fölvonta a szemöldökét.

– Eszem ágában sincs, hogy most elmenjek. Ennyire tart tőlem?

– Én egy cseppet sem tartok magától. Csupán tanújelét akartam adni az eltökéltségemnek. Vagy nevezzük tán inkább gesztusnak?

– Nevezze, ahogy kedve tartja – mondta Hardin közömbösen. – Én nem fogom feszélyeztetni magam az incidenstől, bármilyen nevet ad is neki.

– Meg vagyok győződve róla, hogy idővel változtatni fog a véleményén.

De maga, Hardin, újabb hibát követett el, méghozzá szarvashibát. Terminus bolygó ugyanis majdnem teljesen védtelen, nem igaz?

– Magától értetődik. Hiszen mitől is kellene tartanunk? Mi senkit sem fenyegetünk, és mindenkinek egyformán a szolgálatára állunk.

– És mialatt szabadon hagyták a mellüket – folytatta Wienis –, addig bennünket segítettek fölfegyverkezni, és különösen abban jártak a kezünkre, hogy saját haditengerészetünket nagyszerű hadiflottává építsük ki. Olyan flottává, amelynek a birodalmi cirkáló nekünk adásával semmi sem állhat az útjában.

– Fenség csak az időt vesztegeti. – Hardin úgy tett, mint aki föl akar állni a székéről. – Ha hadat akar üzenni nekünk, és ezt most akarja a tudomásomra hozni, akkor engedje meg, hogy azonnal érintkezésbe lépjek kormányommal.

– Üljön le, Hardin. Én nem akarok hadat üzenni, és maga egyáltalán nem fog érintkezésbe lépni a kormányával. Majd ha a háború kitör, és nem fogjuk hadüzenetre vesztegetni az időt, Hardin, akkor az Alapítvány az anakreóni

flotta atomcsapásaiból idejében értesülni fog róla. És ezt a flottát saját fiam fogja a *Wienis* zászlóshajóról, az egykori birodalomi flotta cirkálójáról kormányozni.

Hardin összeráncolta a homlokát.

– Mikor?

– Ha valóban érdekli a dolog, akkor a hajóraj pontosan ötven perccel ezelőtt, tizenegy órakor hagyta el Anakreónt, és az első csapást azon nyomban Terminusra mérik, mihelyt megpillantják a bolygót, vagyis holnap délben.

Tekintse magát hadifogolynak.

– Pontosan erre gondoltam én is, fenség – felelte Hardin, változatlanul összeráncolva a homlokát. – De csalódtam magában.

Wienis megvetően elnevette magát.

– Ennyi az egész?

– Igen. Azt hittem, hogy a flotta útnak indítására a koronázás pillanata; vagyis éjfél kínálkozik a legalkalmasabb időpontnak. Úgy látszik, még mint kormányzóherceg akarta elkezdeni a háborút. Amúgy pedig sokkal drámaibb lett volna.

A herceg nagy szemeket meresztett.

– Mi a csodát beszél maga itten?

– Hát nem érti? – kérdezte Hardin szelíden. – Én éjfélre időzítettem az ellencsapásomat.

Wienis talpra ugrott.

– Nem fog beugratni. Semmilyen ellencsapás nem lesz. Ha a többi királyság segítségére számít, felejtse el. Flottájuk együttesen sem jön a miénk közelébe.

– Ezzel én is tisztában vagyok. De én nem fogok egyetlen lövést sem leadni. Csupán arról van szó, hogy egy héttel ezelőtt elterjesztettem:

ma éjfélkor Anakreón bolygó átok alá kerül.

– Átok alá?

– Úgy van. Ha nem érti, megmagyarázhatom. Anakreón minden papja sztrájkba lép, amennyiben nem vonom vissza a parancsot. Ezt viszont nem tehetem, ameddig fogva tartanak, de akkor sem tenném, ha szabad lennék. –

Előredőlt a székén, és fojtott hangon hozzátette: – Tudatában van fenséged annak, hogy az Alapítvány elleni támadás fölér a legsúlyosabb szentségtöréssel?

Wienis látható erőfeszítést tett, hogy uralkodjék magán.

– Kíméljen meg ettől, Hardin. Tartsa meg a dumáját a csőcseléknek.

– Kedves Wienis barátom, mit gondol, én *kinek* tartogatom? Elképzelem, hogy az elmúlt félórában Anakreón minden temploma tanúja volt, amint a papok éppen erről a tárgyról prédikáltak az összegyűlt tömegnek. Egyetlen

férfit vagy nőt sem talál azóta Anakreónon, aki ne értesült volna róla, hogy kormányuk oktalanul és gyalázatosan megtámadta a vallásuk központját. De már csak négy perc van éjfélig. Jobban tenné, ha lemenne a bálterembe, hogy lássa, mi fog történni. Én itt biztonságban leszek ajtóm előtt az öt őrszemmel.

– Ezzel hátravetette magát a székében, öntött magának egy újabb pohár locrisit, és angyali közönnyel bámult a mennyezetre.

Wienis fojtottan elkáromkodta magát, és kirohant a szobából.

A báltermi előkelőség soraiban moraj támadt, amint széles sávban utat nyitottak a trón felé. Lepold fagyos arccal, fölszegett fővel ült rajta, két kezét a karfán nyugtatva. A hatalmas csillárok kialudtak, és a boltozatos mennyezet számtalan apró Atomo-lámpácskájának tarka, szórt fényében magasan a feje fölött izzó koronaként vidáman ragyogott a királyi dicsfény.

Wienis megállt a lépcső közepén. Senki sem vette észre; minden szem a trónon csüggött. Ökölbe szorította a kezét, és nem mozdult: csak nem fogja hagyni, hogy Hardin blöffje valami ostobaságra ragadtassa.

Ekkor a trón megmozdult. Hangtalanul fölemelkedett, majd oldalvást úszni kezdett. Lesuhant az emelvényről, lassan lelibegett a lépcsőn,

majd vízszintesen, arasznyira a padló fölött, a hatalmas, nyitott ablak felé sodródott.

Az éjfélt jelző harang mély kondulására megállt az ablak előtt – s ebben a pillanatban kihunyt a királyi dicsfény.

A másodperc törtrészéig nem mozdult semmi, csak a király arcára torzult meglepett kifejezés: a dicsfény nélkül egészen emberi kép. Aztán a trón megingott, és az arasznyi magasságból hangos robajjal a padlóra huppant, éppen a pillanatban, amikor a palota minden lámpája kialudt.

A zavart lármába és sikongatásba Wienis bikaüvöltése hasított bele:

– Elő a fáklyákkal! A fáklyákat!

Jobbra-balra lökdöste maga előtt a tömeget, s az ajtó felé nyomakodott.

Kívülről palotaőrök özönlöttek a sötét terembe.

Végre előkerültek a fáklyák, azok a fáklyák, amelyeket a koronázást követő fáklyásmenet során hordoztak volna végig a város utcáin.

Fáklyákkal fölfegyverzett őrök rajzottak be a bálterembe; a kék, zöld és vörös lángok kísérteties fénybe vonták a riadt és tanácstalan arcokat.

– Nincs semmi baj! – ordított Wienis. – Mindenki maradjon a helyén! A világítást azonnal helyreállítják.

Az őrparancsnokhoz fordult, aki merev vigyázzállásban várta, hogy jelenthessen

– No mi az, kapitány?

– Fenség – hangzott a késedelem nélküli válasz –, a palotát körülvette a város lakossága.

– Mit akarnak? – tört ki dühösen Wienis.

– Egy pap vezeti őket, aki azonos Poly Verisof főpappal. Követeli, hogy haladéktalanul bocsássák szabadon Salvor Hardin polgármestert, és szüntessék be a háborút az Alapítvány ellen. – A tiszt hangja hivatásához méltón kifejezéstelen volt, a szeme azonban riadtan repdesett ide-oda.

– Ha a csürhe közül bárki is megpróbálná átlépni a palota kapuját –

üvöltötte Wienis –, megsemmisíteni! Egyelőre ennyit. Hadd üvöltözzenek!

Majd holnap benyújtjuk a számlát.

Ekkorra széthordták a fáklyákat, és a bálterem újból világosságban úszott.

Wienis a trónhoz rohant, amely még mindig az ablaknál állott, és talpra rántotta a dermedt, viaszsárga arcú Lepoldot.

– Gyerünk! – Kipillantott az ablakon. A városra síri sötétség borult. Lentről a tömeg kusza, nyers kiáltozása hallatszott. Csupán jobbról, az Argolid-templom felől szűrődött ide némi világosság. A herceg dühösen elkáromkodta magát, és elvonszolta a királyt.

Wienis, az öt őrszemmel a nyomában, berobogott a szobába. Lepold halálra váltan, tágra nyílt szemmel, némán követte.

– Hardin – sziszegte Wienis rekedten – olyan erőkkel játszik, amelyekkel nem fog tudni megbirkózni!

A polgármester ügyet sem vetett Wienisre. Nyugodtan ülve maradt, csak az arcán jelent meg egy ironikus mosoly az oldalánál világító Atomo-zseblámpa gyöngyházfényében.

– Jó reggelt, felség! – fordult oda Lepoldhoz. – Gratulálok a koronázásához.

– Hardin – üvöltötte Wienis –, parancsolja vissza a papjait a helyükre!

Hardin fagyosan fölpillantott.

– Próbálja meg maga, Wienis, és meg fogja látni, ki játszik olyan erőkkel, amelyekkel nem képes megbirkózni. Ebben a pillanatban egyetlen kerék sem forog Anakreónon. Egyetlen lámpa sem ég, kivéve a templomokat. Egyetlen csepp víz sem folyik, kivéve a templomokat. A bolygó téli féltekéjén egy kalória hő nem sok, de annyit sem találni, kivéve a templomokat. A kórházak egyetlen új beteget sem vesznek föl. Az erőművek leálltak. Az összes hajók visszatértek a kikötőikbe. Ha mindez nem tetszik magának, Wienis, akkor *maga* rendelje vissza a papokat. *Énnekem* nincs szándékomban.

– Rendben van, Hardin. Ha erőpróba, hát legyen erőpróba. Majd

meglátjuk, hogy a papjai szembe tudnak-e szállni a hadsereggel. Még ma éjjel a bolygó összes templomát a hadsereg felügyelete alá helyezem.

– Nagyon jó, de hogyan szándékozik kiadni a parancsot? A bolygó minden összeköttetése megszakadt. Látni fogja, hogy a rádió nem működik, a tévé nem működik, és az ultrahullám sem működik. Ami azt illeti, az egyetlen hírközlő eszköz, amely működni fog a bolygón – természetesen a

templomokon kívül –, az az ebben a szobában levő tévékészülék, és azt is csak vételre állítottam be.

Wienis levegő után kapkodott, de Hardin nem kegyelmezett.

– Ha akarja, megparancsolhatja a palota előtt állomásozó katonai egységnek, hogy nyomuljon be az Argolid-templomba, és az ottani ultrahullámú készüléken lépjen kapcsolatba a bolygó többi részével. Attól tartok azonban, hogy azt a katonai egységet a tömeg gulyássá fogja aprítani, és akkor ki fogja védeni a palotáját, Wienis? És az *életét,* Wienis?

Wienis rekedten préselte ki magából a szavakat:

– Ördög és pokol, mi ki fogunk tartani! Kiböjtöljük a napot. Hadd üvöltözzön csak a csőcselék, és hadd némuljon meg az energiaszolgáltatás, mi ki fogunk tartani. És mihelyt megkapjuk a hírt, hogy az Alapítványt bevettük, a maga híres csőcseléke rá fog döbbenni, hogy az egész vallás a homokra épült, és faképnél hagyja a papjait és föl fog kelni ellenük. Holnap délig, Hardin, mert itt Anakreónon kikapcsolhat mindent, *a hajóhadamat azonban nem tudja megállítani.* – A hangja diadalittas rikácsolásba csapott át: – A hajók úton vannak, Hardin, elöl a nagy cirkálóval, amelyet maga hozatott rendbe.

Hardin könnyed hangon válaszolt:

– Igen, amelyet én hozattam rendbe, de a magam módján. Mondja, Wienis, hallott maga valamit az ultrahullámú reléről? Úgy látom, nem hallott. Nos, körülbelül két perc múlva meg fogja tudni, mire képes egy ilyen szerkezet.

Ebben a pillanatban bekapcsolódott a tévékészülék, s Hardin helyesbített:

– Nem, két másodperc múlva. Üljön le, Wienis, és hegyezze a fülét!

7.

Theo Aporat egyike volt Anakreón legmagasabb rangú papjainak.

Már a rangjánál fogva rászolgált arra, hogy kinevezzék a Wienis zászlóshajó főlelkészévé.

De nem csupán a rangjánál fogva. Ugyanis jól ismerte a hajót. Maga is részt vett – az Alapítvány szent férfiúinak a keze alatt – a hajó rendbe hozásában. Az ő irányításuk alatt dolgozott a motorokon. Saját kezűleg tekercselte a vizorokat, javította a távközlési hálózatot, foldozta a lyukas hajótestet, segített a tartógerendák megerősítésében. Sőt még azt is megengedték neki, hogy segédkezzen, amint az Alapítvány bölcs férfiúi elhelyeztek a hajón egy olyan szent szerkezetet, amelyet azelőtt egyetlen hajóba sem építettek be, mert erre a nagyszerű hajókolosszusra tartogatták: egy ultrahullámú relét.

Nem csoda, ha mélyen elkeserítette, hogy milyen aljas célokra szánták ezt a dicső hajót. Képtelen volt elhinni, amit Verisof mondott neki, hogy a hajót gyalázatos gonoszságra szándékoznak fölhasználni: hogy ágyúit a nagy Alapítvány ellen akarják fordítani. Az ellen az Alapítvány ellen, ahol ő

ifjúkorában tanult, és amely minden áldás kútfeje.

De most, azután, amit az admirális mondott neki, semmi kétség sem maradt benne.

Hogyan engedheti meg a király – az ég áldása rajta! – ezt a gyalázatos cselekedetet? Mert csak nem a király műve ez az egész? Vagy tán Wienis, az átkozott herceg főzte ki a dolgot, a király háta mögött? És ennek a Wienisnek a tulajdon fia az az admirális, aki öt perccel ezelőtt azt mondta neki:

– Törődj a lelkekkel meg az áldásaiddal, te pap! A hajót meg bízd *énrám!*

Aporat alattomosan elmosolyodott. Nemcsak a lelkekre meg az áldásokra –

az átokra is lesz majd neki gondja. Lefkin herceg viszont nem is olyan sokára nyüszíteni fog.

Belépett a központi kommunikációs szobába. Előtte lépkedett a ministránsfiú, s a két ügyeletes tiszt minden további nélkül továbbengedte őket. A főlelkésznek mindenhová szabad bejárása volt

a hajón.

– Zárd be az ajtót – parancsolta Aporat, és az órájára pillantott. Öt perc múlva tizenkettő. Pontosan kiszámította az időt. Gyakorlott, gyors mozdulatokkal sorra bekapcsolta a hírközlő vonalakat, hogy a több mint három kilométer hosszú hajó minden sarkába eljusson a hangja meg a képe.

– A *Wienis* királyi zászlóshajó katonái, figyelem! A főlelkészetek szól hozzátok!

Tudta, hogy a hangja a tattól a hajóorrig, az atomlövegektől a navigációs asztalokig az egész hajót betölti.

– A hajótok – emelte föl a hangját – szentségtörés eszköze lett. Tudtotok nélkül olyan tett végrehajtására használják föl, amely mindannyiótok lelkét az űr örök hidegségére kárhoztatja! Halljátok hát! A parancsnokotoknak az a szándéka, hogy az Alapítvány ellen vezesse a hajótokat, s bombáival bűnös akarata alá gyűrje minden áldásnak ama kútfejét. És mivelhogy ez a szándék vezeti őt, én a Galaktikus Szellem nevében megfosztom őt a parancsnokságától, mert micsoda parancsnok az, aki eltékozolta a Galaktikus Szellem áldását! Mert maga az isteni király sem tarthatja meg trónusát a Szellem akarata ellenében.

A pap hangja mélyebb tónusba csapott át, miközben a ministráns fiú hódolattal, a két katona pedig növekvő rettegéssel leste a szavát.

– És mivelhogy ez a hajó az ördög küldetésében jár, róla is eltávolítjuk a Szellem áldását.

Ünnepélyesen égnek emelte a karjait, és hajószerte a képernyők ezrei előtt rettegve hallgatták a katonák, amint főpapjuk méltóságteljes alakja tovább szónokolt:

– A Galaktikus Szellem nevében, az ő prófétája, Hari Seldon és tanítványai, az Alapítvány szent férfiúi nevében ezennel megátkozom ezt a hajót. Váljanak vakká e hajó távolbalátói; annak szemei. Bénuljanak meg a horgonyai; az ő karjai. Atomágyúi: az ő öklei, sorvadjanak el. Szűnjön meg a motoroknak szívverése. Némuljanak meg a hírközlő szervei. Szűnjék meg a hajó lélegzése. A világossága, ami az ő lelke, aludjon ki. A Galaktikus Szellem nevében ezennel megátkozom ezt a hajót!

És utolsó szavával egyidőben, éppen amint éjfélt ütött az óra, fényévekre innét, az Argoloid-templomban egy kéz bekapcsolt egy

ultrahullámú relét, amely az ultrahullám sebességével még abban a szempillantásban bekapcsolt egy ugyanolyan relét a *Wienis* zászlóshajón.

És a hajó meghalt!

Mert a tudomány-vallás fő erőssége az, hogy működik, s ezért az Aporat-féle átkok holtbiztosan bekövetkeznek.

Aporat látta, hogy sötétség borul a hajóra, és hallotta, hogy hirtelen megszűnik a hiperatommotorok távoli, lágy dorombolása. Lelkében ujjongva, hosszú köpenye zsebéből elővett egy önműködő Atomo-lámpát, amely egyszerre gyöngyházfénnyel árasztotta el a helyiséget.

Tekintete lecsúszott a két katonára, akik – bármilyen hősök voltak is egyébként – most a halálfélelem végső kínjaiban vergődtek a padlón térdepelve.

– Mentsd meg a mi lelkünket, szentatyánk! Mi gyarló emberek vagyunk, mit sem tudunk vezetőink bűneiről – nyöszörögte az egyikük.

– Kövessetek – vetette oda Aporat zordonan –, a ti lelketek még nincs elveszve.

A hajó maga volt a gomolygó sötétség, s olyan sűrű és szinte tapintható volt benne a félelem, mint valami dögletes kigőzölgés. Amerre csak Aporat és a fényköre elhaladt, katonák gyülekeztek köréje, és próbálták megérinteni a palástja szegélyét, és könyörögtek a kegyelem legapróbb jeléért.

És a válasz mindig az volt: “Kövessetek!”

Lefkin hercegre a tiszti szállásokon bukkant rá, amint hangosan átkozódva világosságot követelt. A tengernagy gyilkos szemeket meresztett a főlelkészre.

– Itt van hát! – Lefkin szeme kékségét az anyjától örökölte, horgas orra és kancsal szeme azonban elárulta, hogy Wienis az apja. – Mit akar jelenteni ez az árulás? Azonnal kapcsolja vissza az energiát a hajón! Itt én vagyok a parancsnok.

– Csak volt – mondta Aporat elszántan.

Lefkin vadul körülhordozta a tekintetét.

– Fogjátok le ezt az embert! Letartóztatni, vagy a nagy űrre mondom, mindenkit, aki a kezem ügyébe kerül, pucéron kidobatok a légzsilipen át! –

Várt egy percig, majd üvöltve hozzátette: – A tengernagyotok parancsa: tartóztassátok le!

Aztán magából kikelve:

– Csak nem hagyjátok félrevezetni magatokat ettől a szélhámostól, ettől a pojácától? Vagy nem estek tán hasra egy ködből meg holdvilágból összekotyvasztott vallás előtt? Ez az ember egy kókler, és az a Galaktikus Szellem, amiről itt összevissza locsog, olyan elmeszülemény, amelyet azért agyaltak ki…

Aporat iszonyodva félbeszakította:

– Fogjátok le a szentségtörőt! A lelki üdvét veszélyezteti, aki hallgat rá.

És a nemes admirális azon nyomban elterült a katonaöklök tucatjai alatt.

– Emeljétek föl és kövessetek.

Aporat hátat fordított, és nyomában a folyosókat betöltő fekete katonatömeggel s a magukkal cipelt Lefkinnel, visszatért a kommunikációs szobába. Ott az egyetlen működő tévé elé parancsolta a volt parancsnokot.

– Add ki a parancsot, hogy a hajóhad változtasson irányt, és készüljön föl az Anakreónra való visszatérésre.

A zilált, vérző, félholtra vert Lefkin szót fogadott.

– Most pedig – folytatta Aporat kérlelhetetlenül – ultrahullámú összeköttetésbe lépünk Anakreónnal. Mondd, amit a szádba adok.

Lefkin tiltakozó mozdulatot tett, mire a helyiséget és a csatlakozó folyosókat megtöltő tömeg fenyegetően fölmordult.

– Beszélj! – dörrent Aporat hangja – “Az anakreóni flotta…”

És Lefkin beszélni kezdett.

8.

Síri csend borult Wienis lakosztályára, amikor Lefkin herceg képe megjelent a képernyőn. A kormányzó lélegzete elakadt, amint fia elgyötört arcát és megtépázott egyenruháját megpillantotta, aztán arcán a rossz sejtelem döbbent kifejezésével leroskadt egy székbe.

Hardin egykedvűen az ölében nyugtatta kezeit, míg a frissen koronázott Lepold király magába görnyedt a leghomályosabb sarokban, és görcsösen harapdálta arannyal hímzett ruhaujját. Még a katonák is levetették a hivatásukra jellemző szenvtelen arckifejezést, és az ajtó elöl, ahol lövésre kész

fegyverekkel fölsorakoztak, tekintetüket lopva a képernyőn megjelenő alakra függesztették.

Lefkin kényszeredett, monoton hangon beszélt, s bár közben nem éppen kíméletesen minduntalan noszogatták, meg-megakadt az egyes szavak között:

– Az anakreóni flotta… felismerve küldetése célját… és megtagadva a cinkosságot… az aláváló szentségtörésben… visszatér Anakreónra… és az alábbi ultimátumot intézi… azokhoz a szentségtörő gonoszokhoz… akik gyalázatos erőszakot merészelnének alkalmazni… az Alapítvány ellen…

amely minden áldás forrása… és a Galaktikus Szellem ellen. Azonnal szüntessenek be minden ellenségeskedést… az igaz hit ellen… és nyújtsanak megfelelő biztosítékot a flottának… amelyet a mi főlelkészünk, Theo Aporat képvisel… hogy a háborúról egyszer s mindenkorra lemondanak… és hogy…

– itt hosszabb szünet következett – és hogy a volt kormányzó herceget, Wienist… bebörtönzik… és bűneiért… egyházi bíróság elé állítják. Mert ha nem, akkor a királyi flotta… visszaérkezése után… elsöpri a palotát a föld színéről… és minden szükséges lépést meg fog tenni… annak érdekében…

hogy kifüstölje a bűnfészket… és lerombolja a lélekkufárok hatalmát.

Fojtott szipogás hallatszott, és a képernyő elsötétült.

Hardin ujja gyorsan igazított az Atom-lámpa égőjén, mire a fény elhomályosult, hogy a volt kormányzó, a király meg a katonák alakja szinte beleolvadt a félhomályba, és ekkor először figyeltek föl a Hardint övező

fényburokra.

Nem az a ragyogó dicsfény, amely a királyok kiváltsága, hanem annál kevésbé látványos, kevésbé lenyűgöző, de a maga módján annál hatékonyabb és főleg hasznosabb sugárzás volt ez.

Hardin hangjában volt némi gúnyos csengés, amikor Wienishez fordult, ugyanahhoz a Wienishez, aki egy órával korábban hadifogolynak nyilvánította őt, Terminust pedig pusztulással fenyegette, s aki most már csak görnyedt, megtört és néma árnyéka volt önmagának.

– Van egy régi mese – szólalt meg Hardin –, talán egyidős az emberiséggel, mert a legrégibb írásos emlékeket is már régebbiekről másolták.

Talán érdekli önt. Hallgasson ide:

“A ló folytonos rettegésben élt erős és veszedelmes ellenségétől, a farkastól. Végső kétségbeesésében rászánta magát, hogy erős szövetségest keres magának. Elment tehát az emberhez, s fölajánlotta neki a szövetségét, arra hivatkozva, hogy a farkas az embernek is ugyanúgy ellensége. Az ember kapva kapott az ajánlaton, és késznek mutatkozott, hogy nyomban meg is öli a farkast, ha újdonsült barátja segít neki, és gyorsaságát az ember szolgálatába állítja. A ló hajlandó volt együttműködni, és megengedte az embernek, hogy

fölkantározza, és nyerget tegyen a hátára. Az ember fölszállt a lóra, becserkészte és megölte a farkast.

A ló fölszabadult örömmel mondott köszönetet az embernek, és így szólt hozzá:

– Most, hogy az ellenséggel leszámoltunk, vedd le rólam a kantárt meg a nyerget, és add vissza a szabadságomat.

Mire az ember hangos nevetésre fakadt, és ezt válaszolta:

– Hogy az ördögbe ne! Gyí te, paci! – És a ló véknyába vágta a sarkantyúját.

Hallgatás. Az árnyék, amely egykor Wienis volt, meg sem rebbent.

Hardin nyugodt hangon tovább folytatta:

– Remélem, látja a párhuzamot. A Négy Királyság uralkodói, abban a reményben, hogy örökre megszilárdíthatják uralmukat a népük fölött, elfogadták a tudomány-vallást, amely istent csinált belőlük; és

ugyanez a tudomány-vallás lett a kantár meg a nyereg rajtuk, mivel az atomenergia éltető

forrását a papok kezébe adta – akik, hogy el ne felejtse, nekünk és nem maguknak engedelmeskednek. Maguk megölték a farkast, de nem tudták lerázni az em…

Wienis talpra ugrott; eszelősen tágra meredt szeme két üres gödörnek látszott a félhomályban. Gurgulázó, összefüggéstelen hangon kiabálni kezdett:

– A kezemben vagy! Nem fogsz meglógni! El fogsz rohadni. Csak hadd töröljenek el bennünket a föld színéről. Pusztuljon minden. De te is rohadni fogsz! A kezemben vagy! Katonák – visította hisztérikus hangon –, lőjétek le ezt a kutyát! Lőjétek le! Lőjétek le!

Hardin megfordult a székében, és mosolyogva a katonákra nézett. Az egyik ráemelte atompisztolyát, aztán leengedte. A többi meg se moccant. Salvor Hardin, Terminus polgármestere, azzal a lágy fényburokkal az alakja körül és magabiztos mosolyával, aki előtt Anakreón minden hatalma porrá omlott – ez a férfi megbabonázta mindannyiukat, hiába uszították őket annak az eszelős alaknak a visongó parancsai a hátuk mögül.

Wienis átkokat üvöltözve a legközelebbi katonához támolygott. Vadul kiragadta a kezéből az atompisztolyt. Hardinra célzott, és zárta a kontaktust.

Hardin meg se moccant.

A sápadt sugárnyaláb nekiütközött a terminusi polgármestert övező

erőtérnek, amely teljesen közömbösítette. Wienis erősebben megnyomta az érintkezőt, és őrjöngő kacajra fakadt.

Hardin még mindig mosolygott, miközben az erőteret alkotó bura alig izzott föl az atomsugár elnyelt energiájától. A sarokban Lepold nyögdécselve eltakarta a szemét.

Ekkor Wienis kétségbeesett üvöltést hallatott, és maga felé fordította a fegyvert. A következő pillanatban köddé foszlott fejjel a padlóra omlott.

Hardin hátrahőkölt a látványtól.

– A “közvetlen cselekvés” az utolsó leheletig. A végső menedék! –

dörmögte maga elé.

9.

Az Időkripta zsúfolva volt, szinte a befogadóképesség határáig; akiknek nem jutott ülőhely, hármas sorokban szorongtak a terem hátuljában.

Salvor Hardin összehasonlította magában ezt a nagy tömeget azzal a néhány emberrel, aki harminc évvel ezelőtt, Hari Seldon első megjelenésekor itt volt. Mindössze hatan voltak akkor, az öt öreg enciklopédista – egy sem él már közülük – meg ő, a fiatal, névleges polgármester. Azon a napon történt, hogy Yohan Lee segédletével letörölték hivataláról a névlegesség bélyegét.

Mennyire más volt most a helyzet, minden tekintetben más. Most az egész városi tanács itt szorongott Hari Seldon megjelenésére várakozva. Ő maga még mindig polgármester, de a hatalma most korlátlan, Anakreón csúfos veresége óta pedig a népszerűsége is vitathatatlan. Amikor Anakreónról azzal a hírrel tért vissza, hogy Wienis halott, meg hogy új egyezményt kötött a reszkető Lepolddal, egyhangú fölkiáltással mindenki bizalmat szavazott neki.

Amikor pedig gyors egymásutánban hasonló egyezményeket kötött a többi királysággal – olyan egyezményeket, amelyek örök időkre lehetetlenné tesznek mindenféle anakreóni mintájú támadási kísérletet az Alapítvány ellen

–, akkor Terminus összes utcája fáklyás fölvonulással ünnepelte. Még Hari Seldon nevét is elhomályosította az övé.

Hardin elfintorította az ajkát. Visszaemlékezett rá, hogy az első válság után is hasonló népszerűségnek örvendett.

A terem másik végében Sef Sermak élénk beszélgetésbe merült Lewis Borttal. A közelmúlt eseményei szemmel láthatóan nem zökkentették ki őket a kerékvágásukból. Ők is csatlakoztak a bizalmi szavazathoz, nyilvánosan beismerték, hogy tévedtek, illően bocsánatot kértek, hogy a vitában bizonyos kifejezésekre ragadtatták magukat, azzal mentegetőztek, hogy csupán a lelkiismeretük és józan ítéletük szavát követték – és azon nyomban újabb akcionista hadjáratba kezdtek.

Yohan Lee megérintette Hardin kabátujját, és jelentőségteljesen az órájára mutatott.

– Üdvözletem, Lee! Mért lógatja az orrát? Mi baj már megint?

– Még öt perc, ugye?

– Azt hiszem. Legutóbb tizenkettőkor jelent meg.

– És ha nem fog?

– Mikor hagyja már abba a folytonos aggályoskodásait? Ha nem fog, hát nem fog.

– Ha ez a dolog balul üt ki, akkor megint benne vagyunk a pácban –

csóválta a fejét tempósan Lee, s összeráncolta a homlokát. – Ha Seldon nem adja áldását arra, amit tettünk, akkor Sermak kezét megint nem fogja kötni semmi, és elölről fogja kezdeni a dolgot. Máris azt követeli, hogy haladéktalanul szálljuk meg a Négy Királyságot, és ha másképp nem megy, hát erőszakkal terjesszük ki rájuk az Alapítvány uralmát. Már el is kezdte a kampányt ennek érdekében.

– Tudom. Egy tűzevőnek mindenképp tüzet kell nyelnie, még ha a saját kezével kell is fölszítania. Magának pedig, Lee, mindig izgulnia kell valami miatt, még ha a tűzbe kell mennie is érte, hogy kitaláljon valamit, ami miatt izgulhat.

Lee válaszra nyitotta a száját, de abban a pillanatban el is állt a lélegzete, mert a világítás sárgára vált, majd elhomályosodott. Fölemelte a karját, s rámutatott a szoba felét elfoglaló üvegkockára, aztán hangos sóhajtással a székébe roskadt.

Hardin maga is fölegyenesedett, amint megpillantotta az alakot, amely egyszerre betöltötte a kockát – egy tolószékben ülő alak. A jelenlevők közül csak egyedül ő emlékezett arra a napra – évtizedekkel ezelőtt! –, amikor először jelent meg ez az alak. Akkor ő még fiatal volt, az alak pedig idős; azóta az alak nem öregedett egy napot sem, ő ellenben belépett a hajlott korba.

Az alak egyenesen maga elé nézett, ujja az ölében fekvő könyvvel babrált.

– Hari Seldon vagyok – szólalt meg lágy, öreges hangon.

A jelenlevők lélegzet-visszafojtva figyelték, amint Hari Seldon társalgási hangnemben folytatta:

– Ez a második alkalom, hogy eljöttem. Természetesen nem tudhatom, hogy közületek valaki is jelen volt-e az első alkalommal. Ami azt illeti, nincs mód rá, hogy érzékeljem, egyáltalán van-e itt valaki, de mit

számit az. Ha a második válságot megúsztátok, akkor itt kell lenniük, másként nem is lehetséges. Ha nincs itt senki, akkor a második válsággal nem tudtatok megbirkózni.

Ezt azonban kétlem – tette hozzá megnyerő mosollyal –, mert a számításaim szerint kilencvennyolc egész négy tized százalék a valószínűsége annak, hogy az első nyolcvan év folyamán nem következik be számottevő

elhajlás a tervtől.

Számításaink szerint uralmatok alá vettétek az Alapítvány közvetlen környezetében levő barbár királyságokat. Amíg az első válság során az

erőegyensúly fegyverével tartottátok őket távol magatoktól, addig a második során úgy kerekedtetek fölül, hogy kijátszottátok a szellemi hatalmat a világival szemben.

Mindazonáltal figyelmeztetnélek benneteket a túlzott magabiztosság veszélyeire. Tartózkodom attól, hogy ezekben a fölvételekben bármi módon is megsejtessem veletek a jövőt, de arra bízvást fölhívhatom a figyelmeteket, hogy amit elértetek, az pusztán egy új egyensúly – igaz, hogy a mérleg nyelve jelentősen a ti javatokra billen. A szellemi hatalom elegendő arra, hogy a segítségével sakkban tartsátok a világi hatalmat, de arra már *nem* elegendő, hogy ellentámadásba menjetek át. Mivel szakadatlanul növekszik az ellene ható erő, amelyet regionalizmus vagy nacionalizmus néven ismerünk, ennél fogva a szellemi hatalom nem kerekedhet fölül. Biztos vagyok benne, hogy ezzel semmi újat sem mondtam.

Egyébként meg kell bocsátanotok, hogy ilyen homályos szavakban szólok hozzátok. Kifejezéseim a legjobb esetben is csak megközelítések, de mivel közületek senki sem értheti meg a pszichohistória valódi jelrendszerét, megpróbálom, ahogy tőlem telik, érthetően kifejezni magamat.

Jelenleg az Alapítvány még csak a legelején tart az Új Birodalomhoz vezető útnak. A szomszédos királyságok, munkaerőben és természeti erőforrásokban egyaránt, még mindig nyomasztó fölényben vannak veletek szemben. Rajtuk túl a Galaxis széltében-hosszában a barbárság kusza őserdeje terpeszkedik. Ezen a gyűrűn belül még megvan az, ami a Galaktikus Birodalomból megmaradt, és amely gyöngesége és hanyatlása ellenére is még mindig mérhetetlen hatalommal rendelkezik.

Hari Seldon fölemelte és kinyitotta az ölében fekvő könyvet. Az arca

ünnepélyes kifejezést öltött.

– És sose felejtsék el, hogy nyolcvan évvel ezelőtt egy másik Alapítványt is létrehoztunk, a Galaxis másik szélén, a Csillagvégen. Ne hagyjátok ki a számításotokból. Uraim, a tervből még kilencszázhúsz esztendős útszakasz áll előttetek. A jövő a ti kezetekben van. Fogjatok neki!

Tekintete lesiklott a könyvre, és az alak a semmibe foszlott, s közben a szoba ismét kivilágosodott. A fellépő hangzavarban Lee Hardin füléhez hajolt.

– Nem mondta meg, hogy mikor jön vissza.

– Valóban, de bízom benne, hogy addig nem kerül rá sor, amíg maga is meg én is nyugalomban és békében a sírunkban nem porladunk.

NEGYEDIK RÉSZ

A KERESKEDŐK

1 .

KERESKEDŐK – Az Alapítvány politikai fönnhatóságát mindig megelőzték a kereskedők, akik finom hálójukkal beszőtték a Periféria beláthatatlan messzeségeit. Hónapokig vagy évekig is távol voltak Terminustól;

hajóik

gyakorta

nem

voltak

egyebek

házilag

összeeszkábált lélekvesztőknél; becsületességük hagyott kívánnivalót maga után; merészségük…

Mindezek segítségével olyan birodalmat kovácsoltak össze, amely tartósabbnak bizonyult a Négy Királyság álvallási zsarnokságánál…

Megszámlálhatatlan történet járja ezekről a keménykötésű, magányos

alakokról, akik félig komolyan, félig tréfából Salvor Hardin egyik epigrammáját választották mottóul: “Sohase hagyd, hogy az erkölcsi érzéked meggátoljon a helyes cselekedetben!” Ma már nehéz megállapítani, melyik történet valódi, és melyik kitalált. Valószínűleg egy sincs olyan, amelyhez az idők során ne ragasztottak volna valamit…

Enciklopédia Galactica

Limmar Ponyets csupa szappanhab volt, amikor meghallotta a távbeszélő-készülék jelzését – ami megint csak azt bizonyítja, hogy még itt, a Galaxis külterületeinek hideg, zord űrvidékén is érvényes az a régi közhely a telefonhívásról meg a fürdőkádról.

Szerencsére egy “maszek” kereskedelmi hajónak az a része, amelyet nem foglalnak el a különféle áruk, fölöttébb szűkre van méretezve. Olyannyira, hogy a melegvizes zuhanyozó hatvanszor százhúsz centiméteres fülkéje háromméternyire sincs a műszerfaltól. Így Ponyets tisztán hallotta a szaggatott berregést.

Káromkodva és maga után szappanhabot csöpögtetve kilépett a fülkéből, hogy szóbeli vételre állítsa a készüléket. Három órával később egy másik kereskedelmi hajó suhant az övé mellé, és a két hajót összekapcsoló légzsilipen keresztül egy vigyorgó fiatalember mászott át a fedélzetre.

Ponyets előgörgette a legjobb székét, maga pedig kényelembe helyezte magát a forgó vezetőülésen.

– Mi az ördögöt keresel itt, Gorm? – förmedt rá a vendégére. – Az Alapítvány óta a nyomomban koslatsz?

Les Gorm előhalászott egy cigarettát, és határozottan megrázta a fejét.

– Én? Eszem ágában sincs. Mindössze én vagyok az a balek, aki véletlenül épp a posta utáni napon találtam leszállni a Glyptal–IV-en. Ezért engem szalasztottak maga után ezzel ni!

A parányi csillogó gömböcske gazdát cserélt, s Gorm megjegyezte:

– Bizalmas. Szigorúan titkos. Nem lehet rábízni a subéterre meg miegymás. Legalábbis erre gondolok. Mindenesetre ez egy személyi patron, és magán kívül senki sem tudja fölnyitni.

Ponyets undorral vizsgálgatta a patront.

– Azt én is látom – mondotta. – Azt is tudom, hogy az ilyesféle micsodákból még sohasem jött elő jó hír.

A patron kinyílt a kezében, és a vékony, átlátszó szalag mereven letekeredett. Szeme sebesen itta az üzenetet, mert mire a szalag vége előtűnt, az eleje már barnán összezsugorodott. Másfél perc múlva már feketére vált, és molekuláira hullott szét.

– Ó, Galaxis! – dörmögte Ponyets tompán.

– Segíthetek valamiben? – kérdezte Les Gorm csendesen. – Vagy valami olyan nagy titok?

– Nyugodtan elárulhatom, mivel te is céhbeli vagy. Askone-ra kell mennem.

– Éppen oda? Hogyan?

– Bebörtönöztek egy kereskedőt. De csak neked mondom!

Gorm arcát elöntötte a düh.

– Bebörtönöztek! De hiszen ez az Egyezmény megszegése.

– Mint ahogy a helyi politikába való beavatkozás is az.

– Ó! Ezt tette hát? – Gorm elmélázott. – Ki lehet az a kereskedő? Ismerem én is?

– Nem! – vágta el a kérdezősködést Ponyets gorombán, hogy Gorm értett belőle, és nem tett föl több kérdést.

Ponyets a kémlelőernyőhöz ment, és komoran szemlélte a ködös lencsének azt a részét, amely a Galaxis törzsét alkotta. A fogai közt szitkokat morzsolt, majd hangosan kifakadt:

– Átkozott kalamajka! Jócskán alatta vagyunk a kvótámnak.

Gorm értelme egyszerre megvilágosodott.

– Barátom, de hiszen Askone zárt terület!

– Úgy van. Még egy bicskát sem adhatsz el Askone-on. Kínálhatsz nekik akármilyen atomszerkezetet. Ezzel a lemaradással öngyilkosság oda menni.

– Nem rázhatná le magáról a dolgot?

Ponyets elgondolkodva csóválta a fejét.

– Ismerem azt a fickót, aki pácban fő. Nem hagyhatom cserben a barátomat. Üsse kő! A Galaktikus Szellem kezében vagyok, és vidám lélekkel követem az utat, amelyet kijelöl a számomra.

– He? – értetlenkedett Gorm.

Ponyets ránézett, és elnevette magát.

– Miket beszélek! Hiszen te sohasem olvastad a Szellem Könyvét, igaz?

– Nem is hallottam róla – mondta Gorm kurtán.

– Bezzeg ha *te is* vallásos nevelésben részesültél volna.

– Vallásos nevelésben? Vagyis *papnak* készült? – döbbent meg Gorm a lelke mélyéig.

– Sajnos. Ez az én titkos szégyenfoltom. De rosszul állt rajtam a reverenda.

Egyszóval kipenderítettek, olyan ürüggyel, amely bőven elegendő volt arra, hogy egyengesse az utamat az Alapítvány kebelében nyert világi nevelés felé.

De hagyjuk ezt. Hogy állsz az idei kvótáddal?

Gorm elnyomta a cigarettáját, és hetykén a szemébe húzta a sapkáját.

– Most van úton az utolsó szállítmányom. Teljesíteni fogom.

– Szerencsés flótás – mondta Ponyets elkomorodva, és még azután is hosszú percekig ült magába roskadva, hogy Les Gorm eltávozott.

Így hát Eskel Gorov Askone-on van, méghozzá börtönben!

Rossz hír! Valójában sokkal rosszabb, mint első pillanatra látszik. Egy dolog az, ha egy kíváncsi fiatalembernek betömi az ember a száját az ügy fölhígított változatával, hogy eloltsa a kíváncsiságát. Más dolog azonban szembenézni a meztelen igazsággal.

Mert Limmar Ponyets egyike volt annak a kevés embernek, aki tudott róla, hogy Eskel Gorov mesterkereskedő egyáltalán nem kereskedő, hanem valami egészen más: az Alapítvány ügynöke!

2.

Két hét telt el. Haszontalanul!

Egy hétbe került, hogy Askone-ra érjen, ahol már a legkülső határoknál szembe találta magát a minden irányból eléje siető éber hadihajókkal.

Bármilyen is a földerítő rendszerük, az tagadhatatlan, hogy jól működik!

A hajók lassan, némán körülfogták, és hűvös távolságot tartva, határozottan Askone központi napja felé terelték.

Ponyets, ha úgy adódna, könnyen elbánhatna velük. Igaz, hogy kísérői a néhai Galaktikus Birodalom hagyatékából valók, csakhogy nem hadihajók, hanem sportjachtok; atomfegyver nélkül mindmegannyi csillogó, de ártalmatlan játék orsó csupán. De hát Eskel Gorov a kezükben van, és Gorov

nem olyan túsz, akire könnyedén keresztet lehetne vetni. Nyilván az askone-iak is tudják ezt.

Aztán még egy hetet elfecsérelt arra, hogy nagy nehezen utat vágjon magának a kistisztviselők valóságos erdején keresztül, amely elszigetelte a Nagymestert a külvilágtól. Minden egyes altitkárocskának meg kellett lágyítani a szívét, és megnyerni a jóindulatát. Mindegyiket óvatosan és jó képet vágva a dologhoz meg kellett kenni azért a kacskaringós aláírásért, amely megnyitotta az egy fokkal följebb álló tisztviselő ajtaját.

Most történt először, hogy Ponyets semmi hasznát sem vette kereskedő

igazolványának.

Végre ott áll a Nagymester őrök vigyázta, aranyozott ajtaja előtt – igaz, hogy két haszontalanul elfecsérelt hetébe került.

Gorov még mindig börtönben ül, és Ponyets árukészlete hasznavehetetlenül rohad a hajó gyomrában.

A Nagymester apró emberke volt; egy kopaszodó és ráncos képű, apró emberke, s úgy tűnt, hogy a nyakát övező jókora csillogó prémgallér terhétől meg sem tud mozdulni.

Ujjával jobbra-balra intett, mire a fegyveres őrök sora kétfelé vált, s ezen az emberfolyosón Ponyets a Legfelsőbb Szék lába elé vonult.

– Egy szót se! – csattant a Nagymester hangja, és Ponyets szólásra nyíló ajkára forrt a szó. – Helyes – nyugodott meg szemmel láthatóan az askone-i vezér. – Nem tűrhetem a haszontalan fecsegést. Fenyegetni úgysem tud, a hízelgés pedig lepereg rólam. A sérelmek fölpanaszolásának sincs semmi helye. A számát is elfelejtettem, hányszor figyelmeztettünk benneteket, csavargókat, hogy ördögi masináitokra sehol sincs Askone-on szükség.

– Uram – szólalt meg Ponyets higgadtan –, senki sem próbálja mentegetni a szóban forgó kereskedőt. Mi kereskedők ahhoz tartjuk magunkat, hogy oda nem tesszük be a lábunkat, ahol nem szívesen fogadnak bennünket. Ám a Galaxis nagy, és máskor is előfordult már, hogy akaratlanul megsértettek egy-egy határt. Sajnálatos tévedés történt.

– Sajnálatosnak sajnálatos – sipította a Nagymester –, de tévedés-e vajon?

Még két órája sem volt, hogy elcsíptük azt a nyomorult csirkefogót, amikor Glyptal–IV-ről elkezdtek ostromolni, és azóta is egyfolytában tárgyalásokat ajánlgatnak. A maga jövetelét is újból meg újból beharangozták. Úgy látszik, jól szervezett mentőakcióról van szó. Egy egyszerű kis tévedéshez képest –

akár sajnálatos, akár nem – mintha egy kissé túl nagy volna a fölhajtás, nem gondolja?

Az askone-i fekete szemében megvetés ült, amint hadarva folytatta:

– Aztán meg maguk kereskedők, akik ostoba kis lepkék módjára ide-oda cikáznak a világban, annyira elvesztették az eszüket, hogy idejönnek Askone

legnagyobb bolygójára, a rendszer központjára, és még van képük azt állítani, hogy szándékolatlan határsértés történt?! Ugyan, kérem!

Ponyets bensője idegesen megrándult, anélkül hogy ennek tanújelét adta volna. Makacsul megismételte:

– Ha a kereskedelmi kísérlet szándékos volt, akkor biztosíthatom méltóságodat, hogy ez a fölöttébb meggondolatlan tett összeegyeztethetetlen céhünk szigorú szabályzatával.

– Úgy van: meggondolatlan, olyannyira, hogy a társa valószínűleg az életével fog fizetni érte.

Ponyets

gyomra

összefacsarodott.

Itt

aztán

nyoma

sem

volt

határozatlanságnak.

– A halál, méltóságos uram, olyan végleges és visszavonhatatlan dolog, hogy bizonyára akad alternatíva is.

Rövid szünet után jött az óvatos válasz:

– Úgy hallottam, hogy az Alapítvány gazdag.

– Gazdag-e? Bizonyára. De a gazdagságunk olyan dolgokból áll, amelyet önök nem hajlandók elfogadni. Atomcikkeink annyit érnek…

– Atomcikkeink nem érnek semmit, mivel nincs rajtuk az ősök áldása. A maguk árui gonoszak és kárhozottak, mivel rajtuk van az ősök átka.

A fenti mondatok úgy hangzottak, mint egy begyakorolt litániaszöveg.

A Nagymester lehunyta a szemét, és jelentőségteljesen így szólt:

– Egyéb értékeik nincsenek?

A kereskedő nem értette el a célzást.

– Nem értettem – mondta. – Mi az, amit elfogadnának?

Az askone-i széttárta a karját.

– Maga azt akarja, hogy bújjak bele a maga bőrébe, és én súgjam meg magának, mire van *nekem* szükségem? No nem! Úgy látszik, a kollégája nem kerülheti el a büntetést, amely az askone-i törvények szerint a szentségtörésért vár rá. A gázhalált. Mi igazságos emberek vagyunk. Hasonló esetben a legnyomorultabb paraszt sem részesülne

szigorúbb elbánásban. És én magam sem kapnék enyhébb büntetést.

– Kérhetem arra méltóságodat – motyogta Ponyets reményét vesztve –, hogy szót válthassak a fogollyal?

– Az askone-i törvény – vetette oda a Nagymester fagyosan – nem engedi meg, hogy az elítélttel beszéljenek.

– Méltóságos uram – erősködött Ponyets szívszorongva –, esedezem, legyen könyörületes egy ember lelkéhez abban az órában, amikor elválni készül a testétől. Azóta, hogy az élete veszélyben van, egyszer sem részesülhetett lelki vigaszban. És most az a veszély fenyegeti, hogy fölkészületlenül tér meg a mindeneket kormányzó Szellem kebelébe.

A Nagymester gyanakvó pillantásokat vetett a kereskedőre, s kétkedve megkérdezte:

– Maga lelkipásztor?

– Annak készültem – hajtotta le Ponyets alázatosan a fejét. – Az űr puszta térségeiben vándorló kereskedőknek szükségük van magamfajta emberekre, akik gondját viselik a világi javak hajszolásában elfásult lelkeknek.

Az asone-i uralkodó elgondolkodva nyalogatta az alsó ajkát.

– Minden embernek föl kell készítenie a lelkét az ősök szellemével történő

találkozásra. Mégsem hittem volna azonban, hogy maguk, kereskedők is lehetnek hívők.

3.

Eskel Gorov megmoccant a priccsén, és fölnyitotta az egyik szemét, amikor Limmar Ponyets belépett a nehéz ajtón, amely azon nyomban be is csapódott a háta mögött. Gorov talpra ugrott, és meglepetten fölkiáltott:

– Ponyets! Téged küldtek ide?

– A véletlenek összejátszása – fakadt ki Ponyets elkeseredetten –, vagy a saját személyes rossz szellemem műve. Numero egy, te pácba esel Askone-on.

Numero kettő, a Kereskedelmi Iroda által is ismert útvonalam ötven

parszeknyire visz el e mellett a rendszer mellett, s pont abban az időpontban, amikor a numero egy megesik. Numero három, mi ketten már dolgoztunk együtt valamikor, és az Iroda erről is tudomással bír. Hát nem édes egy összeesése a véletleneknek? A felelet már hullik is ki a nyílásból.

– Vigyázz – súgta oda Gorov óvatosan –, lehallgathatnak! Van nálad tértorzító?

Ponyets a csuklóját övező díszes karperecre mutatott, és Gorov megnyugodott.

Ponyets körülhordozta a tekintetét. A cella sivár volt, de elég nagy. Jól meg volt világítva, és mentes volt mindenféle kellemetlen szagtól.

– Nem rossz – szólalt meg. – Kesztyűs kézzel bánnak veled.

Gorov türelmetlenül közbevágott:

– Mondd, hogy kerülsz te ide? Két hete lesz lassan, hogy szigorított magánzárkába dugtak.

– Vagyis amióta én itt vagyok, mi? Úgy látszik, hogy az itteni nagyfőnöknek is megvannak a maga gyenge pontjai. Kedveli a kegyes dumát, amit én sikerrel meglovagoltam. Ha nem tudnád, a te lelki tanácsadód vagyok.

Ismerni kell az efféle kegyes alakokat. Vidáman elvágja a torkodat, ha az érdeke úgy kívánja; attól azonban óvakodik, hogy veszélyeztesse halhatatlan

és problematikus lelked üdvösségét. Csak egy kis tapasztalati lélektan; egy kereskedőnek mindenhez kell konyítani valamicskét.

– És persze jól jött, hogy teológiát is végeztél – mondta Gorov huncut mosollyal. – De hát jó, hogy itt vagy. Örülök, hogy téged küldtek. Viszont a Nagymestert nemcsak az én lelkem érdekli, ugye? Váltságdíjat nem emlegetett?

A kereskedő szeme résnyire szűkült.

– Célzott rá, úgy messziről. Meg gázhalállal is fenyegetőzött. Én adtam az értetlent, és kitértem előle: hátha csapdába akar ugratni. Tehát mégis zsarol.

Mire fáj a foga?

– Aranyra.

– Aranyra! – vonta föl a szemöldökét Ponyets. – Mármint a nyers fémre.

Minek az neki?

– Ez itt a csereeszköz.

– Vagy úgy? De hát honnan szerzek én aranyat?

– Ahonnan tudsz. Figyelj ide, ez nagyon fontos. Mindaddig semmi sem fog történni velem, ameddig a Nagymester aranyszagot érez. Ígérj neki annyit, amennyit kér. Aztán ha kell, menj vissza az Alapítványra, és szerezd meg.

Mihelyt kiszabadulok, kikísérnek bennünket a rendszer határára, és ott elválnak az utaink.

Ponyets rosszalló pillantást vetett rá.

– És aztán ismét visszajössz szerencsét próbálni.

– Az a megbízatásom, hogy atomárut adjak el Askone-nak.

– Elkapnak, mielőtt egy parszeknyire jutnál az űrben. Remélem, ezzel te is tisztában vagy.

– Nem én – makacskodott Gorov. – De még ha tisztában volnék is, az sem változtatna a dolgokon.

– Legközelebb meg fognak ölni.

Gorov megvonta a vállát.

– Mielőtt újból tárgyalni kezdenék a Nagymesterrel, tudni akarom, hányadán állok. Eddig csak a sötétben tapogatóztam. Nem csoda, hogy egy-két távoli célzásomra őméltósága valóságos hideglelést kapott.

– Egyszerű a dolog – mondta Gorov. – Annak, hogy az Alapítvány biztonságát megszilárdítsuk itt a Periférián, egyetlen módja van: létrehozunk egy, a vallás irányítása alatt álló kereskedőbirodalmat. Ahhoz még gyengék vagyunk, hogy a politikai irányításra gondolni merhetnénk. Más lehetőségünk nincs rá, hogy a Négy Királyságot sakkban tartsuk.

– Ezt megértem – bólogatott Ponyets. – Meg azt is, hogy az a rendszer,

amelyik visszautasítja atomholminkat, megmenekül a mi vallási befolyásunk

alól… és ennélfogva gyújtópontja lehet az ellenünk irányuló függetlenségi törekvéseknek. Úgy van.

Rendben van, ez elméletileg világos. De mi az, ami a kereskedelem útjában áll? A vallásuk? A Nagymester mintha ilyesmire célzott volna.

– Az ősök imádságának egyik formája. A hagyomány szerint a múlt gonoszságából a korábbi nemzedékek egyszerű és erényes hősei vezették ki őket. Ennek a mondának a valós alapja az a száz évvel ezelőtti zűrzavaros időszak, amikor a birodalmi csapatokat elűzték, és független kormányt alakítottak. A fejlett tudományt s különösen az atomenergiát a régi birodalmi rezsimmel azonosítják, amelyről csak rossz emlékeik vannak.

– Igazán? És azok a csinos kis hajók, amelyek két parszek távolságból olyan szépen a nyomomra bukkantak? Atomerőszaga van a dolognak.

– Azok a hajók kétségkívül a Birodalom örökségéből valók – vonta meg a vállát Gorov. – Minden bizonnyal atomerő hajtja őket. Amijük van, azt megtartják. A lényeg az, hogy nem fejlesztik tovább, és a belső gazdaságukból teljes egészében hiányzik az atomenergia. Ez az, amin változtatnunk kell.

– De hogyan?

– Úgy, hogy valahol megtörjük az ellenállást. Magyarán, ha egy nemesre rá tudnék sózni egy erőtérpengéjű zsebkést, akkor az ő érdeke azt diktálná neki, hogy olyan törvényekért szálljon síkra, amelyek megengedik a kés használatát. Így leegyszerűsítve ostobaságnak hangzik, lélektanilag azonban megalapozott. Vagyis jól megválasztott helyeken a megfelelő áruk eladása annyit jelentene, hogy elősegítjük atompárti frakció létrehozását az udvarnál.

– És éppen *téged* kellett ideküldeni evégett, nekem meg csak az a dolgom, hogy kiváltsalak, s aztán odébbálljak, hogy te kezdd elölről az egészet? Nincs itt valami szerepcsere?

– Milyen értelemben? – kérdezte Gorov gyanakvóan.

– Ide figyelj – kelt ki magából Ponyets –, te diplomata vagy és nem kereskedő, és hiába állítod magadról, attól még nem leszel az. Ez az ügy annak való, akinek az eladás a mestersége, s itt vagyok én egy hajórakomány áruval, amely mindennap veszít az értékéből, meg egy

eladási kvótával, amelyre úgy látszik, már keresztet vethetek.

– Azt akarod mondani, hogy vásárra akarod vinni a bőrödet olyasmiért, amihez semmi közöd? –mosolygott Gorov kétkedően.

– Te meg azt akarod mondani, hogy ez hazafias ügy, a kereskedők pedig a hazafiságot nem tartják raktáron?

– Ez a hírük. Az úttörők sohasem patrióták.

– Rendben van. Tegyük föl, hogy így van. Én nem azért rohangászok az űrben, hogy megmentsem az Alapítványt meg hasonlók. Hanem azért, hogy pénzt keressek, és most itt van rá az alkalom. Ha közben az Alapítványon is

segítek, hát annál jobb. Meg aztán bizonytalanabb nyereség reményében is vásárra vittem én már a bőrömet.

Ponyets fölállt, Gorov is követte a példáját.

– Mit akarsz tenni?

– Gorov, én nem tudom, legalábbis még nem – mosolygott a kereskedő. –

De ha a lényeg az, hogy eladni, akkor én vagyok a te embered. Nem kenyerem a hencegés, de egyvalamire büszke vagyok: még nem fordult elő, hogy a végén ne teljesítettem volna a tervemet.

A cellaajtó szinte ugyanabban a pillanatban fölcsapódott, amint kopogtatott, s jobbról-balról egy-egy őr esett be az ajtón.

4.

– Bemutató! – húzta el a száját a Nagymester. Szinte elveszett a prémjeiben; sovány kezével megmarkolta a sétabotként használt vasrudat.

– Meg arany, méltóságos uram.

– Meg arany – visszhangozta Nagymester hanyagul.

Ponyets elhelyezte a ládát, és a tőle telhető legnagyobb magabiztosságot erőltetve magára, fölnyitotta a tetejét. Úgy érezte, hogy egyedül van az egész ellenséges világ közepette; ugyanez az érzés fogta el akkor is, amikor először kihajózott az űrbe. A félkörben ülő szakállas tanácsnokok fagyos pillantásokat vetettek le rá. Pherl, ez

a ványadt képű kegyenc is ott ült a Nagymester oldalán, arcára szinte ráfagyott az ellenséges indulat. Ponyets egyszer már összeakadt vele, s azon nyomban kiszemelte őt, mint fő ellenségét, s ennek folytán mint első számú áldozatát.

A termen kívül egy kisebbfajta hadsereg várta az események kimenetelét.

Ponyetset tökéletesen elszigetelték a hajójától. A megvesztegetési szándékán kívül nem volt semmi fegyvere. Gorov pedig még mindig túsz volt.

Az utolsó igazításokat végezte az esetlen monstrumon, amely egyheti barkácsolásába került, s közben azon fohászkodott, hogy az ólombélésű kvarc kibírja a megterhelést.

– Mi akar ez lenni? – kíváncsiskodott a Nagymester.

– Ez egy szerény kis gépezet, amelyet én magam konstruáltam –

egyenesedett föl Ponyets.

– Elhiszem, de nem ezt kérdeztem. Ez is olyan szörnyűség, ami a maguk fekete mágiájából kitelik?

– Nem tagadom, van köze az atomenergiához – ismerte be Ponyets komolyan –, de nem lesz dolguk vele, még csak hozzá sem kell nyúlniuk.

Egyedül én fogom kezelni, s ha valami szörnyűség volna benne, akkor az én lelkemet fogja terhelni.

A Nagymester fenyegetően ráemelte a gépre a kezében levő vasrudat, s ajka némán és sebesen mormolt valamilyen tisztító ráolvasást. Jobb felől a ványadt arcú tanácsnok odahajolt hozzá, hogy kusza vörös bajusza érintette a Nagymester fülét. Az askone-i aggastyán bosszúsan elrántotta a fejét.

– És milyen összefüggésben van a gonoszságnak eme eszköze azzal az arannyal, amely megmentheti honfitársa életét?

– Ezzel a géppel – kezdte Ponyets, miközben kezét gyöngéden rátette a szerkezet központi kamrájára, és megsimogatta annak domború, kemény felületét – az ócskavasat a legtisztább arannyá tudom változtatni. Ez az egyetlen ismert szerkezet, amely a vasból – abból a rút vasból, méltóságos uram, amely összetartja a székét, amelyen ülni

méltóztatik, s ennek az épületnek a falait – fényes, súlyos, sárga aranyat csinál.

Ponyets érezte, hogy szavai hamisan csengenek. Ha el akart adni valamit, akkor mindig simán és meggyőzően gördültek a szavak a szájából, most viszont úgy csikorogtak, akár az olajozatlan kerék. A Nagymestert azonban a tartalom és nem a forma érdekelte.

– Úgy? Aranycsinálás? Nem egy bolond akadt, aki el akarta magáról hitetni, hogy képes erre. De mind megfizetett gyalázatos arcátlanságáért.

– De sikerült-e nekik?

– Nem – felelte a Nagymester fagyos humorral. – A sikeres aranycsinálás olyan bűn lett volna, amely magában hordozza a bocsánatát. A kísérletet a kudarc teszi megbocsáthatatlanná. Lássuk, mi tud kezdeni ezzel – koppintotta oda a botját a padlóhoz.

– Méltóságod elnézését kérem, de ez a gép csupán egy kis magam csinálta szerkezet, s az ön botja túl hosszú hozzá.

A Nagymester apró, csillogó szemei körbejártak, s megállapodtak az egyik jelenlevőn.

– Randel, a csatodat! Gyerünk, ember, gyerünk, ha kell, kettőt kapsz helyette!

A csat kézről kézre járt. A Nagymester gondosan méregette a kezében.

– Tessék – mondta, és a padlóra dobta.

Ponyets lehajolt érte. Nem kis erőfeszítésébe telt, amíg sikerült fölnyitnia a hengert, s pislogott és bandzsított az erőlködéstől, mire gondosan elhelyezte a csatot az anódernyő közepén. Később könnyebben fog menni, de az első

alkalommal nem szabad hibáznia.

A házilag barkácsolt átalakító rosszindulatúan kattogott vagy tíz percig, s ekkor enyhe ózonillat jelent meg a levegőben. Az askone-iak morogva hátrébb

húzódtak, és Pherlnek megint sürgős suttognivalója akadt az uralkodójával. A Nagymester arca merev volt, akár a kő. Meg se moccant.

És a csat arannyá változott.

Ponyets egy halk “méltóságos uram!” kíséretében a Nagymester felé nyújtotta, az öregember azonban habozott, majd tagadólag intett a kezével.

Tekintete az átalakítón időzött.

Ponyets sebesen beszélni kezdett:

– Uraim, amit látnak, az arany. Kívül-belül az. Ha akarják, minden ismert fizikai vagy kémiai próbának alávethetik. Semmiképpen sem lehet megkülönböztetni a természetben előforduló aranytól. Minden vassal meg lehet ugyanezt csinálni. Sem a rozsda, sem a kisebb mennyiségben jelenlevő

ötvözőanyagok nem változtatnak az eredményen.

Ponyets szavai azonban a semmibe hullottak. Kinyújtott tenyerén ott fénylett a csat, és az arany minden érvet elmondott helyette.

Végre a Nagymester lassan előrenyújtotta a kezét, mire a ványadt arcú Pherl hangos beszédre szánta el magát:

– Méltóságos uram, ez az arany mérgezett forrásból származik.

Ponyets nyomban rákontrázott:

– A sárból is nőhet rózsa, méltóságos uram. Avagy nem vásárol-e számtalan olyan árucikket a szomszédoktól, amelyekről azt sem tudja, honnan származnak, ortodox gépektől-é, amelyeken rajta van a nemes ősök áldása, avagy netalán holmi űr szülte gyalázattól. Tessék, én az aranyat ajánlom föl, nem a gépet.

– Méltóságod nem felelős azoknak a külföldieknek a bűneiért – kezdte újból Pherl –, akik tudta és beleegyezése nélkül szorgoskodnak. Ellenben ha elfogadja ezt a furcsa álaranyat, amelyet itt, az ön jelenlétében és beleegyezésével bűnös módon vasból csináltak, akkor szent őseink élő

szellemét gyalázzuk meg.

– De az arany az arany – felelt a Nagymester kétkedéssel a hangjában –, s csak egy elítélt pogány gonosztevőt adunk érte cserébe. Pherl, te túl szigorúan ítéled meg a dolgokat. – De azért visszahúzta a kezét.

– Méltóságod maga a bölcsesség – mondta Ponyets. – Gondolja csak

meg: ha kienged a keze közül egy pogányt, őseit semmitől sem fosztja meg, ellenben a cserébe kapott arannyal fölékesítheti a szent lelkeknek emelt szentélyeket. És minden bizonnyal, ha az gonosz volna önmagában – ha egyáltalán el lehetne ilyesmit képzelni –, a gonosz szükségszerűen eltávozna, mihelyt ilyen kegyes célra áldozzák föl a fémet.

– Nagyapám csontjaira mondom! – tört ki a Nagymester meglepő

élénkséggel. Szája visító nevetésre nyílt. – Pherl, mit szólsz ehhez a fiatalemberhez? Hiszen igazat mond. Olyan igazat, mint az őseink szava.

– Látszatra igen – felelte Pherl komoran. – Csak nehogy ez az igazság a rossz szellem műve legyen.

– Sőt, én még jobb üzletet ajánlok – vágott közbe Ponyets. – Tartsa meg az aranyat zálogként. Tegye oda áldozatként az ősök oltárára, és harminc napig tartson itt engem is túszként. Ha ez alatt az idő alatt az ősök nem adják tanújelét

nemtetszésüknek,

ha

nem

következik

be

semmilyen

szerencsétlenség, akkor kell-e még egyéb bizonyság, hogy elfogadták az áldozatot?! Ha még ez sem elég…

És amikor a Nagymester fölállt, hogy próbára tegye, ki van ellene az ajánlatnak, a tanács egyetlen tagja sem mulasztotta el, hogy jelét ne adja egyetértésének. Még Pherl is beleegyezően biccentett, bozontos bajusza végét rágcsálva.

Ponyets mosolygott, s magában azon elmélkedett, hogy íme, milyen jó hasznát vette annak, hogy valaha papnak készült.

5.

Újabb hét vánszorgott el, mire sikerült nyélbe ütni Pherllel a

találkozást.

Bármennyire belefásult is az állandó fizikai kiszolgáltatottság érzésébe, azért érzett egy kis szorongást. A várost rendőri kísérettel hagyta el. Pherl külvárosi villájában is ott voltak a rendőrök. Mi mást tehetett volna, mint hogy tudomásul vette ezt anélkül, hogy akár egyszer is hátranézett volna.

Pherl a vének tanácsától távol magasabbnak és fiatalabbnak látszott.

Hétköznapi ruhájában senki sem mondta volna róla, hogy a vénekhez tartozik.

– Furcsa egy ember maga – fogadta minden bevezetés nélkül. Egymáshoz közel fekvő szemei vibrálni látszottak. – Az elmúlt héten, különösen pedig az utóbbi két órában, egyre-másra célozgatott rá, hogy nincs-e szükségem aranyra. Fölösleges erőlködés, mert hiszen kinek nincs rá szüksége? Ennyi erővel nyílt kártyákkal is játszhatna.

– Nemcsak az arany – mondta Ponyets sokat sejtetően. – Nem *csak* az arany. Vagyis nem az a néhány pénzdarab, hanem mindaz, ami az arany mögött van.

– Aha, és mi lehet az arany mögött? – türelmetlenkedett Pherl. – Remélem, nem akar ez egy újabb ügyetlen mutatvány bevezetője lenni? – tette hozzá fitymáló mosollyal.

– Ügyetlen? – hökkent meg egy kissé Ponyets.

– Ó, határozottan – mondta Pherl, és összekulcsolt kezét az állához ütögette. – Nem akarom bírálni magát. Biztos vagyok benne, hogy az ügyetlenség szándékolt volt. Ha tudom az indokát, talán föl is hívtam volna

erre nagyméltósága figyelmét. Figyeljen ide, ha én lettem volna a maga helyében, én a hajómon csináltam volna az aranyat, és négyszemközt ajánlottam volna föl. Így megkímélt volna bennünket a mutatványtól, önmagát pedig az ellenszenvtől.

– Igaz – bólintott Ponyets –, de mivel én voltam a magam helyében, vállaltam az ellenszenvet, hogy magamra vonjam az ön figyelmét.

– Valóban? Komolyan mondja? – Pherl nem is próbálta elleplezni gyerekes önelégültségét. – És képzelem, azért kínálta föl a harmincnapos tisztulási időszakot, hogy legyen rá ideje ezt a figyelmet valamivel kézzelfoghatóbb dologra váltani. De mi lesz akkor, ha az

arany tisztátalannak bizonyul?

Ponyets megengedett magának egy kis fekete humort:

– Amikor azok ítélik meg, hogy tisztátalan-e, akik a leginkább érdekeltek benne, hogy tisztának találják?

Pherl fölkapta a fejét, és fürkészve nézett a kereskedőre. Arca egyszerre fejezett ki meglepetést és elégedettséget.

– Van benne valami. De elárulná nekem, miért akarta fölkelteni a figyelmemet?

– Szíves örömest. Rövid ideje vagyok itt, de ahhoz elég volt, hogy számomra hasznos és érdekes megfigyeléseket tegyek magáról. Példának okáért azt, hogy maga még fiatal, túlságosan is fiatal, hogy tanácstag, sőt a családja sem nagyon régi.

– Maga kritizálja az én családomat?

– Távol áll tőlem. Mindenki elismeri, hogy nagy és szent ősöktől származik. De akadnak, akik a szemére vetik, hogy nem tartozik az Öt Törzshöz.

Pherl hátradőlt a székén.

– Minden tiszteletem az övék – mondta nem minden fullánk nélkül –, de az Öt Törzs lágyéka kolduslágyék, s a vére savó. Ma már ötven ember sem maradt a Törzsekből.

– De akadnak, akik azt mondják: a nemzet nem szívesen fogadna el Nagymesteréül senkit a Törzseken kívül. Azt is rebesgetik, hogy a Nagymester fiatal és újdonsült kegyencének szükségképpen nagy hatalmú ellenségekre kell szert tennie az állam nagyjai közül. Őméltósága fölött eljárt az idő, és a halálával a protekciója is elenyészik, különösen ha – mint biztosra vehető – a maga ellenségeinek egyike fogja értelmezni az ő szellemének igéit.

Pherl arca elborult.

– Idegen létére túl sokat meghall. Az ilyen füleket le szokták metélni

– Azt később is ráér elrendelni.

– Lássuk, kitalálom-e a szándékát – fészkelődött Pherl türelmetlenül a székében. – Maga hatalmat és gazdagságot akar nekem fölkínálni azokkal a gonosz kis szerkezetekkel, amelyekkel meg van rakva a

hajója. Igazam van?

– Tegyük föl. Mit tud fölhozni ellene? A maga jóról és rosszról vallott elveit?

– Egyáltalán nem – rázta meg a fejét Pherl. – Ide figyeljen, maga külhoni férfiú,

maga

vélekedhet

rólunk,

ahogy

akar,

a

maga

pogány

agnoszticizmusával, de én a látszat ellenére sem vagyok teljesen rabja a mi mitológiánknak. Én, uram, iskolázott ember vagyok, és merem remélni, hogy fölvilágosodott is. A mi vallásunk – nem annyira etikai, mint szertartási vonatkozásaiban – a tömegek számára való.

– Mi hát akkor a kifogása? – ütötte a vasat óvatosan Ponyets.

– Pontosan ez. A tömegek. Hiába volnék én kész megalkudni magával, de a maga kis herkentyűit használni is kell ahhoz, hogy hasznosak legyenek.

Hogyan lehetnék én gazdag, ha – mivel is kereskedik? – mondjuk a borotvát csak a legnagyobb titokban, reszketve tudnám használni? Hiába volnék én képes könnyűszerrel simára borotválni a képemet, de hol lennék ettől gazdag?

És hogyan tudnám elkerülni a gázhalált vagy a meglincselést, ha rajtakapnak a használatán?

– Igaza van – vont vállat Ponyets. – Hivatkozhatnék arra, hogy a maga problémája egyből megoldódna, ha megtanítaná a saját népét – a maga javára és az ön jelentős hasznára – élni az atomenergiával. Nem mondom, hogy könnyű dolga lenne, a haszon azonban bőven

kárpótolná. De hát ez a maga dolga, s egyelőre engem egyáltalán nem érint. Ugyanis én sem borotvát, sem kést, sem szemételtüntető gépet nem kínálok önnek.

– Hanem? Mit kínál?

– Magát az aranyat. Közvetlenül. Fölajánlom magának azt a masinát, amelyet a múlt héten bemutattam.

Pherl egyszerre megmerevedett, és a homlokán idegesen rángatózni kezdett a bőr.

– Az átalakítót?

– Pontosan. Annyi aranyra tehet szert, amennyi vasat be tud szerezni.

Gondolom, ebből futja mindenre. Magára a nagymesterségre is, bármilyen fiatal, és bármennyi ellensége van is. És biztonságos.

– Milyen értelemben?

– Abban, hogy a használata csak titokban képzelhető el; ugyanúgy, mint imént az atomszerszámokkal kapcsolatban említette. Elrejtheti a masinát a legtávolabbi birtokán levő legerősebb vár legmélyebb pincéjébe, s onnan is ontani fogja önhöz a gazdagságot. Az *aranyat* veszi meg, nem a gépet, az az

arany viszont semmit sem árul el a származásáról, mivel semmiben sem különbözik a természetes aranytól.

– És ki fogja kezelni a gépet?

– Maga. Öt perc elég hozzá, hogy megtanulja minden csínját-bínját. Bárhol fölállíthatom magának, ahol csak óhajtja.

– És mindezért viszonzásul?

– Nos – mondta Ponyets óvatosan –, megkérem az árát, és nem is keveset.

Ebből élek. Mondjuk, mivel értékes gépről van szó, egy mázsányi aranynak megfelelő kovácsoltvas.

Pherl elnevette magát, amire Ponyets arca vörösre vált:

– Fölhívom rá a figyelmét, uram – mondta dühösen –, hogy két óra alatt megtérülhet önnek az ára.

– Az igaz, és egy óra múlva ön leléphet, és a gép hirtelen csütörtököt mondhat. Valamilyen garanciára szükségem van.

– Bírja a szavamat.

– Ami, ugyebár, fölbecsülhetetlen értékű – hajolt meg gúnyosan Pherl –, de azért az ön jelenléte, ugyebár, mégiscsak nagyobb biztosítékot jelentene!

Szavamat adom rá én is, hogy egy héten belül kifizetem, miután működésre kész állapotban leszállítja nekem.

– Lehetetlen.

– Miért volna lehetetlen? Hiszen már azzal kiérdemelte a halálos ítéletet, hogy el akart adni nekem valamit. Választhat: vagy az én szavam, vagy pedig holnap a gázkamra.

Ponyets arca kifejezéstelen maradt, talán csak a szeme rebbent meg egy kissé.

– Magának méltánytalanul nagy előnye van velem szemben – mondotta. –

Hajlandó legalább írásban adni az ígéretét?

– És ezzel aláírjam a saját halálos ítéletemet? Nem, uram! – Pherl elégedetten vigyorgott. – Nem, uram! Kettőnk közül csak egyikünk ostoba.

A kereskedő halkan megjegyezte:

– Akkor hát megegyeztünk.

6.

Gorovot a harmincadik napon szabadon engedték, s két és fél mázsányi sárarany került a helyére. És vele együtt kiszabadult a vesztegzárból gyűlöletes és érinthetetlen hajója is.

Aztán most is, mint idefelé jövet, egészen az askone-i rendszer határáig elkísérte őket a csillogó kis hajók gyűrűje.

Ponyets megkereste a szemével azt a nap fényében halványan izzó pontot, amely Gorov hajója volt, s közben Gorov hangjára figyelt, amely tisztán és élesen lövellt át hozzá a keskeny, torzított éternyalábon.

– De hát nem erre van szükség, Ponyets. Egy aranycsináló géppel nem megyünk semmire. Egyébként hol szerezted?

– Sehol – magyarázta Ponyets türelmes hangon. – Én magam barkácsoltam össze egy élelmiszer-besugárzó kamrából. Különben nem sokat ér az egész.

Kiterjedt használatának gátat szab a hatalmas energiafogyasztás, különben az Alapítvány is elemátalakításhoz folyamodna, és nem fésülné át az egész Galaxist nehézfémekért. Ez egy bevett trükk, amellyel minden kereskedő él, bár én még nem találkoztam a vas-arany változattal. De hatásos, és működik is

– igaz, hogy csak rövid ideig.

– Jó, jó, de ezzel az egy trükkel nem sokra megyünk.

– De kiszabadított a csávából, nem?

– Ennek semmi köze a lényeghez. Különösen mivel úgyis vissza kell térnem, mihelyt lerázzuk magunkról szorgos kísérőinket.

– Minek?

– Te magad magyaráztad annak a te politikusodnak – mondta Gorov éllel.

– Az egész ügyleted arra a föltételezésre épült, hogy az átalakítód csak eszköz a cél érdekében, s önmagában nincs semmi értéke, vagyis hogy nem a gépet, hanem az aranyat veszi meg. Lélektani szempontból ügyes fogás volt, különösen mert bevált, de…

– De? – sürgette Ponyets nyájas közönnyel.

A hangszóróból szinte visítva jött a válasz.

– De mi olyan gépet akarunk eladni nekik, amely önmagában is érték; amely fölkelti bennük a vágyat, hogy nyíltan használják; amely arra készteti őket, hogy tisztára önérdekből letegyék a garast az atomtechnika mellett.

– Értem én ezt mind – felelte Ponyets szinte gyöngéden. – Egyszer már megmagyaráztad. De légy szíves, és vedd figyelembe, mi következik az én ügyletemből. Amíg az átalakító működik, addig Pherl csinálni fogja az aranyat; és elég ideig fog működni ahhoz, hogy megvásárolja magának a legközelebbi választásokat. A jelenlegi Nagymester ugyanis

nem sokáig húzza már.

– És te mire építesz: a hálára? – kérdezte Gorov ridegen.

– Nem, hanem az okos önérdekre. Az átalakító megszerzi neki az első

helyet; más szerkezetek…

– Nem, nem! A kiindulópontod téves. Nem az átalakítónak fogja ezt tulajdonítani, hanem a régi jó aranynak. Ezt próbálom beleverni a fejedbe.

Ponyets elmosolyodott, és kényelmesen hátradőlt a székében. Eleget ingerelte a szegény fickót. Gorov már kezdte elveszíteni az önuralmát.

– Csak lassan a testtel, Gorov! – szólalt meg a kereskedő. – Még nem fejeztem be. Merthogy szó van ám egyéb masinákról is.

Rövid hallgatás következett, majd Gorov gyanakvó hangja hallatszott:

– Miféle egyéb masinákról?

Ponyets gépiesen s fölöslegesen intett a kezével.

– Látod ezt a kíséretet?

– Látom – mondta Gorov kurtán. – Mi van azokkal a masinákkal?

– Hajlandó vagy végre meghallgatni? Tudd meg, hogy Pherl magánhajóhada kísér bennünket; sikerült kicsikarnia a Nagymester különös kegyeként.

– No?

– És mit gondolsz, hová visz bennünket? Askone külső vidékein levő

bányabirtokaira, úgy bizony. Ide hallgass – emelte föl hangját Ponyets hirtelen

–, megmondtam, hogy keresni akarok ezen az üzleten és nem a világot akarom megváltani. Rendben van. Az átalakítót semmiért kótyavetyéltem el.

Semmiért, hacsak nem számítjuk a gázkamra kockázatát, ami viszont nem számít bele a kvótámba.

– Menj csak vissza a bányabirtokokra, Ponyets. Hogy kerülnek ezek

ide?

– A haszonnal kapcsolatban. Mert ónt fogunk rakodni, Gorov. Ónt, amennyit csak be tudunk gyömöszölni ebbe a vén bárkába, s neked is jut belőle. Én leszállok Pherllel az áruért, te meg, öregfiú, fölülről fogsz engem biztosítani az összes ágyúddal, arra az eshetőségre, ha Pherl meggondolná magát, és át akarna ejteni. Ez az ón lesz a hasznom.

– Az átalakító után?

– *Az egész atomrakományom után.* Dupla ár plusz prémium. –

Mentegetőzve megvonta a vállát. – Beismerem, hogy lóvá tettem, de hát teljesítenem kellett a tervemet, nem?

Gorov végképp nem tudta, hányadán áll. Gyámoltalanul megszólalt:

– Lennél szíves megmagyarázni?

– Mit magyarázzak? Hisz nyilvánvaló minden. Nézd, Gorov, a ravasz róka azt hitte, hogy szépen becsalt a csapdájába, mivelhogy az ő szava többet ér a Nagymester szemében, mint az enyém. Igaz, hogy elfogadta az átalakítót. Ez halálos bűnnek számít Askone-on. De ha szorulna a kapca, mindig kivághatná magát azzal, hogy a legszebb hazafias szándéktól vezérelve lépre csalt engem, és följelenthetne tiltott áruk eladásáért.

– Ami igaz, az igaz.

– Úgy van, csakhogy nem csupán röpke szavak vettek részt a játékban.

Pherl sohasem hallott róla, és el sem tudja képzelni, hogy mi az a mikrofilmfölvevő.

Gorov elnevette magát.

– Úgy van – folytatta Ponyets. – A nyeregben érezte magát, s azt hitte, hogy kellőképpen megleckéztetett. De amikor meghunyászkodott kutya módjára fölszereltem neki az átalakítót, beépítettem a szerkezetbe a fölvevőt is, s csak a másnapi szerviz alkalmával távolítottam el onnan. Gyönyörű

fölvételem van a szentek szentjéről meg őróla, amint a jómadár az utolsó erget is kifacsarja az átalakítóból, s úgy gunnyaszt az első aranydarabok fölött, akár a kotlós a tojáson.

– Neki is megmutattad?

– Két nappal később. A nyomorult fráter soha életében nem látott még háromdimenziós, színes-hangos fölvételt. Azt állítja magáról, hogy nem babonás, de kutya legyen a nevem, ha valaha is láttam felnőtt embert úgy begyulladni, mint őt akkor. Amikor megmondtam neki, hogy a város főterén elhelyeztem egy vetítőt, amely pontosan délben működésbe lép, és a milliónyi fanatikus askone-i azon nyomban föl fogja őt koncolni – fél másodperc múlva a lábam előtt makogott. Kész volt mindenre, amit csak kértem tőle.

– Tényleg úgy volt? Akarom mondani, valóban elhelyeztél vetítőt a főtéren? – kérdezte Gorov visszafojtott nevetéssel.

– Nem én, de hát mit számít az? Az üzletet megkötöttük. Minden bigyót megvett tőlem meg tőled is annyi ónért, amennyit csak el tudunk szállítani.

Akkor elhitte rólam, hogy mindenre képes vagyok. Az egyezményt írásba foglaltuk, s még mielőtt leszállnánk, adok neked is belőle egy példányt, nem árt az óvatosság.

– Nem félsz, hogy leromboltad az önbecsülését? – vetette közbe Gorov. –

Fogja vajon ezek után is használni a szerkentyűket?

– Miért ne? Ez az egyetlen módja rá, hogy behozza a veszteségeit, s ha pénzt csinál belőlük, akkor meg lesz mentve a becsülete is. És biztos, hogy ő

lesz a legközelebbi Nagymester, nem is találhatnának nála alkalmasabbat maguknak.

– Igen – summázta a véleményét Gorov –, jó vásárt csináltál. Mégis, az eladási módszereid nem a legildomosabbak. Nem csoda, hogy kirúgtak a papneveldéből. Nincs neked semmi erkölcsi érzéked?

– No és, mi a különbség? – vont vállat Ponyets közömbösen. – Hisz tudod, mit mondott Salvor Hardin az erkölcsi érzékről.

ÖTÖDIK RÉSZ

A KALMÁRFEJEDELMEK

1 .

KERESKEDŐK – Az Alapítvány gazdasági befolyása pszichohistóriai szükségszerűséggel növekedett. A kereskedők gazdagodtak; a gazdaság pedig hatalmat szült…

Néha elfelejtik, hogy Hober Mallow közönséges kereskedőként kezdte. Azt viszont sohasem felejtik el, hogy ő lett az első

kalmárfejedelem…

Enciklopédia Galactica

Jorane Sutt összeérintette gondosan kimanikűrözött körmeit, és megszólalt:

– Kész talány. Bizalmasan megsúgom magának, hogy a jelek szerint újabb Hari Seldon-válságnak nézünk elébe.

A vele szemben ülő férfi cigarettát vett elő kurta smyrnói zekéje zsebéből.

– Azt én nem tudhatom, Sutt – felelte. – Rendszerint úgy van, hogy a politikusok minden egyes polgármesteri kampány idején Seldon-válságról papolnak.

– Én nem csinálok kampányt, Mallow – mondta Sutt halvány mosollyal az ajka körül. – De hát atomfegyverekkel nézünk szembe, s azt sem tudjuk, honnan származnak.

A smyrnói Hober Mallow mesterkereskedő nyugodtan, majdnem közönyösen szívta a cigarettáját.

– Folytassa. Ha mondani akar még valamit, ki vele!

Mallow sohasem esett abba a hibába, hogy a kelleténél udvariasabb lett volna az Alapítvány emberei iránt. Lehet, hogy ezért “külhoninak” nézik, de van ő is olyan ember, mint akárki más.

Sutt az asztalon levő háromdimenziós csillagtérképre mutatott. Igazított valamit a szabályozógombokon, mire vagy fél tucat csillagrendszerből álló csoport pirosan izzani kezdett.

– Ez a Korell Köztársaság – jelentette ki szinte suttogva.

A kereskedő bólintott.

– Jártam arra. Bűzös patkánylyuk! Köztársaságnak köztársaság, habár

minden alkalommal az Argo család valamelyik tagját választják kapitánynak.

S ha valakinek ez nem tetszik, biztos, hogy történik vele valami. – Félrehúzta a száját. – Jártam arrafelé.

– De maga vissza is jött, ami nem mindig történik meg. A legutóbbi egy év alatt három kereskedelmi hajónak veszett nyoma a köztársaság határain belül,

hiába garantál sérthetetlenséget nekik az Egyezmény. És ezek a hajók minden szokásos nukleáris bombával és erőtérvédelemmel föl voltak fegyverezve.

– Mi volt az utolsó üzenet a hajókról?

– Rutinjelentések. Más semmi.

– És mit mondott Korell?

Sutt szeme gúnyosan megvillant.

– Nem volt mód kikérni a véleményét. Az Alapítvány legfőbb kincse Periféria-szerte: hatalmának a híre. Csak nem gondolja, hogy ha elveszítünk három hajót, akkor *kérdezősködni* fogunk utánuk?

– Jó, de akkor megmondaná végre, hogy *tőlem* mit akar?

Jorane Sutt nem vesztegette az idejét a bosszankodás fényűzésére. Mint a polgármester titkárának, gyakorta kellett leráznia ellenzéki tanácsnokokat, állást keresőket; újítókat és mindenféle habókos alakokat, akik állítólag töviről hegyire megfejtették a Hari Seldon kiszámította jövő történelmet. Ilyen iskola után nem egykönnyen lehetett kihozni a sodrából.

– Egy pillanat – kezdte módszeresen. – Lássa be: nem lehet véletlen, hogy egy éven belül három hajónk tűnik el ugyanabban a térségben, atomerőt pedig csak nagyobb atomerővel lehet legyűrni. Magától adódik a kérdés: ha Korellnak vannak atomfegyverei, honnan kapja őket?

– No és honnan kapja?

– Két lehetőség van. Vagy maguk a korelliak állították elő…

– Nem túl merész ez a következtetés?

– De igen. A másik lehetőség azonban az lenne, hogy árulással van dolgunk.

– Úgy gondolja? – kérdezte Mallow hidegen.

A titkár nem zavartatta magát.

– Semmi különös sem lenne abban, ha ez volna a helyzet. Amióta a Négy Királyság csatlakozott az Alapítvány Egyezményhez, mindegyikben meggyűlt a bajunk a nem is jelentéktelen szakadár csoportokkal. Minden egyes volt királyságnak megvannak a trónkövetelői meg az egykori nemesurai, akik nem túlzottan lelkesedhetnek az Alapítványért. Ezek közül nyilván akadnak olyanok, akik nem férnek a bőrükbe.

Mallow elvörösödött.

– Úgy?! És miért mondja ezt épp *nekem?* Ha nem tudná, én is smyrnói vagyok.

– Tudom. Maga smyrnói. Smyrnón, a volt királyságok egyikén született.

Csak a neveltetése köti az Alapítványhoz. Születésénél fogva maga külhoni és idegen. A maga nagyapja nyilván báró volt az Anakreón és Loris közötti háborúk idején, és családi birtokait elvették, amikor Sef Sermak újra fölosztotta a földet.

– A sötét űrre is, nem! A nagyapám egy nyomorult űrcsavargó fia volt, aki éhbérért lapátolta a szenet, és még az Alapítvány előtt meghalt. Én semmivel sem tartozom a régi rendszernek. De Smyrnón születtem, és a Galaxisra mondom, nincs mit szégyenkeznem sem Smyrno, sem a smyrnóiak miatt. A maga árulásra való aljas kis célzásai miatt nem fogok berezelni, és fölnyalni az Alapítvány köpetét. Most pedig állok a parancsai vagy a vádjai elé. Nem érdekel, melyiket választja.

– Kedves mesterkereskedőm, engem egy elektronnyit sem érdekel, hogy a maga nagyapja Smyrno királya volt-e vagy a bolygó legnyomorultabb páriája.

Azért ugrattam a születésével meg az őseivel, hogy megmutassam, mennyire nem érdekel. Úgy látszik, maga nem értette el a tréfát. Kezdjük hát elölről.

Maga smyrnói. Ismeri a külhoniakat. Ezenkívül kereskedő, egyike a legjobbaknak. Járt Korellon, és ismeri a korelliakat. Ezért magának

kell megint odamennie.

Mallow mélyet lélegzett.

– Mint kém?

– Dehogyis! Mint kereskedő, de aki nyitva tartja a szemét. Ha ki tudja deríteni, ki látja el őket atomerővel… Fölhívnám rá mint smyrnóinak a figyelmét, hogy az eltűnt űrhajók közül kettőn smyrnói legénység szolgált.

– Mikor induljak?

– Mikor lesz útra kész a hajója?

– Hat nap múlva.

– Úgy hát akkor indul. A Hajózási Tanácsban megismerheti a részleteket.

– Rendben! – A kereskedő fölállt, keményen kezet szorított, és öles léptekkel kivonult a szobából.

Sutt várt egypár percet, óvatosan szétválasztotta és megdörzsölte összepréselt ujjait, vállat vont, és belépett a polgármester irodájába.

A polgármester kikapcsolta a képernyőt, és hátradőlt a székében.

– Nos, mi a véleménye róla, Sutt?

– Lehet, hogy jó színész – válaszolta Sutt, és elgondolkodva maga elé meredt.

2.

Ugyanannak a napnak az estéjén Jorane Suttnak a Hardin-ház huszonegyedik emeletén levő legénylakásán Publis Manlio lassú kortyokban iszogatta a borát.

Publis Manlio az Alapítvány két fontos hivatalát is hordozta öregedő, satnya vállain. A polgármester kormányában ő volt a külügyminiszter, ezenkívül pedig, az Alapítványt leszámítva, az összes külső naprendszer

szemében ő volt az egyház primátusa, a Szent Eledel őrizője, a szentélyek kurátora és így tovább, ahány változatát csak el lehetett képzelni a homályos, ám hangzatos címeknek.

A külügyminiszter éppen azt mondta:

– Viszont hozzájárulását adta, hogy útnak indítsa azt a kereskedőt. Ez is valami.

– Igen, de mire megyünk vele? – ellenkezett Sutt. – Semmi közvetlen hasznunk nincs belőle. Az egész ügy nem a legszerencsésebben van előkészítve, mivel fogalmunk sincs róla, mi lesz a vége. Úgy tervezünk, mint aki üres horgot vet a vízbe, hátha ráakad egy kis halacska.

– Úgy van. S hozzá ez a Mallow jó képességű ember. Mi lesz, ha nem hagyja magát egykönnyen átejteni?

– Ezt a kockázatot vállalnunk kell. Ha árulás történt, akkor az okos emberek kerülnek elsőként gyanúba. Ha nem, akkor okos emberre van szükségünk, hogy feltárjuk az igazságot. És Mallow-n rajta lesz a szemünk.

Tölthetek?

– Köszönöm, nem. Eleget ittam.

Sutt öntött a saját poharába, és türelmesen várta, hogy a másik kizökkenjen nyugtalan elmélkedéséből.

Valami fúrta a primátus oldalát, de nem nagyon juthatott dűlőre magában, mert hirtelen szinte kirobbant belőle a kérdés:

– Sutt, mi nyomja a szívét?

– Megmondom, Manlio – nyitotta ez szólásra keskeny ajkait. – Egy Seldon válság kellős közepén vagyunk.

Manlio nagy szemeket meresztett, majd fojtottan megkérdezte:

– Honnan veszi ezt? Csak nem jelent meg megint Seldon az Időkriptában?

– Erre barátom, nincs szükség. Gondolja csak végig. Amióta a Galaktikus Birodalom lemondott a Perifériáról, és sorsunkra hagyott bennünket, még egyszer sem volt olyan ellenfelünk, akinek atomerő lett volna a birtokában.

Most első alkalommal van ilyen ellenfelünk. Ez önmagában véve is jelentős esemény volna. De nincs önmagában. Több mint hetven éve először nézünk farkasszemet egy nagyszabású belpolitikai válsággal.

Szerintem az a körülmény, hogy a kettő, a belső és a külső válság egybeesik, minden kétséget eloszlat.

Manlio fürkészve nézett rá.

– Ha csak ez van, az édeskevés. Eddig két Seldon-válságra került sor, és mindkét esetben az Alapítvány léte forgott kockán. Addig nem lehet szó egy harmadik válságról, amíg hasonló veszély nem fenyeget bennünket.

– Ez a veszély el fog jönni – mondta Sutt a türelmetlenség minden jele nélkül. – A bolond is fölismeri a válságot, ha egyszer már itt van. Az igazi

szolgálatot az teszi az államnak, aki már csírájában rátapint. Nézze, Manlio, a mi történelmünk útja előre ki van cövekelve. *Tudjuk,* hogy Hari Seldon kidolgozta a jövő történelem valószínűségeit. *Tudjuk,* hogy egykor vissza fogjuk állítani a Galaktikus Birodalmat. *Tudjuk,* hogy addig ezer év körüli idő

fog eltelni. És tudjuk, hogy ez alatt az idő alatt bizonyos meghatározott válságokkal fogjuk szembe találni magunkat.

Nos, az első válság az Alapítvány létrehozása után ötven évre következett be, míg a második újabb harminc év múlva. Azóta kis híján hetvenöt esztendő

telt el. Itt az ideje, Manlio, itt az ideje.

Manlio tanácstalanul dörzsölgette az orrát.

– És magának kész terve van a válság leküzdésére, ugye?

Sutt bólintott.

– És nekem is ki van osztva a szerepem, ugye? – folytatta Manlio.

Sutt megint bólintott.

– Hogy szembe tudjunk nézni az idegen atomfenyegetéssel, a saját házunk táján kell először rendet teremtenünk. Ezek a kereskedők…

– Vagy úgy! – A főpap arca megkeményedett, és a tekintete fagyosra vált.

– Úgy van. Ezek a kereskedők. Szükség van rájuk, de túlságosan erősek –

és túlontúl függetlenek. Csupa külhoni, aki semmiféle vallásos nevelést nem kapott. Egyfelől kezükbe adjuk a tudást, másfelől pedig lemondunk a legerősebb eszközről, amellyel kordában tarthatnánk őket.

– Ha be tudjuk bizonyítani az árulást?

– Ha be tudnánk bizonyítani, akkor könnyű dolgunk lenne, s elegendő

lenne a határozott közbelépés. De ennek amúgy sincs semmi jelentősége. Még ha nincs is áruló köztük, akkor is megbízhatatlan réteget képeznek a társadalomban. Nem köti őket hozzánk a patriotizmus vagy a közös eredet, de még a vallásos áhítat sem. A világi kormányzás alatt élő külső tartományok könnyen elszakadhatnak, hiába tekintenek föl ránk Hardin óta mint a Szent Bolygóra.

– Ezzel én is tisztában vagyok, de az orvoslás…

– Az orvoslás nem várathat magára addig, amíg a Seldon-válság akuttá nem válik. Kívül az atomfegyverek, belül a békétlenség; ha ez a kettő

találkozik minden esélyünket elveszíthetjük. – Sutt letette az üres poharat, amelyet a kezében forgatott. – Ez a munka nyilvánvalóan magára vár.

– Énrám?

– *Én* nem vállalhatom magamra. Az én tisztem kinevezéses, és semmi törvényhozó rangom nincsen.

– A polgármester…

– Lehetetlen. Ő számításba sem jöhet. Erélye csak a felelősség elhárításában mutatkozik meg. De ha egy független jelölt lépne a porondra,

amely veszélyeztethetné az újraválasztását, akkor talán eltűrné, hogy irányítsák.

– De hát, Sutt, belőlem hiányzik a gyakorlati politikára való rátermettség.

– Bízza csak rám. Ki tudja, Manlio? Salvor Hardin óta sohasem fordult elő, hogy az egyház meg az állam élén ugyanaz a személy állt volna. De most könnyen megtörténhet, ha maga jól megoldja a föladatát.

3.

A város másik végén viszont Hober Mallow-nak volt, barátságosabb környezetben, egy újabb találkozása. Sokáig hallgatta a másik szavait, és most óvatosan megszólalt:

– Igen, eljutott hozzám a híre, hogyan hadakozik azért, hogy a kereskedők is képviseletet kapjanak a tanácsban. De miért *engem,* Twer?

Jaim Twer, aki minden áldott alkalommal eldicsekedett azzal, hogy ő volt az első külhoniak egyike, aki világi nevelésben részesült az Alapítványnál, széles mosolyra nyitotta az arcát.

– Tudom, hogy mit csinálok. Emlékszik, amikor tavaly először találkoztunk?

– A kereskedők gyűlésén.

– Úgy van. Maga vezette az értekezletet. Azokat a vastagnyakú bölényeket egytől egyig a székükhöz szögezte, begyömöszölte őket a szivarzsebébe, és elsétált velük. De szót ért az alapítványi tömegekkel is. Magának dicsfény van a feje körül, vagy legalábbis jó sajtója van a viselt dolgainak, ami egy és ugyanaz.

– Legyen úgy – mondta Mallow egykedvűen. – De miért épp most?

– Mert most van rá alkalmunk. Tud róla, hogy a köznevelésügyi államtitkár benyújtotta a lemondását? Még nem szellőztetik a dolgot, de előbb-utóbb ki fog pattanni.

– *Maga* honnan tudja akkor?

– Nem fontos – s fitymálóan legyintett. – Tény, hogy így van. Az Akció-párt a gyökeréig szét van hasadva, és itt az alkalom, hogy megadjuk neki a kegyelemdöfést azzal, hogy fölvetjük, a kereskedők egyenjogúságának a kérdését, vagyis élére állítva: ki van a demokrácia mellett, és ki van ellene.

Mallow hátradőlt a székében, és elmélyülten vizsgálgatta vaskos ujjait.

– Hm, hm! Sajnálom, Twer. A jövő héten üzleti útra megyek. Szerezzen magának valaki mást.

– Üzlet? Miféle üzlet? – meresztett nagy szemet Twer.

– Szigorúan titkos. Rendkívül fontos satöbbi satöbbi. Magával a

polgármester titkárával volt egy eszmecserém.

– Kígyó Suttal? – lett egyszerre izgatott Jaim Twer. – Csapda! A kurafi meg akar szabadulni magától, Mallow…

– Állj! – Mallow rátette a tenyerét a másik ökölbe szorított kezére. – Ne izgassa föl magát. Ha csapda, akkor majd be fogom nyújtani a számlát. De ha nem az, akkor a maga kígyója, az a Sutt, a mi kezünkre játszik. Figyeljen ide, újabb Seldon-válság közeledik.

Mallow arra számított, hogy a másik meglepődik, de ehelyett csak értetlenül rámeresztette a szemét.

– Seldon-válság? Mi az?

– Fényességes Galaxis! – tört ki dühösen Mallow ekkora értetlenség láttán.

– Mi a fészkes fenét csinált maga az iskolában? Mi az ördögöt jelentsen ez az ostoba kérdés?

Az idősebbik férfi fölvonta a szemöldökét.

– Ha megmagyarázná…

Hosszas hallgatás után jött a válasz.

– Megmagyarázom – kezdte Mallow lassan, összevont szemöldökkel. –

Amikor a Galaktikus Birodalom rothadni kezdett a szélein, s amikor a Galaxis végei leszakadoztak, s a barbárság prédájául estek, akkor Hari Seldon és pszichológustársasága létrehozott itt, a zűrzavar kellős közepén egy telepet, az Alapítványt, hogy ápolja a művészetet, a tudományt és a technikát, s megérlelje a Második Birodalom magját.

– Igen, igen…

– Még nem fejeztem be – vágta el a kereskedő ridegen. – Az Alapítvány jövőjét az akkoriban magas fejlettségi fokot elért pszichohistória segítségével megrajzolták és a föltételeket úgy szabták meg, hogy egész sor válság mint megannyi örvény sodorjon előre bennünket gyorsuló tempóban a jövő

birodalma felé. Minden ilyen válság, minden *Seldon-válság* új korszakot nyit történelmünkben. Most megint előttünk van egy, immár a harmadik.

– Persze – ocsúdott föl Twer –, most már emlékszem. Jó régen volt, hogy iskolába jártam, régebben, mint maga.

– Gondolom. Elnézést. A lényeg az, hogy engem a kibontakozó örvény kellős közepébe irányítanak. Ki tudja, mivel jövök vissza, aztán meg tanácsválasztások minden évben vannak.

– Tudja, hogy merre induljon el?

– Nem én.

– Van valamilyen terve?

– Az égvilágon semmilyen.

– Hát…

– Semmi hát. Hardin mondotta: “A sikerhez nem elegendő a tervezés.

Rögtönzésre is szükség van.” Nos, rögtönözni fogok.

Twer kétkedően csóválta a fejét. A két férfi szótlanul méregette egymást.

Mallow törte meg a csendet:

– Mondok magának valamit. Mi lenne, ha velem jönne? – bökte ki váratlanul, mint a világ legtermészetesebb dolgát. – Mit bámul úgy rám? Hisz maga kereskedő volt valaha, amíg úgy nem vélte, hogy a politika több izgalmat kínál. Legalábbis ezt hallottam.

– Mondja meg előbb, merrefelé megy.

– A Whassall-hasadék irányába. Közelebbit addig nem mondhatok, amíg ki nem érünk az űrbe. Nos, mi a válasza?

– És ha Suttnak az a véleménye, hogy legyek a közelében, ahol rajtam tarthatja a szemét?

– Nem hinném. Ha annyira meg akar szabadulni tőlem, akkor mért ne ütne két legyet egy csapásra? Ezenkívül egy kereskedő sem indul neki az űrnek, ha nem maga választhatja meg a legénységét. Azt viszek magammal, akit kedvem tartja.

Az idősebb férfi szemében különös fény villant, amikor beleegyezése jeléül kezet nyújtott.

– Rendben van, magával megyek. Három év óta ez lesz az első utam.

Mallow megragadta és megrázta a feléje nyújtott kezet.

– Helyes! Minden rendben! Most pedig föl kell hajtanom a fiúkat. Tudja, ugye, hol van kikötve a *Távoli Csillag?* Holnap jelentkezzék. A viszontlátásra!

4.

Korell esete egyáltalán nem áll egyedül a történelemben: köztársaság, amelynek az élén olyasvalaki áll, aki a címén kívül minden ismérvével rendelkezik az abszolút uralkodónak. Ennélfogva a szokásos zsarnokságot még az alkotmányos uralkodó kezét úgy-ahogy megkötő “becsület” és az udvari etikett sem mérsékelte.

Az ország gazdaságilag elég szegény volt. A Galaktikus Birodalom napjait a néma emlékeken és romokon kívül semmi sem idézte. Az Alapítvány napjai pedig még nem jöttek el, és a kormányzó, Asper Argo kapitány konokul eltökélte, hogy nem is jönnek el, ezért tartotta szigorú kordában a kereskedőket, és tiltotta ki bőszen a misszionáriusokat.

Maga az űrkikötő omladozó, viharvert látványával mélyen lehangolta a *Távoli Csillag* legénységét. Jaim Twer a düledező hangárok nyomasztó hatását ellensúlyozandó, izgalmas pasziánszjátszmába merült önmagával.

– Micsoda piac! – dörmögte Hober Mallow, amint gondolataiba mélyedve kifelé bámult a megfigyelőernyőn. Ez idáig ennél sokkal többet nem is igen tudtak meg Korellról. Az út idefelé eseménytelenül telt el. A *Távoli Csillag* elé kirajzó korelli hajóraj a régi dicsőség emlékeit csak nyomokban őrző, megviselt kis műemlékekből vagy ütött-kopott, szánalmas bárkákból állt. Az úton is, most is óvatosan betartották a tisztes távolságot. Egy hete, hogy Mallow kihallgatást kért az itteni kormánytól, de válasz még mindig nem érkezett.

– Micsoda piac! – ismételte meg Mallow. – Mondhatni szűz terület.

Jaim Twer türelmetlenül fölpillantott, és félresöpörte a kártyát.

– Mi az ördögöt szándékozik cselekedni, Mallow? A legénység zúgolódik, a tisztek aggódnak, én kíváncsi vagyok…

– Kíváncsi? Mire?

– A helyzetre. Magára. Arra, hogy mihez fogunk.

– Várunk.

Az egykori kereskedő fölfortyant, s az arca rákvörösre gyulladt.

– Tudja maga egyáltalán, Mallow, hogy mit csinál? – fakadt ki korholóan.

– Körülöttünk a mezőn őrség, fölöttünk hajók. És ha csak arra várnak, hogy mikor robbanthatnak bele bennünket a földbe?

– Egy hetük volt rá.

– Talán erősítésre várnak – villant meg keményen Twer tekintete.

Mallow ledobta magát egy székre.

– Igen, én is gondoltam erre. Nem könnyű dió, mondhatom. Először is minden baj nélkül ideértünk. Persze ez még nem jelent semmit, mert a több mint háromszáz hajóból tavaly mindössze három ment ripityára. Az arány tehát nem túl magas. De ez jelentheti azt is, hogy csak kevés hajójuk van ellátva atomerővel, s addig nem akarják kitenni őket a veszélynek, amíg nagyobb lesz a számuk.

Másfelől jelentheti azt is, hogy egyáltalán nem rendelkeznek atomerővel.

Vagy ha igen, akkor rejtegetik, attól tartva, hogy kiszagoltunk valamit.

Elvégre nem nagy dolog kalóztámadást intézni a könnyű fegyverekkel fölszerelt kereskedelmi hajók ellen. Más dolog viszont az Alapítvány meghatalmazott követével pimaszkodni, akinek a puszta jelenléte arról tanúskodhat, hogy az Alapítvány megsejtett valamit. Vegye ehhez hozzá…

– Várjon csak Mallow, várjon – emelte föl a kezét Twer. – Lassan lyukat beszél a hasamba. Mire akar kilyukadni? Ne pepecseljen a részletekkel.

– Muszáj megismernie a részleteket, Twer, különben nem ért meg semmit.

Én is, ők is várunk. Ők nem tudják, hogy én miben sántikálok; én nem tudom, nekik mijük van itt. Az én helyzetem azonban hátrányosabb, mert egyedül állok egy egész világgal szemben, amely könnyen lehet, atomfegyverrel is

rendelkezik. Nem engedhetem meg, hogy a hátrányom tovább növekedjék. A helyzet veszélyes, igaz. Az is könnyen meglehet, hogy belerobbantanak bennünket a földbe. De mi ezzel kezdettől fogva számoltunk. Mi mást tehetnénk?

– Fogalmam sincs. Ki az már megint?

Mallow türelmetlenül fölpillantott, és beigazította a készüléket. A képernyőn az őrség parancsnokának darabos arca fénylett föl.

– Beszéljen, őrmester.

– Bocsánat, uram – szólalt meg ez. – A legénység egy alapítványbeli misszionáriust bocsátott be.

– Egy micsodát? – élénkült föl hirtelen Mallow arca.

– Egy misszionáriust, uram. Kórházi ápolásra szorul, uram.

– Még lesz egy-két ember, aki kórházra fog szorulni ezért a munkáért, őrmester. Vezényelje az embereket a harcálláspontokra.

A legénységi pihenő csaknem teljesen kiürült. Öt perccel a parancs elhangzása után még a szabadnapos állomány is a fegyverei mellett termett. A Periféria zűrzavaros csillagközi térségeiben a gyorsaság volt a legfőbb erény, s egy mesterkereskedő legénysége mindenekelőtt a gyorsaságával tűnt ki.

Mallow kimért léptekkel bevonult a terembe, és tetőtől talpig végigmérte a misszionáriust. Tekintete Tinter hadnagyra siklott, aki zavartan állott a jövevény egyik oldalán, majd a másik oldalán Demen őrmester egykedvű

arcán és flegmatikus alakján állapodott meg.

A mesterkereskedő elgondolkozott, majd Twerhez fordult.

– Twer, legyen szíves föltűnés nélkül idehívni a tiszteket, a koordinátorok és a lőelemzők kivételével. A legénység további parancsig a helyén marad.

A következő öt percet Mallow azzal töltötte, hogy benyitogatott a mosdókba, bekukkantatott a bárpult mögé, összevonta a függönyöket a vastag ablakok előtt. Fél percre még a teremből is kiment, s amikor visszajött, elgondolkodva dúdolt magában.

A terem kezdett megtelni. Utolsónak Twer jött vissza, és hangtalanul

behúzta maga után az ajtót.

– Mindenekelőtt ki volt az – szólalt meg Mallow fojtott hangon –, aki parancsom nélkül fölengedte ezt az embert a hajóra?

Az őrmester előlépett. Minden szem feléje fordult.

– Bocsánat, uram. Nem egyvalaki volt. Közös megegyezéssel történt. Ez az ember miénk-forma, ezek az idegenek meg itten…

– Együtt érzek magával, őrmester – szakította félbe Mallow –, és megértem az érzéseit. Ezek itt a maga parancsnoksága alatt állnak?

– Igen, uram.

– Ha ennek vége lesz, egy hétig nem hagyhatják el a körzetüket. Magát pedig erre az időre fölmentem mindenféle felügyeleti kötelezettség alól.

Megértette?

Az őrmester arckifejezése semmit sem változott, csak mintha a válla süppedt volna egy kicsit mélyebbre.

– Igenis, uram – reccsent a hangja.

– Elmehet. Foglalja el a lőállását.

Alighogy becsukódott mögötte az ajtó, a terem egyszerre felbolydult, Twer hangja harsant ki a lármából:

– Mire ez a büntetés, Mallow? Hiszen jól tudja, hogy ezek a korelliak leöldösik az elfogott misszionáriusainkat.

– A parancsszegés már önmagában is súlyos vétek, bármilyen érvet is lehetne egyébként fölhozni mellette. A parancs pedig az volt, hogy az engedélyem nélkül senki sem hagyhatja el a hajót, és senkit sem engedhetnek föl rá.

Tinter hadnagy elégedetlenül morogta:

– Hét nap semmittevés. Ki tud így fegyelmet tartani?

– Én! – csattant fel Mallow hangja kíméletlenül. – Ideális körülmények között nem nagy érdem a fegyelem. Tessék a halál árnyékában is megtartani, különben mit ér az egész. Hol van az a misszionárius? Hozzák ide elém!

A kereskedő helyet foglalt, mialatt óvatosan odatessékelték eléje a bíborpalástos alakot.

– Mi a neve tisztelendőségednek?

– He? – A bíborpalástos alak egész testével Mallow felé fordult. Szemei zavarosak voltak; egyik halántékán ütés nyoma látszott. Amennyire Mallow visszaemlékezett rá, az előbbi közjátékot szótlanul és moccanatlanul állta végig.

– A neve, nagytiszteletű uram?

A misszionárius egyszerre fölvillanyozódott. Kezeit ölelésre tárta.

– Fiam, gyermekeim! Legyen rajtatok a Galaktikus Szellem védelmező

keze most és mindörökké.

Twer előrelépett, a szemében aggodalom ült, a hangja fátyolos volt a megilletődöttségtől.

– Ez az ember beteg. Fektesse le valaki. Vitesse ágyba, Mallow, és gondoskodjék az ápolásáról. Nem látja, hogy súlyosan sérült?

– Ne üsse bele az orrát, Twer, vagy kivezettetem a teremből! – förmedt rá Mallow, s izmos kezével hátralökte. – A neve, nagytiszteletű uram?

A misszionárius esdekelve összekulcsolta a kezét.

– Maguk fölvilágosult emberek, mentsenek meg a pogányoktól! – A szavak kuszán törtek föl belőle. – Mentsenek meg ezektől a durva és elvakult

emberektől, akik ellenem acsarkodnak, és bűneikkel szomorítják a Galaktikus Szellemet. A nevem Jord Parma, Anakreón vidékéről. Az Alapítvány nevelt föl; maga az Alapítvány, gyermekeim. A Szellem papja vagyok, s minden titkok beavatottja, és idejöttem a belső hang szólítására. – Elcsukló hanggal: –

Bántalmazást szenvedtem a hitetlenek kezétől. Mint a Szellem gyermekeihez esedezem hozzátok, a Szellem nevében mentsetek meg tőlük!

Váratlanul fémes hangon fölberregett a vészcsengő, és egy hang süvített be a terembe:

– Ellenséges egységek közelednek! Utasítást kérünk.

Minden tekintet gépiesen fölsiklott a hangszóró irányába.

Mallow éktelenül elkáromkodta magát. Adásra kattintotta a készüléket, és beleüvöltött:

– Résen lenni! Ez minden! – És kikapcsolta a mikrofont.

Utat tört magának az ablakhoz, egyetlen mozdulattal félrerántotta a nehéz függönyt, és kibámult.

Ellenséges egységek! Néhány ezernyi “egységből” álló korelli embertömeg. Ameddig a szem ellátott, a kikötő egész területét ellepte a hullámzó embererdő, s az első sorok egyre közelebb nyomultak a magnéziumfáklyák kemény, hideg fényében.

– Tinter! – A kereskedő nem fordította hátra az arcát, csak pulykavörös nyaka árulkodott indulatáról. – Kapcsolja be a külső hangszórót, és tudja meg, mit akarnak. Kérdezze meg, van-e közöttük olyan, aki a törvény képviselője.

Ne ígérjen semmit, és ne fenyegetőzzön, mert kitekerem a nyakát!

Tinter sarkon fordult és elsietett.

Mallow érezte, hogy egy súlyos kéz nehezedik a vállára, és türelmetlenül lerázta magáról. Twer állt mögötte. Hangja dühösen sziszegte a fülébe:

– Mallow, nem szabad kiadnia ezt az embert. Hová lenne különben a tisztességünk meg a becsületünk? Hiszen az Alapítvány embere, s azonkívül *pap!* Ezek a vadak itt kint… De hallja egyáltalán, mit mondok?

– Hallom magát, Twer – mondta Mallow metsző hangon. – Mintha egyéb dolgom sem volna, mint hogy misszionáriusokat babusgassak. Azt teszem, uram, ami nekem tetszik, és Seldon meg az egész Galaxis a tanúm, hogy ha az utamba áll, akkor átharapom azt a rohadt gégéjét. Ne gáncsoskodjon, Twer, mert nem felelek magamért!

Ezzel sarkon fordult, és faképnél hagyta őt.

– Hallja, nagy tiszteletű Parma! Tudott maga arról, hogy az Egyezmény értelmében egyetlen alapítványbeli misszionárius sem teheti korelli területre a lábát?

– Csak oda mehetek, fiam, ahová a Szellem vezérel – felelte a

misszionárius, aki egész testében remegett. – Ha a vakok elutasítják a világosságot, nem annak a jele-é ez, hogy annál nagyobb szükségük van reá?

– Ez nem tartozik ide, tisztelendő uram. Maga, amikor idejött, Korell és az Alapítvány törvényeit egyaránt megszegte. Nincs törvényes alapom rá, hogy megvédelmezzem önt.

A misszionárius megint égnek emelte a karjait. Korábbi zavarodottságát mintha elfújták volna. Kintről beszűrődött a hajó külső hangszóróinak rekedtes hangja s távolabbról a fölbolydult tömeg meg-megismétlődő, mintegy a hangszórókkal feleselő morajlása. Szemét ádáz fényre gyújtották ezek a hangok.

– Hallod őket? Miért beszélsz nekem a törvényről, arról a törvényről, amelyet emberek alkottak? Vannak magasabb törvények is. Avagy nem a Galaktikus Szellem mondotta-é: “Ne nézd tétlenül, ha a felebarátodat sérelem éri.” És nem mondotta-é továbbá: “Ahogyan te bánsz lészen a nyomorultakkal és a kiszolgáltatottakkal, ugyanolyan bánásmódban lészen neked is részed.”

Nincs talán fegyvered? Nincs talán hajód? És talán nincs ott mögötted az Alapítvány? És odafönt és körülötted nincsen-é ott a szellem, aki uralkodik a világegyetemen? – Megállt, hogy lélegzetet vegyen.

Ekkor a *Távoli Csillag* öblös hangja elhallgatott odakint, és újból megjelent az izgatott Tinter hadnagy.

– Beszéljen! – dörrent Mallow hangja.

– Uram, Jord Parma személyét követelik.

– Különben?

– Mindenfélével fenyegetőznek, uram. Nehéz kivenni, mit is akarnak.

Rengetegen vannak, és mind eszét vesztette. Van köztük egy, aki azt állítja, hogy ő áll a körzet élén, és rendőri hatalommal is rendelkezik, de lerí róla, hogy nem a maga ura.

– Ura vagy nem ura – vont vállat Mallow –, de ő a törvény. Mondja meg nekik, hogy ha ez a kormányzó vagy rendőr vagy micsoda egyedül a hajóhoz jön, akkor megkapja a nagytiszteletű Jord Parmát.

Hirtelen pisztolyt rántott.

– Nem tudom, mi az a parancsmegtagadás. Sohasem volt még szerencsém hozzá. De ha akad itt olyasvalaki, aki azt hiszi, hogy kioktathat engem, akkor én is megtaníthatom kesztyűbe dudálni.

A pisztoly csöve körívet írt le, és megállapodott Tweren. A hajdani kereskedőnek nagy erőfeszítésébe tellett, hogy nyugalmat erőltessen az arcára, s kinyissa és az oldala mellé lógassa ökölbe szorított tenyerét. Lélegzete fújtatva jött ki az orrán.

Tinter eltávozott, és öt perc múlva egy vézna alak kivált a tömegből.

Lassan és habozva közelített, látszott, hogy alig tud úrrá lenni félelmén és rettegésén. Kétszer is visszafordult, de mindkét alkalommal meggondolásra késztette az ezerfejű szörnyeteg egyértelmű fenyegetése.

– Helyes – intett Mallow a kézifegyverével, amelyet nem tett vissza a tokjába. – Grun és Upshur, vezessék ki!

A misszionárius visítozni kezdett. Kezeit a magasba lökte, s ujjaival görcsösen az ég felé mutatott. A palást bő ujjai visszahullottak, és látni engedték sovány, eres karjait. Hirtelen a pillanat törtrészéig tartó, parányi fényvillanást lehetett látni. Mallow hunyorított, és megvetően intett a kezével.

A misszionáriusból ömlött a szó, miközben próbált kiszabadulni a két pár marok szorításából.

– Átkozott legyen az áruló, aki felebarátját a gonoszság és a halál karjaiba taszítja. Legyenek süketek a fülek, amelyek nem hallják meg a segélykérő

kiáltásait. Vakuljanak meg a szemek, amelyek nem látják meg az ártatlanságot. Örök sötétség boruljon a lélekre, amely megbékél a sötétséggel.

Twer a fülére szorította a kezét.

Mallow megpörgette és zsebre vágta a pisztolyát.

– Oszolj! – adta ki a parancsot kimért hangon. – Mindenki foglalja el a helyét. Teljes készenlétben lenni a tömeg föloszlása után hat órán át. Utána újabb negyvennyolc órán át duplázott őrség. További parancs akkor. Twer, jöjjön velem!

Csak ketten voltak Mallow magánlakosztályán. Mallow egy székre

mutatott, és Twer helyet foglalt. Köpcös alakja mintha megroskadt volna.

Mallow gúnyosan nézett le rá.

– Twer – szólalt meg –, csalódtam magában. A politikában eltöltött három év elegendő volt rá, hogy kiverje magából a kereskedőszokásokat. Ne felejtse el, hogy odahaza az Alapítványon lehetek akármilyen demokrata, a hajón azonban csak zsarnoksággal lehet elérni, hogy kedvem szerint menjenek a dolgok. Eddig még sohasem kellett fegyvert fognom az embereimre, és most sem kellett volna, ha maga nem akadékoskodik.

Twer – folytatta –, maga nem tartozik a hajó állományához, hanem az én vendégem, és ha kettesben vagyunk, élvezni is fogja a legszívélyesebb vendégszeretetemet. Mostantól kezdve azonban az embereim jelenlétében urazni fog, és elfelejti, hogy Mallow-nak hívnak. És ha meghallja a parancsomat, gyorsabban fog ugrani, mint egy harmadosztályú újonc, különben egykettőre az alsó fedélzeten találja magát, vasra verve. Megértette?

A pártvezér nyelt egyet. Kelletlenül kinyögte:

– Bocsánatot kérek.

– Meg van bocsátva! Kezet rá.

Twer vézna ujjai eltűntek Mallow lapátkezében.

– Én jót akartam – mentegetőzött Twer. – Nem könnyű kiadni valakit a csőcseléknek, ha tudja az ember, hogy meg fogják lincselni. Az a remegő

térdű kormányzó vagy micsoda nem képes őt megvédeni. Kész gyilkosság.

– Nem tehetek róla. Az igazat megvallva, valami bűzlött az egész incidensben. Nem vette észre?

– Észrevenni? Mit?

– Az űrkikötő kint van az isten háta mögött, messze a lakott helyektől.

Egyszerre csak meglép egy misszionárius. Honnan? Idejön. Mintha véletlen volna, egy nagy tömeg is ide csődül. Honnan? A legközelebbi város, amit már annak lehet nevezni, legalább százötven kilométerre van ide. A tömeg azonban fél órán belül itt terem. Hogyan?

– Hogyan? – visszhangozta Twer.

– Nos, hátha a misszionáriust csaléteknek hozták ide. Nagytiszteletű Parma barátunk alaposan meg volt zavarodva. Egy percig sem látszott, hogy teljesen ura az akaratának.

– A megpróbáltatások – dörmögte Twer keserűen.

– Lehetséges. De az is meglehet, hogy éppen azt akarták: mutassuk meg a nagylelkűségünket és a lovagiasságunkat, és ostoba módon vegyük védelmünkbe ezt az embert. Aki a korelli és az alapítványi

törvények ellenére tartózkodik itt. Ha kimenekítem, akkor ellenséges cselekedetet hajtok végre Korell ellen, és az Alapítványnak semmilyen joga sincs, hogy a védelmünkre keljen.

– Ez… mintha túl merész lenne a következtetése.

Mielőtt Mallow válaszolhatott volna, megszólalt a hangszóró:

– Uram, hivatalos üzenet érkezett.

– Azonnal jelentse!

A fénylő hengerecske halk kattanással hullott ki a résen. Mallow fölnyitotta, és kirázta belőle az ezüsttel átitatott lapot. Elismerően dörzsölgette hüvelyk- és mutatóujja között.

– Egyenesen a fővárosból küldték. A kapitány saját irodaszere.

Egy pillanat alatt átfutotta és elnevette magát.

– Tehát túl merész a következtetésem, mi?

Twer kezébe dobta az üzenetet, és hozzátette:

– Félórája sincs, hogy kiadtuk a misszionáriust, és íme, kapunk egy nagyon udvarias meghívást a kapitány fenséges színe elé, miután előzőleg egy egész hétig hiába vártunk rá. Az az érzésem, hogy kiálltuk a próbát.

5.

Asper kapitány a nép emberének tartotta magát. A tarkóján még megmaradt szürke hajszegély lomposan a vállára lógott; az ingére ráfért volna a mosás; és szipákolva beszélt.

– Itt semmi kérkedést nem fog látni, Mallow kereskedő. Semmi magamutogatást. Ne lásson mást bennem, mint az állam első polgárát. A kapitány ezt jelenti, s más címmel nem is rendelkezem.

Egyre jobban élvezte a saját szónoklatát.

– Valójában ezt a körülményt tartom Korell és a maguk országa között a legerősebb összekötő kapocsnak. Tudomásom szerint maguk is a köztársaság áldásait élvezik, akárcsak mi.

– Jól tudja, kapitány – helyeselt Mallow komoly képpel, magában helyreigazítva a mondottakat –, és én ezt igen erős érvnek tartom a

két kormány közötti tartós béke és barátság mellett.

– Béke, igen! – A kapitány ritkás szürke szakálla megrándult, hogy arcának elérzékenyült grimaszához idomuljon. – Nem hiszem, hogy a Periférián akad még valaki, akinek olyan közel állna a szívéhez a béke gondolata, mint az enyémhez. Büszkén kijelenthetem, hogy amióta kitűnő atyámtól átvettem az állam vezetését, egyetlenegyszer sem esett sérelem a békén. Talán nem ildomos hivatkoznom rá – tette hozzá diszkréten köhécselve –, de azt mondják, hogy a népem, akarom mondani, a polgártársaim úgy ismernek engem, mint Asper, a közkedvelt.

Mallow tekintete a gondozott kerten időzött. Lehet, hogy azok a hórihorgas alakok, akik furcsa, de hangsúlyozottan elrettentő fegyvereikkel folyvást ott ődöngenek, elővigyázatosságból őt tartják szemmel. Ezt még meg lehet érteni.

De az a magas kerítés, amelyet láthatóan nemrégen erősítettek meg acélpillérekkel, nem nagyon illett az ilyen közkedvelt vezérhez.

– Szerencsémnek tartom hát – szólalt meg –, hogy önnel hozott össze a sorsom, kapitány. A fölvilágosult kormányzást nélkülözni kénytelen környező

világok despotáiból és uralkodóiból gyakran hiányoznak azok a tulajdonságok, amelyek egy vezetőt közkedveltté tesznek.

– Úgymint? – kérdezte a kapitány némi gyanakvással a hangjában.

– Úgymint a nép érdekeinek a szívükön viselése. De hát önnek ezt nem kell magyaráznom.

A kapitány tekintetével az ösvény kavicsburkolatát vizsgálgatta, amelyen komótosan sétáltak egymás mellett. Karjait összekulcsolta a háta mögött.

– Ez idáig – folytatta Mallow nyájasan – az országunk közötti kereskedelemnek hátrányára voltak azok a korlátozások, amelyekkel az ön kormánya sújtotta a kereskedőinket. Ön bizonyára régen belátta, hogy a korlátozásoktól mentes kereskedelem…

– Szabad kereskedelem! – dörmögte a kapitány.

– Legyen szabad kereskedelem. Be kell látnia, hogy ez mindkettőnk számára előnyös lenne. Önöknek vannak olyan áruik, amelyekre nekünk szükségünk volna, és fordítva. Cseréjük a jólét emelkedésével

járna. Egy olyan fölvilágosodott vezető, mint ön; a nép barátja, aki mondhatni maga is a néphez tartozik, nem igényel több magyarázatot. Nem is feszegetem tovább a dolgot, nehogy abba a gyanúba essek, hogy lebecsülöm az értelmi képességeit.

– Úgy van! Én belátással élek. De maguk? – siránkozott panaszosan. – Az embereik mindig olyan oktalanok voltak. Én támogatok minden kereskedelmet, ami a gazdaságunkból kitelik. De nem a maguk föltételei mellett. Nem én vagyok itt az egyedüli gazda – emelte föl a hangját. – Én csak a közvélemény szolgája vagyok. A népem nem hajlandó elfogadni bíborba és aranyba csomagolt árucikkeket.

Mallow kiegyenesedett.

– Magukra akarták tukmálni a vallást?

– Végeredményben mindig is azt csinálták. Bizonyára emlékszik a húsz évvel ezelőtti askone-i esetre. Először a nyakukba sóztak néhány árucikket, aztán teljes szabadságot követeltek a misszionáriusoknak, hogy a kereskedelem útját egyengessék; aztán jöttek az Egészség-templomok. Ezt követték az egyházi iskolák; végül teljes önállóság az egyház összes tisztségviselői számára. És mi a végeredmény? Askone ma szerves része az Alapítvány-rendszernek, és a Nagymester a gatyájára sem mondhatja, hogy az övé. Nem, nem! Egy független népet nem lehet így lealázni.

– Azok közül, amiket ön említ, én egyetleneggyel sem akarok előhozakodni.

– Nem-e?

– Nem én. Én mesterkereskedő vagyok. Az én vallásom a pénz. Ezt az egész miszticizmust meg a misszionáriusok hókuszpókuszát ki nem állhatom, és örülök, hogy ön sem hajlandó eltűrni őket. Ettől ön még rokonszenvesebb nekem.

A kapitány magas fejhangon elkacagta magát.

– Jól mondta! Az Alapítványnak előbb kellett volna magafajta embert ideküldenie.

Barátságosan rátette a kezét a kereskedő széles vállára.

– De ember, maga eddig csak a felét mondta el. Azt megtudtam, hogy mivel nem akar lépre csalni. Most árulja el azt is mi a csalétke!

– Az egyetlen csalétek, kapitány, az, hogy óriási gazdagság fogja terhelni a vállát.

– Valóban? – szipákolta. – De mire nekem a gazdagság? Az igazi gazdagság a nép szeretete. És ezzel én rendelkezem.

– Mindkettő az öné lehet, mert ha valaki az egyik kezével aranyat gyűjt, a másikkal még cirógathat.

– Ez, fiatalember, fölöttébb érdekes látvány nyújtana, ha egyáltalán megoldható lenne. Hogy képzeli el mégis a dolgot?

– Ó, számtalan mód van rá! Az egyetlen nehézség, kiválasztani a megfelelőt. Lássuk csak. Nos, például a luxuscikkek. Ez a valami itt, ni…

Mallow óvatosan előhúzott a belső zsebéből egy csillogó fémből készült lapos, összekapcsolt láncot.

– Például ez.

– Mi a csuda az?

– Be kell, hogy mutassam. Tud keríteni egy lányt? Bármilyen fiatal nő

megteszi. No meg egy földig érő tükör.

– Hm-m-m. Kerüljünk beljebb!

A kapitány szerényen háznak nevezte a lakását. A köznép minden bizonnyal palotának titulálná. Mallow őszinte szeme ezzel szemben inkább erődnek látta. A főváros fölé emelkedő magaslatra épült. Vastag falai meg voltak erősítve. Kapuiban őrség állt, s lerítt róla, hogy az egész építményt védelemre tervezték. Pontosan az a fajta lakás – gondolta Mallow epésen –, amely a közkedvelt Asperhoz illik.

Fiatal lány termett előttük. Mélyen meghajolt a kapitány előtt, aki a kapitányné egyik szolgálójaként mutatta be őt.

– Megfelel? – kérdezte.

– Tökéletesen!

A kapitány kíváncsian leste, amint Mallow a lány derekára csatolta a láncot, és hátralépett.

– Ez az egész? – mondta a kapitány szipákolva.

– Kérem, kapitány, húzza be a függönyt. Kisasszony, a csat közvetlen közelében van egy apró gomb. Legyen szíves, mozdítson rajta fölfelé egy kicsit. Rajta, nem fog fájni.

A lány szót fogadott, mélyet lélegzett, a kezére pillantott, és meglepetésében felkiáltott.

Derekából sápadtan fénylő sugarak szöktek föl, és színes, vibráló lángnyelvek gyanánt égő koronává egyesültek a feje fölött. Mintha valaki letépte volna az égről a sarki fényt, és köpenyt szabott volna belőle a lány alakjára.

A lány a tükörhöz lépett, és elbűvölve bámulta magát.

– Tessék, vegye fel ezt is – nyújtotta át neki Mallow egy színtelen kavicsokból álló nyakláncot. – Tegye a nyakába.

A lány úgy tett, és minden egyes kövecske, abban a pillanatban, ahogy bekerült a lumineszkáló mezőbe, mintha lángra lobbant volna, bíbor- és aranyszínben vibrált és szikrázott.

– Hogy tetszik? – érdeklődött Mallow. A lány nem válaszolt, csak a szemei árulkodtak elragadtatásáról. A kapitány intésére kelletlenül lekattintotta a gombot, és a dicsfény elenyészett. A lány eltávozott – de micsoda emléket vitt magával!

– Ez az öné. Tekintse úgy, mint az Alapítvány szerény ajándékát a kapitányné részére.

A kapitány hümmögve méregette a kezében az övet meg a nyakláncot.

– Hogy működik ez?

– Ezt a műszaki szakértőink tudnák megmondani – vont vállat Mallow. –

Egy biztos: működni fog az ön kezében anélkül, hangsúlyozom: *anélkül,* hogy a papok segítségére szorulna.

– De hát ez csak asszonyi csecsebecse. Mit lehet vele kezdeni? Hogy lenne ebből pénz?

– Szokott ön bált, fogadást, díszebédet rendezni?

– Hogyne.

– Van önnek fogalma arról, mit fizetnének a nők az efféle ékszerekért?

Legkevesebb tízezer tallért.

A kapitányt mintha darázs csípte volna meg.

– Ezenkívül, mivel az árucikk energiaforrása nem tart hat hónapnál tovább, fennáll a gyakori csere szükségessége. Nos, mi annyit tudunk szállítani belőle, amennyit csak óhajt, méghozzá ezer tallérnak megfelelő kovácsoltvas ellenében. Kilencszáz százalék haszon üti az ön markát.

A kapitány a szakállát markolászta, miközben az agya szédületes kalkulációkat végzett: "A Galaxisra, egymást fogják ölni érte az özvegyasszonyok. Le fogom szorítani a kínálatot, hadd licitáljanak csak.

Persze azt nem fogom elárulni, hogy én személyesen…

– Ha akarja, elmagyarázhatjuk, hogyan lehet bábvállalatokat létrehozni –

szakította félbe Mallow, mintha kitalálta volna a gondolatait. – Aztán vegyük csak találomra, mi mindent tudunk háztartási gépekben ajánlani. Van összecsukható sütőnk, amely két perc alatt a legrágósabb húst is a kívánt puhaságúra süti. Van késünk, amelyet sohasem kell élesíteni. Van olyan gépünk, amely egy kis szekrényben elfér, és automatikusan elvégzi egy teljes mosoda munkáját. Aztán mosogatógép. Meg padlósúroló, bútorfényező, porülepítő meg világítóberendezés – minden, amit csak el tud képzelni.

Gondolja el, hogy megnő a népszerűsége, ha mindezt hozzáférhetővé teszi a lakosság részére. Gondolja meg, milyen mennyiségű… hm… földi javakra fog szert tenni, ha csak az állam útján lehet hozzájuk jutni, méghozzá kilencszáz

százalékos haszonnal. Egymást fogják ölni érte az emberek, és aztán nem föltétlenül kell az orrukra kötni, hogy *önnek* mennyibe kerülnek. És azt se feledje, hogy egyik géphez sem kell a papok közreműködése. Mindenki meg lesz elégedve.

– Csak maga nem, ahogy látom. Mit fog *maga* nyerni az üzleten?

– Csak azt, ami az Alapítvány törvényei szerint minden kereskedőt megillet. Az embereimmel együtt az elért haszon fele üti a markomat. Maga csak vegyen meg mindent, amit én fölkínálok, és mindketten egészen jól meg fogjuk találni a számításunkat. *Egészen jól…*

– Mit is mondott, mivel kellene fizetnünk? Vassal? – kérdezte a kapitány mohó érdeklődéssel.

– Azzal is meg szénnel, bauxittal. Meg dohánnyal, borssal, magnéziummal, keményfával. Csupa olyan dologgal, aminek bőviben vannak

– Nem hangzik rosszul.

– Meghiszem azt. No és még valami eszembe jutott. Ajánlhatok új gépeket a gyáraikba.

– He? Hogyan?

– Nézzük például az acélöntést. Tudok ajánlani egy okos kis szerszámot, amely csodákat képes művelni, olyannyira, hogy acél előállítási költségeit az eddiginek egy százalékára szorítja le. Az árakat akár a felére leszállíthatja, és még mindig csinos kis haszonban osztozkodhat a gyárosokkal. Persze érthetőbb lenne, ha a gyakorlatban is bemutathatnám. Van acélöntöde ebben a városban? Nem venne igénybe sok időt.

– Meg lehetne oldani, Mallow kereskedő. De csak holnap, csak holnap.

Nem vacsorázna velünk ma este?

– Az embereim… – kezdte volna Mallow.

– Hozza el az embereit is – vágta rá a kapitány nagylelkűen. – Legyen a ma esti vacsora a népeink közötti barátság jelképes találkozója. Legalább lesz alkalmunk további baráti eszmecserére is. Csak egy valami – s az arca szigorú kifejezést öltött –; semmi vallási cécó. Nehogy azt higgyék, hogy most már a misszionáriusoknak is szabad a vásár.

– Kapitány – mondta Mallow ünnepélyesen –, biztosíthatom önt, hogy a vallás az én hasznomat is kikezdené.

– Úgy hát egyelőre maradjunk ennyiben. Vissza fogják kísérni a hajójához.

6.

A kapitányné jóval fiatalabb volt a férjénél. Sápadt, márványszerű arcát szorosan hátrafésült, sima fekete hajkoszorú fogta keretbe.

– Befejezte, fennkölt és kegyes férjuram? – mondta epésen. – Nincs

több mondanivalója hozzám? Akár vissza is vonulhatok a kertembe, ha a kedvem úgy tartja?

– Ne vegye úgy a szívére a dolgot, Licia kedves – felelte a kapitány engesztelően. – A fiatalember vacsorára hivatalos, és arról cseveghet vele, amiről kedve tartja, vagy elszórakozhat az én szavaimon. Valahol helyet kell szorítani az embereinek is. Adják a csillagok, hogy ne legyenek sokan.

– Bizonyára falni fognak, akár a disznók, s egy fertály barom meg se kottyan egynek, s hordószámra fogják vedelni a bort. Maga pedig két éjszakát is végig fog nyöszörögni, ha összeszámolja a kiadásokat.

– Hátha most az egyszer nem fogok. Hiába vélekedik így, a vacsorának a lehető legbőkezűbbnek kell lennie.

– Vagy úgy! – nézett a férjére megvetően. – Maga nagyon is barátságos ezekkel a barbárokkal. Nyilván ez az oka, hogy nem vehettem részt a tárgyalásukon. Nyilván a maga nyomorúságos kis lelke az apám ellen szövi a hálót.

– Ne mondjon ilyet.

– Éppen én higgyek magának, ugye? Ha valaha is volt olyan szegény asszony, akit politikai érdekből ilyen gyalázatos házasságra ítéltek, akkor csak rám kell nézni. Szülőföldemen az utcán vagy akár a szemétdombon is különb férjet találhattam volna.

– Hát ide figyeljen, asszonyom! Örülne, ugye, ha visszatérhetne a szülőföldjére? Csakhogy előbb, hogy itt maradjon emlékül az a testrésze, amelyet a legjobban megismertem, kivágatom a nyelvét. No meg – tette hozzá méregetően félrehajtva a fejét –, hogy a szépsége teljes legyen, lenyisszantom a füleit meg az orra hegyét.

– Úgyse merné megtenni, maga nyavalyás tacskó! Az apám meteorporrá zúzná ezt a hitvány sárfészket. Bár így is megcsinálhatja, ha elárulom neki, hogy maga összeszűri a levet ezekkel a barbárokkal.

– Ugyan, semmi szükség a fenyegetőzésre. Nyugodtan kérdezze ki ma este személyesen azt az embert. Addig is, asszonyom, tegyen lakatot a szapora szájára.

– A maga parancsára?

– Jól van no, tessék, vegye föl ezt ni, csak hallgasson már el.

Ezzel az asszony derekára csatolta az övet, s a nyakára akasztotta a nyakláncot. Megnyomta az öv kapcsolóját és hátralépett.

A kapitánynénak elakadt a lélegzete, és meglepetten széttárta a karját.

Remegő ujjakkal megtapogatta a nyakláncot, és mélyet lélegzett.

A kapitány elégedetten dörzsölte a kezét.

– Estére magára veheti; és még többet is szerzek magának. Csak maradjon csendben.

A kapitányné csendben maradt.

7.

Jaim Twer nyugtalanul toporgott.

– Mért vág olyan fancsali képet? – szólalt meg.

Hober Mallow kizökkent mélázásából.

– Fancsali képet? Nem volt szándékomban.

– Történt talán valami tegnap, mármint a lakomán kívül? – Majd hirtelen meggyőződéssel: – Mallow, valami baj van, ugye?

– Baj? Dehogy! Épp az ellenkezője. Úgy érzem magam, mint aki teljes erejéből dönget egy kaput, s akkor jön rá, hogy nincs is bezárva. Túlságosan könnyen beengednek az acélöntőbe.

– Csapdára gyanakszik?

– Ugyan már, Seldonra kérem, ne fesse folyton a falra az ördögöt! – fakadt ki Mallow, de aztán erőt vett magán, és nyugodtabb hangon folytatta: –

Csupán arról van szó, hogy ha ilyen könnyen bejutunk, akkor nincs is mit meglátnunk.

– Atomerőt, mi? – kontrázott Twer, majd töprengve hozzátette: –

Megmondom én magának. Az égvilágon semmi jele sincs annak, hogy a korelli gazdaság atomenergiát alkalmazna. Ugyanis egy ilyen alapvető

technológia, mint az atomenergia, messzemenő hatással volna az élet

minden területére, és ezt nem egykönnyen lehetne véka alá rejteni.

– Kivéve, ha csak most kezdik bevezetni, s hozzá csak a hadiiparban. Ez esetben csupán a dokkokban meg az acélöntőkben lehetne a nyomára bukkanni.

– Ezek szerint ha nyomát se látjuk, akkor…

– Akkor vagy nincs nekik, vagy nagyon titkolják. Találgathat, melyik a kettő közül, akár pénzt is földobhat.

– Bárcsak magával lehettem volna tegnap – csóválgatta a fejét Twer.

– Nekem is ez a véleményem – felelte Mallow fagyosan. – Semmi kifogásom az erkölcsi támogatás ellen. Sajnos azonban a kapitány szabta meg a tárgyalási feltételeket, s nem én. De úgy veszem észre, megjött a díszkocsi is, hogy az öntödébe vigyen bennünket. Magánál vannak a műszerek?

– Hiánytalanul.

8.

Az öntöde nagy volt, de érződött rajta az elmúlás illata, amit mégannyi fölületes toldozás-foldozás sem volt képes elkendőzni. Most üres volt, és természetellenes csönd fogadta a kapitány és udvara szokatlan látogatását.

Mallow hanyag mozdulattal rádobta az acéllemezt a két bakra. Átvette Twertől a feléje nyújtott szerszámot, és megragadta az ólompajzs mögé rejtett bőrfogantyút.

– A szerszám veszélyes, de hát egy körfűrész sem veszélytelen – mondta. –

Az embernek itt is vigyáznia kell az ujjaira.

Ezalatt a szerszám csőrét sebesen végighúzta a lemez hosszában, amely abban a pillanatban hangtalanul kettévált.

Mintha összebeszéltek volna, mindenki hátraugrott, s Mallow elnevette magát. Fölemelte az egyik fél lemezt, és a térdének támasztotta.

– A vágás mélységét századmilliméternyi pontossággal be lehet állítani, és öt centiméter vastagságú lemez ugyanolyan könnyedén kettévágható, akárcsak ez, ni. Ha pontosan tudják a vastagságot, akkor

az acélt akár egy faasztal tetején is átvághatják anélkül, hogy a fán a legkisebb karcolás is mutatkozna.

És közben minden mondatnál működésbe hozta az atomollót, és egy-egy lemetszett lemezdarab röpült át a csarnokon.

– Íme, így lehet acélt farigcsálni – tette hozzá.

Ezzel visszaadta az ollót.

– Vagy itt van a gyalu. Csökkenteni akarják a lemez vastagságát? Ki akarnak igazítani egy egyenetlenséget? El akarják távolítani a rozsdát?

Figyeljenek!

A másik lemezfélről vékony, áttetsző hártya kunkorodott le tíz, húsz, majd harminc centiméter széles szalagokban.

– Vagy itt van a fúró. Ugyanazon elv alapján működik ez is.

A jelenlevők addigra már szoros gyűrűbe fogták. Szájtátva bámulták, akárha valamilyen bűvész vagy utcasarki csepűrágó mutatványába feledkeznének bele, vagy egy batyuzó vigéc bilincselné le a figyelmüket.

Asper kapitány a kezében forgatott egy lemezdarabkát. Magas állású kormánytisztviselők lábujjhegyre ágaskodva bámultak át egymás válla fölött, és suttogtak, amint Mallow az atomfúró minden érintésére szép, szabályos lyukakat fúr a hüvelyknyi vastag, kemény acélban.

– Még egyet szeretnék bemutatni. Hozzon ide valaki két rövid csődarabot.

Egy előkelő főkamarás vagy micsoda ugrott szolgálatkészen, és az általános izgalom és lázas érdeklődés közepette azzal sem törődött, hogy bepiszkítja a kezét, mint akármilyen közönséges munkás.

Mallow a végükre állította a csődarabokat, az olló egyetlen mozdulatával lenyírta a tetejüket, s a friss vágási fölületeket egymásra illesztette.

És a két cső egybeforrott! A friss végek, amelyekről még az atomi egyenetlenségek is hiányoztak, az összeillesztés pillanatában összeolvadtak.

Johannison-féle hegesztés, egyetlen mozdulatra.

Ekkor Mallow a hallgatóságára pillantott, és a torkára forrott a szó. A mellét elöntötték az izgalom hullámai, a gyomra mélyén jeges szorítást érzett.

Az általános izgalomban a kapitány személyi testőrei is előrefurakodtak, és Mallow-nak először sikerült közelről jobban szemügyre vennie furcsa kézifegyvereiket.

Atomfegyverek voltak! Semmi kétségnek nem volt helye: ilyen csöve nem lehet egy közönséges, robbanótöltettel működő pisztolynak. De nem is ez a lényeg. Sőt, ez egyáltalán nem is lényeges.

A fegyverek markolatán, bár az aranyozása megkopott, jól látszott az űrhajó és a nap bevésett emblémája!

Ugyanaz az embléma, amely valaha az Alapítvány által megkezdett és még mindig befejezetlen Enciklopédia minden testes kötetén ott díszelgett.

Ugyanaz az űrhajó és nap, amely évezredeken át ott ékeskedett a Galaktikus Birodalom zászlaján!

Mallow gépiesen tovább beszélt, de a gondolatai már messze kalandoztak.

– Próbálják csak ki ezt a csövet! Egyetlen darab. Nem tökéletes persze, mert az illesztést nem kézzel kellene végezni.

Szükségtelen volt minden további bűvészkedés. Mallow elvégezte a dolgát.

Megkapta, amit keresett. Egyetlen dolog járt a fejében. Az aranygömb a maga stilizált sugaraival, rézsút az űrhajót jelképező szivarral.

A Birodalom űrhajó- és napjelvénye!

A Birodalom! A szó fúróként hatolt az elméjébe. Százötven év eltelt, és valahol a Galaxis mélyén még mindig létezik a Birodalom. Sőt újból kezdi nyújtogatni a csápjait a Perifériára.

És Mallow mosolygott.

9.

A *Távoli Csillag* már két napja hasította az űrt, amikor Hober Mallow behívta a szobájába Drawt főhadnagyot, és átnyújtott neki egy borítékot, egy mikrofilmtekercset meg egy ezüstös gömböcskét.

– Mostantól kezdve egy óra múlva, főhadnagy, átveszi a *Távoli Csillag* parancsnokságát, amíg vissza nem térek – vagy mindörökre…

Drawt föl akart állni, de Mallow parancsolóan intett, hogy maradjon ülve.

– Egy szót se, és jól figyeljen. A borítékban megtalálja annak a bolygónak a pontos koordinátáit, ahová el fog menni. Ott vár rám két hónapot. Ha

eközben a nyomára akadna az Alapítvány, a mikrofilm tartalmazza a beszámolómat.

– Viszont, ha *nem* térnék vissza a két hónap leteltéig – folytatta komoran –, és az Alapítvány hajói sem találják meg, akkor menjen Terminus bolygóra, és adja át az időkapszulában levő beszámolómat. Megértette?

– Igenis, uram.

– Sem maga, de a legénység egyetlen tagja sem tesz hozzá egyetlen szót sem az én beszámolómhoz.

– És ha kérdezni fognak, uram?

– Akkor semmiről sem tudnak.

– Igenis, uram.

Ezzel a kihallgatás véget ért, és ötven perc múlva alig észrevehető lökéssel egy mentőcsónak vált le a *Távoli Csillag* oldaláról.

10.

Onum Barr öregember volt, túl öreg ahhoz, hogy féljen. A legutóbbi zavargások óta egyedül élt kint a pusztában, azoknak a könyveknek a társaságában, amelyeket ki tudott menteni a romok közül. Semmi féltenivalója nem maradt, a legkevésbé maradék életét féltette, így hát emelt fővel nézett a betolakodó szemébe.

– Nyitva volt az ajtaja – mentegetődzött az idegen.

Beszéde darabos és érdes volt, és Barr figyelmét nem kerülte el a csípőjén csüngő furcsa, acélkék kézifegyver. A kis szoba félhomályában Barr észrevette a férfi alakja körül parázsló erőteret is.

– Nincs okom rá, hogy zárva tartsam – felelte ernyedten. – Kíván

tőlem valamit?

– Igen. – Az idegen a szoba közepén állott. Testes, magas alakja kis híján betöltötte a helyiséget. – A magáé az egyetlen ház a környéken.

– Elhagyott vidék ez errefelé – mondta Barr egyetértően. – De innen keletre van egy város. Ha akarja, útbaigazítom.

– Majd később. Leülhetek?

– Ha elbírja magát a szék – mondta az öregember mogorván. A székek fölött is eljárt az idő. Nyilván ifjúsága jobb napjaiból maradt ereklyék.

– Hober Mallow a nevem – mutatkozott be az idegen. – Messzi tartományból jöttem.

Barr bólintott.

– A nyelve már régen elárulta – mondta mosolyogva. – Én meg Onum Barr vagyok, siwennai, valaha a Birodalom patríciusa.

– Ezek szerint ez valóban Siwenna. Nekem csak régi térképeim vannak.

– Valóban jó régieknek kell lenniük, ha a csillagok helyében is tévednek.

Barr szótlanul ült a székén, mialatt a jövevény tekintete a messzi távolba révedt. Észrevette, hogy az atomerőtér eltűnt az alakja körül, megadóan nyugtázta, hogy a személye nem ébreszt többé félelmet az idegenekben, sőt –

ki tudja, tán az ellenségeiben sem.

– A házam szegény, és nincs sok jószágom – törte meg a hosszú csendet. –

De amim van, szívesen megosztom magával, ha nem veti ki a gyomra a fekete kenyeret meg a száraz kukoricát.

Mallow tagadólag rázta a fejét.

– Köszönöm, de már ettem, és nem is maradhatok sokáig. Csak egy szívességre kérem: mutassa meg az utat a kormány székhelye felé.

– Ezt könnyen megtehetem, s amilyen szegény vagyok, szegényebb nem leszek tőle. De melyikre kíváncsi? A bolygó fővárosára vagy a

birodalmi szektoréra?

A fiatalabb férfi nagy szemeket meresztett.

– A kettő talán nem ugyanaz? Vagy ez mégsem Siwenna?

– De Siwenna – bólogatott a vén patrícius. – Csakhogy Siwenna többé nem fővárosa a Normann Szektornak. Az a régi térkép mégiscsak félrevezette magát. A csillagok évszázadok alatt sem változtatják meg a helyüket, a politikai határok viszont nagyon is cseppfolyósak.

– Kár. Nagy kár! Messze van az új főváros?

– Orsha–II-n. Ide húsz parszek. A régi térkép is odavezeti. Mikori különben?

– Százötven éves.

– Ejha! Azóta történt egy és más – tette hozzá nagyot sóhajtva. – Ismeri az eseményeket?

Mallow tagadólag rázta a fejét.

– Szerencsés ember. Rossz idők jártak a tartományokra, kivéve tán VI.

Stannel uralkodását, de ő is halott már ötven éve. Azóta lázadások meg romlás, romlás meg lázadások. – Barr érezte, hogy elszabadult a nyelve. De magányosan tengette életét itt a pusztaságban, s ritkán adódott alkalma, hogy szót váltson valakivel.

– Azt mondja, romlás? – kérdezte Mallow váratlan élénkséggel a hangjában. – Azt akarja mondani, hogy a tartomány tönkrement?

– Abszolút értelemben talán nem. Sok időbe telik, amíg huszonöt elsőrendű

bolygó tartalékait fölélik. A múlt század gazdagságával összevetve azonban nagyot zuhantunk, és még semmi jele sincs annak, hogy megfordulna a helyzet. De miért érdekli ez úgy magát, fiatalember? Szinte fölvillanyozódott, és hogy ragyog a szeme!

A kereskedő közel járt ahhoz, hogy elpiruljon, látva, hogy azok a homályos szemek belelátnak a veséjébe, és még mosolyognak is a látottakon.

– Figyeljen ide – mondta. – Én kereskedő vagyok arra kifelé, a Galaxis peremén. A kezembe akadt néhány régi térkép, és szeretnék új

piacokat föltárni. Érthető, hogy nem örülök neki, ha tönkrement tartományokról hallok.

Hiszen csak onnan remélhet pénzt az ember, ahol van. Mi a helyzet például Siwennával?

– Nem tudnám megmondani – hajolt előre az öregember. – Talán még kijön valahogy. De maga kereskedő? Megesküdtem volna rá, hogy harcos.

Folyton a pisztolya közelében motoszkál a keze, és az állán is sebhely ékeskedik.

– Nem valami szilárd arrafelé a törvény, ahonnan én jövök – kapta föl a fejét Mallow. – A harc meg a sebhely hozzátartozik a kereskedő költségeihez.

De a harcnak csak akkor van értelme, ha a végén pénz üti az ember markát, de ha harc nélkül is megkaphatom, annál jobb. És most mondja, van itt elég pénz ahhoz, hogy megérné a verekedést? Mert ahogy kiveszem, a verekedést könnyen megtalálhatja itt az ember.

– Elég könnyen – helyeselt Barr. – Csatlakozhat Wiscard maradék bandájához a Rőt Csillagokban. Bár azt hiszem, jobban illik rájuk a kalóz név.

Vagy elszegődhet a mi mostani kedves alkirályunkhoz, nála nagyobb gyilkosra, rablóra, útonállóra nem sütött még a nap – meg a gyermekcsászár kegye, akit azóta annak rendje-módja szerint el is tettek láb alól. – A patrícius sovány arca kivörösödött. A szemét lehunyta, s amikor kinyitotta: a tekintete izzott, akár a sasé.

– Nincs valami barátságos véleménnyel az alkirályról, Barr patrícius –

mondta Mallow. – És ha az ő kémje vagyok?

– No és? – húzta el a száját Barr megvetően. – Mitől foszthat meg? –

mutatott körbe szikkadt kezével a roskadozó ház üres belsején.

– Az életétől.

– Nem volna nehéz eltépni tőlem. A kelleténél öt évvel úgyis tovább volt a vendégem. De maga *nem* az alkirály embere. Ha az volna, akkor valószínűleg az életösztön még mindig befogatná velem a számat.

– Honnan tudja?

– Látom, hogy gyanakszik – nevetett az öregember. – Fogadjunk, hogy azt hiszi rólam, kormányellenes kijelentéseket akarok kicsikarni magából. Pedig dehogy! Már túl vagyok a politikán.

– Túl a politikán? Túl lehet vajon az ember valaha is azon? Ahogy az alkirályt leírta… Mit is mondott? Gyilkos, útonálló meg ehhez hasonló. Nem úgy hangzott, mintha hidegen hagyná a dolog. Mintha túl lenne a politikán.

Egyáltalán nem úgy.

Az öregember megvonta a vállát.

– Az emlékek belemarnak az emberbe, ha hirtelen feltolulnak. De ítélje meg maga! Amikor még Siwenna volt a tartomány fővárosa, én patrícius voltam és a tartományi szenátus tagja. Régi, megbecsült családból származom.

Egyik dédapám – de hagyjuk ezt. A régi dicsőséggel nem lakik jól az ember.

– Ha nem tévedek – vetette közbe Mallow –, polgárháború vagy forradalom tört ki.

Bart arca elborult.

– Hanyatló korunkban napirenden vannak a polgárháborúk, Siwenna azonban távol tartotta magát ettől a járványtól. VI. Stannell alatt csaknem elérte a régi virágzását. Utána azonban gyenge császárok következtek, a gyenge császárok erős alkirályokat nemzettek, s a mi utolsó alkirályunk, ugyanaz a Wiscard, akinek a maradék bandája a Rőt Csillagok vidékén fosztogatja a kereskedőket, a császári bíborpalástra fente a fogát. Nem ő volt az első, aki ezt tette. És ha elérte volna a célját, nem ő lett volna az első, akinek sikerül.

De kudarcot vallott. Mert amikor Siwenna megtudta, hogy a császár admirálisa hajóhad élén közeledik, maga is föllázadt a lázadó alkirály ellen.

Csüggedten elhallgatott.

Mallow azon kapta rajta magát, hogy az izgalomtól egészen előrecsúszott a székén.

– Kérem, uram, folytassa – szólt, és nyugalmat erőltetett magára.

– Köszönöm – mondta Barr ernyedten. – Kedves magától, hogy meghallgat egy öregembert. Tehát föllázadtak, vagy jobban mondva, föllázadt *unk,* ugyanis magam is olyan hangadóféle voltam. Wiscardnak sikerült meglépnie előlünk Siwennáról, és a bolygó – s vele a tartomány – a császár iránti hűség minden jelével ott feküdt az admirális lábai előtt. Nem tudnám megmondani, mért tettük ezt. Talán mert lojálisak voltunk, ha nem is a császár személyéhez, ehhez a kegyetlen és romlott gyermekhez, de legalább a jelképhez. De az is lehet, hogy rettegtünk az ostrom borzalmaitól.

– És aztán? – sürgette Mallow gyöngéden.

– És aztán – hangzott a komor válasz – ez nem volt az admirális ínyére.

Neki szüksége volt a lázadó tartomány fölötti győzelem dicsőségére, az embereinek pedig arra a sarcra, ami egy ilyen hódító hadjáratban üti a markukat. Ezért hát, mialatt a nép a nagyvárosok utcáin ünnepelte a császárt meg az admirálist, ez megszállta az összes katonai központot, s kiadta a parancsot a lakosság atombombázására.

– Milyen ürüggyel?

– Azzal az ürüggyel, hogy föllázadtak az alkirályuk ellen, akit a császár nevezett ki. És egy egész hónapi mészárlás, fosztogatás és minden

elképzelhető borzalom árán az admirális lett az új alkirály. Hat fiam volt. Öt elpusztult, különböző módokon. Volt egy lányom. *Remélem,* hogy a végén ő is meghalt. Én megmenekültem, idős koromra való tekintettel. Ide költöztem, túl öregen ahhoz, hogy az alkirálynak a legkisebb gondot is okozhatnám. – Deres fejét lehajtotta. – Mindenemtől megfosztottak, mivel segítettem elkergetni egy lázadó kormányzót, s ezzel megfosztottam az admirálist a dicsőségtől.

Mallow moccanatlanul ült a székén és várt.

– Mi van a hatodik fiával? – tette föl gyöngéden a kérdést.

– Hogy? Á, ő biztonságban van – felelte Barr keserű mosollyal –, ugyanis idegen név alatt közkatonaként beállt az admirális seregébe. Tüzér az alkirály személyes flottájában. Nem, nem, látom a szemében, mire gondol. Nem lett elfajzott fiú. Meg-meglátogat, amikor szerét ejtheti, és hoz ezt-azt. Ő tartja bennem a lelket. És egy napon a mi nagy és dicső alkirályunk vinnyogva meg fog dögleni, és az én fiam lesz a hóhéra.

– És maga mindezt az orrára köti egy idegennek? Nem fél, hogy veszélybe sodorja a fiát?

– Nem. Sőt segítem azzal, hogy új és új ellenséget szerzek az alkirálynak. S

mondhatom, ha az alkirály barátja volnék, mint ahogyan az ellensége vagyok, arra biztatnám, hogy a Galaxis legszéléig rakja tele hajóival az űrt.

– Nincs tán arra egy hajó sem?

– Találkozott talán eggyel is? Föltartóztatta talán egyetlen űrőrszem is?

Amúgy is kevés a hajó, s a szomszéd tartományokban is éppen elég viszály és intrika van ahhoz, hogy akár egyetlen hajót is nélkülözni lehetne a barbár külső népek féken tartására. Nem is fenyegetett bennünket semmilyen veszély a Galaxis távoli végeiről – amíg *maga* ide nem jött.

– Én? Milyen veszélyt jelentek én?

– Mások is jönnek majd maga után.

– Attól tartok, hogy nem értem magát – csóválta a fejét Mallow töprengve.

– Ide figyeljen! – Az öregember hangjában lázas izgalom jelent meg. –

Nyomban megismertem magát, mihelyt belépett. Maga erőpajzsot visel a teste körül, vagy legalábbis viselt, amikor betette ide a lábát.

– Igen, volt rajtam – ismerte be Mallow némi habozás után.

– Helyes. Baklövést követett el, anélkül hogy észrevette volna. Tudok még egyet-mást. Hanyatló korunkban nem divat többé a tudósság. Olyan gyorsan rohannak-zúdulnak ránk az események, hogy akinek nincs módjában atompuskával föltartóztatni a hullámokat, azt menthetetlenül elsodorja az ár, akárcsak engem. De tudós lévén tudom, hogy az atomkutatás történetében még senkinek sem sikerült hordozható erőpajzsot kifejleszteni. Volt ugyan nekünk is erőpajzsunk, de ez idomtalan nagy alkotmány volt, alkalmas egy

egész város vagy hajó védelmére; de egyetlen emberére? Arra gondolni sem lehetett!

– Igen? – csücsörítette ki az alsó ajkát Mallow. – És mire következtet ebből?

– Kósza hírek keringenek az űrben. Kacskaringós utat tesznek meg, igaz, és minden parszek hozzátesz vagy elvesz valamit belőlük, de emlékszem rá, hogy fiatalkoromban magam is láttam egy kis hajót furcsa emberekkel, akik nem ismerték a szokásainkat, és nem tudták megmondani, honnan vetődtek ide. Azok mesélték, hogy a Galaxis peremén varázslók vannak, varázslók, akik fénylenek a sötétben, minden nélkül a levegőbe emelkednek, és nem fogja őket a fegyver.

Nevettünk persze. Én is nevettem. El is felejtettem a dolgot, egészen a mai napig. Mert maga is fénylik a sötétben, és nem hiszem, hogy az atompisztolyom, ha volna, sebet ejtene magán. Mondja, ültő helyében a levegőbe is föl tudna emelkedni?

– Semmi ilyesmire nem vagyok képes – felelte Mallow nyugodtan.

– Megelégszem a válasszal – mosolygott Barr. – Nem szokásom próbának alávetni a vendégeimet. De ha mégis vannak varázslók, s ha maga is közülük való, akkor könnyen megeshet, hogy egy szép napon elözönlenek bennünket.

Talán jobb is lenne. Lehet, hogy új vérre van szükségünk. – Egy darabig hangtalanul motyogott magában, majd így folytatta: – De az út két irányban járható. Nemcsak Wiscard: a mi alkirályunk is ábrándokat sző.

– Szintén a császári koronáról?

Barr bólintott.

– A fiam mindenféle mendemondákat hall. Az alkirály közvetlen környezetében aligha lehet elkerülni az ilyesmit. És ő továbbadja nekem. Ha fölajánlanák neki, az alkirályunk sem utasítaná vissza a koronát, de azért két vasat is tart a tűzben. Az a szóbeszéd járja, hogy ha kudarcot vall a császári trónnal, akkor a barbár hátországból hasít ki magának új birodalmat. Azt is rebesgetik, persze nem mernék megesküdni rá, hogy az egyik lányát már hozzá is adta a messzi Periféria valamelyik kiskirályához.

– Ha minden szóbeszédet komolyan venne az ember…

– Tudom. De még sok hasonló mendemonda kering. Öreg vagyok, és mindenféle bolondságot összefecsegek itten. De mit szól mindehhez maga? –

És azok az öreg, szúrós szemek mélyen a veséjébe hatoltak.

– Mit szólnék? – felelte a kereskedő. – Viszont én is szeretnék megkérdezni valamit – tette hozzá némi habozás után. – Van Siwennának atomenergiája? Várjon, azt tudom, hogy az atomtudománynak birtokában van.

De van-e működő atomerőművük, vagy tán azok is tönkrementek az ostromban?

– Még hogy tönkrementek volna? Bajosan. A fél bolygót ripityára zúzhatnák, mielőtt a legkisebb erőműnek is baja történne. Hiszen pótolhatatlanok, és bennük van a flotta erejének a forrása. – A hangjában némi büszkeség jelent meg. – Trantor után mi rendelkezünk a legjobb és legnagyobb hajóhaddal.

– És mihez kezdjek, ha meg akarnám tekinteni ezeket az erőműveket?

– Semmihez – jött a határozott válasz. – Egyetlen katonai objektumnak sem tudna a közelébe férkőzni anélkül, hogy nyomban le ne durrantanák. De nem csak maga, senki sem. Siwenna még mindig meg van fosztva a polgárjogoktól.

– Azt akarja mondani, hogy az összes erőmű a hadsereg kezében van?

– Az összes nem. Ott vannak a kis helyi állomások, amelyek fűtéssel, világítással látják el a városokat, energiával a közlekedést stb. De ezekkel sem sokkal jobb a helyzet. Itt meg a technikusok az urak.

– Azok kik?

– Az erőművek irányításával megbízott szakemberek csoportja. A tisztség örökletes; már fiatalkorban tanulni kezdik a szakmát. Szigorú kötelességtudat, becsületérzés meg ami tetszik. Az állomás területére csak technikus léphet be.

– Értem.

– Nem mintha nem fordult volna már elő olyasmi – tette hozzá Barr –, hogy technikust is sikerült megvesztegetni. Ilyen időkben, amikor ötven év alatt kilenc császár váltja egymást, és ezek közül hét merénylet áldozata lesz; amikor minden hajóskapitány alkirályságra, minden alkirály császári koronára tör, egy technikust is elkaphat a pénzsóvárság. Persze jókora összegre volna szükség, nekem viszont nincs pénzem. Magának van-e?

– Pénzem? Az nincs. De hát csak pénzzel lehet vesztegetni?

– Mivel még, ha pénzen minden más megvásárolható?

– Sok minden van, amit pénzért nem lehet megkapni. És most hálás lennék, ha megmondaná, hol van a legközelebbi város, amelyiknek van atomerőműve, és hogy lehet a legkönnyebben eljutni oda.

– Várjon – nyújtotta ki szikkadt kezét Barr. – Hová rohan annyira? Maga beállított hozzám, és én nem kérdezősködöm. De a városban, ahol még mindig lázadóként kezelik a lakosságot, az első őrszem föltartóztatná magát, mihelyt meghallaná a tájszólását, vagy meglátná ebben az öltözetben.

Fölállt, és az ócska szekrény titkos zugából előhalászott egy kis könyvecskét.

– Az útlevelem. Hamis. De ezzel menekültem el. – És Mallow tenyerébe nyomta, s még az ujjait is ráhajlította. – A leírás nem illik magára, de ha magabiztosan fog föllépni, akkor kicsi a valószínűsége, hogy fölfigyeljenek magára.

– És maga? Útlevél nélkül?

A vén száműzött közömbösen megvonta a vállát.

– Mit számít az? Aztán még valamire ügyeljen. Lehetőleg tartsa a száját! A beszéde barbár, a szófűzése furcsa, és egyre-másra a legképtelenebb régiességek csúsznak ki a száján. Minél ritkábban szólal meg, annál kevésbé ébreszt gyanút. És most lássuk, hogy juthat el a városba…

Öt perccel később Mallow elköszönt.

Mielőtt azonban végleg eltávozott volna, egy percre még visszatért a vén patrícius házához. S amikor másnap kora reggel Onum Barr kilépett tenyérnyi kertecskéjébe, egy csomagra esett a tekintete. Élelmiszert talált benne, koncentrált tápszereket, amilyeneket a hajókon fogyasztanak. Az ízük meg az elkészítési módjuk szokatlan volt.

De ízletesek voltak és sokáig eltartottak.

11.

A technikus alacsony kis emberke volt, s a bőre zsírosan fénylett.

Fejbőre rózsaszínűen sejlett át ritkuló haja alól. Ujjain vastag, nehéz gyűrűket viselt, öltözéke parfümillatot árasztott, s ő volt az első ember a bolygón, akiről Mallow látta, hogy nem éhezik.

A technikus finnyásan lebiggyesztette az ajkát.

– Csak gyorsan, hallja-e, nagy fontosságú tennivalók várnak rám. Maga idegennek látszik – mondta, s leplezetlen gyanakvással méregette Mallow ruházatát, amelyről lerítt, hogy nem Siwennán készült.

– Nem a szomszédból ugrottam át – mondta Mallow hidegvérrel –, de ez teljesen mellékes. Volt szerencsém tegnap egy apró ajándékot küldeni…

– Megkaptam – húzta föl az orrát a technikus. – Érdekes kis csecsebecse.

Alkalomadtán még jó lesz valamire.

– Vannak egyéb és érdekesebb ajándékaim is. Egyáltalán nem csecsebecsék.

– Ó, ó! – A technikus elgondolkodva lebegtette ezt az egy szótagú fölkiáltást. – Azt hiszem, már látom, mire akar kilyukadni; nem az első eset.

Maga a kezembe akar nyomni valamilyen csekélységet. Néhány tallért, esetleg egy köpenyt vagy egy olcsó ékszert – bármit, amiről a maga tyúkesze azt hiszi, hogy elegendő egy technikus megvesztegetésére. – Alsó ajkát harciasan előrebiggyesztette. – És azt is tudom, mit kér cserébe. Másoknak is eszébe jutott ez a ragyogó ötlet. Maga abban sántikál, hogy fölvegyük a céhünkbe.

Szeretné, ha megtanítanánk az atom titkára meg a gépek kezelésére. Maguk, siwennai kutyák, azt hiszik – mert fogadni mernék, hogy csak a biztonság kedvéért adja ki idegennek magát –, hogy miután napról napra bűnhődnek a lázadásukért, ha magukra öltik a technikus céh védőpáncélját, akkor elkerülhetik megérdemelt sorsukat, s élvezhetik a céh előjogait.

Mallow mondani akart valamit, de a technikus hirtelen üvöltésbe csapott át:

– És most tűnjön el, mielőtt följelenteném a Város Oltalmazójánál! Azt hitte, hogy méltatlan leszek a belém helyezett bizalomra? A siwennai

árulók, akik az elődeim voltak, bizonyára megtették volna. De most már másfajta emberekkel van dolga. A Galaxisra, mért is nem fojtom magába a lelket itt mindjárt, a puszta két kezemmel.

Mallow elmosolyodott magában. A szónoklat egész tartalmából és tónusából olyannyira kirítt a mesterkéltség, hogy a méltóságteljes méltatlankodás olcsó komédiába fulladt.

A kereskedőnek nevethetnékje támadt, amikor ránézett arra a két petyhüdt kézre, amelyeket épp az imént neveztek meg lehetséges hóhéraiként, s így szólott:

– Bölcsességed három dologban is tévedni méltóztatik. Először, nem az alkirály küldött, hogy próbára tegyem a maga hűségét. Másodszor olyasvalamit ajándékozok önnek, ami magának a dicső császárnak sincsen, és nem is lesz soha. Harmadszor, amit én viszonzásul kérek, az nagyon kevés, egy leheletnyi semmiség csupán.

– Ne mondja! – A kis emberke megjátszotta az epés gúnyt. – Ni csak, mi lehet az a császári ajándék, amellyel a maga isteni ereje elhalmoz? Ami még a császárnak sincsen, he? – S gúnyos kacagásban tört ki.

Mallow fölállt, és hátralökte a székét.

– Három napig vártam, hogy bölcsességed elé kerülhessek, a mutatvány azonban mindössze három másodpercet vesz igénybe. Ha lenne olyan szíves, és elővenné azt a pisztolyt, amelyet ott látok közel a keze ügyében…

– He?

– És rám lőne, nagyon hálás lennék.

– *Micsoda?!*

– Ha megöl, arra hivatkozhat a rendőrség előtt, hogy megpróbáltam céhtitkokat kicsikarni magából. Ki fogják tüntetni érte. Ha pedig életben maradok, akkor a magáé a pajzsom.

A technikus először figyelt föl arra a tompa fehér villódzásra, amely körüllebegte a látogató alakját, mintha gyöngyporba mártózkodott volna meg.

Szemmagasságba emelte a pisztolyát, s várakozással teli gyanakvással hunyorító szemében, meghúzta az érintkezőt.

A hirtelen atombomlás égő-ragyogó ionokra szaggatta szét a levegő

molekuláit, és vékony, vakító csíkot húzott Mallow szívéhez – s ott szertefoszlott.

Mallownak az arcizma sem rándult, miközben a rázúduló atomerőket fölemésztette és élettelenül eltaszította magától az a törékeny, gyöngyfényű

villódzás.

Egyikőjük sem hallotta a koppanást, amint a technikus fegyvere a földre pottyant.

Mallow szólalt meg:

– Nos, van a császárnak saját erőpajzsa? De magának lehet.

– Maga technikus? – dadogott a technikus.

– Nem.

– Akkor… akkor honnan szerezte ezt?

– Mit érdekli az magát? – felelte Mallow megvetően. – Akarja? – Egy vékony, csomós lánc hullott az asztalra. – Tessék.

A technikus megragadta, és idegesen forgatta a kezében.

– Nem hiányzik belőle semmi?

– Semmi.

– Hol van az erőforrás?

Mallow rátette az ujját a legnagyobb csomóra, amely szürkén ült ólombörtönében.

A technikus arcát elöntötte a vér.

– Uram, én technikus vagyok felső fokon. Húsz esztendeje vagyok felügyelő, és a híres Blernél végeztem a Trantori Egyetemen. Ha maga ördögi arcátlansággal azt merészeli állítani, hogy egy parányi tokban, amely akkora, mint… mint egy dió, hogy a fene essen belé, hogy ebben elfér egy atomerőmű, akkor én három másodperc alatt az Oltalmazó elé penderítem magát.

– Akkor magyarázza meg maga, ha tudja. Mondom, hogy semmi sem hiányzik belőle.

A technikus arca lassan visszanyerte a rendes színét, miközben a derekára kötötte a láncot, és Mallow intését követve, megnyomta a gombot. Körülötte nyomban fellángolt, majd halvány izzásba tompult a sugárzás. Fölemelte a pisztolyát, majd tétován leengedte. A sugár erejét szinte fénytelen minimumra állította be.

Ekkor görcsösen bekapcsolta az érintkezőt, s az atomláng ártalmatlanul lecsapódott a kezéről.

– És ha most lelőném magát, és megtartanám a pajzsot? – perdült meg a sarkán.

– Próbálja meg! – vágott vissza Mallow. – Azt hiszi, hogy csak az az egy példányom volt? – És maga is beöltözött az áthatolhatatlan sugárnyalábba.

A technikus idegesen fölkacagott. A pisztoly hangos koppanással az asztalra hullott.

– És mi lenne az az apróság, az a leheletnyi semmiség, amit viszonzásul kér?

– Meg szeretném nézni az erőműveit.

– Tudja, hogy ez tilos. Ezért mindkettőnket meztelenül kipenderítenének az űrbe…

– Én nem akarok semmit sem csinálni velük, egy ujjal sem fogok hozzájuk nyúlni. Csupán látni akarom őket messziről.

– És ha nem?

– Akkor hiába marad magánál a pajzs: nekem van még valamim. Többek között olyan pisztolyom, amelyet külön arra csináltak, hogy átüsse azt a pajzsot.

– Hm-m-m! – A technikus elfordította a tekintetét. – Jöjjön utánam.

12.

A technikus egy kis kétszintes házban lakott, annak a nagy, kocka alakú, ablaktalan építménynek a közelében, amely a város közepét uralta. Föld alatti folyosón vezette végig Mallow-t, és egyszerre ott találták magukat az erőmű

ózonillatú, síri csendjében.

Tizenöt percen át követte útikalauzát anélkül, hogy egyetlen szót is szólt volna. A tekintetét semmi sem kerülte el. A keze semmihez sem nyúlt. A technikus fojtott hangja törte meg a csendet:

– Eleget látott? Félek, hogy ebben az esetben nem bízhatok meg a beosztottaimban.

– Mikor bízhat meg bennük? – mondta Mallow epésen. – Én eleget láttam.

Visszamentek az irodába, és Mallow elgondolkodva a technikushoz fordult.

– És ezek a generátorok mind a maga kezében vannak?

– Kivétel nélkül – felelte a technikus jókora önbizalommal.

– És maga is tartja karban őket?

– Én bizony!

– És ha elromlik valamelyik?

A technikus méltatlankodva megrázta a fejét.

– Az lehetetlen. Ezek sohasem romlanak el. Az örökkévalóság számára építették őket.

– Az örökkévalóság hosszú idő. Tegyük föl, hogy…

– Tudománytalan dolog lehetetlenségeket föltételezni.

– Rendben van. Tegyük föl, hogy én most egy fontos alkatrészt tönkretenném. Gondolom, a gépek nincsenek bebiztosítva az atomerő ellen.

Tegyük föl, hogy elégetek egy létfontosságú érintkezőt, vagy összezúzok egy D kvarccsövet?

– Akkor magát fölkoncolnák! – kiabált a technikus.

– Igen, tudom – kiabált vissza Mallow –, de mi lenne a generátorral? Meg tudná javítani?

– Uram – üvöltött most már a technikus –, maga megkapta, amit

kívánt.

Nem csinált rossz vásárt. De most már távozzék! Nem tartozom magának semmivel!

Mallow gúnyos tisztelettel meghajolt és eltávozott.

Két nappal később a támaszponton volt, ahol a *Távoli Csillag* várakozott rá, hogy visszavigye őt Terminus bolygóra.

És újabb két nap múlva a technikus pajzsa bedöglött, és hiába álmélkodott és átkozódott, soha többé nem ragyogott föl körülötte a dicsfény.

13.

Mallow-nak hat hónap óta szinte először sikerült elengednie magát. Új háza napozószobájában feküdt hanyatt, pucérra vetkőzve. Erős, barna karjait föl és oldalt hajtogatta, izmai megfeszültek, majd ismét elernyedtek.

A mellette heverő férfi szivart dugott Mallow szájába, és meggyújtotta.

Maga is ráfüstölt, aztán megszólalt:

– Túlerőltette magát. Nem kellene egy kiadósat pihennie?

– Lehet, hogy igaza van, Jael, de majd kipihenem magam a tanácsnoki székben. Mert ha törik, ha szakad, megszerzem azt a széket, és maga segíteni fog ebben.

Ankor Jael fölvonta a szemöldökét.

– Hogy kerülök én ide?

– Nagyon is érthető, hogyan. Először is maga vén róka a politikában.

Másodszor magát a kormányból ugyanaz a Jorane Sutt penderítette ki, aki inkább föláldozná, az egyik szemét, mintsem engem a tanácsban lásson. Nincs valami nagy véleménnyel az esélyeimről, igaz?

– Igaz – felelte a volt köznevelésügyi miniszter. – Maga smyrnói.

– Ez nem törvényes akadály. Laikus nevelést kaptam.

– Ugyan, mintha nem tudná! Mióta követ az előítélet a sajátján kívül más törvényt? No és a maga embere, Jaim Twer? Mi az ő véleménye?

– Egy éve lesz, hogy említette nekem a tanácstagságot – válaszolt Mallow, s könnyedén hozzátette –, de azóta túlnőttem rajta. Különben sem tudta volna nyélbe ütni a dolgot. Nem lát elég mélyre. Hangos és erőszakos, de ennek csak a kellemetlenségi skálán van értéke. Eltökéltem magamban, hogy igazi puccsot hajtok végre. Ehhez magára van szükségem.

– Jorane Sutt a bolygó legagyafúrtabb politikusa, s ő maga ellen lesz. Én nem tartom magamat képesnek rá, hogy túljárjak az eszén. És ne higgye, hogy nem fog durva és piszkos eszközökhöz folyamodni.

– Van pénzem.

– Az jól jön. De jókora összegre van szüksége, ha ellensúlyozni akarja a

“piszkos smyrnói”-val szemben megmutatkozó előítéletet.

– Van elég.

– Jó, majd körülnézek. De aztán nehogy eszébe jusson egyszer, és világgá kürtölje, hogy én a segítségére voltam. Ki az?

Mallow lebiggyesztette a szája két sarkát, és félhangosan felelte:

– Azt hiszem, maga Jorane Sutt. Korábban jött, de meg tudom érteni.

Már egy hónapja kerülöm vele a találkozást. Hallgasson ide, Jael, menjen

be a szomszéd szobába, és kapcsolja be halkra a hangszórót. Azt akarom, hogy maga is hallja.

Csupasz lába kaszáló mozdulatával kitessékelte a tanácstagot a szobából, aztán föltápászkodott, és belebújt a selyemköntösébe. A mesterséges napfényt maximális erősségűre kapcsolta.

A polgármester titkára mereven belépett, s az ünnepélyes ábrázatú udvarmester lábujjhegyen becsukta mögötte az ajtót.

Mallow összecsomózta az övét a derekán.

– Válasszon magának egy széket, Sutt – intett vendégének.

Sutt futó mosolyfélét erőltetett az arcára. A szék, amelyre a választása esett, kényelmes volt, de nem engedte el magát benne. Letelepedett az ülés szélére, és minden bevezetés nélkül kirukkolt, hogy mi hozta ide.

– Közölje a föltételeit, és elkezdhetjük a tárgyalást.

– Miféle föltételeket?

– Vagy tán én imádkozzam ki magából? Hát jó. Nos, kezdjük például azzal, hogy mit csinált Korellon? A jelentése hiányos.

– Már hónapok teltek el azóta, hogy benyújtottam a beszámolómat.

Akkor meg volt vele elégedve.

– Az igaz – ismerte el Sutt –, de azóta lázas tevékenységbe kezdett –

tette hozzá, s mutatóujjával elgondolkozva dörzsölgette a homlokát. –

Eléggé alapos képünk van arról, Mallow, hogy mivel tölti az idejét.

Pontosan tudjuk, hány új lerakatot nyit nagy sietve, és hogy mennyit költ rájuk. És itt van ez a palota – nézett körül nem éppen elismerőleg –, amely jóval nagyobb összeggel rövidítette meg magát, mint amennyi az én egész évi fizetésem; aztán meg az sem kevés pénzébe kerül, hogy az Alapítvány felső társadalmi rétegeiben igyekszik széles és jól fizető rendet vágni maga előtt.

– Úgy? És miről tanúskodik ez, túl azon, hogy ügyes kémeket foglalkoztat?

– Arról tanúskodik, hogy most sokkal több pénze van, mint tavaly ilyenkor. És ennek sokféle magyarázata lehet, többek között az is, hogy nem mindenről szereztünk tudomást, ami Korellon történt. Honnan van pénze?

– Kedves Sutt barátom, csak nem gondolja, hogy az orrára kötöm?

– Nem gondolom.

– Nekem is ez a véleményem, hogy nem gondolja. Éppen ezért el fogom árulni magának. Egyenesen a korelli kapitány kincstárából.

Sutt zavartan pislogott. Mallow elmosolyodott és folytatta:

– A maga nagy bánatára a pénz teljesen törvényes. Ha nem tudná, mesterkereskedő vagyok, a pénzhez pedig egy rakás kovácsoltvas meg krómérc

formájában

jutottam,

cserébe

bizonyos

mennyiségű

csecsebecséért, amit viszont én szállítottam neki. Az Alapítvánnyal fönnálló hiteles szerződés szerint a tiszta haszon ötven százaléka engem illet. A másik felét a kormány kapja meg az év végén, amikor minden rendes állampolgár a jövedelemadóját rendezi.

– A beszámolójában nem tett említést semmiféle kereskedelmi ügyletről.

– Mint ahogy arról sem tettem említést, hogy aznap mit reggeliztem, vagy hogy hívták a soros szeretőmet, és más ehhez hasonló lényegtelen apróságról. Azt a megbízást kaptam – folytatta lenéző mosollyal –, hogy, a maga szavaival, tartsam nyitva a szememet. Nem is csuktam be egy percre sem. Azt kérte továbbá, hogy derítsem ki, mi történt az Alapítvány elfogott kereskedelmi hajóival. A hírüket sem láttam, és nem is hallottam felőlük.

Kérte, kémleljem ki, van-e Korellnek atomenergiája. A beszámolómban említést is teszek azokról az atompisztolyokról, amelyeket a kapitány testőrségénél láttam. Egyéb jelét nem tapasztaltam. Ezek a fegyverek viszont a régi Birodalomtól maradtak hátra, s könnyen meglehet, hogy csak a dísz kedvéért viselik, de működni nem működnek.

Mindezekben az utasítás szerint jártam el. De ezenkívül a magam ura is voltam és vagyok mind ez idáig. Az Alapítvány törvényei szerint egy mesterkereskedő ott nyithat új piacokat, ahol csak tud, s a haszon törvényes felével szabadon rendelkezik. Nem értem hát, mi a kifogása ellenem.

Sutt mereven a fal egyik pontjára szögezte a tekintetét, és alig bírta türtőztetni a dühét.

– Bevett szokás a kereskedőknél, hogy az áruikkal együtt a vallást is igyekeznek terjeszteni.

– Én a törvényt követem, nem a szokásokat.

– Van idő, amikor a szokás lehet a legfőbb törvény.

– Akkor forduljon a bírósághoz.

Sutt hideg tekintete mintha a koponyája mélyéről lövellt volna feléje.

– Hiába, a smyrnói bőrét nem tudja levetni. A neveltetés meg az állampolgárság sem mossa ki a savót a véréből. Ennek ellenére figyeljem rám, és próbáljon megérteni.

Itt többről van szó, mint pénzről meg piacokról. A nagy Hari Seldon tanítása szerint mi vagyunk az eljövendő Galaktikus Birodalom letéteményesei, és ha akarnánk, sem térhetnénk le arról az útról, amelynek

a végén ott ragyog a Birodalom. A vallásunk nagyon fontos eszköz a kezünkben ennek a célnak a szolgálatában. A segítségével gyűrtük magunk alá a Négy Királyságot olyan pillanatban, amikor ízzé-porrá zúztak volna bennünket. Eddig még nem találtak föl hatásosabb fegyvert az emberek meg a bolygók fölötti uralom szolgálatában.

A kereskedelem s persze a kereskedők elsődleges rendeltetése az volt, hogy egyengessék a vallás elterjedése előtt az utat, s megteremtsék a biztosítékait annak, hogy a műszaki és gazdasági vívmányok csakis a mi legteljesebb és legbehatóbb ellenőrzésünk alatt valósuljanak meg.

Mallow a lélegzetvételnyi szünetet kihasználva, higgadtan közbevágott:

– Az elméletet én is tanultam. Meg is értettem hiánytalanul.

– Valóban? Ez több, mint amit remélni mertem. Akkor nyilván azt is megérti, hogy a maga öncélú kalmárkodása; olyan haszontalan mütyürkék nyakló nélküli terjesztése, amelyek egy-egy társadalomnak legföljebb csak a fölszínét karcolják meg; a csillagközi politika alárendelése a profit istenségének; az atomenergia kiragadása a vallás ellenőrzése alól – hogy mindez nem vezethet másra, mint egy évszázadon át bevált politikának a teljes tagadására, sőt elvetésére.

– Aminek éppen itt az ideje – vágott közbe Mallow hidegvérrel –, mert ez a politika túlélte önmagát, éppen ezért tarthatatlan és veszélyes.

Amilyen jó szolgálatot tett a maguk vallása a Négy Királyságban, annyira nem sikerült azt a Periféria más tájékain meggyökereztetni. Csak a Galaxis a megmondhatója, hányan menekültek szerteszét a meghódított Négy Királyságból, s terjesztették mindenfelé, hogyan használta föl Salvor Hardin a papságot meg a babonát arra, hogy megfossza a világi uralkodókat függetlenségüktől és hatalmuktól. És

ha még ez sem volt elég, akkor ott van a húsz évvel ezelőtti eset Askone-nal. Ma keresve sem talál olyan uralkodót a Periférián, aki ne vágná el inkább a saját torkát, mintsem egyetlen alapítványi papot is beengedne a területére.

Eszembe se jut olyasmit ráerőszakolni Korellra vagy bárki másra, amiről eleve tudom, hogy úgysem hajlandók elfogadni. Nem, Sutt. Ha az atomerő birtoklása veszélyessé teszi őket, akkor sokkal többet ér a kereskedelemre épülő őszinte barátság, mint a gyűlöletes idegen szellemi iga, amelynek ha a legkisebb mértékben is enged a szorítása, akkor elkerülhetetlenül végleg lehull, s mi marad utána? Csak az el nem múló rettegés és gyűlölet.

– Ezt szépen megfogalmazta – mondta Sutt, majd cinikusan így folytatta: – Visszatérve tehát a beszélgetés elejére, mik a föltételei? Milyen árat kér azért, ha kicseréljük az elveinket?

– Maga azt hiszi, hogy a meggyőződésem eladó?

– Miért ne? – hangzott a szemtelen válasz. – Vagy talán nem az a foglalkozása, hogy vesz és elad?

– De csak ha hasznom van belőle – vágott vissza Mallow ártatlan képpel. – Többet ajánl talán, mint amennyit most megkeresek?

– A jelenlegi ötven százalék helyett a profit háromnegyede üthetné a markát.

– Méltányos ajánlat – vigyorgott Mallow –, különösen ha figyelembe vesszük, hogy ha elfogadnám a maga föltételeit, az üzleti forgalmam a jelenlegi egytizedét sem közelítené meg. Jobban erőltesse meg magát.

– Helyet kaphatna a tanácsban.

– Ezt amúgy is megkapom, maga nélkül és maga ellenére.

Sutt keze hirtelen ökölbe szorult.

– A tetejébe megkímélné magát a börtöntől. Ha rajtam múlik, legalább húsz évet kap. Számítsa hozzá ehhez az elveszett hasznát.

– Csak ha maga be tudja váltani a fenyegetését.

– A vád: gyilkosság.

– S az áldozat? – kérdezte Mallow szenvtelenül.

– Egy alapítványi szolgálatban álló anakreóni pap – mondta Sutt fojtott, kíméletlen hangon.

– Ejha! És a bizonyíték?

A polgármester titkára előrehajolt a székén.

– Ide figyeljen, Mallow, én nem beszélek a levegőbe. Az előjátéknak vége. Csak az aláírásom hiányzik, és kezdetét veszi az Alapítvány kontra Hober Mallow mesterkereskedő pere. Maga, Mallow, az ellenséges csőcselék kényére-kedvére kiszolgáltatta az Alapítvány egyik alattvalóját, és csak öt másodperce van arra, hogy elhárítsa magától a megérdemelt büntetést. A magam részéről szívesebben látnám, ha ellökné magától a segítő kezet. Veszélytelenebb lenne megvert ellenségként, mint botcsinálta barátként.

– Ahogy kívánja – mondta Mallow ünnepélyesen.

– Rendben! – zárta le a vitát a titkár ragadozómosollyal az arcán. – A polgármester volt az, aki azt akarta, hogy előbb próbáljunk megegyezni magával. Legyen a tanúm, hogy nem túlságosan erőltettem a dolgot.

Az ajtó kitárult a távozó Sutt orra előtt.

– Hallotta? – fordult Mallow a visszatérő Ankor Jaelhez.

A politikus lehuppant a padlóra.

– Amióta ismerem a kígyót, ilyen dühösnek még nem láttam soha –

felelte.

– Na és? Mi a véleménye?

– Megmondom. Rögeszméje a lelki hatalomra építő külpolitika, de élek a gyanúpörrel, hogy a végcélja egyáltalán nem a szellemi szférákban mozog. Szükségtelen tán említenem, hogy engemet is azért menesztettek a kormányból, mert ebben a kérdésben nem egyezett a véleményünk.

– Tudom. És mik azok a nem szellemi célok, amelyekre gyanakszik?

– Nos, ő sem ostoba – komorodott el Jael –, látja a vallási politika csődjét, hiszen a legutóbbi hetven év folyamán alig sikerült kiterjesztenünk hatalmunkat. Ennélfogva nyilvánvaló, hogy csak a saját célja érdekében használja föl.

Nomármost minden dogma, amely a hitre meg az érzelmekre apellál, kétélű fegyver, mivel semmi garancia sincs rá, hogy a gazdája ellen ne fordíthatnák. Immár száz éve, hogy ápolunk egy szertartást meg mitológiát, amely mindinkább tisztes hagyománnyá kövül, és mozdíthatatlanná merevedik. Bizonyos értelemben többé már nem engedelmeskedik az akaratunknak.

– Milyen értelemben? – türelmetlenkedett Mallow. – Mért áll meg?

Szükségem van a véleményére.

– Nos, tegyük föl, hogy valaki, akiben megvan hozzá a becsvágy, ellenünk és nem az érdekünkben használja föl a vallást.

– Suttra gondol?

– Úgy van. Suttra gondolok. Gondolja csak meg, mihez tudnánk kezdeni, ha az összes vazallus bolygók papságát mozgósítaná az Alapítvány ellen az ortodox hit zászlaja alatt? Ha e kegyes had élére állva hadat üzenne, mondjuk, a maga képviselte eretnekségnek, a végén még királlyá is koronáztathatná magát. Hisz éppen Hardin mondta, hogy “az atompisztoly hasznos fegyver, csakhogy mindkét oldalra rá lehet fogni”.

Mallow csupasz combjára csapott a tenyerével.

– Akkor át, Jael, segítsen bejutnom abba a tanácsba, hogy fölvehessem vele a harcot.

Jael némi töprengés után jelentőségteljesen a szemébe nézett.

– Nem is tudom. Hogy is van csak azzal a bizonyos pappal, akit hagyott, hogy meglincseljenek? Hazugság, ugye?

– Nem egészen – vetette oda Mallow félvállról.

Jael füttyentett.

– Van neki rá bizonyítéka?

– Kell hogy legyen. – Majd némi habozás után: – Mindjárt tudtam, hogy Jaim Twer az ő embere, csakhogy egyikük sem sejtette, hogy én átlátok a szitán. Jaim Twer pedig szemtanúja volt az esetnek.

– Hűha, ez kellemetlen! – csóválta meg a fejét Jael.

– Kellemetlen? Miért volna kellemetlen? Az a pap az Alapítvány

törvényei szerint is jogtalanul tartózkodott azon a bolygón. A korelli kormány pedig, a beleegyezésével vagy anélkül, de szemmel láthatóan csalétekként használta föl ellenünk. A józan ész összes törvénye szerint csak egyetlen dolgot tehettem, s ami tettem, az pontosan megfelel a törvényeknek. Ha bíróság elé állít, akkor csak magából csinál bolondot.

– Ugyan, Mallow, hát nem érti, mire megy ki a játék? – csóválta meg a fejét újból Jael. – Fölhívtam rá a figyelmét, hogy Sutt nem veti meg az alattomos eszközöket. Neki egyáltalán nem az a célja, hogy a maga bűnösségét bebizonyítsa, hiszen ő is tisztában van vele, hogy ez nem sikerülhet neki. Hanem azt akarja, hogy lehetetlenné tegye magát a nép szemében. Emlékszik, mit mondott? Hogy néha a szokás előbbre való a törvényeknél. Hiába nyilvánítja magát a bíróság ártatlannak, akár a ma született bárány: a népszerűségének vége, ha egyszer a nép azt hiszi, hogy egy papot a farkasok elé vetett.

Azt hajlandó elhinni magának a nép, hogy törvényesen járt el, sőt, mi több: hogy ésszerűen cselekedett. Ennek ellenére mégis gyáva kutya, érzéketlen barom, szívtelen szörnyeteg marad a szemében. És örökre lemondhat a tanácstagságáról… Sőt könnyen megeshet, hogy a mesterkereskedő címét is elveszítheti, ha netán megfosztják az állampolgárságától. Ne felejtse, hogy nem itt ringatták a bölcsőjét. Mit gondol, akarhat még Sutt ennél többet?

– No és aztán! – vágta rá Mallow dacosan.

– Édes fiam – tárta szét a karját Jael –, én maga mellett állok, segíteni azonban én semmit sem tudok. A kerék a holtponton áll, csak maga mozdíthat rajta.

14.

Hober Mallow mesterkereskedő perének negyedik napján zsúfolásig megtelt a tanácsterem. Egyetlen tanácstag volt csak távol, aki elhaló hangon átkozta a sorsot, hogy éppen most kellett betörnie a fejét. A karzatokon egymás hegyén-hátán szorongtak azok a szerencsések, akik befolyásuknál, gazdagságuknál fogva, vagy egyszerűen mert bírták kitartással, bejutottak a terembe. Azok pedig, akik kívül rekedtek, az épület előtti téren a szabadtéri trimenziós képernyőket rajzották körül.

Ankor Jael rendőri segédlettel is csak üggyel-bajjal tudott utat törni magának a teremig, s alig került kisebb erőfeszítésébe, mire a termen keresztül végre sikerült Hober Mallow székéhez verekednie magát.

– Seldonra, jól kiszámította az időt! – lélegzett föl Mallow

megkönnyebbülten. – Elhozta?

– Tessék, itt van – mondta Jael. – Minden megvan, amit kért.

– Nagyszerű! És az emberek odakint hogy vélekednek?

– Nem valami barátságosan – feszengett Jael kényelmetlenül. – Nem lett volna szabad belemennie a nyilvános tárgyalásba. Akkor befoghatta volna a szájukat.

– De ha egyszer nem az volt a szándékom!

– Lincselésről beszélnek. Aztán meg Publis Manlio emberei a külső

bolygókon…

– Épp azt akartam kérdezni, Jael. Ellenem uszítja, ugye, a papságot?

– Még hogy uszítja-e? Szép kis kalamajka, mondhatom. Mint külügyminiszter ő képviseli a vádat, mivel az ügy a csillagközi jog területét érinti. Mint főpap és az egyház prímása viszont fanatizálja a csőcseléket.

– Sose bánja. Emlékszi még arra a Hardin-idézetre, amelyet a múlt hónapban dugott az orrom alá? Majd megmutatjuk nekik, hogy az atomfegyverrel mindkét oldalra lehet lőni.

Közben a polgármester, akit a tanácstagok tiszteletteljes fölállással üdvözöltek, elfoglalta a helyét a pulpituson.

– A mai nap az enyém – súgta oda Mallow a barátjának. – Foglaljon helyet, és élvezze a cirkuszt.

Az ülés megkezdődött, és tizenöt perccel később Hober Mallow a terem ellenséges morajlása közepette a polgármesteri emelvény előtti szabad térségre lépett. Magányos fénycsóva szögezte a padlóhoz, és egy magányos férfi óriás alakja egyszerre kihívón fölragyogott a város összes nyilvános távolbalátóján,

valamint

az

Alapítványhoz

tartozó

bolygók

magánkészülékeinek miriádjain.

Könnyed, nyugodt hangon kezdte:

– Nem akarom húzni az időt, ezért az utolsó pontig mindent beismerek, amit a vádirat fölhoz ellenem. A pap meg a csőcselék története minden részletében megfelel a valóságnak.

A terem megbolydult, a karzatok diadalmasan fölmorajlottak.

– A kép azonban távolról sem teljes. Engedtessék meg nekem, hogy most kiegészítsem. Ha eleinte netalán úgy tűnne, hogy amit mondok, nem tartozik szorosan a tárgyhoz, akkor előre is elnézésüket kérem.

Anélkül hogy jegyzeteibe pillantott volna, így folytatta:

– Ott kezdem, ahol a vádirat, vagyis azzal a nappal, amikor Jorane Sutt-tal és Jaim Twerrel tárgyaltam. A megbeszélések tartalmát ismerik. Ahhoz, amit itt közöltek azokról a beszélgetésekről, nem tudok mit hozzátenni, kivéve azt, hogy közben mi járt nekem akkor a fejemben.

Gyanakvó gondolatok forogtak bennem, mivel furcsa dolgok történtek aznap. Gondolják csak meg: két ember, akik közül egyiket sem ismertem különösebben, egyszerre csak furcsa és kissé hihetetlen ajánlatokat tesz nekem. Egyikük, a polgármester titkára, arra kér, hogy a kormány részére végezzek földerítő munkát egy rendkívül bizalmas ügyben, amelynek a mibenlétéről és fontosságáról önök már fölvilágosítást kaptak. A másik, aki egy politikai párt önjelölt vezetője, arra biztat, hogy jelöltessem magam a tanácsba.

Az csak természetes, hogy próbáltam a mozgatórugót kitapogatni. Sutté eléggé szembeötlő volt. Nem bízott bennem. Talán abban a hitben élt, hogy atomenergiával házalok az ellenségnél, miközben összeesküvést szövök őellene. És talán ki akarta ugratni a nyulat a bokorból, vagy legalábbis azt hittem, hogy ez volt a szándéka; ehhez viszont szüksége volt egy saját emberre, aki kémkedik rám. Erre az utóbbira csak akkor jöttem rá, amikor Jaim Twer is megjelent a színen.

Aztán gondolják meg ezt is: Twer úgy mutatkozik be, mint volt kereskedő, aki a politikai pályára kapcsolt át, ám én az égvilágon semmit sem tudok arról, hogy valaha is kereskedett volna, holott én mindenkit ismerek ezen a pályán.

Továbbá Twer azzal dicsekedett, hogy világi nevelést kapott, és ennek ellenére, *fogalma sem volt róla, hogy mi az a Seldon-válság.*

Hober Mallow megvárta, amíg a mondottak eljutnak a hallgatóság tudatáig, s a terem meg is jutalmazta az első hallgatással, amint a karzat lélegzetét visszafojtva emésztette a szavait. Ezeket csak Terminus lakói hallhatták. A külső bolygók lakosságához olyan cenzúrázott változat jutott el, amely a vallás kívánalmainak megfelel. Így ott egy szót sem fognak hallani a Seldon válságról. De lesznek még olyan ütések, amelyeknek ők is a tanúi lehetnek.

Mallow tovább beszélt:

– Avagy elképzelhető-e olyan tisztességes ember, aki azt állíthatja, hogy egy világi nevelésben részesült valakinek fogalma se legyen arról, mi fán terem az a Seldon-válság? Az Alapítványon csupán egyetlen olyan iskolatípus van, amely említést sem tesz a Seldon-féle megtervezett történelemről, s ehelyett csupán Seldon személyével foglalkozik, mint valami félig legendás varázslóval… Egyszóval abban a pillanatban tisztában voltam vele, hogy Jaim Twer soha életében nem volt kereskedő. Biztosra vettem viszont, hogy a szent rendhez tartozik, s talán fölszentelt pap is; és minden kétséget kizáróan három

év óta, amióta állítása szerint a kereskedők politikai pártját vezette, *Jorane Sutt fizetett szolgálatában állott.*

Akkor még csak sötétben tapogatóztam. Nem ismertem Sutt velem kapcsolatos szándékait, de mivel úgy vettem észre, hogy elég hosszú pányvára enged, magam is igyekeztem a kezére játszani. Gyanítottam, hogy Jorane Sutt Twert szemelte ki nem hivatalos kísérőmül az útra. Tudtam, hogy ha őt nem sikerül rám akasztania, akkor más fegyvereket is tartogat készenlétben, és nem biztos, hogy azokat sikerül idejében fölfednem. Ismert ellenség kevésbé veszélyes. Így hát én magam hívtam meg Twert az útra, aki el is fogadta a meghívást.

Ez, tanácsnok urak két dolgot is megmagyaráz. Először, hogy Twer nem a barátom, aki kénytelen-kelletlen és csak a lelkiismeretének engedelmeskedve vall ellenem, mint ahogy a vád itt el akarta hitetni önökkel. Hanem spicli, aki igyekszik megdolgozni a béréért. Másodszor, megindokol egy bizonyos intézkedésemet, amelyet a pap – akinek a meggyilkolásával vádolnak –

megjelenésekor foganatosítottam, s amelyet még senki sem említett, mivel senki sem tudott róla.

A tanácstagok izgatottan összesúgtak. Mallow színpadiasan

megköszörülte a torkát, és folytatta:

– Nem szívesen írom le, milyen érzések kavarogtak bennem, amikor meghallottam, hogy egy menekült misszionárius van a hajó fedélzetén. Még az emlékébe is beleborsózik a hátam. A legnagyobb bizonytalanság fogott el.

Az rögtön belém döbbent, hogy csakis Sutt keze lehet a dologban, de olyan váratlanul ért, hogy hirtelenében nem tudtam mihez kezdeni. Tökéletesen tanácstalan voltam.

Csak egyet tehettem. Öt percre eltávolítottam magam mellől Twert azzal, hogy a tisztekért küldtem. A távollétében bekapcsoltam egy képrögzítő

készüléket, hogy bármi történjék is, megmaradjon a későbbi vizsgálat számára. Abban a balga, de őszinte reményben ringattam magam, hogy ami akkor teljesen zavarosnak tűnt, újbóli lejátszásra talán világosság derül rá.

Azóta legalább ötvenszer lejátszottam a felvételt. Itt van nálam, és most ötvenegyedszer is le fogom játszani az önök jelenlétében.

A polgármester eredménytelenül próbált rendet teremteni: a tanácsterem teljesen kivetkőzött a nyugalmából, és a karzat magánkívül tombolt. Terminus ötmillió otthonában a nézők izgatottan közelebb hajoltak a készülékhez, és az ügyészi emelvényen Jorane Sutt próbálta hidegvérre inteni az ideges főpapot, miközben maga is hipnotizáltan Mallow arcára meredt.

Az ülésterem közepét kiürítették, s a világítást letompították. Ankor Jael, aki az emelvénytől balra foglalt helyet, igazított a kapcsolókon, s egy

kattanásra színes, háromdimenziós mozgókép villant elő megtévesztő

élethűséggel.

Íme, a misszionárius, amint zavarodottan s megtépázottan áll a hadnagy meg az őrmester között. Mallow alakja némán várja, amíg a tisztikar, utolsónak Twer, sorra bevonul a terembe.

Újból tanúi vagyunk a szóváltásnak. Az őrmester felelősségre vonják, a misszionáriust kifaggatják. Megjelenik a csőcselék, hallani a morajlását, és a nagytiszteletű Jord Parma megismétli féktelen esdeklését. Mallow előrántja pisztolyát, a misszionáriust kivonszolják,

miközben a karját végső bősz átokra a magasba lendíti, s alig észrevehetően fölvillan a fény.

Az utolsó jelenetet látjuk, amint a tisztek az iszonyattól megkövülten állnak, Twer reszkető kezeit a fülére szorítja, és Mallow higgadtan elteszi a fegyverét.

A fény fölerősödik, és a terem közepén levő üres térségről ellebbennek az árnyak. Mallow, a valóságos, hús-vér Mallow vette magára ismét a magyarázat terhét.

– Mint megfigyelhették, a jelenet pontosan úgy zajlott le, ahogyan a vád előadta – a fölszínén. Majd mindjárt megmagyarázom. Egyébként ha észrevették: Jaim Twer magatartásából egész idő alatt kiütközött a papi nevelés.

Még aznap történt, hogy Twer figyelmét fölhívtam az epizód néhány képtelenségére. Föltettem a kérdést, hogy vajon honnan termett ott hirtelen a misszionárius a csaknem teljesen elhagyott pusztaság kellős közepén, ahol akkor tartózkodott a hajónk. Az is furcsa volt, hogy honnan került elő az a hatalmas tömeg, amikor a legközelebbi valamirevaló város legalább százötven kilométerre volt onnan. A vádat egyáltalán nem izgatták ezek a furcsaságok.

De menjünk tovább. Például nem különös, hogy Jord Parmáról mennyire lerítt a foglalkozása? Egy misszionárius vásárra viszi a bőrét Korellon, fittyet hányva mind a korelli, mind az alapítványi törvényeknek, méghozzá vadonatúj és messziről felismerhető papi ruhában. Hát nem furcsa? Akkor arra gondoltam, hogy a misszionárius a kapitány akaratlan cinkosa volt, aki arra használta föl őt, hogy belerántson bennünket egy törvénytelen agresszióba, s ezzel jogi alapot teremtsen magának, hogy hajóstul elpusztítson bennünket.

A vád számított rá, hogy ezzel fogom mentegetni a tetteimet. Azt várta, hogy azzal fogok védekezni: a hajó, a legénység, az egész küldetés biztonsága forgott kockán, s nem áldozhattam föl egyetlen ember miatt, akire különben is mindenképpen a biztos halál várt. Amire aztán nekem szögezhették volna az Alapítvány “becsületét”, meg hogy meg kell védenünk a méltóságunkat, hogy megőrizhessük a hegemóniánkat stb.

Különös módon azonban a vád teljesen figyelmen kívül hagyta magának Jord Parmának a személyét. Egy árva részletet sem közöltek velünk róla, azt sem, hogy hol született, hol nevelkedett, de egyáltalán kiféle-miféle volt ez a személy. Ha erre megleljük a magyarázatot,

nyomban fény derül azokra a képtelenségekre is, amelyekre a vetítés kapcsán fölhívtam a figyelmüket. A kettő összefügg egymással.

A vád azért nem közölt velünk semmit Jord Parmáról, mivelhogy nem is közölhet. Az a jelenet, amelyet itt megelevenedni láttak maguk előtt, azért tűnt hamisnak, mert Jord Parma is hamis volt. Jord Parma sohasem létezett. Ez az egész tárgyalás a legképtelenebb komédia, amelyet tisztára kitalált ügy alapján valaha is kifőztek.

Ezúttal is megvárta, amíg elül, amíg elül a teremben a lárma. Aztán minden szavát külön hangsúlyozva tovább folytatta:

– Meg fogok most önöknek mutatni a fölvételből egyetlen kinagyított részletet. Ez magáért fog beszélni. Kapcsolja ki a világítást, Jael!

A teremre félhomály borult, és a levegő újból megtelt mozdulatlan, viaszszerű kísértetfigurákkal. A *Távoli Csillag* tisztjei megint fölvették merev, szoborszerű tartásukat. Mallow dermedt keze a pisztolyt szorongatta. Bal oldalán a nagytiszteletű Jord Parma megfagyott a sikoly közepén, magasra emelt karjairól félig visszacsúszik a köpeny ujja.

És a misszionárius kezén ott volt az a kis fénylő pontocska, amely az előbbi vetítés során egy pillanatnyi fölvillanás volt csupán. Most ellenben mozdulatlanul ott fénylett a képen.

– Figyeljék azt a fénypontot a kezén – tört ki Mallow hangja a félhomályból. – Nagyítsa ki ezt a jelenetet, Jael!

A kép gyorsan dagadni kezdett. A külső részek beleúsztak a semmibe, s a misszionárius alakja kitöltötte az egész képmezőt. Aztán már csak egy fej meg egy kar maradt, majd végül az egész térséget egyetlen kéz mozdulatlanná dermedt árnya foglalta el.

A fénypont halványan izzó betűkké olvadt szét: KTR.

– Ez, uraim – dörrent Mallow hangja –, nem más, mint a tetoválás egy formája. Közönséges megvilágításban nem látható, de ibolyántúli fényben, amelyben ez a fölvétel készült, élesen kirajzolódik. Bevallom, elég kezdetleges módszere ez a titkos megjelölésnek, Korellon azonban ez is megteszi, ahol nem minden utcasarkon talál az ember ibolyántúli fényű

lámpát. Még a mi hajónkon is csak véletlenül sikerült leleplezni.

Bizonyára többen kitalálták már, mit akar jelenteni ez a KTR. Jord

Parma kitűnően használta a papi zsargont, s nagyszerűen alakította a szerepét. Hogy hol és miképp tanulta meg, nem tudnám megmondani, elég az hozzá, hogy a KTR a “Korelli Titkos Rendőrség” rövidítése.

Mallow megpróbálta túlüvölteni a terem ordítását:

– Mindezt Korellról származó dokumentumokkal is alá tudom támasztani, amelyeket, ha a tanács kívánja, készségesen rendelkezésre bocsátok.

És hol van *most a vád,* kérdem én. Azt a szörnyűséges érvet hangoztatta nyakra-főre, hogy a törvénynek fittyet hányva, lándzsát kellett volna törnöm a misszionárius mellett, föláldozva, ha kell, a küldetésemet, a hajómat és önmagamat is az Alapítvány “becsületének” az oltárán.

De hát mindezt egy gazemberért?

Egy korelli titkos ügynökért kellett volna mindent kockára tennem, akinek minden valószínűség szerint egy anakreóni disszidenstől kölcsönözték a csuhát is meg a kenetteljes nyelvet is? Ha ostobán besétálok Jorane Sutt és Publis Manlio aláváló csapdájába…

Rekedt hangja beleveszett a tömeg artikulátlan üvöltésébe. Egyszerre számos kéz emelte a levegőbe, és sodorta a polgármesteri szék felé. Az ablakon át látta, hogy eszüket vesztett emberek özöne zúdul a térre, s csatlakozik a már eddig is ott szorongó sokezres tömeghez.

Mallow próbálta tekintetével megkeresni Ankor Jaelt, de lehetetlen volt egyetlen arcot is megkülönböztetni a kavargó tömegben. Fokozatosan eljutott a tudatáig az az ütemesen ismétlődő fölkiáltás, amely valahonnan elindulva féktelen hangorkánná dagadt:

– Éljen Mallow, él-jen Mal-low, él-jen Mal-low!

15.

Ankor Jael nyúzott arcán meglátszott az elmúlt két nap álmatlan őrülete.

Nehéz szempillái alól szemrehányóan pislogott Mallow-ra.

– Mallow, maga gyönyörű mutatványt vágott ki, ne rontsa hát el a telhetetlenségével. Nem gondolhatja komolyan, hogy a polgármesteri széket is megpályázza. A tömeg lelkesedése nagy erő, csakhogy közismerten szalmaláng.

– Pontosan! – vetette oda Mallow komoran. – Éppen ezért táplálnunk kell, s ennek legjobb módja az, ha folytatjuk a mutatványt.

– Éspedig?

– El fogja intézni, hogy Publis Manliót és Jorane Suttot letartóztassák…

– Micsoda?!

– Jól hallotta. Vegye rá a polgármestert, hogy tartóztassa le őket. Nem érdekel, hogy mivel fog fenyegetőzni. A tömeg a kezemben van – legalábbis a mai napon. Nem lesz mersze ellene szegülni.

– De ember, milyen váddal?!

– A vád kézenfekvő. Föltüzelték a külső bolygók papságát, hogy foglaljon állást az Alapítvány frakcióharcaiban. Ez pedig, Seldonra is, törvényellenes.

Vádolja meg őket "államellenes tevékenységgel". Ami pedig az elmarasztalást illeti, engem annyira sem érdekel, mint ahogy őket érdekelte az én esetemben.

A fő, hogy vonja ki őket a forgalomból addig, amíg el nem foglalom a polgármesteri széket.

– A választásokig még fél év van hátra.

– Az nem sok! – Mallow talpra ugrott, és megszorította Jael karját. – Ide hallgasson, ha kell, akár erőszakkal is megragadom a hatalmat, mint Salvor Hardin tette száz évvel ezelőtt. Itt van a nyakunkon a Seldon-válság, s mire ideér, polgármester akarok lenni és főpap. Mindkettő!

Jael homlokára mély barázdák ültek. Csendesen megszólalt:

– Mire számíthatunk? Mégiscsak Korell?

– Persze hogy az – bólintott Mallow. – Előbb-utóbb hadat fognak üzenni, ámbár biztos vagyok benne, hogy két év is beletelik ebbe.

– Atomhajókkal?

– Hát mivel? Azt a három kereskedelmi hajót, amelyet az ő térségükben elveszítettünk, nem légpuskával durrantották le. Ha nem tudná, Jael, magától a Birodalomtól kapják a hajóikat. Mért tátja el a

száját, mint aki meghibbant?

Jól hallotta: a Birodalomtól! Ugyanis még mindig létezik. Ha itt a Periférián ki is múlt, a Galaxis közepén még nagyon is eleven. És elég egy helytelen lépés, s arra ébredünk, hogy nekünk is a nyakunkra ült. Ezért kell megkaparintanom a polgármesteri meg a főpapi széket. Én vagyok az egyetlen ember, aki tudja, hogyan kell szembeszállni a válsággal.

Jael nagyot nyelt.

– Hogyan? Mit akar tenni?

– Semmit.

Jael kényszeredetten elmosolyodott.

– Valóban? Ezt mind meg akarja tenni?

Mallow hangja metsző, mint a borotva:

– Ha én leszek az úr ezen az Alapítványon, a kisujjamat sem fogom megmozdítani. Az égvilágon semmit sem fogok tenni – és éppen ez a mostani válság kulcsa.

16.

Asper Argo, a közkedvelt, a Korell Köztársaság kapitánya sunyin összevonta gyér szemöldökét, amikor meglátta a feleségét belépni. Maga is tisztában volt

vele, hogy az asszony egy csöppet sem méltányolja a neve után biggyesztett jelzőt.

Az asszony hangja sima volt, akár a haja, és hideg, akár a szeme.

– Kegyes uram, ha jól tudom, végre elhatározásra jutott a senkiházi alapítványiak sorsát illetően.

– Ne mondja! – gúnyolódott a kapitány. – És még mit ölel át a maga mindent átfogó értelme?

– Éppen eleget, ó, nemes férjuram. Megint volt egy tétova tanácskozása a tanácsadóival. Szép kis tanácsadók! Tökkelütött, nyimnyám idióták gyülekezete – folytatta vitrioltól csöpögő hangon –, akik atyám nagy bánatára egyébbel sem törődnek, csak hogy minél zsírosabb harácsot szoríthassanak nyeszlett mellükre.

– És szabad tudnom, drágám, hogy ki az a kitűnő forrás, amelyből a maga értelme mindezt merítette? – kérdezte a férfi nyájasan.

A kapitányné fölkacagott.

– Ha elárulnám a forrásomat, attól félek, egykettőre elapasztanák.

– Jól van – vont vállat a kapitány, és elfordult –, legyen, mint mindig, a maga akarata szerint. Ami pedig az atyja bánatát illeti, tartok tőle, hogy inkább a zsugorisága tagadtatta meg vele, hogy újabb hajókat küldjön nekem.

– Újabb hajókat! – fortyant föl az asszony. – És az az öt hajó? Hiába rázza a fejét, tudom, hogy öt van, és a hatodikat is megígérték.

– Még tavalyra ígérték.

– De hiszen egy – egyetlenegy! – is bűzlő szemétdombbá változtathatja az Alapítványt. Egyetlenegy, és azoknak a nyavalyás kis bárkáiknak fuccs!

– Még egy tucat is kevés ahhoz, hogy a bolygójuknak nekimenjek.

– És meddig volna képes kitartani az a bolygó, ha a kereskedelmüknek vége, ha az összes hajójukat a bennük levő gyerekjátékokkal meg kacatokkal együtt megsemmisítjük?

– Azok a játékok meg kacatok pénzt érnek – sóhajtott a férfi –, rengeteg pénzt.

– De ha a kezébe kaparintja magát az Alapítványt, nem szerez-e meg mindent, ami a bolygón föllelhető? És ha elnyeri az atyám megbecsülését és háláját, nem nyer-e többet, mint amennyit az Alapítvány valaha is adhat magának? Három éve, sőt annál több, hogy az a barbár a maga hókuszpókuszával itt járt. Elég hosszú idő.

– Drágám! – fordult feléje a kapitány. – Megöregedtem. Megfáradtam.

Hiányzik belőlem a kellő erély, hogy be tudnám fogni a maga kereplő száját.

Azt mondja: tudja, hogy döntöttem. Nos, igen. Megtörtént: Korell háborúban áll az Alapítvánnyal.

– Helyes. – A kapitányné alakja fölmagasodott, és a szeme csillogott. –

Vénségére mégiscsak megjött az esze. Most, hogy maga az úr ezen az

isten háta mögötti vidéken, talán némi súlyra és tekintélyre tehet szert a Birodalomban is. Akár itt is hagyhatjuk ezt a barbár világot, és beállhatunk az alkirály udvarába. Úgy van, megtehetnénk.

És mosolygó arccal, kezét csípőre téve kilibbent a szobából. A lámpa fénye megcsillant a haján.

A kapitány várt egy darabig, aztán ádáz gyűlölettel sziszegte a zárt ajtó felé:

– És ha én leszek az úr ezen a – hogy is mondtad? – isten háta mögötti vidéken, akkor elég tekintélyre tehetek szert ahhoz, hogy meglegyek a dölyfös atya és a nagyszájú lánya nélkül. Úgy van, mindkettőjük nélkül.

17.

A *Halvány Csillagkép* parancsnoka rémülten meredt a képernyőre.

– Magasságos csillagfalkák! – azt hitte, hogy kiáltott, pedig csak suttogás hagyta el a száját. – Jól látom vajon?

A távolban egy hajót pillantott meg, de micsoda hajót! Bálna a sügérnyi *Halvány Csillagkép* hez képest. Az oldalán pedig a Birodalom űrhajó- és napjelvénye. A kis hajó összes vészjelzője eszeveszett üvöltésbe kezdett.

Parancsok röppentek szerteszét, és a *Halvány Csillagkép* fölkészült a futásra, ha tud, vagy a harcra, ha kell – mialatt lent az ultrahullámú adóteremből villámként suhant a hipertéren át az üzenet az Alapítványra.

Ismét és ismét! Kis részben segítségkérés, nagyobbrészt ellenben riasztás.

18.

Hober Mallow türelmetlenül lóbálta a lábát, miközben átrágta magát a jelentésen. A polgármesteri székben eltöltött két év szalonképesebbé tette, modora veszített érdességéből, türelmesebb lett – a kormányjelentéseket azonban változatlanul utálta, és sehogyan sem tudott megbékélni azok nyakatekert hivatali nyelvezetével.

– Hány hajót sikerült nekik? – érdeklődött Jael.

– Négyet a földön kaptak el. Kettő eltűnt. A többi biztonságban van.

Kedvezőbb is lehetne a mérleg – ráncolta össze a homlokát Mallow –, de még ez is csak egy karcolás rajtunk.

A másik elhallgatott, s Mallow fürkészően nézett rá.

– Valami furdalja az oldalát talán?

– Bárcsak jönne már Sutt! – bökte ki ez minden összefüggés nélkül.

– Ó, persze, és most újabb előadás következik a hazai frontról.

– Nem következik – csattant föl Jael –, de lássa be végre a makacsságát, Mallow! Lehet, hogy a külpolitikai helyzetet a legkisebb részletig alaposan fölmérte, de közben rá se hederített, mi zajlik otthon, a hazai bolygón.

– Ez a maga dolga, nem? Mivégre tettem meg magát akkor köznevelésügyi és propagandaminiszternek?

– Nyilván, hogy idő előtt nyomorultul a sírba tegyen, amennyi segítséget kapok magától. Már egy éve, hogy süketre ordítom a fülét arról a növekvő

veszedelemről, amelyet Sutt és vallási bandája jelent nekünk. Mire megy a terveivel, ha Suttnak sikerül soron kívüli választásokat kicsikarnia és eltávolítania magát?

– Semmire, elismerem.

– És a maga tegnap esti beszéde szinte Sutt kezébe nyomta a választási győzelmet, s épp hogy csak nem mosolygott hozzá, és nem veregette meg az ellenfele vállát. Mire volt jó föltárnia kártyáit?

– Nem hallott még olyasmiről, hogy kifogni a szelet Sutt vitorláiból?

– Csak nem úgy, ahogy maga tette – ellenkezett Jael szenvedélyesen. –

Maga azzal kérkedik, hogy mindent előre lát, mért kereskedett hát Korellal három éven át az ő kizárólagos előnyére? A maga egyetlen haditerve az, hogy csata nélkül visszavonul. A Korell körüli térséggel teljesen föladja a kereskedelmet. Nyíltan hangoztatja, hogy egyik fél sem képes nyerni.

Kijelenti, hogy a jövőben sem fog támadást kezdeményezni. A Galaxisra, Mallow, mi az ördögöt kezdjek ezzel az összevisszasággal?!

– Hiányzik, ugye, az átütőereje?

– Semmi varázsereje sincs a tömegekre.

– Egykutya.

– Mallow, ébredjen föl végre! Két dolog között választhat. Vagy a nép elé áll valamilyen dinamikus külpolitikával, bármilyen egyéni terveket is melenget magában, vagy pedig egyezségre lép Sutt-tal.

– Jól van, no – adta be a derekát Mallow –, ha az egyik nem sikerült, majd megpróbáljuk a másikat. De itt is van Sutt.

Sutt és Mallow nem látta egymást a per óta, aminek már két éve. Egyikük sem vett észre semmilyen változást a másikon, kivéve azt a nehezen meghatározható valamit, ami rögtön elárulta, hogy helyet cseréltek a hatalomban.

Sutt helyet foglalt anélkül, hogy kezet nyújtott volna.

Mallow szivarral kínálta, és megkérdezte, hogy nincs-e ellenére, ha Jael is jelen lesz.

– Ugyanis komolyan akarja a megegyezést – tette hozzá. – Kéznél lesz békéltetőnek is, ha a kedélyek fölizzanának.

– A kompromisszum magának kedvezne – vont vállat Sutt. – Egy korábbi alkalommal én kértem, hogy közölje a feltételeit. Ha a következtetésem helyes, most fordított a helyzet.

– A következtetése helyes.

– Akkor hát hallja a föltételeimet. Föl kell adnia a csecsebecse kereskedelemre meg a gazdasági megvesztegetésre épülő mézesmadzag politikáját, és vissza kell térnie atyáink kipróbált külpolitikájához.

– Vagyis a hittérítők útján történő hódításhoz?

– Pontosan.

– Ennél alább nem is adja?

– Nem.

– Hm! – Mallow lassú mozdulatokkal rágyújtott, és mélyet szippantott a szivarból, hogy a vége fényesen fölparázslott. – Hardin idejében, amikor a hittérítéses hódítás új és radikális politika volt, a magafajta emberek élesen ellenezték. Most, amikor már kipróbált, bevált,

megszentelt politika lett belőle, Jorane Sutt természetesen hallani sem akar másról. De mondja, hogyan szándékozik kihúzni bennünket a jelenlegi kalamajkából?

– Maga főzte, nekem semmi közöm hozzá.

– Hát akkor én főztem. Nos?

– Határozott támadó politikára van szükség. A mostani se előre, se hátra politika végzetes lehet. Az egész Periféria előtt nyíltan bevalljuk vele a gyengeségünket, holott mindennél fontosabb volna az erőfitogtatás, mert különben egyetlen keselyű sem akad közöttük, aki ne volna rest, és ne próbálná meg kitépni a részét a dögből. Értse meg végre! Maga smyrnói, nem igaz?

Mallow elengedte a füle mellett a megjegyzést.

– És ha leszámolunk Korellal, mi van a Birodalommal? Mert ez az igazi ellenség.

Sutt gúnyosan elmosolyodott a szája szögletében.

– Ó, nem, maga semmit sem hallgatott el Siwennán tett látogatásáról. A Normann Szektor alkirálya a saját pecsenyéjét sütögeti, amikor széthúzást szít a Periférián, de ez csak mellékes ügy a számára. Nem fog mindent a Galaxis peremére vezetendő expedíció kockájára föltenni, amikor ötven ellenséges szomszéddal kell farkasszemet néznie, és még ott van a császár is, akinek a trónjára tör. Ha nem is ezekkel a szavakkal, de ezt jelentette, nem?

– Dehogynem teheti, Sutt, ha úgy érzi, hogy veszélyesen erősek lettünk. És könnyen erre a meggyőződésre juthat, ha összpontosított támadással elintézzük Korellt. Ennél jóval körültekintőbbnek kell lennünk.

– Például?

Mallow hátradőlt a székében.

– Választhat, Sutt. Maga nélkül is megleszek, de hasznát is vehetném.

Ezért hát kirakom az összes kártyámat az asztalra, és maga vagy csatlakozik hozzám, és kap egy tárcát a koalíciós kormányban, vagy vértanút játszhat, és elrohadhat a börtönben.

– Egyszer már megpróbálkozott ezzel az utóbbival.

– Próbálkoztam, Sutt, de nem nagyon. Csak most jött el a megfelelő idő. És most figyeljen – húzta össze résnyire a szemét Mallow. – Amikor Korellra tettem a lábamat – kezdte –, azokkal a csecsebecsékkel és haszontalan apróságokkal szúrtam ki a kapitány szemét, amelyek minden kereskedő

útipoggyászában megtalálhatók. Az volt a rendeltetésük, hogy megnyissák előttünk egy acélolvasztó kapuját. Mindössze ennyi volt a tervem, s ez sikerült

is. Amit akartam, megkaptam. És csak akkor döbbentem rá, milyen fegyvert kovácsolhatok a kereskedelemből, miután visszajöttem a Birodalomban tett látogatásomról.

Mert Seldon-válságnak nézünk elébe, Sutt, és a Seldon-válságokat egyének nem, csak történelmi erők képesek megoldani. Hari Seldon, amikor jövő

történelmünket megtervezte, nem tündöklő hőstettekre épített, hanem a széles sodrású gazdasági és társadalmi folyamatokra. Vagyis az egyes válságokat csak az akkor éppen hozzáférhető erők segítségével lehet leküzdeni. S ez a mi esetünkben: a kereskedelem.

Sutt kihasználta a szünetet, és szkeptikusan összeráncolta a homlokát.

– Remélem, nincs az átlagosnál gyengébb fölfogóképességem, de tény, hogy homályos előadása nem nagyon hatol el az értelmemig.

– Majd erre is sor kerül – felelte Mallow. – Vegye figyelembe, hogy ez idáig alábecsülték a kereskedelem hatalmát. Azt tartották, hogy csak a mi ellenőrzésünk alatt álló papság kezében tehető hatásos fegyverré. Holott nem így van, és éppen ez az én hozzájárulásom a galaktikus helyzethez.

Kereskedelem papok nélkül! Elég erős az úgy is. Mert hát egyszerűsítsük le a végletekig a dolgot. Korell a jelen pillanatban háborúban áll velünk.

Következésképpen befagyott vele a kereskedelmünk. Viszont – és figyelje csak, milyen egyszerű a képlet, akár a kétszer kettő négy – az elmúlt három év folyamán egyre inkább arra az atomtechnikára állította át a gazdaságát, amelyet mi vezettünk be nála, és amelyet a továbbiakban is csak tőlünk kaphat meg. Nomármost, mit gondol, mi fog történni, ha azok a parányi atomgenerátorok kimerülnek, és egyik készülék a másik után mondja föl a szolgálatot?

Elsőnek a kisebb háztartási gépek esnek ki. Még fél év ebből a maga által lefitymált se ide, se oda helyzetből, és a háziasszony atomkése végleg bedöglik. A tűzhelye is elkezd rakoncátlankodni. A mosógépe akadozik.

Házában

egy

forró

nyári

napon

elromlik

a

hőmérséklet-

és

nedvességszabályozó berendezés. Mi lesz ennek a vége?

Hatásos szünetet tartott, de Sutt közönyösen csak annyit mondott:

– Mi lenne? Az emberek sok mindent elviselnek a háborúban.

– Nagyon igaz. Sok mindent. Számolatlanul küldik a fiaikat, hogy szörnyű

halált haljanak a szétlőtt űrhajókon. Kilométernyire a föld alatt, száraz kenyéren és poshadt vízen is el fogják viselni az ellenséges bombázást. De el fogják-e vajon viselni az apró kellemetlenségeket, amikor a közvetlen veszély nem fűti bennük a hazafias lelkesedést? Pedig hát ilyen hosszú huzakodásra számíthatnak, amelyben nem lesznek áldozatok, nem lesznek bombázások, nem lesznek ütközetek sem.

Csak kések lesznek, amelyek nem vágnak, tűzhelyek, amelyek nem főznek, és házak, amelyek télen befagynak. Csupa bosszantó apróság, de az emberek zúgolódni fognak miattuk.

Sutt csodálkozva rámeresztette a szemét:

– És maga erre építi a reményeit, ember?! Mire számít? Háziasszony lázadásra talán? Ribillióra? Hogy a mészárosok meg a szatócsok

hirtelen fölkelnek, s húsvágó bárdjaikkal meg kenyérvágó késeikkel hadonászva, kórusban fognak kiabálni, hogy “adjátok vissza nekünk szuperautomata atommosógépeinket”?

– Nem, uram – szakította félbe Mallow türelmetlenül. – Egyáltalán nem.

Ellenben arra számítok, hogy az általános zúgolódás és elégedetlenkedés talaján később fontosabb személyiségek is föl fogják emelni a hangjukat.

– És mifélék ezek a fontosabb személyiségek?

– A korelli gyárosok, gyártulajdonosok, nagyiparosok. Két évig tartó pattállapot után a gyárak gépei, egyik a másik után, le fognak állni. Azok az iparágak, amelyeket egytől egyig a mi atomműszereinkre állítottunk át, egyik napról a másikra csődöt mondanak. A nehézipar kivétel nélkül és szinte varázsütésre hasznavehetetlen ócskavastömeggé változik.

– Azok a gyárak, Mallow, elég jól dolgoztak azelőtt is, hogy maga betette oda a lábát.

– Az igaz, Sutt, de a mostani profit huszadrészét sem produkálták, és akkor még nem is számítjuk az atom előtti állapotra való visszaállítás költségeit.

Meddig képes tartani magát a kapitány, ha a gyárosok, a pénzügyi körök és a közemberek is ellene támadnak?

– Ameddig csak akarja, mihelyt eszébe jut, hogy új atomgenerátorokat szerez be a Birodalomtól.

És Mallow vidáman elnevette magát.

– Melléfogott, Sutt, alaposan melléfogott, akár a kapitány. Az égvilágon semmit sem értett meg. Hát nem látja, ember, hogy a Birodalom semmit sem képes pótolni? A Birodalom mindig is hatalmas méretekben gondolkozott.

Bolygókban, csillagrendszerekben, egész szektorokban számolt. Mivel gigászi méretekben gondolkoztak, a generátoraik is gigászi méretűek.

Ezzel szemben a mi kis Alapítványunk, ez a magányos kis világ, amelynek jóformán semmi fémkészlete sincsen, rákényszerült a legkíméletlenebb takarékosságra. A mi generátorainknak nem volt

szabad nagyobbnak lenniük a hüvelykujjamnál, mivel ennél több fémre nem futotta. A szükség új technikák és új módszerek ösvényeire szorított rá bennünket, olyan ösvényekre, ahová a Birodalom képtelen követni bennünket, mivel már rég oda süllyedt, hogy többé nem képes igazán fontos tudományos fölfedezésekre jutni.

Igaz, hogy van atompajzsuk, akkora, hogy meg tud védeni egy hajót, egy várost, egy egész bolygót; de sohasem fognak olyat készíteni, amely egyetlen ember védelmére alkalmas. Egy város világítási és fűtési szükségleteire hatemeletnyi magas gépeik vannak – láttam őket a saját szememmel –, míg a mieink elférnének ebben a szobában. És amikor az egyik atomszakértőjüknek azt bizonygattam, hogy egy diónyi nagyságú tok képes befogadni egy egész atomgenerátort, majdnem fölrobbant a méltatlankodástól.

Egyébként tulajdon kolosszusaikhoz sem értenek többé. A gépek nemzedékeken át automatikusan teszik a dolgukat, a gondozók pedig örökletes kasztot alkotnak, és tanácstalanok lennének, ha abban a behemót építményben egyetlen D-cső kiégne.

Az egész háború nem más, mint két rendszer harca: a Birodalom ütközik meg az Alapítvánnyal, Góliát kel birokra Dáviddal. A világuralom érdekében óriási hajóikat vetik be csalétkül, amelyek jók a háborúra, de semmi gazdasági értékük nincsen. Ezzel szemben a mi csalétkünk csupa apróság, amely hasznavehetetlen a háborúban, de nélkülözhetetlen forrása a jólétnek és a profitnak.

Egy-egy király vagy akár egy kapitány kapva kap a hajókon, s hajlandó háborúzni is. A történelem minden kényura készségesen föláldozta a népe jólétét a vélt becsület és dicsőség oltárán, a hódítás nevében. Mégis mindig a kis dolgok számítottak – és Asper Argo nem képes föltartóztatni a gazdasági depresszió hullámát, amely két-három éven belül egész Korellt végig fogja söpörni.

Sutt kibámult az ablakon, hátat fordítva Mallownak és Jaelnek.

Alkonyodott. Az a néhány csillag, amely itt a Galaxis legperemén próbált megküzdeni a sötétséggel, fényesen ragyogott a ködszerű, lapos lencse előterében, amelynek a mélyén valahol ott lüktetett a maradványaiban is hatalmas Birodalom, kicsiny világuk nagy ellensége.

– Nem. Maga nem az az ember – szólalt meg Sutt.

– Nem hisz nekem?

– Nem bízom magában. Sima nyelvével alaposan beugratott akkor, amikor először Korellra utazott, s én szentül meg voltam győződve, hogy a kezemben tartom magát. Már-már azt hittem, hogy a bíróság előtt is sarokba szorítottam, de maga kígyóként kisiklik a kezem közül, és egyenesen a polgármesteri székbe ágálja be magát. Maga teljességgel kiismerhetetlen; nincs olyan indítéka, amely mögött egy másik ne lapulna meg; nincs olyan kijelentése, amelynek ne volna legalább három értelme.

Tegyük föl, hogy áruló. Tegyük föl, hogy a Birodalomból egy csomó pénzzel és a hatalom ígéretével tért vissza. Ebben az esetben pontosan azt tenné, amit most cselekszik. Háborút robbantana ki, miután fölhizlalta az

ellenséget. Az Alapítványt tétlenségre kárhoztatná, és mindennek hihető

magyarázatát adná, olyan annyira hihetőt, hogy mindenkit levenne a lábáról.

– Azt akarja ezzel mondani, hogy semmi kompromisszum? – szögezte neki a kérdést Mallow nyájasan.

– Azt akarom mondani, hogy el kell tűnnie, szépszerivel vagy erőszakkal.

– Figyelmeztettem magát az együttműködés egyetlen alternatívájára.

Joranne Sutt arcát hirtelen elöntötte a vér.

– Én viszont figyelmeztetem magát, smyrnói Hober Mallow, hogy ha letartóztat, akkor nem lesz magának irgalom. Az embereimet semmi sem fogja visszatartani, hogy elterjesszék magáról az igazat, és az Alapítvány népe föl fog sorakozni idegen uralkodója ellen. Mert megvan bennük, amit egy smyrnói sohasem fog megérteni, az a sorstudat, amely el fogja pusztítani magát.

Hober Mallow indulat nélkül a belépő két őrhöz fordult.

– Vigyétek el. Le van tartóztatva.

– Ez az utolsó lehetősége – mondta Sutt.

Mallow, anélkül hogy fölemelte volna a tekintetét, elnyomta a szivarját.

Öt perccel később Jael magához tért, és tompa hangon megszólalt:

– No és most, miután vértanút adott az ügynek, mihez akar kezdeni?

Mallow keze megtorpant a hamutartón, amellyel eddig játszadozott, és Jaelre tekintett.

– Ez egy egészen más Sutt, mint akit eddig ismertem. Ez egy vérbe borult tekintetű bika. A Galaxisra, hogy gyűlöl engem!

– Annál veszélyesebb.

– Veszélyesebb? Ostobaság! Egy szikrányi ítélőképessége sem maradt.

– Maga túlságosan magabiztos, Mallow – mondta Jael elkomorodó arccal.

– Nem veszi figyelembe egy népfölkelés lehetőségét.

Mallow fölhorkant:

– Egyszer s mindenkorra vegye tudomásul, Jael, hogy semmilyen lehetősége sincsen népfölkelésnek!

– Maga aztán biztos magában!

– És biztos vagyok a Seldon-válságban, és hogy azt csak a külső és belső

történelmi erők összejátszása oldhatja meg. Vannak dolgok, amiket nem kötöttem Suttnak az orrára. Megpróbálta, hogy az Alapítványt is, akárcsak a külső bolygókat, a vallás erőivel tartsa a markában, de kudarcot vallott, ami biztos jele annak, hogy a seldoni sémában a vallásnak nincs helye.

A gazdasági rugók viszont másként működtek. Hogy megfordítsam Salvor Hardin híres mondását; fabatkát sem ér az az atomfegyver, amellyel nem lehet mindkét irányba célozni. Ha Korell meghízott a kereskedelmünkön, ugyanúgy meghíztunk mi is. Ha a korelli gyárakat be lehet csukni a mi kereskedelmünk

nélkül, és ha a külső bolygók jólétét elemészti a kereskedelem megszakadása

– ugyanúgy becsukhatjuk mi is a gyárainkat, és elenyészik a mi jólétünk is.

És nincs egyetlen gyár, egyetlen kereskedelmi központ, egyetlen hajójárat sem, amely ne az én markomban volna, és bármely pillanatban összeszoríthatom a markomat, ha Sutt fölkelésre próbálna izgatni. Ott, ahol a propagandája termőtalajba hull, vagy akár csak nem talál kellő

visszautasításra, teszek róla, hogy a jólét semmibe tűnjék. Ahol pedig kudarcot vall, ott a jólét is megmarad, mivel a gyáraim teljes gőzzel tovább dolgoznak.

Így hát, amiként biztos vagyok benne, hogy Korell föl fog lázadni a jólét védelmében, ugyanolyan biztosra veszem, hogy mi nem fogunk fölkelni a jólét ellen. A játszmát végig fogjuk játszani.

– Ezek szerint maga plutokráciára akar berendezkedni – szögezte neki Jael.

– Országunkat a kalmárok és a kalmárfejedelmek földjévé akarja tenni. Mi lesz így a jövőből?

Mallow fölszegte a fejét, és dühösen kikelt magából:

– Mit érdekel engem a jövő! Bizonyos, hogy Seldon ezt is előre látta, és föl is készült rá. A jövő újabb válságokat fog megérlelni, amikor a pénz ugyanolyan holt hatalom lesz, akárcsak ma a vallás. Majd az utódaim megbirkóznak a maguk problémáival, mint ahogy én is megbirkóztam ezzel a mostanival.

KORELL – És három évig tartó háború után, amely az írott történelem legbékésebb háborúja volt, a Korell Köztársaság föltétel nélkül behódolt, Hober Mallow pedig Hari Seldonnal és Salvor Hardinnal egyetemben elfoglalta helyét az Alapítvány népének szívében.

Enciklopédia Galactica

TARTALOM

HARMADIK RÉSZ

NEGYEDIK RÉSZ

ÖTÖDIK RÉSZ

HU ISSN 0324-5225

ISBN 963 211 514 7 Összkiadás

ISBN 963 211 518 X

Kozmosz Könyvek, Budapest.

Felelős kiadó: Szilvásy György igazgató

Készült a Zrínyi Nyomdában (81.1184/1-4052)

rotációs ofszet nyomással, Budapest, 1982

Felelős vezető: Vágó Sándorné vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Futaki József

A szöveghűséget ellenőrizte: Borbás Mária

Műszaki vezető: Haas Pál

Képszerkesztő: Szecskó Tamás

Műszaki szerkesztő: Kellermann József

115 000 példány. Terjedelem: 15,47 (A/5) ív. IF 4531